

॥ भजनपદ द्वितीय भाग संग्रह ॥

॥ उद्देश भूमिका. ॥

કાવ્યમાં અદ્ભુત શક્તિ રહેલી છે, આનંદનું સ્થાન કાવ્ય છે, સર્વ કાવ્યમાં શ્રેષ્ઠ કાવ્ય આત્મજ્ઞાનનું છે. આત્મજ્ઞાનથી આત્માની ઉન્નતિ થાય છે, જ્ઞાન ધ્યાન વૈરાગ્ય નીતિ વિગેરે સદ્ગુણોથી જગત્ની ઉન્નતિ મૂળકાળમાં થઈ હતી વર્તમાનમાં થાય છે અને મરિત્યુમાં થશે, આત્માની અનંતશક્તિયોને સ્વીચ્છવા માટે આત્મજ્ઞાનનો અપૂર્વ મહિમા છે, ઉચ્ચ વિષયોનાં કાવ્યો આત્માઓને ઉચ્ચ કરે છે. આત્માનું ઉચ્ચ જીવન આત્માનંદથી થાય છે. આત્માનંદની શુભારી આત્મપ્રમુખી ઉપાસનાથી થાય છે. કોઈ કોઈ સમયમાં આત્મામાંથી કોઈ કોઈ વિષયની સ્ફુરણા પ્રગટી નીકળે છે. ભિન્ન ભિન્ન વિષયોનીભિન્ન ભિન્ન સ્ફુરણાઓ દ્રવ્ય સેત્ર કાલ ભાવથી કાવ્ય છંદમાં ઉત્પન્ન થએલી તેનો સંગ્રહ આ ભજન સંગ્રહ દ્વિતીય ભાગમાં કરવામાં આવ્યો છે, સ્વાભાવિક સ્ફુરણાઓનું જે ઉત્પાન થાય છે, તેમાં અપૂર્વ આનંદશક્તિ રહેલી છે કે તે સ્ફુરણામય ભજનોને વાંચનાં ગાતાં શ્રવણ કરતાં મન્યજીવોને વિદ્યુન્ની પેઠે ચમત્કારી અસર પાડે છે, તેનો અનુભવીઓને અનુભવ થાય છે, જેટલા પ્રમાણમાં આત્મજ્ઞાન ધ્યાનના ઉચ્ચાશયથી હૃદય લેહાયલું હોય છે, તેટલા પ્રમાણમાં હૃદયમાંથી ઉચ્ચાશયની આત્મજ્ઞાન ધ્યાન વૈરાગ્ય નીતિ વિગેરે ગાયનદ્વારા સ્ફુરણાઓ બહાર પ્રકાશે છે, અંબારુ ચાતુર્માસ સંવત ૧૯૬૨ ની સાલનું સાળેદમાં હતું. ત્યાંથી વિહાર કરી ગોધાવીમ માસ કલ્પ કર્યો હતો તે સમયે, છંદ વિગેરેમાં કેટલાક આયના ૬ પાનામાં લેખેલા ઉદ્ધારો નીકળ્યા હતા, ત્યાર બાદ ગોધાવીથી વિહાર કરી કારતક વદી ૭ ના રોજ અમદાવાદ આવવાનું થયું હતું તે પ્રસંગે ૬૦ થી ૧૫૦ મુધીના ભજન પદ જોડાયાં હતાં, ત્યારથી અમદાવાદથી પોશવદી ૧૨ ના રોજ વિહાર કરી શાહીવાગમાં ફેરવવામાં આવ્યાં રાયજીના વંગલામાં કેટલાંક પદો, ગાયનો વિ

રચ્યાં હતાં ત્યાંથી અડાળજ, ડેવારસદ, રાંધવજા થઈ માળતા ગામમાં અવાયું હતું ત્યાં ૧૫૦ થી તે ૩૦૦ વ્રણસં પાના સુધીનાં પદો જે જે સમયે સ્ફુરણા આવી તે તે પ્રસંગે જોડાયાં હતાં, ચેતન્ય શક્તિ પ્રકાશ નામનો ગ્રંથ શ્રી તારંગાજીમાં રચાયો હતો તેને અત્ર-દાસલ કર્યો નથી. વાંચીનાં પદો, વરસોડા, લોદરા, રીદ-રોલ; સેરાલ, કલોલ, ડંણા, મોંયળી વિગેરે ટેકાળે ડનાલાની સ્તુ-માં વિહારમાં શાંત સમયે જોડાયાં હતાં. જે જે વિષયની સ્ફુરણાઓ નીકળી છે તેને વાંચી મનન કરી ભવ્ય જીવો ઉચ્ચ પદને પ્રાપ્ત કરો, સદ્ગુણ ગ્રાહક દૃષ્ટિથી જે ભવ્યજીવ વાંચશે સાંભળશે તેનું સારુ થશે. કેટલાક ગંભીર આત્મજ્ઞાનના તથા યોગના પદોમાં સમજણ ન પડવા અપેક્ષા ન સમજાય તો જ્ઞાનિ સદ્ગુરુને પુછી નિર્ણય કરવો, જિનાજ્ઞા વિરુદ્ધ લેવાયું હોય તે સંબંધી મિથ્યા દુષ્કૃત દંડેહું, સદ્ગુણદૃષ્ટિથી ભવ્યજીવો આત્માનંદ મેળવો.

ગામ રીદરોલવાળા સુશ્રાવક શા. રીસવદાસ કાર્લીદાસભાઈ ભજન સંગ્રહ વીજો ભાગ છપાવી પ્રસિદ્ધ કર્યો છે. રીસવદાસભાઈ જૈનધર્મના પૂર્ણરાગી અને ઉત્સાહી છે, જૈનધર્મનાં દરેક કૃત્યમાં તન મન ધનથી ભાગ લે છે. રીદરોલ કે જે પોતાનું ગામ છે ત્યાં તીર્થ-કર ભગવાનની પ્રતિષ્ઠા ૧૯૬૨ ના જેઠ શુદી વીજે થઈ હતી. ત્યારે આગેવાની મર્યો ભાગ લેઈ આઠ હજારના આશરે રૂપૈયા સ્વર્ચ્યા હતા, સાધુ સાધ્વીની ભક્તિમાં યથાશક્તિ શુભ ઉદ્યમ કરે છે, જ્ઞાનના ઉદ્યોતમાં અને કેળવણીના ફેલાવામાં આવી રીતે ધન સ્વર્ચે છે. માટે તે ભાઈને ધન્યવાદ પૂર્વક ધર્મલાભાશી દંડેહું. વળી આ સાથે આ ભજન સંગ્રહના મુફશીટ સુધારવામાં સહાય કરવામાં સુશ્રાવક ભાઈશ્રી મણીલાલ નથુભાઈ દોશી વીણે ઘણી મદદ કરી છે. માટે તેમને સસ્નેહ ધર્મલાભાશિષ આપવામાં આવે છે. ૐ શાંન્તિ: શાંન્તિ: શાંન્તિ:

આ પુસ્તક વેચવાથી જે કાંમત ઉપજશે તે સગલી રકમ જ્ઞાન સ્વાતાના વીજા પુસ્તકો છાપવામાં વપરાશે.

भजनपदसंग्रह भाग बीजानी

अनुक्रमणिका.

विष्णुं नाप.	पत्रम्	आत्माने स्वस्वरूपोपदेश	३४
नवरात्रस्तुतिः	१-१०	संसारनी अमारता	३५
उपदेशार्थः	११-१७	स्वार्थ स्वरूप	३६
गुरु दूःखमां समभावः	१७-१९	परमार्थ स्वरूप	३७
वचनामृत	१९	ब्रह्मवर्ण	३८
नीति वचनामृत	२०-२१	सत्यमहिमा	३९
विनयामृत	२२	दान महिमा	४०
गुरुविनय	२२	कष्टस्वरूप	४१
मिश्रलक्षण	२३	उपकार महिमा	४२
आत्माने स्वरूप रमणतानी		मभातिपुं	४३
मंरणा	२४	मभातिपुं बीजुं	४३
व्यवहार धर्मनी महत्ता	२५	योगमहिमा	४४
व्यवहार धर्म महत्ता	२५	आत्माने सत्य शिक्षा	४५
ब्रह्मस्वरूपोपदेश	२६	आत्म ध्यान महिमा	४६
आत्माने जायुनि भावनो		आत्माने हित शिक्षा	४७
उपदेश	२७	ज्ञान स्तुतिः	४८
दयामां सर्व धर्माचिन्तार	२८	उज्ज्वलध्यान	४९
धर्म प्रभाव	२९	श्रीमहावीर प्रभु स्तुति	४९
भक्ति माहात्म्य	३०	धीवर्धमान जिनस्तुति	५१
आत्म प्रभुनी स्तुतिः	३१	सद्गुरु स्तुति	५१
निद्रा त्याग	३२	आत्माने अलखदेशोपदेश	५२
शुद्ध चेतवणी उपदेश	३३	जीवने चेतवानो उपदेश	५३
हार नहि	३४	समाधि	५४

આત્માનુભવ સ્વરૂપ	૫૫	પ્રશુરટન ઉપદેશ	૮૧
સમ્પ પ્રેરણા	૫૬	સત્ય મહિમા	૮૨
મુનિ સદ્ગુરુસ્તુતિ	૫૭	સત્ય જાગ્રતિ પ્રેરણા	૮૩
શ્રીવીરસ્તુતિ	૫૮	દિવ્યાશિક્ષા	૮૩
નવતત્ત્વ સ્વરૂપ	૫૯	સ્વાર્થ મહિમા	૮૪
આતમ અનુભવ રટના	૬૦	વીતિ વેળા પાછી નહિ	
અસલ ફકીરીનીં છુમારી	૬૧	આવે	૮૫
રામ રામ રટના	૬૧	શબ્દ સૃષ્ટિ વિદ્વત્તા	૮૫
કૃષ્ણસ્તવન	૬૩	ચેતચેતન	૮૬
આત્મ વિજ્ઞાપ્તિ	૬૩	સમયનો ઉપયોગ	૮૭
નેમનાથભક્તિ	૬૪	વાહ્ય મમતાનો ત્યાગ	૮૭
આવશ્યક સ્મૃતિ	૬૫	સત્ય ધર્મ	૮૮
શ્રાવક હિત શિક્ષા	૬૭	ગુરુભક્ત સ્થિતિ	૮૮
અનુભવદ્વા સમ્પત્તિ	૬૭	વીરસ્તવન	૮૯
બ્રહ્મચર્ય મહિમા	૭૬	અથ શ્રી સિદ્ધાચલ દુહા	૮૯
દયા મહિમા	૭૭	આત્મ સ્તુતિ	૯૮
અલક્ષ દેશગાન	૭૮	કાલિકાલ મહિમા અને	
માયાથી દુર રહેવાનો		કૃત્યોપદેશ	૧૦૦
ઉપદેશ	૭૮	વચનામૃત દુહા	૧૦૩
ચેતનને ઉપદેશ	૭૯	જૈન વોર્ડીંગ વિવેચન	૧૦૫
જીવને જાગવાનો		અલક્ષદેશમાં હંસને	
ઉપદેશ	૭૯	પ્રેરણા	૧૦૫
પામર જીવની સ્થિતિ	૮૦	ફરિયા વહિયાના ખેદ	૧૦૬
જાગ જિવડા જાગ		હુંને મારું	૧૦૭
જિવડા પદ	૮૧	પતિવ્રતા સ્ત્રી	૧૦૭
ચેતિલે ક્ષત ચેતિલે	૮૧	સુધારા	૧૦૮

मक्ति	११०	भीमराजक कृपा महिमा	१४४
गुरुवर स्तुति	१११	देवगोरा	१४५
आत्मोन्नतिना उपायो	११२	आत्म्याने उपदेश	१४६
नीति पद	११४	द्वित वचनामृतम	१४७
कर्तव्य बोध	११५	मूर्ख संगति दुरात्म छे	१४८
सर्वनु मर्त्य इच्छा	११६	परमेश्वर महिमा	१४९
दुर्जन लक्षण	११७	मधुस्तुति:	१५०
मार्जन लक्षण	११८	अंतरमदेश ध्यान गान	१५१
शिष्याणि शिक्षण	११९	मधुनेम सुपारीना उद-	
शिष्य लक्षण	१२०	गार	१५२
गंधन सद्गुरुलक्षण	१२१	सामान्य हितबोध	१५३
गुरुनु स्थान	१२२	देवस्थ आत्मानी परमा-	
मार्ग भुक्त ज्ञान प्र मनहर	१२३	त्मावस्थानु मान	१५४
परम कृपा वचन	१२४	समय शिक्षाणा उद्गार	१५५
मुनि गुरु स्तुति	१२५	वरातना विविध रंग	१५६
गुरुस्वभाव	१२६	हेन विद्वन्ना	१५७
वचनामृत परेणुं	१२७	महानिनि स्तुति:	१५८
वचनामृत बीजं	१२८	संप महिमा	१५९
बालकोने रित शिक्षा	१२९	चिदानन्दोद्गार	१६०
मुधारा	१३०	स्वार्थ महिमा	१६१
श्रीसंवेश्वर मराठी शाली	१३१	असार दुनिया सज्जाय	१६२
आत्मज्ञान	१३२	पदीमा नवनवारंग	१६३
श्रीपार्श्वस्तवन	१३३	माया पातनी सज्जाय	१६४
श्रीपार्श्वस्तुति	१३४	अन्तर्दृष्टि स्वाध्याय	१६५
श्रीवीर मधु स्तुति	१३५	कपट महिमा	१६६
श्रीसद्गुरु स्तुति:	१३६	दुःखकर संसार स्वरूप	

સજ્જાય	૧૬૬	નિન્દા	૧૮૯
જગત્ જીવોના વિચારની		જ્ઞાન મહિમા	૧૯૦
વિચિત્રતા	૧૬૭	કર્મસ્વરૂપ	૧૯૨
જગત્ની અસ્થિરતા	૧૬૭	શિષ્ય સ્વરૂપ	૧૯૪
જરાતો વિચાર	૧૬૮	દારુ વિષે	૧૯૫
સન્ત	૧૬૯	ચોરી	૧૯૬
વચનની ટેક પાઠ્યા વિષે	૧૬૯	ઉચ્ચમ મહિમા	૧૯૮
શરીરમાં આત્મા દેવ		ધ્યાન	૨૦૦
સમાન છે	૧૭૦	ગંભીરગુણ	૨૦૧
પુણ્યને પાપનો ફેર	૧૭૧	યોગ સ્વરૂપ	૨૦૨
ધર્મ અને પાપનો ફેર	૧૭૧	આત્મ જાગૃતિ	૨૦૩
જીવોપદેશ	૧૭૨	ધ્યાનોદ્ગાર	૨૦૪
સમય હિતોપદેશ	૧૭૩	સત્સંગ	૨૦૫
ચિત્તમાં ચેત	૧૭૩	ધિકારવા યોગ્ય	૨૦૬
કામ વિષય સ્વરૂપ	૧૭૪	ધન્યવાદ આપવા યોગ્ય	૨૦૭
વિવેક	૧૭૫	મોહ સ્વરૂપ	૨૦૮
લઘુતા ગુણ મહિમા	૧૭૬	સમાધિ સ્વરૂપ	૨૧૦
લઘુતા વિષે	૧૭૬	સાધુ	૨૧૦
વિનય મહત્તા	૧૭૭	શુદ્ધ સ્વરૂપ પ્રેમમાં સર્વની	
ક્ષમા મહત્તા	૧૭૯	એક્યતા	૨૧૧
લોભ સ્વરૂપ	૧૮૦	ગુરુ સ્તુતિ:	૨૧૩
ગુરુ ભક્તિ મહિમા	૧૮૨	શુદ્ધ સ્વરૂપ વિચાર	૨૧૩
ક્રોધ સ્વરૂપ	૧૮૪	અનન્ત શક્તિથી સ્વીલબું	૨૧૪
સન્તેસમાગમ મહિમા	૧૮૫	આનન્દઘન	૨૧૫
શોક વિષે	૧૮૭	ભાવના સમાન સંસ્કાર	
આલ્લોપ	૧૮૭	ફલ	૨૧૬
		ધ્યાન જીવન	૨૧૭

अवधूतगान	२६४	सदाचार	२९३
सामायक स्वाध्याय	२६४	करोड लासोपति	२९४
श्री वीर प्रभु स्तवनम्	२६६	दृष्टिराग	२९४
सुधारो	२६७	गाढरीयो प्रवाद	२९५
मनुष्य कार्य	२६८	ॐकार स्तुतिः	२९६
नृपति कार्य	२६९	हुनिया वगीचा	३०१
अकल	२७०	मन मानेलुं मीटुं	३०२
नीति	२७१	आत्मसत्ता गान	३०४
हिमत	२७२	नवधाक्रिया भक्ति स्वा-	
अभिमान छाजतो नथी	२७३	ध्याय	३०५
काम अने ब्रह्मचर्यनो		चेतन स्वाध्याय	३१४
संवाद	२७४	सहजानन्द स्वाध्याय	३१५
आत्मज्योतिः	२८७	परमबोध स्वाध्याय	३१५
संकटमां समता	२८७	आत्मरूढि स्वाध्याय	३१६
देहमां दीवो	२८८	जीवजागृति स्वाध्याय	३१७
सर्वनुं सारु थाओ	२८९	मोहत्याग स्वाध्याय	३१७
मोह उंय	२८९	अमदावाद जैनश्वेतांवर	
चेत जीव	२९०	कोन्फरन्स गायन	३१७
प्रभु स्वरूप	२९१	पंचमी परभाव परिहार	
उपाधिमां दुःख	२९१	क्रिया	३२०
झळझळ ज्योतिः	२९२	भावनगरनी जैनश्वेतांवर	
		कोनफरन्स गायन	३२१

મન્યજીવોણ આ અશુદ્ધ વાત્સ્યોને નીચે પ્રમાણે
 શુદ્ધ કરેલાં છે તેમ પુસ્તકમાં સુધાર્યા પ્રયત્ન
 કરવો, પુસ્તકમાં વાંચીને અવશ્ય શુદ્ધિકરવી,

॥ શ્રી ભજનપદસંગ્રહ દ્વિતીયભાગની શુદ્ધિ પત્રિકા ॥

૧૪	મીટી	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૧	૧૯	સમમાત	સમમાતે
૨૮	૧	સાપહે	સાપીએ
૩૧	૧૩	સાપો	સાપો
૩૩	૧	ઘરૂખી	કપી
૩૨	૧૯	આતમા	આતમા
૩૩	૭	દૂષ્ટ	દુષ્ટ
૩૬	૨૦	દેહી	દેહો
૩૬	૨૧	વ્યાપિયા	વ્યાપિયો
૪૧	૨૦	હારો	તારો
૪૭	૧૬	કપી યુદ્ધોત	કયુ રોત
૪૮	૧	મ્લક	મ્લકે
૫૬	૧૯	યાતાં	યાતાં
૫૮	૧૬	યુગપ્રધાનો	યુગપ્રધાનો
૬૨	૧૭	સમગ્યાવિળ મૃત્યા	અણસમગ્યાથી
૬૪	૧૪	સ્વર્ગ	દુઃસ્વર્ગ
૬૪	૧૬	જ્ઞાન	જ્ઞાન
૬૫	૧૮	રહે	રયો
૭૧	૧૩	મ્લકો	મ્લકો
૯૦	૧	શ્વાસમાદિ	શ્વાસમાંદિ

१०	१८	पुंडरीकने	पुंडरीक
९०	२२	रागद्वेष तो दूर	रागद्वेष दूरे
९५	१४	आत्म	जीव
९६	२३	जे सिद्धाचल बंदता	ते सिद्धाचल बंदतां
१००	१३	पश्चिमी	बन्नीशी
१०१	१९	प्रया	मेर्या
१०२	११	बाहिरंग	बहिरंग
१०७	२१	प्रमदा पतिव्रता धर्मो,	प्रमदा पतिव्रताना धर्मो
११०	१७	घट	घट
११३	११	बात बात	बात बातमां
१२८	१२	अपमानजे	अपमानजो
१२९	१५	व्रतने	व्रतने
१४४	९	सद्भाव	सद्भाव
१४६	१	देवे	देव
१४९	९	मनिा	मानी
१५०	२३	विरा	वित्त
१५४	२२	आत्म	जीव
१५९	१४	वारी	वारो
१६०	९	अगतमां	जगतमां
१६१	१२	चावा	ध्यावा
१६१	१९	सररिका	सरीखा
१६३	७	जवि	जीव
१७७	३	धारवा	धारवाने
१७८	१७	दोर छे	दोर छे जग
१८७	८	दूर	दूरे

२०२	१३	गंधार	गंधीर
२०३	११	नामे	नामे
२०५	३	तव	तव
२१०	२०	निराभिमानी	निराभिमानी
२२१	११	बाजापी	बाजापी
२३०	२२	व्याप्यो	व्याप्यो
२३२	२४	समजायजी	समजायरे
२४४	१६	भेद आयो	भेद आयो
२५८	२३	जागोरे	जागोरे
२५९	१३	तारी	तारी
२६०	१७	वाम कर्णों	वाम कर्णों
२९१	४	प्रमुखरूप	प्रमुखरूप
२९७	२३	मणव मंत्र अकार दि-	मणव मंत्र अकार दि-
		लमा ध्याता	दिलमा ध्याता
२९७	२४	मणवमंत्रे	मणव मंत्रे
३०३	२०	कुतकापी	कुतकापी
३०९	१२	स्वरपी	स्वरपी
३१२	६	एकीले	एकीले
३१७	१८	शक्ति	व्यक्ति

વચનામૃત.

નકામો સમય ગાઢવાથી પાછલથી પશ્ચાત્તાપપાત્ર વનવું પડે છે. સમયની કિંમત નથી. સમયની અમૂલ્યતા સમજ્યા વિના જીવ ચેતી શકતો નથી. ફોગટ ગપ્પાં મારવાથી મહત્તા પ્રાપ્ત થતી નથી. ધર્મકાર્યમાંજ સ્વજીવનની સાફલ્યતા ઉત્તમ પુરુષો સમજે છે, કો-ઈની આજીજી નહિ કરતાં પ્રમાણીકપણાથી આત્મોન્નતિ કરવામાં પ્રયત્નશીલ થવું. વક્તાના હૃદયનો મર્મ જાણ્યાથી સુજ્ઞપણું પ્રાપ્ત થાય છે. વક્તાનું હૃદય અવગાહવામાં પરીક્ષકની હુંશિયારી છે. વક્તા અને શ્રોતાનાં હૃદય ભિન્ન હોય તો મર્મસ્વાદ ચરવાતો નથી. શ્રોતાનાં હૃદય પ્રકાશવામાં વક્તાની હુંશિયારી છે. સર્વ જ્ઞાનમાં અનુભવજ્ઞાન ઉત્તમ છે. જ્ઞાનિનું હૃદય ભવ્ય જીવોને ઉત્તમ પ્રકાશ આપે છે. સ્વયંમુરમણસમુદ્રનું અવગાહન થાય પણ જ્ઞાનિના હૃદયનું અવગાહન થવું દુર્લભ છે. મનુષ્ય ક્ષણે ક્ષણે નવું શીખે છે. પોતાની ઉત્તમતા અન્યને દેખાડવા કરતાં પોતાના આત્માને દેખાડવી તેમાંજ કાર્યદક્ષતા છે. વક્તાના વચનપર શ્રદ્ધા થયાવિના ભક્તિભાવ ઉત્પન્ન થતો નથી. યોગ્યતા વિણ સદ્ગુણની પ્રાપ્તિ થતી નથી વિચાર, ઉચ્ચાર અને આચાર એ ત્રણ વસ્તુ એકસ્થાને હોય તો પૂર્ણ ભાગ્યનું ચિન્હ જાણવું. નીતિધર્મનું સ્વરૂપ વીતરાગપ્રભુએ યથાર્થ કહ્યું છે. વિનયભક્તિ વિના આત્મશક્તિ સ્વીલતી નથી. હે ગૌતમ, સમય માત્રપણ મા પ્રમાદ કર, આ વાક્યની ઉત્તમતા પુનઃ પુનઃ વિચારવા યોગ્ય છે.

ધર્મોન્નતિમાં પ્રભાવના ઉત્તમ અંગ છે. આધ્યાત્મિક જ્ઞાન વાટું જીવન સત્યસુખ આપે છે. કાવિ અને ધ્યાની ચિત્તની એકાગ્રતાથી કાર્યસિદ્ધિ કરે છે. શ્રી વીર પ્રભુએ આત્મશક્તિનું અદ્ભૂત સ્વરૂપ

ઉપદેશ્યું છે, પણ સમગ્યાવિના અન્તરમાં અન્તરાઈ છે. આત્મસ્વરૂપ-
 રમણનામાં વિત્તવૃત્તિ વિધાન યતાં સહજાનન્દની છુપારી પ્રગટે છે.
 ઉપાદેયપુદ્ધિ અને ઉપાદેયનું આચરણ મહા દુર્લભ છે. દેય, દ્રેય અને
 ઉપાદેયનું યપાર્થ સ્વરૂપ સમજસાથી સાત્યવિવેક પ્રગટે છે. શબ્દ,
 જ્ઞાન અને વસ્તુ એ ત્રણ પ્રકારના પદાર્થ છે, જ્ઞાનરૂપ અગ્નિ સર્વ
 કર્મ બાઝીને મસ્મ કરે છે. ત્યારેત્વર સત્યમુખ અન્તરમાં છે.

ૐ શાન્તિ: શાન્તિ: શાન્તિ:

भजन पद संग्रह,

भाग २ जो.

॥ ॐ नमः नवपदस्तुतिः ॥

॥ १ अरिहंतपदस्तुति ॥

धन्य धन्य दीवस ने धन्य गृही ले आज-ए राग.

(१)

अरिहंत नमो भगवंत सदा सुखकारी,
तीर्थकर नामोदयधी जग जयकारी,
त्रिग्लान सहित तीर्थकर गभें आवे,
इन्द्रादिक सुरगिरि गर्भोत्सव विरचावे. ॥ १ ॥

प्रभु जन्मे त्यारे सर्वे इन्द्रो आवे,
प्रभु ग्रही करतलमां सुरगिरिपर लेइ जावे,
जन्मोत्सव करीने प्रभुने गृह पधरावे,
नंदीश्वर दर्शन करी कृतार्थ थावे. ॥ २ ॥

भोगावली कर्मो क्षीण धातां जयकारी,
दीक्षोत्सवपूर्वक संयम ले हितकारी,
स्थिर ध्यान धरीने यातिक कर्म खपावे,
केवलज्ञाने जिन समवसरण सुहावे. ॥ ३ ॥

भवि आगळ धर्म कथीने तीर्थज थापे,
रत्नत्रयी लक्ष्मी औदयिक वाणी आपे,
नवतत्त्वोने पद्मव्योने जिन भाखे,
जिनवचनामृतनो स्वाद भवि जीव चाखे. ॥ ४ ॥

શ્રુતજ્ઞાને ધર્મનું સ્થાપન જિનજી કરતા,
 સિદ્ધોને જણાવી ઉપકારી પદ વરતા,
 તે માટે અર્હન વન્દન પહેલું માર્યું,
 જો જો નવકારે કાલ અનાદિ દાર્યું. ॥ ૫ ॥
 મમુ શુધા પિપાસા યોગે અન્નને પાળી,
 લેવે નિરવય કહે જિનચરની વાળી,
 જવ આયુષ્ય અવધિ પ્રમુતી પુરી થાવે,
 મમુ એક સમયમાં સિદ્ધ સ્થાનમાં જાવે. ॥ ૬ ॥
 જગલોચન જિનચર મહા ઉપકારી દેવા,
 કર માવે ચેતન તીર્થકરની સેવા,
 અરિહંત અનંત ધયા યાશે ને યાવે,
 લક્ષ્મી લક્ષ્મી પ્રણમું તીર્થકર સાચા માવે. ॥ ૭ ॥

(૨)

૨ મિદ્ધપદ સ્તુતિઃ ॥

અર્ચય છત.

મિદ્ધ ખજો મગવંત, મમુ શિવ મુખના મોળી,
 નિર્મલ સાચિક માવ, યસો નિશ્ચયથી યોગી,
 ધરી અચલ અવગાદ, મુક્તિના મ્યાન મુશાયા,
 સર્વ કર્મથી મુક્ત, મિદ્ધ શિવ નમરી રાયા,
 અજ અમર પરમ જિનરાજને, વન્દનાં દુઃખ જાય છે.
 ધ્યાર્મી મેવકમાવ નારિ ગ્યાં, ગર્ભે અનંતુ થાય છે ॥ ૧ ॥
 વન્દો પૂજો મિદ્ધ મુદ્દને નિગદિત વ્ધાવો,
 મિદ્ધ મુદ્ધ પરમાત્મ વિમુને નિગદોન ગારો,
 મિદ્ધ સત્તાનન વરમ મહોદય ધિરમાં વર્ણયા,

ભાષિક નવ લાઘિના, ભોગી શિવસુખ રસીયા,
સિદ્ધ શુદ્ધના ધ્યાનથી તો, આતમ તેવો થાય છે,
શ્વાસોશ્વાસે સંમરવાથી, જન્મ જરા ભય જાય છે ॥ ૨ ॥

૩ આચાર્યપદ સ્તુતિ:

છપ્પચલંક.

પાલે પશ્ચાચાર પંજાવે સૂરિવર સાચા,
જ્ઞાની ધ્યાની કથન કરે છે જિનની વાચા,
વીર જિનેશ્વર તીર્થ ચળાવે ભાવ દયાર્થી,
શાસનના મુલતાન સૂરિવર વીર ગદ્યાર્થી.
ગચ્છ સૂરીશ્વર સેવીષ આચારજ મુખદાય છે;
દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલ ભાવે, સૂરિવરા પરચાય છે. ?
સૂરિ વિના નહિ ગચ્છ, શાસ્ત્રમાં પરગટ માર્યું,
વસે ગચ્છમાં મુમુનિ સૂત્રકૃતાંગે દાર્યું,
રત્નત્રયિની પ્રાપ્તિ ગચ્છે વાસ કર્યાર્થી,
આરાધક ભવિ હોય સૂરિની આળ ધર્યાર્થી,
સદ્ગુનાયક સેવિષ ભવિ ધન્ય ધન્ય તે મુનિવરા,
સૂત્રાર્થ દાતા જૈનગચ્છે—પતિ પ્રકટ મુખ જયકરા. ૨
સંપતિ શાસન નાયક સૂરિવર વન્દન કીજે,
વ્યવહારે વર્તિને નિશ્ચય સઘ્ય ગ્રહીજે,
સૂરિવરોતું માન કર્યાર્થી શાસન વૃદ્ધિ,
વૃત્ત ધારક સૂરિવર સેવ્યાર્થી શાશ્વત સિદ્ધિ,
જૈન ધર્મોદ્ધારમાં શૂર સૂરિવરા મુલતાન છે,
ચતુર્વિધ સુસદ્ધ પ્રણેતા સૂરિવરા ભગવાન છે. ૩

૪ ઉપાધ્યાયસ્તુતિ:

॥ છપ્પમ છંદ ॥

ઉપાધ્યાય ગુણસ્વાળ જ્ઞાનના દરિયા માણ્યા,
 મળે મળાવે સૂત્ર સત્ય જે કરતા વ્યાખ્યા,
 પદ દ્રવ્યાદિક જાણ સદા સંયમને પાળે,
 શિષ્યાદિક પરિવાર ધર્મના પન્થે વાળે,
 ઉપાધ્યાય મગવાનું વહુ, માન કરો જય જયકરા,
 ગચ્છમાં યુવરાજસમા તે, મન્ય દુન્દ અતિ મુલકરા. ?
 જૈન ધર્મમાં ધીર વીર સંયમને સાધે,
 પદ્માચાર ધુરોણ તત્ત્વને જે આરાધે,
 મન્ય ચતુર્વિધસંય સર્વને શિષ્તા આપે,
 સમજાવીને ચાલસાધુને સંયમ થાપે,
 ઉપાધ્યાય પદને નમો મન્ય વન્દન વાર હજાર છે,
 સંમતિ વાચક મુનિને નમતાં મેવતાં મન્ય પાર છે. ૨

૫ સાધુપદસ્તુતિ:

ધન્ય ધન્ય દીવસ ને ધન્ય ઘડી છે આજે-૫ રાગ.

સંયમ સ્વપ કરતા મુનિવર વન્દો મોવે,
 સંયત સેવાથી નિર્મલ સંયમ પાવે,
 સરસવને મેરુ અન્તર થાવક સાધુ,
 મદ્ગલકારી મુનિવર પદને આરાધું, ?
 ધન્ય ધન્ય દીવસ ને ધન્ય ઘડી તે લેવો,
 જવ મુનિવરદર્શન શુભોદયથી પેલો,

संयत सदगुरुजीं पञ्च महाव्रत धारी,
 कञ्चन कामिनी त्याग करे अनगारी, २
 जाणे ते भव मुक्ति पण जिनवर दीक्षा,
 व्यवहारे वर्त्या विण नाहे आत्मशिक्षा,
 घरवार तजीने मुनिवर संयम साधे
 संयम सेवाधी आत्म अनुभव वाधे. ३
 सदगुरु मुनिवर छे वन्दनना अधिकारी
 नाहे गुरु गृहस्थी संयमना गुण धारी,
 महातीर्थ मुनिवर जंगम जे आराधे
 ते श्रावक साचो रत्नत्रयीने साधे. ४

६ दर्शनपदस्तुतिः

राग उपरतो.

नमो दर्शन चेतन स्पर्शन शिव मुखकारी
 दर्शनधी सम्यग् ज्ञान लहो जयकारी,
 व्यवहार अने निश्चयधी दर्शन कहीए.
 बेनी प्राप्तिधी शाश्वत सुखडां लहीए. १
 दर्शनधी भवनी नियमा सूत्रे भाखी,
 सह्य आगम ग्रंथो दर्शनना छे साखी,
 नमो दर्शन पद भक्तिधी दर्शन पावो,
 दर्शन भक्तिधी दर्शन मोह हठावो २

७ ज्ञान पदस्तुतिः

राग उपरतो.

प्रणमो प्रणमो नाणस्स सदा उपकारी,

मति श्रुत अवाधि मनःपर्यव केवल भारी,
 स्वपरप्रकाशक ज्ञाने शासन चाले,
 ज्ञाने भवि प्राणी जीवदयाने पाले,
 नमो वंभीलीकीए आये भगवद् भार्युं,
 ज्ञानीए ज्ञानतणुं फल घटमां चार्युं,
 भवि ज्ञान न निन्दो ज्ञानि निन्दा वारो,
 गुरुगमयी ज्ञान ग्रहीने चेतन तारो. २
 माहिमा छे अपरंपार ज्ञाननो साचो,
 निरादिन भवि प्राणी ज्ञानाभ्यामे राचो,
 जिनवाणी श्रुत आधार हाल छे जाणो,
 श्रुत ज्ञान ग्रहीने शाश्वतपद मन आणो. ३
 जाणो नव तत्त्वादिक जिनवरनी वाणी
 समजी सम्पग् भवनलधि तरंगो प्राणां,
 नमो ज्ञान सदा दिनमाणि जेवुं उपकारी,
 प्रणमुं मावे हुं ज्ञान सदा जयकारी. ४

८ चारित्र पदस्तुति:

चल चेतन जिनमन्दिर जग-ए राग ॥

चरण करण धारी मुनिबन्दु मोक्षे संचरवा
 क जनो पण चरण ग्रहे छे मुक्तिवधु वरवा
 निनी महा माग्य, धन्य ते बीतराग,
 ज्ञानी पण दीक्षा लेवे भवनलधि तरवा. चरण० ॥ १ ॥
 य ते चारित्र, होय भव्य पवित्र,
 दिक पण मुनिने वंदे कर्म फटक हरवा. चरण० ॥ २ ॥

महिमा मोटो सार, चरणतणो अवधार
 द्रव्यवेप वण केवलीने नहि वंदननो अधिकार. चरण०॥१॥
 सर्व सुखकारी, धन्य अनगारी
 बुद्धिसागर मुनिने वंदो, नहि कोनी परवा. चरण० ॥ ४ ॥

९ तपःपदस्तुतिः

राग आशाउरी.

तपपद शिव सुखकार भविष्यां तपपद शिव सुखकार.	
लब्धि अष्टाविश तपथी प्रगटे,	
पहेलुं मङ्गल सार—	भविष्यां० १
ते भव मुक्ति जाणे जिनवर	
तो पण तप तपनार—	भविष्यां० २
कर्म निकाचित पण क्षय करतुं,	
तपथी सहु तरनार—	भविष्यां० ३
तप तपीया मुनिरत्न संवत्सर	
धन्य तेनो अवतार—	भविष्यां० ४
अद्भुत ज्ञाननो महिमा मोटो	
कहेतां नावे पार—	भविष्यां० ५
बुद्धिसागर तप तपीया मुनि	
वंदु वार हजार—	भविष्यां० ६

नवपद गीत.

राग यनजारी.

नमुं नव पद जग जयकारी, अद्भुत महिमा छे भारी.

મ્હારુ અને ત્હારુ એમ ભેદ પાડી ભૂલ કરે
 ચેતનના વોધવિણ જીવડા કૂટાય છે,
 ચાર ગતિમાંહિ ભમી ભમીને તો દુઃખ લહ્યાં,
 અન્તરની ભૂલથકી ભવમાં ભમાય છે.
 ચેતનના વોધવિણ ચેતન તો જડ જેવો,
 ચેતનના વોધવિણ ચેતન ચૂકાય છે.
 ધીનિધિ કહેછે એમ ચેતજે ચતુરજન,
 ઘડી સવાલાંખનીતો જોતામાંહિ જાય છે. ॥ ૨ ॥

મનહરછંદ.

કરીને વિચાર ભાઈ દુનીઆમાં દેખી લેજે,
 ગાડી વાડી લાડી સહુ માયાની જંઘાઝ છે,
 ધનપતિ નરપતિ સુરપતિ સુખ સહુ
 અજ્ઞાનથી માની લેઈ મોહ્યા જીવ વાલ છે.
 શોધ કર વોધ કર ચિત્તમાં ચતુર જન
 પ્રમદાના પાશમાંહિ શાને જકડાય છે.
 જાગ જાગ જીવ જરા જ્ઞાનથી વિચારી જોને
 નિત્ય એક ચેતન છે સત્ય સમજાય છે. ॥ ૧ ॥
 જરૂર જરૂર જીવ જોને જરા અન્તરમાં
 અન્તરના જ્ઞાનથકી દોષ સહુ જાય છે.
 શાતાશાતાવેદનીને સમભાવ વેદી લેજે
 અન્તરના જ્ઞાનથકી સમભાવ થાય છે.
 શ્વાસ ને ઉછ્વાસમાંહિ જીવન વહે છે જીવ
 લોક કહે મોટો તને ન્હાનો થઈ જાય છે.
 ધીનિધિ કહે છે એમ ચેતન તું ચેતી લેજે
 જિનવાળી ગુણસ્વાળી શરણ સદાય છે. ॥ ૨ ॥

જડના સંવંધ થકી ન્યારો છે ચેતન તુંહિ,
 અજ અવિનાશી એકરૂપ તું કહાય છે. ॥ ૧ ॥
 નિરજ્ઞન નિરાકાર નિર્મલ પરમ બ્રહ્મ,
 સિદ્ધ બુદ્ધ હંસ તુંહિ આનન્દનું સ્થાન છે.
 યોગ લેશ્યા મન વાળી દેહ થકી ન્યારો તુંહિ,
 દેહવ્યાપિ ચેતનનું જ્ઞાન તે પ્રમાણ છે.
 અસંત્યપ્રદેશઘન જ્ઞાનમય ચેતન છે,
 તુંહિ તુંહિ રટનામાં આનન્દ અપાર છે.
 અકલ પ્રમુનું રૂપ જ્ઞાનથી કલાય અહો,
 ધીનિધિ પરમ બ્રહ્મ નિત્ય નિરાકાર છે. ॥ ૨ ॥

મનહરછંદ.

જાણવાનું વહુ એક આદેય ચેતનરૂપ,
 જીવમાં અનન્તગુણ જ્ઞાનથી સમાય છે;
 જિનવાળી ગુણવાળી વિવેકથી દીલઆળી,
 શુદ્ધ એક ચેતનને યોગિયો હિ ધ્યાય છે;
 સત્તાથી સમાનસિદ્ધ ચેતનને ધ્યાઈએજ,
 વ્યક્તિરૂપ થાવે ગુણ સત્તાના તો ધ્યાનથી;
 શુદ્ધધ્યાનઉપયોગે શુદ્ધ તો ચેતન થાય,
 સ્થિરચિત્ત ધ્યાન કર ગુરુગમ જ્ઞાનથી. ॥ ૧ ॥
 લટપટ ટટપટ ઝટપટ તજી જીવ,
 શુદ્ધ બુદ્ધ રૂપ ત્હારું સ્થિરચિત્ત ધ્યાવજે;
 ફરી ફરી નહિ મલે સમય સુજાણ અરે,
 સત્તાએ રહેલી શુદ્ધ બુદ્ધતાને પાવજે;
 અશુદ્ધ ચેતન તુંહિ ચાર ગતિ રૂપ છેજ,

અન્તરના જ્ઞાનથી જાણ્યા અહો જ્ઞેય સંહુ,
 અન્તરના ધ્યાનમાંહિ યોગિયો મસ્તાન છે;
 સત્ય જિનવાણી જાણી ધીનાધિ તું ચેતી લેજે,
 ચેતન વિનાતું અન્ય જાણજે તોફાન છે. ॥ ૧ ॥
 જ્ઞાન અને ક્રિયા થકી મોક્ષનો તો પન્થવહે,
 જરૂર સમયવેળ દીલમાં વિચારજે;
 જિનવાણી સત્યજાણી સદ્દેહના કર મઘી,
 રત્નત્રયી ગ્રહી જીવ પોતાને તું તારજે;
 અષ્ટસિદ્ધિ નવનિધિ રૂદ્ધિનો મળડાર તુંહિ,
 અનંત અનંત જ્ઞેય જ્ઞાનથી જણાય છે;
 ધીનિધિ ચેતન શ્વેત ચિત્તમાંહિ ચેતી લેજે,
 અનંત અનંત સુખ તુજમાં સમાય છે. ॥ ૨ ॥

મનહરછંદ.

પામીને મનુષ્યભવ પાપ કર્યાં લાખો ગમે,
 તેની યાદી કરી જીવ પશ્ચાતાપ કીજીએ;
 હવેથી ન પાપ થાય એવું તો વર્તન રાખ,
 નિજમાં રમણતાથી શિવસુખ લીજીએ;
 ભૂલ્યો ત્યાંથી ફેર ગણ હવેથી ન ભુલ ધાય,
 સ્મૃતિ એવી સ્વાતાં પીતાં ચાલતાં તું રાખજે;
 વિચારીને વેળ વોલ વિવેકથી સત્ય તોલ,
 ધ્યાનામૃતસ્વાદ મધિ પ્રેમધરી ચાખજે. ॥ ૧ ॥
 ચેત અરે જીવ જરા ચિત્તમાં વિચારી જોને,
 જડમાં રમણતાથી જડ જેવો ધાય છે;
 મોતિચારો હંસ ચેરે વિષ્ણુથી ન પ્રેમ ધરે,
 અરે હંસ જીવ કેમ વિષ્ણુમાં મુંઝાય છે.

વિનયથી વિચાતાતિ જગમાં સોદાય છે.
 મલીવાતે સ્વાર્થિના સંગથી ખરમાવું નહિ,
 દેવગુરુ માતપિતા પ્રેમે પાય લાગવું;
 લપ છપ ગપ છપ વાત સહુ તજી શિષ્ય,
 વિદ્યાની શુદ્ધિને માટે બ્હેલા નીશ જાગવું. ?

દોહરા.

જન્મીને જગમાં કરો, ધર્મ કર્મનાં કાજ;
 કૂલ્લદીપક પુત્રો થતાં, રહેતિ કૂલ્લની લાજ. ॥ ૧ ॥
 નવરા કાલ ન ગાળિણ, ઉદયમ મુશ્વનું મૂલ;
 દિતાશિક્ષા મનમાં થરી, પુનઃ પુનઃ નહિ ભૂલ. ॥ ૨ ॥

સુખ દુઃખમાં સમભાવ સ્થિતિ.

મનહરછંદ.

શાતા ને અશાતા દોય વેદનીના વંધ છેજ,
 વંધમાંહિ અન્ધ વને મોહિની સંવંધ છે.
 ધનની મોટાઈ હતો મોહ મૂલ જાણ અહો,
 જિનવાણી જાણ્યાવિના દેશતાતો અન્ધ છે.
 સુખ દુઃખ સમભાવે જ્યારે તો વેદાય છેજ,
 ત્યારે સત્ય મુશ્વનું તો ભાન દીલ થાય છે.
 ધીનિધિ ચેતન પ્રભુ સેવના પમાય જ્યારે,
 ત્યારે જન્મ જરા ભય આધિ વ્યાધિ જાય છે. ?
 હેય જ્ઞેય ઉપાદેય જ્ઞાન થકી અરે જીવ,
 નય તત્ત્વ વિચારીને ચરણને પાલજે.
 પંચાચાર ધરી શુદ્ધ વ્યવહાર નિશ્ચયતઃ,
 આવશ્યક ક્રિયા થકી દોષો સહુ ટાલજે.

ઉપશમ દોષભેદ ચરણને સમાકિત,
 અષ્ટાદશ ભેદ ક્ષયોપશમના ધારજો;
 જ્ઞાન ચાર ગ્રણ છે અજ્ઞાન ગ્રણ દર્શનને,
 દાનાદિક લલિપિ પંચ તેમાંદિ મેલાવજો;
 સમાકિત ચારિત્રને સંયમાસંયમ એમ,
 ભેદ ક્ષયોપશમના ચિત્તમાં રમાવજો. ॥ ૧ ॥
 ચાર ચાર ગાતિને કપાય ત્રીન લિંગ વર્ણી,
 પદ લેશ્યા અજ્ઞાન મિથ્યાધ્વને નિવારજો;
 અસિદ્ધતા અસંયમ એક વિશ ભેદ ગણો,
 ઔદાયિક ભાવનાએ દિલમાંદિ ધારજો;
 રત્નત્રયી દાનાદિક પંચ એને સમાકિત,
 નવભેદ ક્ષાયિકના ત્રેરમે પમાય છે;
 જીવત્વને ભગ્યત્વ અભવ્યત્વ એ ગ્રણ ભેદ,
 પરિણામિ ભાવનાએ સ્વભાવે સુદાય છે. ॥ ૨ ॥

દોહરા.

પંચભાવના ભેદ એ ત્રેપન થયા રસાલ;
 છઠો સંન્નિપાત છેજ કહેતા દીન દયાલ. ॥ ૧ ॥
 ઉપાદેયને હેય છે જ્ઞેયભાવ છે પંચ;
 આત્મ સ્વભાવે લીનતા રહે ન આશ્રવ રંચ. ॥ ૨ ॥
 મનન સ્મરણ વિવેચના કરતાં સત્ય વિવેક;
 બુદ્ધિસાગર આત્મમાં શોધો ધરીને ટેક. ॥ ૩ ॥

વચનામૃત.

મનહરછંદ.

વૈરીનો વિશ્વાસ તજ-સરલ સુજન ભજ,

कोण तुं ने कोण मान सत्य ए विचारजे. ॥ १ ॥
 दान न्याय तर्का भाव धर्मनो गणी समाइ,
 बीराजिन ऐकनेक हृदयमां राखजे;
 चोरो चारी चुगलीने निन्दा दोष परिहरी,
 सत्यदेक भारी कदी जूटुं नहि भावजे;
 विनय विवेक परी वृद्धजन अनुमरी,
 नीति नीति दुनीआमां ऐकधी जमावजे;
 वीर जिन वचननी सत्यता परीने दीव,
 धीनिधि चेतन मधु उंगधी जगावजे. ॥ २ ॥

मनाहरउंइ.

धैत जीव चित्तमांहि संसार असारमांहि,
 म्हार त्हार चारी सह धर्मचित्त धारजे;
 विषयने विषसम गणी भाव ज्ञानधकी,
 महा दुःखदायी काम चित्तधकी चारजे;
 जैन धर्म धारवाने भवदुःख चारवाने,
 ज्ञानि मुनि सद्ध करी तत्त्वने विचारजे;
 महा पुण्य योगे मळयो मनुष्यनो भव अंर,
 वारंवार जीव कहू पोताने तुं तारजे. ॥ १ ॥
 भीतिमांहि भीति जाणी राख नीति धर्मनी तुं,
 संयोग ले जेनो तेनो वियोग विचारजे;
 अलख अरूपी तुंहि अन्तरमां जाणी लेइ,
 मोह शत्रु सेनाने तुं ज्ञान खड्गे मारजे;
 समय विचार सह समजीने चेतन तुं,
 उपादेय एक त्हार रूप अवधारजे;
 धीनिधि चतुर चित्त समजीले सानमांहि,
 पामीने मनुष्यभव हवे नहि हारजे. ॥ २ ॥

॥ વિનયામૃત ॥

મનહરછંદ.

વિનયથી માન જાય વિનયથી મુલ્ય થાય,
 વિનયથી વિદ્યા સદુ મળવાથી આવે છે;
 વિનયથી વેર જાય વિનયથી ક્ષેર જાય,
 વિનય મુશિષ્ય મનમાંહિ વધુ ભાવે છે;
 મન્ત્રમાંહિ નવકાર સ્વર્ગમાંહિ હંસ સાર,
 સદુ ગુણમાંહિ તેમ વિનય વિરુપાત છે;
 વિનયથી યશ થાવે સદુલોક ગુણ ગાવે,
 વિનય વિહીન જન રાસમનો ભ્રાત છે. ॥ ૧ ॥

વિનય વિવેક તાત વિનયથી ઉચ્ચજાત,
 વિનયથી નાત જાતમાંહિ મુલ્ય પાવે છે;
 વિનયથી ક્રોધ જાય મનનું ઇચ્છિત થાય,
 વિનયથી શિવપુર છટ જન જાવે છે;
 આવલનાં ફૂલ જેવો વિનય વિનાનો જન,
 મોરપૂઢ જેવો જન વિનય વિનાનો છે;
 ધીનીધિ કહે છે સદુગુણ આવવાનું દ્વાર,
 વિનય વિનય એક ગુણતો મજાનો છે. ॥ :

ગુરુ વિનય.

મનહરછંદ

ગુરુનો વિનય મુલ્યકારી દુઃસ્વહારી અહો,
 ગુરુનો વિનય ગુણ યજ્ઞા દીલ લાવે છે;
 ગુરુના વિનયવિના શિવપુર દૂર વધુ,
 ગુરુના વિનય યજ્ઞી દોષ સદુ જાવે છે;

गुरुना गुरुमने तो मान बहुत आपवाधी,
 गुरु आण प्रतिपाल गुरुशिष्य गणाय छे;
 गुरुना बिनय बिना शिष्य छे नृकर सम,
 कांदा कान कृतरीनी अवस्था पमाय छे. ॥ १ ॥
 शाणो के सरदार होय नृपतिके रंक होय,
 गुरुना बिनय बिना गमार गणाय छे;
 गुरुना बिनय धर्मी सहु ज्ञान सांपेछे छे,
 गुरुना बिनय बिना दुःख बहु पाय छे;
 गुरुनो बिनय शिवपुर पन्थ प्रकट छे,
 सद्गुरु प्रेमभाव बिनय शृंगार छे;
 धीनिधि कहे छे दील बिनयने धारवाधी,
 विमल सफल जगजन अवतार छे. ॥ २ ॥

मित्रलक्षण.

मनहरछंद.

संकटमां स्थाय करे स्वार्थ नहि दील धरे,
 दोष सहु ढांके अने मुखे गुण गाय छे;
 मित्रनो उदय देखी दीलमां आनन्द धरे,
 हित शिख आपवाधी कहु न रीसाय छे;
 समय सृजाण होय मित्रना न दोष जोय,
 गुह्यवात मित्रनी ते क्यांय न प्रकाशतो;
 दीर्घदृष्टि गुणवन्त नीतिमान लज्जावन्त,
 मित्र महा अवतार सुमित्र प्रभासतो. ॥ १ ॥
 समाचित्त कुलवय धर्म जाति नीति वित्त,
 मित्रनी मित्राद् जगमांदि सुखदायी छे;

ધર્મની મિત્રાઈ ગુણદારી સર્વ મિત્રતામાં,
 અમયકુમાર આદિ પેઢેં વલ્લભાઈ છે;
 મૂર્ખની મિત્રાઈ કોઈ કાલમાં ન કર માઈ,
 મૂર્ખની મિત્રાઈ દીલ દુઃખતાતિ વ્યારી છે;
 ઘરદાની લાકડીને આંધળાની આંધ જોવો,
 પીતિથિ મૃધર્મી મિત્ર શુષ્કપોગે ચારી છે. ॥ ૨ ॥

આત્માને સ્વરૂપ રમણતાની પ્રેરણા.

છાપયછંદ.

ચેતન ચતુર મુજાણ ચિત્તમાં ચેતી લેજે;
 બ્રહ્માનુભવ રંગે સજ્જે નિગદિનં રહેજે;
 પર નિજમાં સમભાવ ચેતના ધ્યાને લાડો,
 ચિન્મય ચેતન રટન કરીને જીવન ગાડો;
 અનુભવપોગે પાર્મીએ તે ચિદાનન્દ શાશ્વત સ્વરો,
 બુદ્ધિસાગર ધ્યાનપાને ભવસાગરને છૂટ તરો. ॥ ૧ ॥
 અલ્પજ્ઞ સ્થિર ઉપયોગ આત્મમાં પ્રકટે જ્યારે,
 જ્ઞાનકે જ્યોતિ શુદ્ધ બ્રહ્મની ઘટમાં વ્યારે;
 પડે ન પરમાં ચેન યેન વિષયાદિક નાસે,
 ફરતાં ફરતાં ધ્યાન યોગથી સ્થિરતા માસે;
 શબ્દ વિષયથી દૂર છે તે ચેતનતા સમજો સ્વરી,
 બુદ્ધિસાગર સંય જ્યોતિ ચેતનની દિલમાં ધરી. ॥૨॥

વ્યવહાર ધર્મની મહત્તા.

છાપયછંદ.

મૂકીને વ્યવહાર ધર્મને કેડક મૂલ્યા,

शुष्कज्ञानथी केइक भव जंझाळे झूल्या;
 परम्परागम त्यजिने भवदरिये कै झूल्या,
 शाब्दिक तार्किक पण्डितमाने केइक फूल्या;
 रही मायाना पाशमां जीव सोऽहं मुखथी उच्चरे,
 बुद्धिसागर ज्ञान विण ते भवसागरने क्युं तरे. ॥ १ ॥
 कहेणि सम रहेणी नहि जेनी ते नहीं मोटा,
 बोली वणगां फूँके तेना नहीं छे तोटा;
 ज्ञान लही विरतिने वीरला सज्जन पामे,
 इन्द्रादिक ज्ञानी विरतिने शीर्षज नामे;
 धन्य धन्य जगमां अहोते बोले तेने पाळता,
 बुद्धिसागर ज्ञानथी ते पाप पड्ड पखालता. ॥ २ ॥

व्यवहारधर्ममहत्ता.

छप्पयछंद.

धरि धर्म व्यवहार टेकथी केइक तरिया,
 धरि धर्म व्यवहार मुक्तिने केइक वरिया;
 धरि धर्म व्यवहार थया केइ गुणना दरिया,
 धरि धर्म व्यवहार सिद्धमां केइक ठरिया;
 जल विना जेम वृक्ष देखो उभुं त्वरित सूकाय छे,
 व्यवहार धर्म जलाभावे तीर्थ वृक्ष छेदाय छे. ॥ १ ॥
 मूळविना नहि वृक्ष वृक्ष विण क्यांथी डाळां;
 जलविना नहीं भरियां जाणो नद ने नाळां,
 मात विना नहि पुत्र पुत्र विण कोनो बापा;
 वदन विना नही वेण होय शुं वचन विलापा,
 कारण विना न कार्य छे, जग समज समज भावि सानमां;
 व्यवहार धर्म विना नहि छे भाव धर्म सुतानमां. ॥ २ ॥

બ્રહ્મ નિરપેક્ષ સંગ્રહ નયે માનતાં,
 બ્રહ્મમાં આનંતિથી ભૂલ થાવે;
 વચન સાપેક્ષ સંગ્રહ નયે માનતાં,
 વ્યક્તિની ભિન્નતા સત્ય પાવે. ધ્યાન. ॥ ૫ ॥
 સૂક્ષ્મ જ્ઞાનિ પ્રભુ ગુરુગમે ધારિને,
 સમજજો સત્ત નયથી પ્રમાતા;
 તત્ત્વવાદે ગ્રહે આતમા બ્રહ્મને,
 બુદ્ધિસાગર મુનિ બ્રહ્મ માતા. ધ્યાન. ॥ ૬ ॥

આત્માને જાગૃતિભાવનો ઉપદેશ.

ઝૂલણા.

જાગરે આતમા જાગરે આતમા, મોહની ડંઘમાં ચોર લૂંટે;
 વિત્ત દારા અને વિપ્લવની વાસના, પાશથી શત્રુઓ ખૂબ કૂટે. જાગ. ૧
 વૃત્તિ વાહિર્વહે કર્મ આટે ગ્રહે, આતમા આનંતિથી ભાન ભૂલ્યો;
 ઋધને માનથી લોભ માયાયકી, લક્ષ ચોરાશિમાં ખૂબ ઝૂલ્યો જાગ. ૨
 પામી માનવપણું પુણ્ય ઉત્કર્ષથી, મુક્તિ સાધન અરે તેં વિસાર્યું;
 ખૂબ અપકૃત્યથી પાપ ગાડું ભર્યું, જાવતું નરકમાં કેમ ધાર્યું. જાગ. ૩
 શ્વાસ ઉચ્છવાસથી, જીવ આયુ ઘટે, સ્વર નહિ કાલની કેમ ધાશે;
 કાલનું કૃત્ય તે આ ક્ષણે ક્રીજાઈ, ધર્મથી આ ભવાબ્ધિ તરાશે. જાગ. ૪
 કોટિ ધન આવશે નહિ કદી સાધમાં, પાપ ને પુણ્ય સાથેજ આવે;
 દાન કરજે સદા ધર્મ વાટે મુદા, દાનથી આતમા મોક્ષ પાવે. જાગ. ૫
 સ્મરણ કર દેવનું શરણ જે દીનનું, સાધુના દર્શને પુણ્ય થાવે;
 સાધુ દર્શનથી સાધુ વન્દનથી, કોટિભવનાં કર્યાં પાપ જાવે. જાગ. ૬
 સાધુના સદ્ગુણ આતમા જાગતો, તીર્થ જહ્નમ મુનિ ભવ્ય સેવો;
 તીર્થ જંગમ મુનિ વલ્પવેલી અહો, પુષ્કરાવર્તના મેઘ જેવો. જાગ. ૭

ધર્મપ્રભાવ.

શૂલનાછન્દ:

ધર્મ કર આતમા ધર્મ કર આતમા, ધર્મથી હોય સંસાર પારો;
 ધર્મ કરતાં કદી ધાડ આવી પડે, પૂર્વના કર્મથી તે વિચારો. ધર્મ ૧
 ધર્મથી દેવતા ધર્મથી માનવી, ધર્મથી નરપતિ શ્રેષ્ઠ થાવે;
 ધર્મથી ઇષ્ટ સંયોગ આવી મળે, ધર્મથી દુઃખદૌર્ભાગ્ય જાવે. ધર્મ ૨
 અગ્નિ પળ જલ હુવે સર્પ માલા હુવે, ધર્મથી કીર્તિ જગમાં ગવાતી;
 ધર્મથી સિદ્ધિને પામતો માનવી, ધર્મથી રૂદ્ધિયો સહુ પમાતી. ધર્મ ૩
 ધર્મના તેજથી મેઘ વર્ષા કરે, ધર્મના તેજથી વાય વાયુ;
 ધર્મના તેજથી રાત્રિ દીવસ થતા, ધર્મના તેજથી દીર્ઘ આયુ. ધર્મ ૪
 માનવી ડંઘતો ધર્મપણ જાગતો, ધર્મનું વાંધિયે સત્ય માતું;
 ચોર ચોરે નહીં અગ્નિ વાળે નહીં, સમજ જો ધર્મનું સત્ય રાતું. ધર્મ ૫
 ધર્મથી પરભવે ઉચ્ચ અવતાર લે, ધર્મથી પાપ સર્વે પ્રણાશે;
 ધર્મથી લલ્લિયો જીવને સંપજે, ધર્મથી સર્વે બુદ્ધિ પ્રકાશે. ધર્મ ૬
 પગ પગે રૂદ્ધિયો પ્રગટતી ધર્મથી, ધર્મથી દુનિઆ હાથ જોડે;
 ધર્મ હીરો તજી મૂઢ માનવ અરે, પાપના પથરે શીર ફોડે. ધર્મ ૭
 સત્ય આનન્દને મોજ છે ધર્મથી, પૂર્વભવનાં કર્યાં આજ પાવે;
 હાલના ધર્મને ભોગવે પરભવે, પામતો ફલ યથા વીજ વાવે. ધર્મ ૮
 આમ વાવલ અને લીંવડો આંવલી, માનવી જે રૂચે તેહિ વાવો;
 વાવિયે જેહું પામિયે તેહું, નાસ્તિ તેમાં જરા કોઈ દાવો. ધર્મ ૯
 ધર્મનાં વીજ વાવો સદા પ્રેમથી, ચાલજો ધર્મથી મુક્તિવાટે;
 બુદ્ધિસાગર અરે ચેતજે આતમા, માલ છે મુક્તિનો શીર સાટે. ધર્મ ૧૦

ભક્તિમાહાત્મ્ય.

શૂલનાછન્દ.

ભાક્તિકર ભાક્તિકર ભાક્તિકર દેવની, સારમાં સાર જિન નામ સાચું;

દેવના ગાનથી દીલ નિર્મલ બને, દેવની ભક્તિ વિણ સર્વ કાચું. ભક્તિ. ૧
 લુણ વિણ મોજને રસ જરા નહિ પડે, ભક્તિ વિણ સેવના સર્વ લુસ્કી;
 દેવની ભક્તિથી સત્યમુખ સમ્પન્ને, ભક્તિવિણ પ્રાણિયા યાવ દુઃસ્વી.

ભક્તિ. ॥ ૨ ॥

શ્વાસ ઉશ્વાસમાં સ્મરણ કર દેવનું, ધ્યેયરૂપે સદાજિનધારી;
 પ્રેમની ભક્તિમાં આંતરૂ નહિ કશું, દેવની સ્થાપના મૂર્તિ પ્યારી. ભક્તિ. ૩
 ભક્તિનાં અંગ સર્વે ગ્રહી ભાવથી, સેવિયે તે સદા મુલકારી;
 ભક્તિવિણ પાર નહિ હોય સંસારનો, ભક્તિથી ટેવટલ્લશે નઠારી. ભક્તિ. ૪
 ભક્તિ આર્થીન વિમુ આતમા ભવતરે, ભક્તિથી સ્વર્ગ સિદ્ધિ મુહાવે;
 દેવની ભક્તિ પળ જીવના સન્મુખી, ભક્તિ કર્તા સદા સિદ્ધ પાવે.

ભક્તિ. ॥ ૫ ॥

દેવની ભક્તિથી શક્તિ શુભ જાગતી, ચિત્ત લય ભક્તિથી મલ્લ માલો;
 ભક્તિમાં મિષ્ટતા સંપન્ને સ્નેહમાં, ભક્તિના માર્ગમાં આશુ ગાલો.

ભક્તિ. ॥ ૬ ॥

ભક્તિમાં ચિત્તટ્ટિ તળો રોષ છે, ભક્તિથી જ્ઞાનની જ્યોતિ જાગે;
 ભક્તિથી આન્તરૂ નદીં પ્રમુનું કદી, ભક્તિથી મક્તની આન્તિ માગે.

ભક્તિ. ॥ ૭ ॥

ભક્તિના તોરમાં જોર છે કંડ નવું, ભક્તિનો યોગ કલિકાલ મોટો;
 મગતિયા તેલ જેવી લહો ભક્તિને, ભક્તિનો યોગ નહિ માઈ છોટો.

ભક્તિ. ॥ ૮ ॥

ભક્તિ સાકારની સાધિયે સર્વથી, ભક્તિ સાકારમાં ચિત્તલાગે;
 પગધિયું મુક્તિનું ભક્તિ છે આદ્યમાં, ચિત્ત ચેતન પ્રમુ ભક્તિ જાગે.

ભક્તિ. ॥ ૯ ॥

ભક્તિ મલ્લતી રહે યોગના રક્ષમાં, ભક્તિ પળ યોગ છે યોગ ભક્તિ;
 પેડ મેઝાં રહે નામ જુદાં લહે, ભક્તિના યોગથી સત્ય શક્તિ. ભક્તિ. ૧૦

भक्ति गङ्गा समी तीर्थे साचुं गणुं, भक्तिना योगमां भूल नावे;
भक्तिधी शुन्य वृत्ति वहे वाह्यमां, भक्तिधी सत्य आनन्द यावे.

भक्ति. ॥ ११ ॥

भक्तिनी धूनमां देव छे आतमा, भक्ति रसधी रसिक कहावे;
भक्तिना पगथिये पाद मूकया धकी, जन्म मृत्यु तणां दुःख जावे.

भक्ति. ॥ १२ ॥

भक्तिधी सहमळे मोह माया गळे, भक्तिना भोजने भूख भागे;
भक्ति अमृत तणुं पान कीधा धकी, प्राणि रंगाय नहि अन्य रागे.

भक्ति. ॥ १३ ॥

भक्तिनी औषधी. रोग सहु टाळती, भक्तिना भावधी नित्य राचुं;
भक्ति भगवन्तनी भेद सहु भागती, देव भक्तिं सहोत ज्ञान साचुं.

भक्ति. ॥ १४ ॥

शुद्ध भावेरमी भक्ति साची लेह, आत्मनी भक्तिना केड भोगी;
बुद्धिसागर निराकारनी भक्तिने, ज्ञानधी साधता केड योगी.

भक्ति. ॥ १५ ॥

आत्मप्रभुनी स्तुतिः

झलणाछंदः

सर्व शक्ति धनी योग चिंतामणि, योगना पगथिये पाद मूको;
अष्ट छे पगथियां योगनां आतमा, पामी अवसर कदि ते न चूको.

सर्व. ॥ १ ॥

यम अने नियम आसन तणा भेद बहु, चित्त उत्साहधी भव्य साधो;
प्राणने साधिए पूरकादि थकी, पांचमा भेदधी खूब बाधो. सर्व. २
धारणा धारिए ध्यानमां लीनता, एम अभ्यासधी शक्ति प्रकटे;

सर्वनो घात वकर्त्री अहो उंघ छे, उंघमां टेकनी भूल थावे;
 उंघने टाळतां उंघने खाळतां, भान चेतनतणुं दील आवे. उंघ. ४
 द्रव्यने भाव भेदे अहो उंघ छे, जगतमां भावथी उंघ मोटी;
 रागने द्वेषथी रमणतां बाह्यमां, भाव निद्रा अहो केम छोटी. उंघ. ५
 भावथी उंघता मोहना जोरथी, अटकता प्राणिया दुःख पावे;
 विविध काया ग्रही घोर संसारमां, भटकतां पाररे केम आवे. उंघ. ६
 त्याग दूकर अहो त्याग दुष्कर अहो, भाव निद्रा तणो भव्य भाळो;
 वोळतां चालतां उंघतां प्राणिया, भाव निद्रा तणो एह चाळो. उंघ. ७
 उंघनी लहेरमां झेर छे मोटकुं, उंघमां दुःखनो पार नावे;
 जागरे आतमा पामि सम्यक्त्वने, भोर वेळा अहो बोधि भावे. उंघ. ८
 उंघनी घेनमां घोर रात्री अहो, उंघ मिथ्या महा दुःखदायी;
 जागने आतमा पामी सम्यक्त्वने—भक्ति उत्साहने चित्त लायी. उंघ. ९
 उंघने त्यागरे उंघने त्यागरे—चित्तमां चेतना शुद्ध धारी,
 बुद्धिसागर सदासुक्तिना पंथमां—जागिने चालजे शीख सारी. उंघ. १०

शुद्ध चेतवणी उपदेश.

झूलणाछंद.

चेतरे मानवी चेतरे मानवी, चित्त चकडोळमां केम झूले;
 मोहना फंदमां फोक फसियो अरे, तत्त्व विद्या लही केम भूले. चेतरे. १
 मोहना तोरमां भान भूल्यो अरे, कामने क्रोधथी जन्म हाय्यो;
 ज्ञान वैराग्यने शुद्ध चारित्र्यथी, आतमा शुद्ध रूपे न धाय्यो. चेतरे. २
 विषयना वृक्षने वावतो प्रेमथी, प्राप्त थाशे फलो तो नठारां;
 तत्त्व बुद्धि धरी मोह माया हरी, वावजे धर्मनां वृक्ष सारां. चेतरे. ३
 पाणिमां माछलुं जेम तरसुं रहे, तेम अज्ञानथी चित्त धारो;
 ज्ञानना पाणिमां आतमा माछलुं, प्रेमथी आतमा भव्य तारो. चेतरे. ४
 चेतजे आतमा सारमां सार छे, शुद्धरूपे प्रभु तुं प्रकाशी;

दुग्धमां जल मळयुं हंस जूदुं करे, तादृशी दृष्टिने धार प्यारा;
 तत्त्वदृष्टि धरी तत्त्वने पारखो, योगविद्या लही सत्य धारा.अलख. २
 दृष्टि स्याद्वादनी वाद सहु टाळती, खाळती कर्मनो वेग ज्ञाने;
 शुद्ध उपयोगथी अनुभवे आतमा सत्य आनन्दने तत्त्वभाने.अलख. ३
 ज्ञेयने ध्येय आदेय छे आतमा, ज्ञानथी ज्ञेयवस्तु प्रकाशी;
 ज्ञेय ने ज्ञानरूपे सदा जे रहे, वस्तुधर्मे सदां छे विलासी.अलख. ४
 सेविए आतमा सेविए आतमा, देह देवळ रहीने प्रकाशे;
 तारिये आतमा तारिए आतमा, जागतां कर्मनो फन्द नासे.अलख. ५
 बन्ध सद्भावथी मुक्ति छे जीवनी, बन्ध नहि त्यां लहो केम मुक्ति;
 मुक्तिनी युक्तिमां मुंझता मानवी, मोह अज्ञानथी करी कुयुक्ति.अलख. ६
 अलखनो देश निर्भय सदा शोभतो, अलखना देशमां सत्य शान्ति;
 अलखना देशमां सत्य आनन्द छे, अलखना ज्ञानथी जाय भ्रान्ति.
 अलख. ७

वीर वचनोथकी जाणिए अलखने, सात नयथी खरो अर्थ धारी;
 त्यागि एकान्तने अर्थने धारिये, पामिए सत्यथी मुक्ति नारी.अलख. ८
 अलखना खेलमां भेळ नहि कर्मनो, खेलिए अलखनो खेल रागी;
 बुद्धिसागर सदा अलखनी धूनमां, सत्यचैतन्यनी ज्योति जागी.

अलख. ॥ ९ ॥

संसारनी असारता.

झूळणाछन्दः

सर्व संसारना भाव छे कारमा, सार तेमां नथी सत्य भाखुं;
 रूप जूदां धरे प्यार त्यां शुं करे, समजजे आतमा सत्य दाखुं. सर्व. १
 क्षणिक आनन्दमां मोहथी मुंझीने, भव्य मानवपणुं केम हारे;
 आजने काल करतां थकां मानवी, काल आयुः हरे को विचारे. सर्व. २

સ્વાર્થની ભ્રાન્તિમાં વ્રહ્મની ભૂલ છે, સ્વાર્થથી મોટકાં પાપ થાવે.

સ્વાર્થ. ॥ ૪ ॥

સ્વાર્થમાં સહુ ફેંસ્યા કોઈ વિરલા વચ્ચા, સ્વાર્થથી પાપની વાત થાવે;
સ્વાર્થથી ધર્મની ચક્ષુષ અન્ધ છે, સ્વાર્થથી પાપનું અન્ન લાવે. સ્વાર્થ. ૫

દોષનું મૂલ છે સ્વાર્થ અવની વિપે, સ્વાર્થથી માનવી સત્ય હારે;

માત પુત્રો હળે વાપ પુત્રી હળે, સ્વાર્થના દોષથી જીવ મારે. સ્વાર્થ. ૬

જગત્ના સ્વાર્થમાં ન્યાય છે નહિ કશો, જગત્ના સ્વાર્થમાં દુઃખ મોટું;

મોહ અજ્ઞાનથી સ્વાર્થની આશમાં, વોલતા પ્રાણિયા વેળ ચોટું. સ્વાર્થ. ૭

સ્વાર્થની ધૂનમાં દેવ ભાસે નહીં, સ્વાર્થની ધૂનમાં મજન ભૂલે;

સ્વાર્થના ત્યાગથી સત્ય તો સાંપડે, સત્ય આનન્દતા દીલ રૂલે.

સ્વાર્થ. ॥ ૮ ॥

સદ્ગતિ ગુરુતણી સર્વ સુખમૂલ છે, સ્વાર્થના પાશને તેહિ કાપે;

બુદ્ધિસાગર સદા સ્વાર્થને ત્યાગિણ, ધ્યાન કીજે મુદા વ્રહ્મ જાપે.

સ્વાર્થ. ॥ ૯ ॥

પરમાર્થ સ્વરૂપ.

શૂલનાછન્દ:

વાત પરમાર્થની સત્ય છે જગત્માં, વાત પરમાર્થની દીલ ધારો;

સત્ય પરમાર્થમાં પ્રકટ પરમાત્મા, સત્ય પરમાર્થથી દુઃખ આરો. વાત. ૧

સત્ય પરમાર્થમાં ધર્મ સહુ સમ્પજે, સત્ય પરમાર્થથી પાપ જાવે;

દેવની કોટિ પળ હસ્ત જોડી રહે, અપ્સરાવૃન્દ વહુ ગુણ ગાવે. વાત. ૨

સત્ય પરમાર્થથી સત્ય ઉપકાર છે, સત્ય પરમાર્થથી મુક્તિ પામે;

આત્મથી ભિન્ન નહિ સત્ય પરમાર્થ છે, દેવતાવૃન્દ પળ શીર્ષ નામે. વાત. ૩

સત્ય પરમાર્થમાં દુઃખ આવી પડે; ડગો નહિ તેહથી ધૈર્ય હારી;

જય સદા સત્ય પરમાર્થનો જગત્માં, સ્વાર્થ ત્યાગી કરો તત્ર યારી. વાત. ૪

डाकिणी शाकिणी भूत सह नासतां, शियलना तेजथी भव्य जाणो;
मन्त्रनी सिद्धियो शियलना तेजथी, शीलथी होय नहि भय कशानो.

सत्य. ॥ ४ ॥

वचननी सिद्धि पण शियलना तेजथी, शियलना तेजथी सत्य शान्ति;
शियलनुं तेज छे सूर्यथी मोटकुं, शियलना तेजथी देहकान्ति. सत्य. ५
शियलनी सिद्धिमां सर्व सुखडां वसे, सर्व वृतमां सदा शील मोटुं;
शियलने जलधिनी उपमा शास्त्रमां, वेण जाणांश नहि भव्य छोटुं.

सर्व. ॥ ६ ॥

शियलना तेजथी योगनी सिद्धियो, शियलना तेजथी होय मुक्ति;
द्रव्यने भावथी शियलने धारतुं, सर्व सिद्धान्तनी एह युक्ति. सर्व. ७
पामिए वल घणुं शियलना तेजथी, शियलना तेजथी दीर्घ आयु;
शियलना तेजथी सर्व रोगो टळे, वीर तीर्थकरे एम गाथुं. सर्व. ८
द्रौपदी कुन्ती ने मदनरेखा सती, शियलना तेजथी शान्ति पाम्यां;
सर्व सङ्कट टळे च्हाय तेतो मळे, शियलना तेजथी दुःख वाम्यां. ९
ब्रह्मचर्ये सदा भव्य राची रहो, शियलने टेकथी दील धारो;
बुद्धिसागर सदा शियलना तेजथी, पामिए दुःखनो भव्य आरो.

सर्व. ॥ १० ॥

सत्यमहिमा.

झूलणाछन्दः

सत्य वाणी वदो सत्य वाणी वदो, सत्यवादी सदा भव्य मोटा;
जूठ वचने अरे सत्यने हारिए, जाणजो जूठथी दुःख गोटा. सत्य. १
सत्य बोली भवी कीर्ति कमला लहो, सत्यमां सर्व धर्मो समाया;
सत्य छे दिनमणि सारिखुं चळकतुं, सत्यथी शोभती जाण काया.

सत्य. ॥ २ ॥

દાન છે પંચેમાં સુખમાં ખાલિયું, અભયમત્પાત્રથી સ્વર્ગ સિદ્ધિઃ
 શાન્તિભેદે નથી ધીરના દાનથી, રમન મોજન ખેને દિવ્ય જાદિ. દાન. ૪
 દાનથી માનિનાં માનનો જાય છે, દાનથી વસ્તુઓ મિત્ર પાવે;
 દુઃખ અગ્નિ મશમ દાનના મેચથી, દાનથી નર્મનીની નીલ પાવે. દાન. ૫
 અમર તે જગત્તમાં સત્ત દાનાર છે, દાન સંવત્સરી વીર આપે;
 સર્વ તીર્થેશ પપ દાનને આપતા, દાનથી દુઃખ દાંર્ભાગ્ય કાપે. દાન. ૬
 દાનથી દુઃખીનાં દુઃખ દૂરે ટલે, દાનથી કર્ણ જગમાં ગચાયો;
 દાનથી પામિષ્ માન અવની વિપે, મેચસ દાનથી પ્રાપ્તિ પાયો. દાન. ૭
 દાન દીધા થકી તીર્થકૃત્ થાઇય, દાનને દેવેષ્ ભગ્ય દાયે;
 શુદ્ધિસાગર સદા દાન દેતાં થકાં, દાનથી ધર્મનો દોચ સાથે. દાન. ૮

કપટ સ્વરૂપ.

શાલ્મળાચન્દ્ર:

કપટના ફલ્દથી ચપટ છે સત્તરે, દીલમાં ધારજે ભવ્ય પ્રાણી;
 કપટમાં કાલ વિકરાલ વાસો કરે, કપટથી કાર્યમાં શૂલ્યાણી. કપટ. ૧
 કપટથી મહિજિન વેદ સ્ત્રી વાંધિયો, કપટથી માનવીવદન ફાલું;
 કપટથી સ્વોદતાં તો પટે પાપિયો, કપટથી મુક્તિના દ્વાર તાલું. કપટ. ૨
 કપટથી કેદ પેંહ્યા નરકમાં રહેવેહ્યા, કપટમાં કર્મ વંધાય ભારે;
 કપટવિપટ્તસની છાંયમાં દુઃખ છે, કપટથી માનવી જન્મ દારે. કપટ. ૩
 પાપ ત્યાં કપટ છે કપટ તે કર્મ છે, કર્મથી જીવ ડંચો ન આવે;
 કપટની સ્વાદમાં પ્રાણિયા જે પેંહ્યા, દુર્ગતિ દુઃખને તેહ પાવે. કપટ. ૪
 કપટ દાવાગ્રિમાં જીવડા જે પેંહ્યા, જીવવાનો નથી એક આરો;
 કપટ કિમ્પાકના વૃક્ષને છેદિને, આતમાને અહો ભવ્ય દારો. કપટ. ૫
 કપટ કજિયાતણું મૂલ છે જગન્માં, કપટથી દેશનો ધ્વંશ થાવે;
 કપટથી રાજ્યલક્ષ્મી તળો નાશ છે, નરકમાં જીવડા દુઃખ પાવે. કપટ. ૬

प्रभातियुं

सुलणाछन्द.

चेत चेतन प्रभु रटन कर आपतुं, अलख निर्भय विभु तूं गुणायो;
 कर्म कर्ता कैयो कर्म भोक्ता कैयो, लक्ष चौराशिमां मुख जायो. चेत. १
 उंय नहि आतमा पामि मानवपणुं, ज्ञान वैराग्यधी ध्यान धर तूं;
 राम रहेमान तूं शिव धाता हरि, आप वंथाय अब आप तर तूं. चेत. २
 आत्मज्ञाने विभु व्यक्तिही नहि कदा, शुद्धरूपे प्रभु तूंहि समायो;
 भक्ति भगवन्तनी चित्तमां जागतां, ज्योति झगमग भइ स्थान पायो.
 चेत. ॥ ३ ॥

शक्ति सिद्धि सकल जागती ध्यानधी, ध्यानधी कर्म सयळां विडारे;
 शुद्ध निर्मल बनी मुक्तिसुख भोगवे, ज्ञानवैराग्यधी मोह मारे.
 चेत. ॥ ४ ॥

जाग अब आतमा शूर थइ साहिवा, मोह माया धकी रही उदासी;
 बुद्धिसागर हवे टेक धारी प्रभु, अलखनी धुनमां सिद्धवासी. चेत. ५

प्रभातियुं.

सुलणाछन्द.

जाग अब आतमा जाग अब आतमा, दील नवकारनुं स्मरण कीजे;
 कोण हुं शायकी आवियो क्यां थकी, कृत्य शुं आतमा केम छीजे.
 जाग. ॥ १ ॥

हेय आदेयने ज्ञेय शुं जग विपे, आज लगी आत्महित शुं विचार्युं;
 चेत चेतन प्रभु उंय नहि आलसु, मोह मायाधकी जीवन हार्युं.
 जाग. ॥ २ ॥

श्वास उश्वासमां आयुरे जाय छे, वीतियुं जीवन नहि फेर आवे;
 राज राणा गया देव दानव गया, अमर नहि कोइ जगमां रहावे.
 जाग. ॥ ३ ॥

लब्धि सिद्धि तणुं स्थान तुं आतमा, जाग चेतन प्रभु शुद्ध भावे;
 उंय नहि आतमा अलखना पन्थमां, अनुक्रमे योग सिद्धि गुणेषे.
 योग. ॥ ८ ॥

अलखनी धूनमां भासता दिनमाणि, भक्ति उत्साहथी यत्न धारो;
 बुद्धिसागर सदा ज्योतमां जागजे, शुद्ध चेतन प्रभु चित्त प्यारो.
 योग. ॥ ९ ॥

आत्माने सत्यशिक्षा.

झुलणाछन्द.

सत्याशिक्षा सदा आतमा मानजे, नित्य आनन्दना भोग गांठे;
 ज्ञानि सङ्गे रहो ज्ञान साधुं लहो, चालजे मोक्षनी सत्य वाटे.सत्य.१
 मूर्ख सङ्गत तजो देव अर्हन् भजो, शरणुं गुरुनुं करो भव्य प्राणी;
 देह ममता तजो मोक्ष साधन सजो, सत्य, सिद्धान्तनो सार ताणी.
 सत्य. ॥ २ ॥

मोह माया हरो ध्यान उत्तम धरो, जाप.अजपा जपो तत्त्वरागी;
 वास एकान्त ध्याने सदा राचिए, शुद्ध रूपे सदा चित्त जागी.
 सत्य. ॥ ३ ॥

कटुकता लीवनी भोगनी तेहवी, दुःखदायी तजोने विकारो,
 भोग प्रारब्धना वेदिए बाह्यथी,भिन्न अन्तरथकी दील धारो.सत्य.४
 भोग रोगो करी लेखवो मन विपे, मोहना हेतुने दूर वारी;
 श्वास उश्वासमां आयु जावे अरे, त्वरित चेतन अरे भव्य तारो.
 सत्य. ॥ ५ ॥

जाय परभावमां श्वास उश्वासरे, भव्य भूले अरे शुं विचारी;
 पाप्मि मानवपणुं चेतजे चित्तमां, भूलतां दुःख पाप्मीश भारी.सत्य.६

जिनतुं साहिवा दीन परभावथी, जागतां सर्व शक्ति प्रकाशे;
बुद्धिसागर प्रभु आतमाराम तुं, ध्यानथी ध्येय रूपे प्रभासे. अलख. ९

आत्माने हितशिक्षा.

इन्द्रविजय छन्दः

चेतन चित्त विचार अहो सहु
जीवन व्यर्थ सदाय वहे छे;
आतम तत्त्व लहे सफलो भव
वीर जिनेश्वर सत्य कहे छे.
आदररे जीव सादरथी दील
धर्म सदा सुख शाश्वतकारी
धीनिधि आतम मान अरे शिख
वीर जिनेश्वर तत्त्व, विचारी
मान अने अपमान समा गण
मित्र तथा अरिभाव समाना
आतम ते परमातम साहोव
ध्यान थकी कवी बुहोत न छाना
अन्तर धर्म धर्या विन निष्फल
कष्ट क्रिया सौ चित्त सुजाणो
श्वास उच्छ्वास विषे मुनि नाणथी
मुक्ति लहे मनमां इम आणो
ध्यान थरो भली भात सदा घट
वाह्य उपाधि सदा दुर वारी
विश्व विषे सुखकारक ध्यानज
चेतन तत्त्व विचारज धारी

॥ १ ॥

॥ २ ॥

ज्योति तदा हृदय झलक भरी
 कर्म कलंक क्या हरनारी
 धीनिधि चेतन सेवनथी यति
 धर्म लही मुख शाश्वत मारी

ज्ञानस्तुति.

मुजंगी छंद.

सदा ज्ञानने बन्दि ए भव्यभावे मनुष्यो लही ज्ञानने मुक्ति पावे,
 विना ज्ञान भव्यो गणो अन्य जेवा, सदा ज्ञाननी कीजिए मव्य सेवा १
 जिनेन्द्र प्रभु ज्ञानने मुख्य भाखे, लही ज्ञानने तीर्थने सुरि राखे
 सदा मुर्यवत् जेह तत्त्व प्रकाशी, भरी माणियो ज्ञानना नित्य प्यासी २
 उपादेयने हेयने ज्ञेय भावा सदा ज्ञानमां मासता ते स्वभावा
 जुओ श्वास प्रश्वासमां भव्य नाणी करे कर्मनी नष्टता सत्य जाणी ३
 सदा ज्ञाननी ज्योतमां सर्व भासे सह ज्ञाननी ज्योतिथी कर्म नासे
 विना ज्ञान भव्यो न होवे विवेकी; विना ज्ञानथी धर्मना को न टेकी ४
 नमो ज्ञानने साधुं जे प्रकाशी, कहो ज्ञानने उपमा गङ्गा काशी;
 दिले शोभतुं ज्ञान उद्योतकारी, श्रुत ज्ञानने बन्दना नित्य म्हारी. ५
 जुओ सूत्रमां ज्ञान छे तीर्थ साधुं, श्रुत ज्ञानना तीर्थमां नित्य राधुं;
 भणावो गणावो भणो भव्य भावे, श्रुत ज्ञानथी दोषना वृन्द जावे. ६
 ग्रहो ज्ञान साधुं विनेय प्रकाशी, जगन्मां यणुं दीपतुं जे विलासी;
 नमंछुं सुदा ज्ञानने पाय लागी, अहो बुद्धिथी चेतना शुद्ध जागी. ७

उज्ज्वल ध्यान.

दोहरा.

एकरूप हुं द्रव्यधी, एकरूप हुं सत्त्व;
 हुं तं शम्पा विकल्प सह, शुद्ध शुद्ध मुखतत्त्व. १

शुद्ध तत्त्व उपयोगशी, प्रगटे सत्यानन्द;
 अनुभवता ज्ञानी अहो, समजे शुं मतिमन्द. २
 उपादान निमित्त दोष, भेदे धर्म कथाय;
 जिनवरनी वाणी ग्रहे, भेद भाव सह जाय. ३

श्री महावीर प्रभुस्तुतिः

चोपाइछन्द.

वीर जिनेश्वर लागुं पाय, शरण शरण तुं छे सुखदाय;
 अडवडियांनो तुं आधार, तार तार सेवकने तार. ॥ १ ॥
 जगमां साचो तुं छे देव, सुखकर साची तहारी सेव;
 हुं छुं पापीनो शिरदार, थासे केवा मुज अवतार. ॥ २ ॥
 भणी भणीने भूल्यो भान, निशादिन परभावे गुलतान;
 उतार्थुं नहीं अन्तर्ज्ञान, ए सौ जाणो छो भगवान्. ॥ ३ ॥
 मननी चंचलता नहि मटी, लेश न परनी ममता घटी;
 मन मर्कटना अवळा फेर, वर्ते छे अन्तर अन्धेर. ॥ ४ ॥
 अमूल्य जीवन चाल्युं जाय, पण पस्तावो लेश न थाय;
 मोहे मुंझ्यो पामर जीव, पर स्वभावे रमे सदीव. ॥ ५ ॥
 केवल ज्ञानि जाणो सहु, जाणंताने शुं बहु कहु;
 मनडुं मुंझे मायाझाल, अन्तरनो आवे नहि खयाल. ॥ ६ ॥
 अहो गति शी मारी थसे, मळियुं जीवन चाल्युं जशे;
 हाथी हाथे जीवन सर्व, फोगट फुली कीधा गर्व. ॥ ७ ॥
 खरे दीवस मारे अन्धार, शीरीते पामिश भवपार;
 खरो एक तहारो आधार, करजे पापीनो उद्धार. ॥ ८ ॥
 समजीने नहि करु प्रयत्न, ग्रह्यां न ज्ञानादिके त्रिरत्न;
 ठाठ माठमां हाथी सार, जिनजी तहारो छे आधार. ॥ ९ ॥

श्री वर्षमान जिनस्तुतिः

भर्गवर्णस्तुतिः

भवजल निधि पौनः, वीर विभेज देवा.
 मुनि मुखद नेता, सारता देव सेवाः
 समय समय नार्णी, भाषा सारणी भवार्णी,
 सरस वचन जार्णी, भाषा भवार्णी. ॥ १ ॥
 स्तवन नमन कीर्ति, नमन नमन कीर्ति.
 मधु वचन लकीर्ति, भव्य भाषा लकीर्ति;
 यतिपति नरदेवा, दीप्यमां भित्त्य गावः,
 नमय सरस पार्णी, मुक्तिमां भित्त्य जावः. ॥ २ ॥
 शरण शरण सार, नाथ भुं छे दयावः,
 शरण कमल सेवा, नाथ देवा कृपावः;
 स्तवन नमन कीर्ति, कर्मनां दाय कापे,
 नय गुण गण भावे, ध्येयनुं रूप गापे. ॥ ३ ॥
 गत मलिन विरागी, यन्दुष्टं पाय लार्गी,
 तुज विण नति गावः, बाल लारोज गार्गी;
 जनन मरण सेवा, भागशे वीर नामे;
 धीनिधि मुनि नमे छे, भेमधी अष्ट यामे.

सद्गुरु स्तुति.

मालिनी छन्द.

सरस मुखद सेवा, सेव्यनी तो कहावे,
 गुरु वचन लकीर्ति, मोक्षमां भव्य जावे;
 शरण शरण सावः, शिष्यनुं दुःख कापे,

અન અપર સાનું, મોશનું સ્થાન આપે. ॥ ૧ ॥

ગદન સમય ચાણી, યોષ તેનો મકાશે,
ગુરુમય વિળ કારું, જ્ઞાન વિતે ન ભામે;
વરુણકમલ સેરા, પૂરિપુણ્યે સહીજે,
ગુરુદત્ત નિહાલી, સમ્ય જ્ઞાન્નિ પ્રહીજે. ॥ ૨ ॥

ગિરન મકઝ ધારે, સદગુરુ મેય મારે,
ગુરુ નવનઠગાપી, દુઃખ દર્પાપ્ય ગારે;
મનિદિન ગુરુ વન્નું, ધર્મનું દાન દાતા,
સરમ વતન ધોંધે, સર્વ વસ્તુ મવાતા. ॥ ૩ ॥

ગુગુળ મળ મજાનો, સદગુરુ માળદાતા,
ગુરુત્તન પાન વન્ને, સમ્ય છે મળ્ય માતા;
મનક મરળ સ્થાન, માગરો નક મારે,
ચીનિધિ મુનિ નમ છે, નું નરે ગિર્ય તારે. ॥ ૪ ॥

—

આત્માને અલ્પલેખોપદેશ.

અનિત્ય.

અલ્પલેખ દેવતા રૂપ ગાળે, અલ્પલેખ દેવતા રૂપ ગાળે,
અલ્પલેખ દેવતા પુન ચાણી, અલ્પલેખ દેવતા રૂપ ગાળી. ॥ ૧ ॥
અલ્પલેખ દેવતા સર્વે અલ્પલેખ સર્વે અલ્પલેખ દેવતા અલ્પલેખ કાણ છે,
અલ્પલેખ દેવતા સર્વે અલ્પલેખ સર્વે અલ્પલેખ દેવતા અલ્પલેખ કાણ છે, ॥ ૨ ॥
અલ્પલેખ દેવતા સર્વે અલ્પલેખ સર્વે અલ્પલેખ દેવતા અલ્પલેખ કાણ છે,
અલ્પલેખ દેવતા સર્વે અલ્પલેખ સર્વે અલ્પલેખ દેવતા અલ્પલેખ કાણ છે. ॥ ૩ ॥
અલ્પલેખ દેવતા સર્વે અલ્પલેખ સર્વે અલ્પલેખ દેવતા અલ્પલેખ કાણ છે,
અલ્પલેખ દેવતા સર્વે અલ્પલેખ સર્વે અલ્પલેખ દેવતા અલ્પલેખ કાણ છે. ॥ ૪ ॥
અલ્પલેખ દેવતા સર્વે અલ્પલેખ સર્વે અલ્પલેખ દેવતા અલ્પલેખ કાણ છે,

अलख आत्मना ध्यानमां रहूं, अलख शान्तिने प्रेमथी लहुं. ॥५॥
 अलख ज्योतमां जागवुं सदा, अलख ज्योतमां दुःख ना कदा,
 अलख देशनी धूनमां रहे, अलख तत्त्वने योगियो लहे ॥ ६ ॥

जीवने चेतवानो उपदेश.

मुखडा क्या जोवे दर्पणमां—ए राग.

जीवडा चेतल्ले चटपटमां, खुंच्यो शुं खटपटमां. जीवडा.
 सगपण काचां छे दुनीआनां, मायाना तरकटमां;
 काच कुंभ सम काया काची, मोह वने जीव अटमां. जीवडा. १
 तन धन योवन जुटुं जगमां, समज समज तुं घटमां;
 काल कोळीओ तहारो करशे, झडपीले झटपटमां. जीवडा. २
 लक्ष्मी ललनानी लालचथी, लाग्यो शुं लटपटमां;
 अणाधार्यो उठीश अंते तुं, काल पकडशे चटमां. जीवडा. ३
 शाब्दिक तार्किक पाण्डित वनीने, भूल्यो शुं घटपटमां;
 आत्मज्ञान विण सत्य न लहियुं, पाडियो भव अरहटमां. जीवडा. ४
 अप्पा सो परमप्पा समजी, अवर कशुं दील रटमां;
 बुद्धिसागर अन्तर ध्याने, मुक्ति लहे जीव झटमां. जीवडा. ५

समाधि.

सवैया एकतीसा.

आत्मसमाधि जगमां मोटी, तारे भवोदधिनी पार,
 चिन्मय चेतन आपस्वभावे, शाश्वतसुख वेदे निर्धार;
 सद्गुरु ज्ञानी मुनि अवलंबी, आत्म समाधि पामो सार,
 स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्त सुख पामो नरनार. ॥ १ ॥
 बाह्य वस्तुमां इष्टानिष्टे, मुंश्यो आत्म भूली भान,

राग दोषां कर्मग्रहीने, भ्रमण करे भवमां नादान;
रत्नत्रयीनी माप्ति विण आ, जाणां कांगट मनु अवतार,
स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्त मुख पामो नरनार. ॥ २ ॥

दर्शन नाण अने बळी चरणे, पामो साचो मोक्ष मुपन्य,
तत्त्वार्थमांदि सातुं भासुं, सास्य पुरे छे बहुन्ना ग्रन्थ;
रत्नत्रयी मळतां छे मुक्ति-एक एकगो कदी न धार,
स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्त मुख पामो नरनार. ॥ ३ ॥

पिण्डस्थादिक चार भेदधो, ध्यावो चेतन मुख भरपुर,
अप्पा सो परमप्पा परगट, चेतनयी मुक्ति नहीं दूर;
तिरोभाव चेतन गुण सत्ता, आविर्भावे कृत्य विचार,
स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्त मुख पामो नरनार. ॥ ४ ॥

अशुद्ध भावे पुढल कर्ता, हर्ता शुद्ध स्वभावे भव्य,
अन्तरना उपयोगे रहेवुं, भाव धर्मनुं ए कर्तव्य;
शुद्ध स्वभावे शक्ति मगटे, कर्म ममेनो नासे भार,
स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्तमुख पामो नरनार. ॥ ५ ॥

भासे ज्ञेयस्वरूपे मुख पण, ज्ञाने ज्ञाता चेतनराय;
उपशम क्षयोपशम ने क्षापिक, सत्यधर्म चेतन कहेबाप;
सुखनी धारा जग जयकारा, मगटे चेतनमां जयकार,
स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्त मुख पामो नरनार. ॥ ६ ॥

धर्म ध्यानना पाया चारे, भावो भक्तिधी मुखकार;
चार भावना मैत्री आदिक, ध्यातां नासे मिथ्याभार,
स्थित्युत्पत्ति व्ययनो योगी, अशुद्ध परिणार्तिने हरनार;
स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्त मुख पामो नरनार. ॥ ७ ॥

स्मरणो श्वासोश्वासे चेतन, केवलनाणीं सुखनी खाण;
तप जप संयम चेतन हेते, करशी पामी जिनवर आण.

बुद्धिसागर सद्गुरु सङ्गति, करजो धरीने सद्व्यवहार;
स्थिरोपयोगे चेतन ध्यावो, अनन्त सुख पामो नरनार. ॥ ८ ॥

आत्मानुभव स्वरूप.

सवैया एकतीसा.

अनुभवना प्यासि तुं हंसा, अलखस्वरूपी छे निर्धार;
सोहं सोऽहं चिन्मय चेतन, ब्रह्म स्वरूपी ज्ञानाधार;
जकडाणो शुं माया झाले, भूलीने पोतानुं भान,
स्वयं प्रकाशी परप्रकाशी, चेतन धर पोतानुं ध्यान. ॥ १ ॥
आंखे सारुं खोटुं देखे, आंख मिचाये ते सहु फोक,
हुं ने मारुं सहु छे मिथ्या, ममता करता फोगट लोक;
म्हारुं त्हारुं भूली हंसा, करतुं शाश्वत गुणनो प्यार,
निर्भय देशी सिद्ध समोवड अनंत गुणनो छे दातार. ॥ २ ॥
इष्टानिष्टपणु सहु मिथ्या, पुद्गलमां भासे नहि सार,
स्थिरोपयोगे वीर्य शक्तिनी, प्राप्ति चेतनमां छे धार;
शक्ति अनंति चेतन प्रकटे, करतां पिंडस्थादिक ध्यान,
नमुं नमुं हुं चेतनराया, शुद्ध बुद्ध त्राता भगवान्. ॥ ३ ॥
अकल कला जगजीवन त्हारी, महिमा त्हारो अपरंपार,
श्वासोश्वासे अजपाजापे, अनुभव ज्योति प्रकटे सार;
अहो धन्य तुं आतमराया, निराकार वर्ते साकार,
बुद्धिसागर अवसर पामी, आतम तुं पोताने तार. ॥ ४ ॥

॥ सम्प प्रेरणा ॥

सवैया एकतीसा.

जागो झटपट जैनवन्दुओ, द्वेष क्लेशने त्यजशो खार;
वैर क्षेरणे दूर करीने, एकमेकथी कीजे प्यार;

मत मतान्तर सघडा त्यागी, धर्मिनोनी कांजे व्हार,
 जैन बान्धवो हळीमळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ १ ॥
 सम्यग् ज्ञान विना गोटाळो, वात वातमां पडिया भेद;
 सहु चतुर्विध सम्प न वर्ते, ते देखतां प्रगटे खेद,
 सम्प करीने खेद नीवारो, सफल करो मानव अवतार;
 जैन बान्धवो हळीमळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ २ ॥
 विशालानन्दन वीर जिनेश्वर, विरहे जिनशासन छेदाय;
 धार्मिक कैळवणी नहि मळतां, मिथ्यात्वी जैनो थड जाय,
 जागो वीरना भक्तो जैनो, करशो जिनशासन उद्धार;
 जैन बान्धवो हळी मळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ ३ ॥
 धर्म धुरंधर पूर्वाचार्यो, थई गया शासन सुलतान,
 कमर कसीने जैन पताका, वर्तावी पापीने ज्ञान,
 जैन धर्मनी वृद्धि कीधी, हेमचन्द्र जेवा जयकार,
 जैन बान्धवो हळी मळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ ४ ॥
 तन मन धनथी ज्ञान भणावो, सहु चतुर्विध करशो स्हाय,
 जूनां पुस्तक फेर लखावो, जेनाभ्युदय मरल उपाय;
 स्हाय करीने श्रमण भणावो. उपदेशे करवा तैयार,
 जैन बान्धवो हळीमळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ ५ ॥
 पण्डित यतां मुनिवर मण्डल, जेनोभतिनां करशे काम,
 व्याख्याने कधी रचीने, पूर्व मूरियर राखे नाम;
 ते माटे मुनिमण्डल म्हाये, धन खर्चो थावक नरनार,
 जैन बान्धवो हळीमळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ ६ ॥
 जागो भव्यो आळम त्यागी, शिक्षा मारी गुणजो कान,
 धर्ममेवने दीळमां धारी, त्याग करीने मिथ्या मान;
 क्षाणीक्षणी पेटे जैनो, जागो आवकने अणगार,

जैन बान्धवो हळीमळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ ७ ॥
 मिथ्यावादो दूर करीने, धार्मिक सारां कीजे काज,
 धर्म फेलावो करशो जैनो, तेथी रहेशे जाति लाज;
 बुद्धिसागर जैनोदयनां, कार्यो करवां थड हुंशियार,
 जैन बान्धवो हळीमळीने, सम्पीने चालो संसार. ॥ ८ ॥

मुनि सद्गुरु स्तुति.

सवैया एकतीसा.

नमो नमो मुनिवर सुखराजा, वैरागी त्यागी शूरवीर,
 पञ्च व्रतोने प्रेमे पाळे, धर्म ध्यानमां वर्ते धीर;
 देशो देश विहार करीने, उपदेशे छे नरं ने नार,
 नमो नमो मुनिवर सुखराजा, वन्दन होजो वारंवार. ॥ १ ॥
 सङ्घ चतुर्विधमां जे म्होटा, जिनशासनमां जे सुलतान,
 जैनोन्नतिमां जीवन गाळे, धर्मरत्ननुं देता दान;
 सातुं जंगम तीर्थ मुनीश्वर, भवोदधि तारे नरनार,
 नमो नमो मुनिवर सुखराजा, वन्दन होजो वारंवार. ॥ २ ॥
 श्रावकने मुनिवरनुं अन्तर, छिल्लरने सागर उपमान,
 परम प्रभुमां मुनिवर भाख्या, करता पिण्डस्थादिक ध्यान;
 त्रिज्ञानी पण वीर जिनेश्वर, दीक्षा लेवे मुनिनी सार,
 नमो नमो मुनिवर सुखराजा, वन्दन होजो वारंवार. ॥ ३ ॥
 मुनिवर वैयाट्ये राचो, करशो मुनिवरनुं वहु मान,
 मुनि विना नहीं सङ्घ कहावे, आवश्यकमां मुनि भगवान,
 सुरि वाचक पण मुनिवर वेपे, सङ्घ चतुर्विधना आधार,
 नमो नमो मुनिवर सुखराजा, वन्दन होजो वारंवार. ॥ ४ ॥
 व्रत उच्चरवां मुनिनी पासे, आगममां भाख्युं छे स्पष्ट,

100

100

પરમ મહોદય જિનવર વન્દુ, વે કર જોડી લાગું પાય. ॥ ૧ ॥
 નય સસ ને ચાર પ્રમાણે, પદ દ્રવ્યો ભાણ્યાં નિર્ધાર;
 સસ મહીમાં રચના કીધી, અનેકાન્તમતની સુલકાર;
 દેશોદેશ વિહાર કરીને, સમજાવ્યા તેં સત્યોપાય;
 પરમ મહોદય જિનવર વન્દુ, વે કર જોડી લાગું પાય. ॥ ૨ ॥
 દર્શન જ્ઞાન ચરિત્રે મુક્તિ, વિસ્તારે સમજાવ્યું તેહ;
 શ્રાવક સાધુ ધર્મ વતાવ્યા, સમજાવ્યા છે પશ્ચે દેહ,
 ઔદયિક આદિ પશ્ચભાવને, કાધિયા મુલકી તેં જિનરાય;
 પરમ મહોદય જિનવર વન્દુ, વે કર જોડી લાગું પાય. ॥ ૩ ॥
 દયા ધર્મના ધોરી સ્વામી, તીર્થંકર ભવ તારણહાર;
 સદ્ગુણ ચતુર્વિધ મહા તીર્થને, સ્થાપી કીધો છે ઉપકાર,
 દ્રવ્ય ક્ષેત્રને કાલ ભાવથી, તત્ત્વ કૃત્યાં છે તેં જિનરાય,
 પરમ મહોદય જિનવર વન્દુ, વે કર જોડી લાગું પાય. ॥ ૪ ॥
 વહુ ઉપકારી શિવ મુલકારી, ગુણ ત્હારા છે અપરંપાર;
 તવગુણ ધ્યાતાં ધ્યેય સ્વરૂપે, ધ્યાતા ધાવે છે નિર્ધાર,
 બુદ્ધિસાગર કરુણા કરશો, શરણ શરણ તું છે મુલકાર;
 પરમ મહોદય જિનવર વન્દુ, વે કર જોડી લાગું પાય. ॥ ૫ ॥

નવતત્ત્વસ્વરૂપ.

સર્વયા પર્કર્તાસા.

જડ ચેતન આસ્રવ ને સંવર, નિર્જર વન્ધ અને છે માંધ,
 સસ તત્ત્વ એ ચિત્ત વિચારી, સમજીને પ્રયત્ન પરોધ;
 અજીવ આસ્રવ વન્ધ ત્રણ એ. તેય વિજાતિ હૃદયે પાર.
 સમજી ચેતન સમ્યગ જ્ઞાને, ભવજન્મધિ તરશો નરનાર. ॥ ૧ ॥
 જીવ સંવર નિર્જર ને મુક્તિ, ઉપાદેય તત્ત્વો છે ચાર.

અનુભવામૃત ક્ષણ ક્ષણ પીવો, શુદ્ધસ્વરૂપે નિશદિન જીવો.

આતમ. ॥ ૫ ॥

ક્ષાયિકભાવે નિજપદ મળવું, બુદ્ધિસાગર નિજપદ મળવું.

આતમ. ॥ ૬ ॥

અસલ ફકીરીની ખુમારી.

ગજલ.

ફકીરી ત્યાં ન દીલગીરી, ફકીરી અર્પતી સિરિ;
 ફકીરી દુઃખ હરનારી, ફકીરી સુખ કરનારી. ફકીરી. ૧
 ફોકરનો ફાકીઓ ભરવી, ફકીરી દીલમાં ધરવી;
 ફોગટ નહિ ફંદમાં ફૂલું, ધળીને ભાવ નહિ મૂલું. ફકીરી. ૨
 જગત્માં જાગવું જ્યોતિઃ, સ્વર્ગ શોધું જીવનમોતિ;
 અમારે શોધવું સાચું, હમારે છોડવું કાચું. ફકીરી. ૩
 હમારે ચાલવું દેશે, હમારે આત્મના વેપે;
 હમારે સર્વનું સદેવું, મલામાં નિત્ય ચિત્ત દેવું. ફકીરી. ૪
 અલખના પ્રેમમાં તરવું, અલખના પ્રેમમાં ફરવું;
 બુદ્ધ્યાવધિ પ્રેમના પ્યારા, ફકીરી વેપ છે ન્યારા. ફકીરી. ૫

ઓઘવજી સંદેશો કહેશો શ્યામને-પરાગ

રામપદ.

રામ રામ રટના લાગી છે જ્ઞાનધી,
 પિંડે પરગટ વસિયો આતમરામ જો રામરામ. ॥ ૧ ॥
 નિજગુણ રમતો રામ કહાયો આતમા;
 જીવ ચેતન આતમ સહુ એનાં નામજો. રામરામ.

कृष्णस्तवन.

ओधयजी संदेशो कहेजो दयामने—ए राग.

औदयिक जलधिमां शुं उंघो कृष्णजी,
 रत्नत्रयी लक्ष्मीना स्वामी धीर जो,
 अनन्त निजगुण सृष्टिपालक विष्णुजी,
 गिर्वाणी धारक गिर्धारी वीर जो, औदयिक. ॥ १ ॥
 समकित चक्र सुदर्शन हृदये धारता,
 मोहारि जागो अलवेला नाथजो,
 जागतां दुष्टो सहु दूरे भागशे,
 कोइ न शत्रु भरशे तुजथी बाधजो. औदयिक. ॥ २ ॥
 प्राणपति परकर्ता भोक्ता तुं थयो,
 परस्वभावे रमतां श्रीभगवानजो,
 आप स्वभावे रमतां सुखडां सहु लहे,
 जाग जाग चेतनजी लावी भानजो. औदयिक ॥ ३ ॥
 परकर्ता परभोक्ता स्वामी नहि हुवे,
 आप स्वभावे रमतां आतमरामजो,
 निजगुण कर्ता परगुण हर्ता ध्यानधी,
 कृष्ण विष्णु ए छे सहु आतम नामजो. औदयिक ॥ ४ ॥
 अनेकान्त दर्शनधी चेतन कृष्ण छे,
 शुद्ध चेतना गोपी बिनवे बहालजो.
 मुद्रिसागर सप्त नयोधी आतमा.
 ध्यावो गावो प्रगटे महगल माल जो. औदयिक ॥ ५ ॥

॥ आत्मविज्ञप्ति ॥

॥ वँहचशुं भक्तिनां भार नाणां ए राग. ॥

आतमा अरजी आ उरमां स्वीकारो. ध्याने पोताने तो तारोरे.
 आतमा.

साह्य करौने प्रभु शरणं तमारु, तारौने सांभळी पोकारो,
बुद्धिसागर व्हारे आवौने वापजी, करजो सेवकनो उद्धारौरे.
नेमजी ॥ ४ ॥

आवश्यकस्मृतिः

अहं अहं समरतां, लहिण भवनो पार;
सत्यदेव अरिहन्त छे, तेनो मुज आधार. ॥ १ ॥
सूतां खातां वेसतां, चालंतां अरिहन्त;
जे भावि प्राणी समरशे, थाशे शर्म अनन्त. ॥ २ ॥
अरिहन्त महामन्त्र छे, स्मरजो नर ने नार;
मङ्गल मोटुं जाणिण, होवे जग जयकार. ॥ ३ ॥
मनुष्य भव पामी भवी, दो करवानां काम;
देनेका डुकडा भला, जपना आतमराम. ॥ ४ ॥
बुद्धिसागर ज्ञानथी, वे वातो दिल धार;
दयाधर्म हृदये धरि, जपवो श्री नवकार. ॥ ५ ॥
बुद्धिसागर वात दोय, समजी घटमां धार;
दया धर्मनी सेवना, करवो परउपकार. ॥ ६ ॥
मुसाफर जीव जगतमां, दान धर्म कर भाइ;
आंख मिचाए कल्पना, जूठी एह सगाइ. ॥ ७ ॥
आतम ते परमातमा, घट घट रहे समाइ;
बुद्धिसागर प्रेमथी, कुंचि गुरुए वताइ. ॥ ८ ॥
करवानुं बहु काम छे, पामी मनु अवतार;
मोहे मुंझी शुं मरे, चेती आतम तार. ॥ ९ ॥
ज्ञान विण जीव अंध छे, सान विना ते ढोर;

सद्गुरु शिक्षा लांघिने, मूर्ख शिष्य परताय;
कोद्या काननी कुतरी, पेढे ठाम न पाय. ॥ २३ ॥

श्रावकहितशिक्षा.

बाला वीर जिनेश्वर-ए राग.

श्रावक हितशिक्षा तुं हृदये सारी धारजे रे,
हिंसा चोरी चुगली निंदा दोषो वारजे रे;
साची श्रद्धा जिननी राखी, आत्म अनुभव,
अमृत चाखी, पोताने तुं भवजलधिधी तारजे रे. श्रावक. १
श्रावकनां व्रत उच्चरी ठेके, करजे कृत्यो धर्म विवेके;
कर्माष्टक क्रोधादिक शत्रु विडारजे रे. श्रावक. २
जिन शासनने बहु अजवाली, द्वेष क्लेश इत्यादिक टाळी;
चित्तवृत्तिने आत्मस्वरूपे ठारजे रे. श्रावक. ३
सद्गुरुशरण ग्रहीने सारुं, त्यज तुं लागे जेह नठारुं;
बुद्धिसागर सद्गुरु शिक्षा धारजे रे. श्रावक. ४

अनुभवद्राससति:

छपायाछन्द.

परम महोदय श्री परमेश, वन्दु भावे श्री जिनेश;
भजन स्मरण कीर्तन तव सेव, शाश्वत अनुभव अमृतमेव,
अन्तर तव सरखो मुज देश, परम महोदय श्री परमेश. ॥१॥
सत्ताथी जोतां नहि भेद, सिद्धसमो वर्ते छे वेद
स्वरूप भूली हायों रत्न, कयों न किंचित् चेतन यत्न;
परस्वभावे पामुं खेद, सत्ताथी जोतां नहि भेद. ॥ २ ॥

अंधा आगळ दर्पण फोक, समजे नहि त्युं मोही लोक;
मोहीने प्रगटे नहि ज्ञान, वाहिरा आगळ जेवुं गान. ॥ ११ ॥

दृष्टिरागी मोही मूढ, समजे नहि अन्तरनुं गूढ;
सद्गुरुवाणी सुणे न कान, तेने प्रगटे नहि निजे भान,
अशुभ व्यवहारे छे रूढ, दृष्टिरागी मोही मूढ. ॥ १२ ॥

जिनवाणीनो मनमां वास, श्रद्धा साची समजे खास;
वर्ते निश्चयने व्यवहार, सद्गुरु आणा ग्रहीने सार,
उत्तम तेनो छे संन्यास, जिनवाणीनो मनमां वास. ॥ १३ ॥

भिन्न भिन्न जड चेतन ग्रहे, उपादेय चेतन सद्देह;
भिन्न भिन्न लक्षणथी बोध, गुणनो अन्तर करतो शोध,
औदायिकथी न्यारो मन रहे, भिन्न भिन्न जड चेतन ग्रहे. ॥ १४ ॥

रागद्वेष छे वाहिर योग, ए नहि साचो भव्यो जोग;
क्षायिक भावे केवल योग, सत्य योगने जाणो लोक,
सुख दुःख बाह्य विषयमां रोग, रागद्वेष छे वाहिर योग. ॥ १५ ॥

रागद्वेषादिक दुःख मूळ, अज्ञाने वर्ते ए भूल;
अनंत भवनां कीधां पाप, चतुर्गति पाप्म्या संताप,
अज्ञाने मोटुं ए शूल, रागद्वेषादिक दुःखमूळ. ॥ १६ ॥

राग दोषने त्यागे त्याग, धरजो चेतन तच्चे राग,
चेतन वस्तु साची खरी, ते में हृदये भावे धरी;
भाखे छे जिनवर वीतराग, राग दोषने त्यागे त्याग. ॥ १७ ॥

समजो पद्द्रव्योनुं ज्ञान, तेथी जाशे ममता मान;
अन्तरनुं अजवाळुं ओर, मिथ्यातम व्यापे नहि घोर,
आत्मानुभव अमृतपान, समजो पद्द्रव्योनुं ज्ञान. ॥ १८ ॥

चेतन भावे चेतन रहे, शुद्ध चेतना चेतन लहे;
अन्तर दृष्टि स्थिरोपयोग, आतम भोगवतो सुख भोग;

चेतनना उपयोगे धर्म, बाहिर भावे बांधे कर्म;
बाहिर्हेतु संयम वेश, व्यवहारे छे मुनिनो वेष,
बाहिर संयमथी छे शर्म, चेतनना उपयोगे धर्म. ॥ २८ ॥

चेतनव्यक्ति माटे सहु, जाणंताने शुं बहु कहु,
शुद्ध भावमां चेतन वसे, तेथी कर्मावरणो खसे;
शुद्ध विचारे संयम ग्रह, चेतन व्यक्ति माटे सहु. ॥ २९ ॥

साची चेतननी छे भक्ति, भक्तिथी प्रगटे छे शक्ति;
साचो साहिव सेवो भाइ, चेतन भावे सत्य सगाइ,
प्रकटे परमात्मनी व्यक्ति, साची चेतननी छे भक्ति. ॥ ३० ॥

भक्ति महिमा अपरंपार, चेतन भक्ति सहुमां सार;
भक्तिथी थाशो भगवान, भक्ति सर्व गुणोनी खाण,
तार तार आत्मने तार, भक्ति महिमा अपरंपार. ॥ ३१ ॥

भक्तिमां मळशे जो जीव, भक्तिथी थाशे ते शीव;
चेतन भक्तिमां जो प्रेम, हरतां फरतां वर्ते क्षेम;
आत्मानुभव लहे सदीव, भक्तिमां भळशे जो जीव. ॥ ३२ ॥

पर आलम्बन जिनवर देव, साची केवल ज्ञानी सेव,
जिन पूजनथी पूजक थाय, जिन ध्याने तेवो थइ जाय;
मिथ्या मतनी त्यागो देव, पर आलम्बन जिनवर देव. ॥ ३३ ॥

बाहिर विषये हर्ष न शोक, फोगट माने मोही लोक,
समभावे करवुं सहु काम, लेवुं श्री जिनवरनुं नाम;
समजे वीरला सज्जन लोक, बाहिर्विषये हर्ष न शोक. ॥ ३४ ॥

पुष्टालम्बन गुरुने भजी, गुणगण माला अन्तर सजी,
ध्यावो साचो आत्मराम, अनेक नामो पण नहि नाम;
पुद्गल ममता ज्ञाने त्यजी, पुष्टालम्बन गुरुने भजी. ॥ ३५ ॥

आत्मप्रभु भजवामां भाव, भवजलधिमां साचुं नाव,

उपाधिने अळगी करी, समता स्थिरता दीलमां धरी,
 सत्ता ध्यावो चेतनतणी, प्रगटे व्यक्ति चेतनमणि;
 मान मान शिक्षा छे खरी, उपाधिने अळगी करी. ॥ ४५ ॥
 सेवो सुखकर चेतनराम, तेथी सरशे सघळां काम,
 राम राम चेतन छे साच, ते विण जाणो सघळुं काच,
 ठरशो तेथी निर्भय ठाम, सेवो सुखकर चेतनराम. ॥ ४६ ॥
 तुज सेवनथी सेव्युं सर्व, तुज सेवनथी नासे गर्व,
 तुजमां सर्व समायुं अहो, चेतनभावे चेतन रहो;
 तुज रमणतां रुडुं पर्व, तुज सेवनथी सेव्युं सर्व. ॥ ४७ ॥
 तुज दर्शनथी भ्रान्ति जाय, तुज दर्शनथी शान्ति थाय,
 तव दर्शनथी सत्यानन्द, तव दर्शनथी विघटे फन्द;
 चेतन दर्शन सन्तो गाय, तव दर्शनथी भ्रान्ति जाय. ॥ ४८ ॥
 तव दर्शनथी शाश्वत सुख, तव दर्शनथी जावे दुःख,
 तव दर्शनथी जग जयकार, तव दर्शनथी स्थिरता सार;
 तव दर्शनथी भागे भूख, तव दर्शनथी शाश्वत सुख. ॥ ४९ ॥
 सत्य सत्य दर्शन तव सार, तव दर्शनथी नासे मार,
 तव दर्शनने योगी चहे, तव दर्शनने वीरला लहे;
 तव दर्शननो सहुने प्यार, सत्य सत्य दर्शन तव सार. ॥ ५० ॥
 श्वासोश्वासे चेतन ध्यान, हरतां फरतां चेतन भान,
 रटना हृदये लागे खरी, जन्म मरण तव नावे फरी;
 अन्तर अनुभव भासे ज्ञान, श्वासोश्वासे चेतन ध्यान. ॥ ५१ ॥
 प्रवृत्तिमां पडे न चैन, आतम अनुभव प्रगटे घेन,
 द्वेष क्लेश इर्ष्यादिक टळे, चेतनता चेतनमां भळे;
 दीवस सरखी भासे रेन, प्रवृत्तिमां पडे न चैन. ॥ ५२ ॥
 अनुभवी चेतनमां रमे, चेतन स्मरण मनन मन गमे,

2

મહાગલમાં મહાગલ છે એહ, રત્નત્રયાનું ચેતન ગેહ,
 ચેતન પૂજે ને પૂજાય, અદ્ભૂત આત્મનો મહિમાય;
 શોધો ચેતન વસિયો દેહ, મહાગલમાં મહાગલ છે એહ. ॥૬૨॥
 ચેતન જાણ્યાવિણ સહુ થૂલ, અમૂર્ત ચેતનનું નહિ મૂલ,
 અનાશ્રનન્તિ સ્થિતિ થોર, ચેતન ભવસાગરને તરે;
 ચતુર ચેતન સત્ય અમૂલ્ય, ચેતન જાણ્યાવિણ સહુ થૂલ. ॥૬૩॥
 સહજ સ્વરૂપી ચેતનરામ, ક્ષાયિકભાવે ઠરતો ટામ;
 પુરુષોત્તમ જે પુરુષ પુરાણ, પદ્મવ્યોનો સમ્યગ્ જાણ,
 અસંખ્યપ્રદેશી રુહું ગામ, સહજ સ્વરૂપી ચેતન રામ. ॥૬૪॥
 હેય જ્ઞેય છે સહુ વાળાર્થ, મુખકર અન્તર ગુણનો સાર્થ;
 ચેતન સેવાથી મુખ મળે, મોહમાયાદિક દોષો ટળે;
 ચેતન આદરવો પરમાર્થ, હેય જ્ઞેય છે સહુ વાળાર્થ. ॥૬૫॥
 જાગ જાગે અવ ચેતન જાગ, કર તું શાશ્વત મુખનો રાગ;
 ધાર ધાર ચેતન અવ ટેક, કર તું શાશ્વત જ્ઞાન વિવેક,
 સદુપયોગે ધર વૈરાગ્ય, જાગ જાગ અવ ચેતન જાગ. ॥૬૬॥
 આત્મ ધર્મે નિશદિન રાત્ર, ચેતનના ધર્મોને યાત્ર;
 સદુપયોગે નિર્મલહંસ, ચેતન ધર્મો સત્ય પ્રશસ્ય,
 અનુભવ યોગે હંપે માત્ર, આત્મ ધર્મે નિશદિન રાત્ર. ॥૬૭॥
 અષ્ટ સિદ્ધિ સ્તુતિ ભણ્ઠાર, યાત્રક ચેતન છે દાતાત્ર;
 પરમાત્મ પોતે તું સ્વાસ, ધર તું નિજ શક્તિ વિશ્વાસ,
 પ્રાપ્તે ભવજલધિનો પાર, અષ્ટ સિદ્ધિસ્તુતિ ભણ્ઠાર. ॥૬૮॥
 ચલજે ચેતન શિવપુર વાટ, ચરણ કરણનું રત્નજે દાટ;
 અન્તર ગુણના ઘટજે ઘાટ, ધોજે કર્મ મેળનો વાટ,
 ધેસીશ નહિ કુમતિની સ્વાટ, ચલજે ચેતન શિવપુર વાટ. ॥૬૯॥
 ચાલ ચાલ ચેતન શિવ પન્થ, વાંચી સૂત્રો ને સદ્ગ્રન્થ;

મન્ત્રતન્ત્ર ફલે સહુ, શીયલના તેજથકી.
 શીયલથી માન સહુ, દુનીઆમાં થાય છે,
 શીયલને ધારવાથી, સ્મરદોષ મારવાથી;
 ભવજલનિધિ ક્ષેમ, સહજ તરાય છે.
 દેવવ્રત ગુણગાય, શરીર નિરોગી થાય;
 બ્રહ્મવ્રત ધારવાથી, મુયશ પમાય છે. ॥ ૧ ॥
 વિઘ્નવ્રત નાશ થાય ભૂત પ્રેત વશ થાય;
 શીયલ સુગુણ ગૃહ, મક્કલનું દ્વાર છે,
 જેવું બોલે તેવું થાય, સહુ દોષ દૂર જાય.
 શીયલ ધારકજન ધન્ય અવતાર છે;
 શીયલ સુગન્ધિ વેશ, શીયલથી શુભ વેષ,
 શીયલને સાગરની ઉપમા પ્રમાણ છે.
 નરનારી ધરો સહુ શીયલ સન્નાહ અંગ;
 ધીનિધિ શીયલ સત્ય જીવનનો પ્રાણ છે. ॥ ૨ ॥

દયામહિમા.

મનહરછન્દ.

દયા દુઃખ હરનારી, દયા મુખ કરનારી,
 દયા ગુણગૃહ વેશ, દયાથકી ધર્મ છે;
 દયાવિના તપ યમ ધ્યાન સહુ ફોક અહો,
 દયાથકી દેવગતિ સિદ્ધિસૌધર્મ છે;
 દયાવિના વ્રત કોઈ સફલ ન થાય ભવ્ય,
 દયા કલ્પવૃક્ષ અને શેષ વ્રત વાડ છે.
 દયા કામકુંભ અને દયા સ્પર્શમણિ સત્ય;
 દયાવિના મુક્તિ મ્હેલ વંધ તો કમાડ છે. ॥ ૧ ॥

शीदने रह्यो मुंझाईरे. जीवलडा. ॥ १ ॥

मन माने मकलायो, पण स्पर्शमाणि नहि पायो;
लाख चोराशी जायोरे. जीवलडा. ॥ २ ॥

मनमां लाग्युं प्यारुं, तेवुं तें दील धार्युं;
पण जीवन जावे हार्युंरे. जीवलडा. ॥ ३ ॥

प्रभुभजनने भूल्यो, मायाना दरिये डुल्यो;
फुलणजी फोगट फुल्योरे. जीवलडा. ॥ ४ ॥

धारीने जोजे धीरा, अन्तरना म्हारा वीरा;
बुद्धिसागर शरारे. जीवलडा. ॥ ५ ॥

चेतनने उपदेश.

राग धाळ:

चेतनजी चेतो प्यारा रे, जंगमना जोगी,
अलखरूप आधारा रे, जंगमना जोगी;
अवधूत स्वरूपे रमवुं, दुनीआमां ज्यां त्यां भमवुं,
आहुं अवहुं खमवुं रे. जंगम. १

औदयिक भावो वारी, अन्तरमां सुरता धारी;
फरवी शिव तैयारी रे. जंगम. २

ज्ञानिनी संगे रहेवुं, समभावे सर्वे सहेवुं;
कोइने कांय न कहेवुं रे. जंगम. ३

चेतननी वलिहारी, तेनी छे साची यारी;
बुद्धिसागर धारी रे. जंगम. ४

जीवने जागवानो उपदेश:

धाळ राग.

जीवलडा जोने जागी रे, वेळा बहु बीती,

भजन करले भजन करले-ए राग.

चेती ले झट चेती ले जीव, धार जिनवर धर्म रे;
 मायामां मस्तान थातां, लेहे न शाश्वत शर्म रे. चेती. ॥ १ ॥
 अस्तित्नास्ति धर्म चेतन, भेदाभेद विचार रे;
 अनेकान्त छे आत्मनुरूप, समजी आत्म तार रे. चेती. ॥ २ ॥
 शुद्धरूपी साहिवो छे, अनन्तगुण आधार रे;
 शुद्ध ध्याने ध्याववाधी, आवे भवनो पार रे. चेती. ॥ ३ ॥
 आनन्दालय आत्मा तुं, जाग झटपट जाग रे;
 बुद्धिसागर आत्मध्याने, धरजे दीलमां राग रे. चेती. ॥ ४ ॥

भजन करले भजन करले-ए राग:

जाग जीवडा जाग जीवडा, जाणी लेजे धर्म रे;
 भ्रान्तिथी जंझाळ राची, शीदने वांधे कर्म रे. जाग. ॥ १ ॥
 भाइ भगिनी पुत्र दारा, जूठो सहू परिवार रे;
 जुठां सगपण दुनिआनां, साच चेतन धाररे, जाग. ॥ २ ॥
 स्वारथिया संसारमांहि, मोहे वनीने अन्ध रे;
 कर्म वांधे अभिनवां तुं, पररमणता बन्ध रे. जाग. ॥ ३ ॥
 अनन्तशक्ति साहिवा तुं, चेत चेतनराम रे;
 शुद्धभावे सुख अनंतुं, भोगवे गुण धाम रे. जाग. ॥ ४ ॥
 ज्ञान दर्शन चरण भोक्ता, चेतन शुद्ध स्वरूप रे;
 बुद्धिसागर आत्मध्याने, विघटे भवभय धूपरे. जाग. ॥ ५ ॥

प्रभुरटन उपदेश.

भजन करले भजन करले-ए राग.

रटन कर मन रटन कर मन, रटन कर अरिहन्तरे;

द्रव्यं वली भाव भेद, आश्रवना परिहारं;
 एक चेतन शुद्धरूपे, चेतना मुखकाररे. साच. ॥ ४ ॥
 लक्ष्य लक्षण आत्मानुं, धरजे प्रेमे ध्यानरे;
 द्रव्य गुण पर्याय जाणी, शुद्ध पामो स्थानरे. साच. ॥ ५ ॥
 शुद्ध चेतन ध्यावतां भाद, सत्य मुख निर्धाररे;
 बुद्धिसागर ज्ञान योगे, सफल मनु अवताररे. साच. ॥ ६ ॥

सत्य जागृति प्रेरणा.

भजन करले भजन करले—पराग.

जागरं जीव जागरे जीव, आयुष्य चालुं जायरे;
 अज्ञभावं उंचवार्था, चेतन धन लुंदायरे. जागरं. ॥ १ ॥
 अनन्त लक्ष्मी आत्मनी छे, धर तनो उपयोगरे;
 वाण लक्ष्मी दुःखदार्था, विषयो विषना रोगरे. जागरं. ॥ २ ॥
 अनन्त गुणतुं धाम आत्म, तुं नहि वाण पदार्थ रे;
 अम्ली शाश्वत शुद्ध म्ली, चेतन तुं परमार्थ रे. जागरं. ॥ ३ ॥
 पञ्चधा जे ज्ञान भाग्युं, ते पण तुज्मां समायरे;
 बुद्धिसागर आत्मध्याने, जांतां सर्व जणाय रे. जागरं. ॥ ४ ॥

दिव्यशिक्षा.

भजन करले भजन करले—पराग.

समज दीलमां समज दीलमां, धर्म कर्म एक साचरे;
 आत्महीगे मूर्खाने भाद, प्रतो न पुढल काचरे. समज. ॥ १ ॥
 सत्य धन निज आननुं छे, अवर म जेवो आचरे;
 धेतन विण सत् मोहदार्था, लुंदा आय पंचालरे. समज. ॥ २ ॥
 दो काचा संभ जेवो, सादन पाद पानरे;
 अपिर भाद जाणीने जीव, जादजे दीन आचरे. समज. ॥ ३ ॥
 छे हां हां पास जाणी, हां हां समज जागरे;

वीती वेळा पाळी नहि आवे.

भजन करले भजन करले—ए राग.

वीती वेळा आवशे नहि, जीवळडा झट चेतरे,
 उंधे उंधण आळसु शुं, काळ झपाटो देतरे. वीती. ॥ १ ॥
 रात्री जावे दीवस जावे, व्यतीत वर्षी थायरे;
 जाणे मोटो थाय न्हानो, चित्ती नहि चैतायरे. वीती. ॥ २ ॥
 जेवां गगने वादळां छे, तेवां तन धन रूपरे;
 जाणी चित्तां जागतां जीव, होत न भवभय धूपरे. वीती. ॥ ३ ॥
 बाप चाले मात चाले, वृद्ध युवा ने वाळ रे;
 जन्म्यां तेने मरण माथे, कबु न मूके काळरे. वीती. ॥ ४ ॥
 काल करवुं आज कीजे, कीजे न धर्मे वार रे;
 प्रभु भजील्यो भावथी भाइ, होवे सफल अवताररे. वीती. ॥ ५ ॥
 खूंची खटपटमां अरे तें, कीधो न धर्म लगाररे;
 हजी समय छे धर्म माटे, चेतन मनमां धाररे. वीती. ॥ ६ ॥
 समज चेतन सानमां अव, जीवन धर्मे गाळरे;
 बुद्धिसागर धर्मथी जग, होवे मंगल मालरे. वीती. ॥ ७ ॥

शब्दसृष्टि विद्वत्ता.

भजन करले भजन करले—ए राग.

शब्द सृष्टि बहु वनी जग, भापानो नहीं पाररे;
 चेतन हीरो चूकीने भाइ, आयु न एळे हाररे. शब्द. ॥ १ ॥
 बाह्य विद्या वासनाथी, होवत तत्त्वे भूलरे;
 मायानी जंझाळथी सह, होवत अन्ते धूलरे. शब्द. ॥ २ ॥
 अतुर चेतन चेतीले चित्त, अनेकान्त मत धाररे;
 उपादेयज आतमा एक, जाणीने नहीं हाररे. शब्द. ॥ ३ ॥
 शुद्ध चेतन रूप त्हाह, अंसख्यप्रदेशी भूपरे;
 भूली वाल्हम भान त्हाह, शुं पडे भवकूपरे. शब्द. ॥ ४ ॥

समयनो उपयोग.

भजन करले भजन करले-ए राग.

समय पामी समय पामी, चेतन चित्तमां जागरे;
 शुद्धभावे रूद्धि तहारी, कर तुं तेनो रागरे. समय. ॥ १ ॥
 बाह्यवृत्ति त्यागीने झट, चंचल योग निवाररे;
 असंख्यप्रदेशी तीर्थ त्हां, करजे शिघ्रोद्धारे. समय. ॥ २ ॥
 नित्यानित्य स्वभावथी तुं, अनेकान्त मत रूपरे;
 निश्चयथी तुं शुद्ध चेतन, शाश्वत ज्ञान स्वरूपरे. समय. ॥ ३ ॥
 ध्यान ध्याता ध्येय रूपे, चेतन सुखकर एकरे;
 हेयोपादेय ज्ञेय ज्ञाने, करजे सत्य विवेकरे. समय. ॥ ४ ॥
 बाहिर अन्तर परमरूपे, आत्म तुं निर्धाररे;
 बुद्धिसागर आत्मध्याने, होवे भवनो पाररे. समय. ॥ ५ ॥

बाह्यममतानो त्याग.

भजन करले भजन करले-ए राग.

चेत. झटपट चेत झटपट, जीवलडा झट चेतरे;
 भान भुले शुं अरे जीवें, काल झपाटा देतरे. चेत. ॥ १ ॥
 जेनी हाके धरणी धूजे, तेवा चाल्या जायरे;
 अमर नहि कोइ दुनियामां, मोहे शुं मकलायरे. चेत. ॥ २ ॥
 पुण्य योगे पामियो तें, मानवभद सुखकाररे;
 हस्त चढियो हीरो आत्म, हारिश नहि निर्धाररे. चेत ॥ ३ ॥
 चूकिश नहिरे चतुर चेतन. अन्तर करजे शोधरे;
 बुद्धिसागर आत्मध्याने, प्रगटे अनुभवबोधरे. चेत. ॥ ४ ॥

वीरस्तवन.

मान मायाना करनारारे-प राग.

प्रभु वीर जिनेश्वर प्यारारे,
 मुज प्राणतणाछो आधारार;
 सिद्ध सनातन निर्मलज्योति, शाश्वत सुख निर्धारा;
 क्षायिकभावे गुणवर्या सहु, जिनवर जगजयकारारे, प्रभु. ॥१॥
 सुखकर दुःखहर चरम जिनेश्वर,
 वसियाछो दिलमांहि म्हारा;
 बुद्धिसागर विभु वीरना नामथी,
 होवे सफल अवतारारे, प्रभु. ॥२॥

अथ श्री सिद्धाचल दुहा.

रत्नत्रयी धारक प्रभु, ऋषभदेव अरिहंत;
 नमित सुरासुर इंदचंद, भव भंजन भगवंत. ॥ १ ॥
 जयजय आदि जिणंद श्री, केवल कमलानाथ;
 सिद्धाचल गिरिमंडणो, सेवक करो सनाथ. ॥ २ ॥
 पूर्व नवाणु वार ज्यां, आव्या ऋषभ जिणंद;
 ते सिद्धाचल वंदीए, कापे भवभयफंद. ॥ ३ ॥
 प्रायः ए गिरि शाश्वतो, महिमा अपरंपार;
 सम्यग् दृष्टि जीवने, निमित्त कारण धार. ॥ ४ ॥
 चार हत्यारा पातकी, ते पण ए गीरि जाय;
 भावे जिनवर भेटतां, मुक्तिवधुमुख पाय. ॥ ५ ॥
 द्रव्यभाव दु भेदथी, सेवो तिरथ एह;
 उपादान निमित्त योग, समर्याथी शिवगेह. ॥ ६ ॥
 कर्मरोगने टाळवा, उत्तम छे आधार;

10

- ते नीलेश्वर वंदीष्ट, भावे नदि गंगा काग. ॥ ३१ ॥
 परमेश्वर ए नाथी, जगमाणि विष्णुतः ॥ ३२ ॥
 ते नीलेश्वर वंदीष्ट, कृदा जग प्रदाता. ॥ ३३ ॥
 अनेन गिरिगुण गावता, गुणगुण पद प्रगता. ॥ ३४ ॥
 तेह गगोप वंदीष्ट, कुरो प्रगमर पाप. ॥ ३५ ॥
 मुक्तिराज गावत गिरि, एवं काज प्रनादिः ॥ ३६ ॥
 विनय विरक्ते वंदता, दृढजे सर्व उपाधि. ॥ ३७ ॥
 विजयपद नांवे भणो, मार्गक नाम गुहायः ॥ ३८ ॥
 ते गिद्धाण्य वंदीष्ट, परिषा निय गुहाय. ॥ ३९ ॥
 गाता गुपद गिरीजने, गिरीश पद पद प्रायः ॥ ४० ॥
 तेह गिद्धाण्य वंदीष्ट, मनुजजन्म भवि पाय. ॥ ४१ ॥
 मण्डरित जम ध्यानधी, प्राणी पंते पायः ॥ ४२ ॥
 भयं गिरिगुण गावता, उपादान पद पाय. ॥ ४३ ॥
 जयंत गिरि जयने करे, सेवता निजदीनः ॥ ४४ ॥
 भविजन मन गुरुरर मदा, भात्मन्वभावे पीन. ॥ ४५ ॥
 कंचन गिरिने निहाळीष्ट, लही गुरुमयी ज्ञानः ॥ ४६ ॥
 बंदो सेशो भावपी, भावे निजपद भान. ॥ ४७ ॥
 भावे भक्ति भरे करी, चित एक स्थिर ठामः ॥ ४८ ॥
 सिद्ध क्षेत्र संभाळीने, भाव कर प्रगाम. ॥ ४९ ॥
 आत्म परमात्म लही, कर्मनाशने कानः ॥ ५० ॥
 महागिरिने वंदीष्ट, भवांभाधिमां प्राप्त. ॥ ५१ ॥
 अमरकंदने ओळखे, आत्म अमर लहायः ॥ ५२ ॥
 भावे भाविपण भेटीष्ट, जन्म जन्म दुःख जाय. ॥ ५३ ॥
 बेर शेर विकृपा त्यजी, जमभावे भावे जेह. ॥ ५४ ॥
 भी सिद्धाण्य वंद्यो, ते पाशे शिवगेह. ॥ ५५ ॥

त्यजी प्रभुता वाह्यनी, आदीश्वर जिनआण;
 धारी गिरि ए वंदीए, वंदन होय प्रमाण. ॥ ४५ ॥
 माया तृष्णा परिहरी, शरण ग्रही जिन आण;
 श्री सिद्धाचल वंदीए, प्राप्ति पद निर्वाण. ॥ ४६ ॥
 तन मन धन ममता त्यजी, भज समता घटमांय;
 भोव गिरिने वंदतां, लहीए नहि दुःख क्यांय. ॥ ४७ ॥
 पुण्यराशि शुभ भावथी, मणि कंचन गिरिराय;
 शुद्ध भावथी सेवीए, अनेकांत मत पाय. ॥ ४८ ॥
 तारक वारक चउगति, अचल महोदय नाम;
 ते सिद्धाचल वंदीए, ठरीए निजपद ठाम. ॥ ४९ ॥
 जग जयवंतु तीर्थ ए, सहु तीर्थ शिरदार;
 भव्यो भाले भावथी, पामे भवजल पार. ॥ ५० ॥
 शांत स्वभावे निर्मला, मुनिवर ए गिरि पाय;
 अलख अमरपद पामीया, शुद्ध परिणति ध्याय. ॥ ५१ ॥
 प्रदेश शत्रुंजयतणा, नयनानंद करंत;
 विश्वपूज्य गिरि वंदीए, लहीए भवजल अंत. ॥ ५२ ॥
 राम भरत ज्यां आविया, महिमा सुणी अपार;
 गिरिसेवन गिरूआ थइ, लह्या सद्गति निरधार. ॥ ५३ ॥
 पांडव प्रमुखा ए गिरि, आव्या मन उल्लास;
 भावे गिरिवर सेवतां, मुक्तिपुरीमां वास. ॥ ५४ ॥
 सर्वज्ञ पद साधीयुं, संव प्रद्युम्नकुमार;
 ते सिद्धाचल वंदीए, नाशे कर्मविकार. ॥ ५५ ॥
 संप्रति काले आवीया, त्रेविशे जिनराय;
 तेवीश विषय शमाववा, भजीए गिरिवर राय. ॥ ५६ ॥
 जिनाज्ञा जिनतत्त्वनी, करणी कहे निष्काम;

निरुपाधिपद एहथी, पामे कहे जिणंद;
 मातिमंत माहिमा स्तवे, शुं जाणे मतिमंद. ॥ ७० ॥
 अनेकार्थ पदार्थ तो, सात नये ग्रहवाय;
 व्यवहारे निमित्तता, निश्चयथी निजमांय. ॥ ७१ ॥
 परस्पर सापेक्षथी, वर्ते नयो सदाय;
 नयोथकी शब्दार्थने, कहेता श्री जिनराय. ॥ ७२ ॥
 अनेकांत श्रद्धा ग्रही, विमलेश्वर गिरिराय;
 वंदो भावे भविजना, कर्म मर्म दूर जाय. ॥ ७३ ॥
 निश्चल आत्मस्वरूपनी, सिद्धि जेथी थाय;
 ते सिद्धाचल वंदीए, संवर गुण प्रगटाय. ॥ ७४ ॥
 द्रव्य भावथी वंदतां, आत्म समाधि पाय;
 द्रव्यभाव समज्या विना, गिरिगुण नहि गवाय. ॥ ७५ ॥
 गिरिवर प्रति पगलुं भरे, ज्ञानपणे जे कोइ;
 निर्मल आत्म करे तदा, पापपंक सव धोइ. ॥ ७६ ॥
 वाढ्यांतरथी शुद्ध थइ, राखे स्थिरोपयोग;
 गिरि चढतां समता वरे, पामे निजगुण भोग. ॥ ७७ ॥
 आलोयण ले पापतुं, सुणी गुरुमुख उपदेश;
 सिद्धाचल गिरि सेवने, पामे अविचल देश. ॥ ७८ ॥
 आलोचे नहि पापने, मूके न माया ब्राल्ल;
 सिद्धाचल तस शुं करे, जो परपरिणति चाल. ॥ ७९ ॥
 कर्मा कर्म आलोचना, श्रद्धाथी करनार;
 पामे ते परमार्थने, जिन आज्ञा शिर धार. ॥ ८० ॥
 ओथ न करीए कोइ शुं, धरी मनमां विश्वास;
 श्री सिद्धाचल वंदीए, त्यागी पुढल आश. ॥ ८१ ॥
 विषयोन्मादि चित्तने, वश करवाने हेतः

- तब जग पद पुजा करी, मुक्ति कॢ मीतेन. ॥ ८२ ॥
 पाव नाराय॑ जे करे, समसी गगनरजः;
 आपन मार्गोच्छेदना, लहे न भयपण पॢ. ॥ ८३ ॥
 विभिर्बुरक पुनन करे, नामे कर्म कॢहः;
 सरेजानेरे विवला, को राजा कोन रंक. ॥ ८४ ॥
 भजतावर पद मॢ लहे, कल्या निर्मल मेरु;
 क्षापिक भारे घेतना, निरानंद गुणमेरु. ॥ ८५ ॥
 भास सकल दिन मारगे, सकल मनुष्य भरतार;
 श्री सिद्धाचल देवता, भानंद हर्ष भवार. ॥ ८६ ॥
 भयुक्त फलने भावरा, कल्याण सम पॢ;
 बंदो पुजो भविजना, पाव॑ निर्मल देह. ॥ ८७ ॥
 कामधेनु सम ग गिरि, वंछित कल दातार;
 बंदो पुजो भविजना भयप पद करनार. ॥ ८८ ॥
 कामधेनु सम पॢ गिरि, पंचम गतिने देत;
 बंदो पुजो भविजना, श्री अमुंजय सेत ॥ ८९ ॥
 फरी करीने नहीं मळे मानव भवनो देह;
 बंदो पुजो भविजना, सिद्धाचल गिरि पॢ. ॥ ९० ॥
 मनुष्य जन्म पापी भवि, भेटे नहि गिरि पॢ;
 मानुं मात उदर विष, रहीषा प्राणी नेह. ॥ ९१ ॥
 शशी सूर्यवत् पॢ गिरि, करनुं भावांछात.
 बंदो पुजो भविजना, मगटे निर्मल ज्योत. ॥ ९२ ॥
 गुरुता मेरु तणी परे, तेनी ज.मां थाप.
 जे सिद्धाचल बंदता, निर्मल श्रद्धा थाप. ॥ ९३ ॥
 ए सम जग कोनो नहि जोतां महा उपकार;
 ते सिद्धाचल बंदीए होवे जय जयकार. ॥ ९४ ॥

मोहमायागिरि भेदवां, पाविसम तस अवदात;
 ते सिद्धाचल वंदीए, करीए निर्मल यात्र. ॥ ९५ ॥
 वर्णन वाणीथी कर्ये, कदीय न पूरुं थाय;
 ते सिद्धाचल वंदीए, महिमानंत कथाय. ॥ ९६ ॥
 अधुना पंचमकाळमां, वर्ते तस महिमाय;
 ते सिद्धाचल वंदीए, भव भव भावट जाय. ॥ ९७ ॥
 भावे यात्रा जे करे, पामे मुक्ति तेह;
 ते सिद्धाचल वंदीए, कर्म रहे नहिं रेह. ॥ ९८ ॥
 भवजलधितट पामवा, उत्तम एहज झाझ;
 ते सिद्धाचल वंदीए, सिद्धे सघळां काज. ॥ ९९ ॥
 विमलेश्वर सेवन थकी, उपजे सिद्धि उदार;
 ते सिद्धाचल वंदीए, पंचमगति सुखकार. ॥ १०० ॥
 श्री चिद्धाचल स्पर्शना, करीने चरम जिनेश;
 योजनगामिनी वाणीथी, दीधो छे उपदेश. ॥ १०१ ॥
 कार्तिक शुक्ल पूर्णिमा, दिन करशे जे यात्र;
 अल्पकाळमां ते भवि, थाशे सद्गतिपात्र. ॥ १०२ ॥
 तीर्थेश्वर दर्शन थकी, निर्मल दृष्टि होय;
 ते सिद्धाचल वंदीए, अवर नहीं जग कोय. ॥ १०३ ॥
 अंतर शुद्धि वाह्यथी, निमित्त कारण भाळ;
 अंतर तत्त्व विवर्णना, करशे समजु ख्याल. ॥ १०४ ॥
 द्रव्य दुभेदे भावथी, सम्यग् ग्रही अवबोध;
 ते सिद्धाचल वंदीए, करी चंचलता रोध. ॥ १०५ ॥
 मतिमंदनी वर्णना, तेतो वाळक चाल;
 बुद्धिसागर वंदतां, पामे मंगल माल. ॥ १०६ ॥
 संवत ओगणीश उपरे, वासठनी शुभ शाल;

शब्दनये दृष्टि करी, विशुद्ध कर व्यवहार;
 व्यवहारे शुद्धि करी, समरूढता धार. ॥ ११ ॥
 समाभिरूढ प्राप्ति करी, एवंभूतता पाय;
 शुद्ध पर्याये आत्मनी, सिद्ध बुद्धता थाय. ॥ १२ ॥
 अशुद्ध पर्याये करी, आत्माऽशुद्ध कहाय;
 रागी द्वेषी आत्मा, काल अनादि न्याय. ॥ १३ ॥
 वर्ते युं भवचक्रमां, भूली निजपद भान;
 सद्गुरु संगे सहजमां, प्रगट्युं शुद्धु ज्ञान. ॥ १४ ॥
 भेद ज्ञाननी दृष्टिही, कीधो निजपर भेद;
 निजपर्याय विशुद्धिमां, कदा न वर्ते खेद. ॥ १५ ॥
 निजपद अभय विलोकतां, नाटो भय तो दूर;
 आत्मिक अनुभव जागतां, वर्ते आनंदपूर. ॥ १६ ॥
 क्षायिक नवलब्धि जगे, करतां निजपद ध्यान;
 कैर्यु अनंता ज्ञानीए, पाम्या निर्मल स्थान. ॥ १७ ॥
 सार्थकता छे ज्ञाननी, ध्यान सदा मुखकार;
 सत्य सत्य जिनवाणीनुं, सार सारमां सार. ॥ १८ ॥
 आत्मिक ज्ञान विना कदी, ध्यान कहो क्युं थाय;
 ध्यान विना मुक्ति नही, कथन करे जिनराय. ॥ १९ ॥
 जाण्यो आत्म एक तो, जाण्या भाव अनेक;
 सदग्रंथे भाण्युं ह्म्युं, धरजो आत्म टेक. ॥ २० ॥
 भूले सह संसार तो, खुले अंतर्धर्म;
 उत्कट ध्यानदशा धकी, होवे शाश्वत धर्म. ॥ २१ ॥
 सोऽहं सोऽहं समगतां, सोऽहंमय हो जाय;
 परम महोदय पद ग्रही, परम द्रव्यता पाय. ॥ २२ ॥
 निजोपयोगे धर्म ले, सत्य कथे नो ग्रंथ;
 कष्ट क्रिया करतां पक्षा, नही न मुक्तिपथ. ॥ २३ ॥

मनमां आवे तेवुं माने, उत्तुंखलता दील घणी;
 पापपुंजमां खुंच्या पामर, सद्गुरु शिर्षे को न धणी,
 मनमां म्हाले मूरख प्राणी, उद्भट वेषे वणी ठणी;
 समजण देतां नाक चढावे, छंछेडयां जिम होय फणी. ॥ २ ॥
 गाडी वाडीमां मस्ताना, पाप कर्ममां चित्त धरे;
 हरतां फरतां बोले जूटुं, पैसा माटे धर्म करे,
 पापकर्म व्यापारो वधिया, पाखंडी पूजाय अरे;
 नवीन मत जुनाने निन्दे, भवभयथी विरला तो डरे. ॥ ३ ॥
 कालिकालमां कौतुक कोटि, जोतां जोतां नजर पडे;
 धर्मी थोडा पापी पुष्कळ, वात वातमां बहु लडे,
 राजन साजन महाजन मोटा, वाळे गोटा व्यवहारे;
 वकवादी कै बहु वके छे, अन्यजनोने किम तारे. ॥ ४ ॥
 पाखंडी जागे छे पुष्कळ, समजावीने जुठ अरे;
 साधुजननी निन्दा करता, भवभ्रमणामां बहु फरे,
 सद्गुरु साधु आण न माने, पाखंडीना दास वने;
 पाखंडीनी पूजा देखी, दूर करे साचा हकने. ॥ ५ ॥
 असल रीतमां कोइक रहेंवे, भोळा तो भरमाय खरे;
 नित्यनेमनो त्याग करीने, भूंडां कामो केइ करे,
 स्वारथना प्रयो केइ कपटी, नीचा कृत्ये पेट भरे;
 पापी धंधा प्रगट्या पापे, धर्मवृत्तिने अल्प वरे. ॥ ६ ॥
 श्रद्धा भक्ति दिन दिन घटती, भावी टाळुं नहि टळे,
 मिथ्या मत वादे घेर्या जन, दुर्गतिमां जड भळे;
 न्यायी धर्मी नृपति वीरला, स्वारथमां तो घणा शळे,
 नामो मोटां दर्शन खोटां, जन एवा तो बहु मळे. ॥ ७ ॥
 आजकालनी केळवणीमां, धार्मिक श्रद्धा भेळवणी,

નવ તત્સારિક ધડા જ્ઞાને, દુઃખડારી જેવળી.
 મનુષ્ય મંગલ કર્યાં મહેજે, મમકિય ધડા દોષ પળી,
 ને મોઃ ધડાદુ ઓઠો, ખાદ્યનો મુદ્ધ ધર્મપળિ. ॥ ૮ ॥
 મમત્કુલી મેળવ પાતી, મુખડારી નરીં કરો,
 સર્વોત્તમ મનુષ્ય છે નીકા, પામી પાળી મંદન તરો;
 જન્મી સ્વચ્છ જીવન રાખી, ખેતન હીરો હાથ ખરો,
 જ્ઞાન કિયાં વેળી છે મુક્તિ, તિન વારણામૃત જ્ઞાન કરો. ॥ ૯ ॥
 કલ્પિકાળમાં મળિ મોટી, દેવ મુદ્ધનો સાગરનો,
 પદ દ્રવ્યોનું જ્ઞાન કરીને, મુક્તિદારી સમુદ્ધ થનો;
 કલ્પિકાળમાં કીચુક દેવી, ધર્મ કિયાંને નરીં ભજો,
 જગમાં મર્ચોત્તમ તિન દર્શન, અન્તરંગ પારિરંગ મનો. ॥ ૧૦ ॥
 પરાંપકાર મનદૃં ધરવું, જુઝ વળ નહિ ડગરવો,
 ધર્મ કરતાં ખાદ પડે નો, પાછાં પગલાં નહિ મરવો;
 ધનરતા પાપિ જન દર્શી, પાપ કર્મ નહિ ખાચવું,
 પાપે જપ ધર્મે કાચ રખવા, વેગ કદા નહિ ડગરવું. ॥ ૧૧ ॥
 શાત શાતમાં ભરી ન પડવું, કપટ કલ્પાને પરિહરવી,
 ધર્મો જનને રસાય કરીને, મત્તકિ દીનમાં વરવી;
 પરની નિન્દા કરી ન કરવી, વુદ્ધ વારચને અનુસરવું,
 મોટા જનનું માનજ કરવું. ॥ ૧૨ ॥
 શત્રુ મિત્રમાં સમાન દષ્ટિ, ધર્મ કાર્યમાં યત્ન કરો,
 જ્ઞાન ધ્યાનમાં દિવસ ગાજો, મુક્તિરૂપીનાં માગ સ્વરો;
 આતમ તે પરમાતમ સાચો, અનન્ત શક્તિ મગદ કરો,
 મુદ્ધિસાગર અવસર પામી, સિદ્ધ સનાતન સત્ય વરો. ॥ ૧૩ ॥

વચનામૃત ડુહા.

- અર્હે અર્હે સમરતાં, લહીએ ભવનો પાર;
 સત્ય દેવ અરિહંત છે, તેનો મુજ આધાર. ॥ ૧ ॥
 સૂતાં રાતાં વેસતાં, ચાલતાં અરિહંત;
 જે ભાવે પ્રાણી સમરશે, ધાશે શર્મ અનન્ત. ॥ ૨ ॥
 અરિહન્ત મહામન્ત્ર છે, સમજો નર ને નાર;
 મજ્જલ મોટું જાણિએ, હોવે જય જયકાર. ॥ ૩ ॥
 મનુષ્યભવ પામી ભવી, વે કરવાનાં કામ;
 દેવાનો ટુકડો ભલો, જણું આતમરામ. ॥ ૪ ॥
 બુદ્ધિસાગર જ્ઞાનથી, વે વાતો દિલ ધાર;
 દયા ધર્મ હૃદયે ધરિ, જપવો શ્રી નવકાર. ॥ ૫ ॥
 બુદ્ધિસાગર વાત દોય, સમજી ઘટમાં ધાર;
 દયા ધર્મની સેવના, કરવો પર ઉપકાર. ॥ ૬ ॥
 મુસાફર તુંહિ જગતમાં, દાન ધર્મ કર ભાઈ;
 આંચ મિચાએ કલ્પના, જૂઠી વાહ્ય સગાઈ. ॥ ૭ ॥
 આતમ તે પરમાતમા, ઘટ ઘટ રહ્યો સમાઈ;
 બુદ્ધિસાગર પ્રેમથી કુંચી ગુરુએ વતાઈ. ॥ ૮ ॥
 કરવાનું વહુ કામ છે, પામી મનુ અવતાર;
 મોહે મુંઝી શું મરે, ચેતી આતમ તાર. ॥ ૯ ॥
 જ્ઞાન વિણ જીવ અન્ધ છે, સાન વિના તે દોર;
 દાન વિના તે ટુંટ છે, વિણ ઉપકારે ધોર. ॥ ૧૦ ॥
 દેવ ગુરુ નહિ સેવીઆ; કયો નહિ ઉપકાર;
 જિનવર જાપ કયો નહિ, ફોગટ તસ અવતાર. ॥ ૧૧ ॥
 ભક્ત સન્ત સન્તાપિયા, દીધાં દીનને દુઃખ;
 દાન ધર્મ સમજ્યો નહિ, લજવી જનનીકૂલ. ॥ ૧૨ ॥

गुरु निन्दा बहु पावनी, गुरु निन्दा बहु पाप.
 गुरु निन्दक मुग्न वेगवा, जमुष दिन मन्ताप. ॥ ११ ॥
 दया धर्म जगमा बरो, दया धर्म गुणहार;
 दया मरि त्या धर्म मरि, ममता नर ने नार. ॥ १२ ॥
 बुद्धिमागर ज्ञानपी, तन्त्र दुरवर्षा पार;
 भावम माग्या जीव मट, ममता कीद न मार. ॥ १३ ॥
 विद्या मूढ मोरी अने, व्यभिचार मदाशो;
 दया शमा उग्रहार पार, पाप धर्म मन्तोष. ॥ १४ ॥
 ओ नु ममते धर्मने, पया शक्तिपी भाप;
 बुद्धिमागर प्रेमपी, मग भक्तनी जाप. ॥ १५ ॥
 गुरुकृपार्थी पामिष्ट, गुरुभक्तानि भाग्यम,
 गुरुकृपा विण बापडा, अहे न भानमराय. ॥ १६ ॥
 गुरुनी भाक्षा लोपिने, गाले निजमनि छन्द;
 उपा उपा भटकी दुःख ले, नाथ्याविण मनिमन्द. ॥ १७ ॥
 सोले ने पाळे नहीं, कर पतित्रा पङ्क;
 रीख दुःखो नरकमा, पामे जीव कुरङ्ग. ॥ १८ ॥
 चित स्थिर जेनु नहीं, करतो उपा काम;
 लोक हसे दुःखो अहे, मूर्ख दुःखनु डाम. ॥ १९ ॥
 मनमा भावे ने करे, पञ्च कहे न कोक;
 भक्तता दाणी बापडा, अहे न मुग्धडो लोक. ॥ २० ॥
 सद्गुरु शिषा लोपिने, मूर्ख शिष्य पन्ताय;
 कोषा काननी कूतरी, पेउ डाम न पाप. ॥ २१ ॥
 परमपभुनी पामिमा, सन्नक्ति हितकार.
 ज्ञान ध्यान सदवर्तना, भनन्त मुग्ध करनार. ॥ २२ ॥
 निज वचनामृत पानपी, नासे भव सन्ताप;
 बुद्धिमागर ज्ञानपी, कर निनवरनो जाप. ॥ २३ ॥

જૈનબોર્ડીંગવિવેચન.

મરાઠી સાઘી.

શ્રી સંઘેશ્વર પાર્શ્વ જિનેશ્વર, જગ જય મઙ્ગલકારી,
 જૈન વાલક વિદ્યોત્તિમાં, સહાય કરો સુઘકારી;
 જૈન બોર્ડીંગની ઉત્તતિ સહુ ઇાહો, વિઘ્નટન્દ દૂર જાઓ. જૈન. ૧
 અન્ન વસ્ત્ર ને વિદ્યાદાને, શ્રાવકનું શુભ સ્વાતું;
 વિદ્યાર્થિને સહાય કરીને, વાંધો પરભવભાતું. જૈન. ॥ ૨ ॥
 વ્યવહારિક ધાર્મિક કેલ્વણી, દિન પ્રતિદિન અપાતી;
 બોર્ડીંગ વાલક કેલ્વણવામાં, ઈીવટ રહી રહાતી. જૈન. ॥ ૩ ॥
 નિરાધારને આશ્રય આપે, સગપણ શ્રાવક સાતું;
 જૈન વાલકની ભક્તિ મોટી, તે વિણ સર્વે કાતું. જૈન. ॥ ૪ ॥
 વીરં જિનેશ્વર પુત્રો સર્વે, સધન નિર્ધન નિરસો;
 સમાન ધર્મિ વન્ધુ દેસી, હેતે મનમાં હરસો. જૈન. ॥ ૫ ॥
 લક્ષ્મીનો લ્હાવો લેવાને, મલ્લિયું ઉત્તમ ટાણું;
 નાણું મલ્લે પળ ટાણું મલ્લે નહિ, શુભ છે પાત્ર મજાનું. જૈન. ॥ ૬ ॥
 જન્મીને જૈનોના હિતમાં, સર્ચી ન લક્ષ્મી સારી;
 પત્થરથી પળ તેહ નકામો, જનની ભારે મારી. જૈન. ॥ ૭ ॥
 ભેદભાવ સહુ દૂર કરીને, પોતાના સુત જાણી;
 સાહ્ય કરો સાધર્મી વન્ધુ, ઉલટ મનમાં આણી. જૈન. ॥ ૮ ॥
 શ્રાવક સેત્ર સુપાત્ર સદા છે, સાહ્ય કરો નરનારી;
 બુદ્ધિસાગર બોર્ડીંગસ્કુલની, શુભોત્તતિ સુઘકારી. જૈન. ॥ ૯ ॥

અલસ દેશમાં હંસને પ્રેરણા.

પદ.

હંસા ચલોરે અલસ નિજ દેશમાંજી,
 જ્યાં છે જ્ઞલ્હલ જ્યોતિ અપાર; હંસા ટેક,

शुद्ध भावे फारी शुद्ध नेत्र्याण, हरिया चटिया जेणे.

कुमिागर आयना हर, केवळ दारी जेणे.

॥ १ ॥

हुंने मारं.

एत राग भोल.

हुं ने मार माना प्राणी, चार गांभयां भटखोरे;

अहाने अघटाणां उयां त्यां, भवली मनिधी भटखोरे. ॥ १ ॥

छायामिणे काल भमे ते, क्षणमां पकडी जागेरे;

हुंदुम्ब फवीलो साय न आवे, आज्या नेवुं जवाणे रे. ॥ २ ॥

जगर जेहाळे जकडातां, दुःखना दरिया मोटोरे;

गुरुगमधी समजनि प्राणी, चालीस नदि हुं मोटोरे. ॥ ३ ॥

जन्म्या नेने जगर मरवुं, पुर्ल्याने हुं फरवुं रे;

कालसपटमां नहु, सपटागे, काम न फरवुं चरवुं रे. ॥ ४ ॥

पाणीना परपोटा जेरी, फाया रोगभोरेली रे;

मारी माने मृत्ख जीवटा, विण श्री जागे घेह्योरे. ॥ ५ ॥

जुटी काया जुटी जाया, जुटी जगती मायारे;

पुढल बाजी कवु न छाजी, मोहे हुं मकळायोरे. ॥ ६ ॥

वीर जिनवर फेवळनाणी, साची बाणी जाणीरे;

बुद्धिसागर अन्तरमांदि, आणा जिननी आणीरे. ॥ ७ ॥

पतिव्रतास्त्री.

ओवघजी संदेशो कोहेजो दयामने ए राग.

प्रमदा पतिव्रता धर्मो साचवे, पतिं पहेल्यां उठे गणती नवकारजो,

पंजेळे नदि पतिने समता आदरे, वचाने हितशिक्षा देवे प्यारजो;

प्रमदा ॥ १ ॥

નચરી વેઠી નિન્દા લવરી નહિ કરે, કદી ન કરતી પ્રાણપતિપર
ક્રોધજો:

છેલ છઠ્ઠીલી વળી ઠળીને નહિ ફરે, સાહેલીને દેવે રુડો બોધજો.

મમદા. ॥ ૨ ॥

દેશી વસ્ત્રો દેશી વેષે પહેરતી, વિશ્વવાલગ્ને કદી ન કરતી વ્હાલજો
મુધારાના વાણુથી રહે વેગઝી, કદી ન દેતી ઋષિ કરીને ગાઢજો

મમદા. ॥ ૩ ॥

દાન દયા આભૂષણ કંઠે ધારતી, શરીર લજ્જા રાखે તેવાં વસ્ત્રજો
નીતિ રીતિ રાखે કુલવટ નેકથી, વેળ ન બોલે જેવાં તીર્થાં શસ્ત્રજો;

મમદા. ॥ ૪ ॥

વિચારીને વદતી વાળી મીઠડી, શીયલના શૃંગારે શોભે દેહજો
દેવ ગુરુની ભક્તિ કરતી મેમથી, સદ્ગુની સાથે વર્તે નિર્મલ નેહજો

મમદા. ॥ ૫ ॥

સદ્ગુણમાલ્યથી શોભે છે મુન્દરી, ધર્માચારો પાઠે નિશ્ચીન મેમજો
મુદ્ધિસાગર શોભે સતીયો શ્રાવીકા. જન ધર્મને પાઠી પામે ક્ષેમજો

મમદા. ॥ ૬ ॥

મુધાગ.

મધ્યમર્ગી મન્દેશો કંઠશા શ્યામન-૯ રાગ.

મુધાગે તો કરવા ઇચ્છો માનવી,

મુધારામાં સમગ્રી દેશો ચિત્તજો.

શાસ્ત્રાધારે મુધાગ તો મન્ય છે.

આન્યોદ્યતિને પામે માનવ નિત્યજો. મુધારા. ॥ ૧ ॥

નિર્દોષી ઔચરને મ્વાવાં દેકથી,

નિત્યનિયમથી કરવાં ધાર્મિક કૃત્યજો;
 બ્રહ્મચર્ય સંરક્ષા કરવી હેતથી,
 ત્યાગી જૂઠું વદવી વાળી સત્યજો. સુધારા. ॥ ૨ ॥
 વિનયે માતપિતાને પાથે લાગવું,
 વિનયે ગુરુને વન્દન કરવું પ્રેમજો;
 જૈનધર્મમાં શ્રદ્ધા ધરવી નેમથી,
 સ્વદેશવસ્ત્રો સ્વદેશવેષે ક્ષેમજો. સુધારા. ॥ ૩ ॥
 ધર્મભ્રષ્ટ કરનારા હેતુ ત્યાગીએ,
 જિનવાળીનો કદી ન કરવો લોપજો;
 માતપિતા ને સુગુરુ સાથુ સન્તપર,
 કદી ન કરવો પ્રાણ જતાં પળ કોપજો. સુધારા. ॥ ૪ ॥
 વ્યસન અને વેશ્યાનો સંગ ન કીજીએ,
 ધાર્મિક તત્ત્વો વાંચો સુગુરુ પાસજો;
 ભાષાની કેઢવળીથી નહિ ફુલીએ,
 ધર્મભ્રષ્ટ કુધારા તજવા યાસજો. સુધારા. ॥ ૫ ॥
 કુત્સિતધારા જેવા સુધારા ઘળા,
 એવા સુધારાનો કરવો નાશજો;
 દેખાદેખી સુધારાના વેગમાં,
 પડતા પ્રાણી કુધારાના પાશજો. સુધારા. ॥ ૬ ॥
 ચેતનને સુધાર્યાથી સુધર્યા સ્વરા,
 કરવી ધર્મિજનને પ્રેમે સ્હાયજો;
 સદ્વર્તનથી સુધરો જાણી ધર્મને,
 સ્વર્ચ નકામાં કરવાં નહિ દુઃસ્વદાય જો. સુધારા. ॥ ૭ ॥
 નાસ્તિકતા ત્યાગીને આસ્તિકતા ભજો,
 કદી ન મૂકો જૈનધર્મને ધીરજો;

भक्ति देवी महिमा भारे, वांछित सर्वे सहेज मळे. ॥ ५ ॥
 आवश्यकमां भक्तिमहिमा, जिनवाणी विस्तर्यी कहे,
 वीरजिनेश्वर पूजामांदि, भक्ति भळतां शर्म लहे;
 भक्ति करतां भावज प्रगटे, भावे भव्यो कर्म दहं,
 भक्ति छे शूरानी सज्जन, भक्तिने विरला को चहे. ॥ ६ ॥
 द्रव्य भाव दो भेदे भक्ति, भक्ति विरला भव्य करे,
 भक्ति शक्ति निर्मल चेतन, शाश्वत सिद्धि शर्म वरे;
 भक्तिथी जिनशासन देवो, स्थाय करे शाश्वतपन्थे,
 जिनवरभक्ति देवो करता, भाखुं छे उत्तम ग्रन्थे. ॥ ७ ॥
 चिदानन्दनी लहेरो प्रगटे, भक्ति करतां भव्य खरे,
 बुद्धिसागर भक्तियोगे, भवपाथोधि भव्य तरे;
 ओगणिश चोसठनी साले, पोप शुक्र वारस सारी,
 जयजय मङ्गलकारक भक्ति, भक्ति तहारी वलिहारी. ॥ ८ ॥

गुरुपद स्तुति.

ओधवजी संदेशो कहेजो श्यामने-ए राग.

सद्गुरु मुनिवर परम कृपावृ वंदीए,
 परोपकारी परम पूज्य गुणवंतजो;
 भावदयाना सागर जानी सेवतां.
 आवे दुःखदायि बहु भवनो अंतजो. सद्गुरु ॥ १ ॥
 पंच महाव्रत धारक वारक मोहने,
 भवजलधिधी तारक नायक नाथजो;
 सद्गुरुपदेशे शिष्यवर्ग स्रष्ट तारता,
 शिवनगरीना मापक सारा साधजो. सद्गुरु. ॥ २ ॥

આત્મોન્નતિના ઉપાયો.

પદ.

ઓઘવજી સન્દેશો કહેજો ડયામને—પરાગ.

આત્મોન્નતિના હેતુ સજ્જન સાંભળો;
 વિસંવાદ નહિ જેમાં કિશ્ચિત્ માત્રજો,
 સદ્ગુરુ ઉપદેશે મન વાળો વ્હાલથી;
 સજ્જન સંગતિ કરી વનો સુપાત્રજો. આત્મોન્નતિ. ૧
 નાના મોટા જીવ વૃન્દને પાઠજો;
 દયા ધર્મથી કરશો આત્મ કૃતાર્થજો,
 સત્ય શીલ સન્તોષ ક્ષમાદિક ધર્મથી;
 સાધો ભવ્યો પરમગતિ પરમાર્થજો. આત્મોન્નતિ. ૨
 ચાઢી ડુગલી ચોરી ઝટપટ વારીણ;
 નિન્દા કદી ન કરવી પ્રાણી ભવ્યજો,
 દોષીના પળ દોષો ટાળો પ્રેમથી;
 સમતા ભાવે કરવું સહુ કર્તવ્યજો. આત્મોન્નતિ. ૩
 રાખો સહુની સાથે મૈત્રી ભાવના;
 કદી ન ભૂડું ચિન્તો પરનું લેશજો,
 ધર્મિ દેખી હરખો મનમાં હેતથી;
 કદી ન કરવો વાત વાત કલેશજો. આત્મોન્નતિ. ૪
 નીતિ રીતિ રાખો સજ્જન નેમથી;
 વદો વિચારી વાણી સુન્દર સત્યજો,
 ધર્મ અર્થને કામ અને પરમાર્થમાં;
 કદી ન વદવી વાણી લેશ અસત્યજો. આત્મોન્નતિ. ૫
 પરધનને પથરસમ ચિત્તે ધારવું;
 પર લલનાને માતસમાના લેખજો,

મુઠ્ઠા દુઃખ પોતાના સમ અન્યને જાણીને;
 સર્વ જીવોને પોતાના સમ દેખજો. આત્મોન્નતિ. ૬
 સત્યોદ્ધારક ધર્મોદ્ધારક કાર્યમાં;
 ઉદય કરવો મનમાં ધરીને ઘડાલજો,
 ચેતનશક્તિ જાણી ચેતન સેવવો;
 સત્ય જૂઠનો કરશો મનમાં રહ્યાલજો. આત્મોન્નતિ. ૭
 માણાંને પણ પરની નિન્દા ત્યાગવી;
 ધર્મજનને કરવી પ્રેમે દ્વાયજો,
 ક્રોધ માન માપા ને લોભ નીવારતાં;
 શુદ્ધિસાગર વર્તનથી સુખ થાયજો. આત્મોન્નતિ. ૮

નીતિપદ.

બોધવત્રી સન્દેશો કહેશો શ્યામને-૫ રાગ.

હઠીમઠીને ચાલો સદ્ગુની સાથમાં,
 વહાળાં માથે કદી ન કરવું ઘેરજો;
 માનપિતાની શિષ્ટા હૃદયે ધારવી,
 જીવોની સાથે કરવું નરિ ક્ષેરજો. હઠીમઠીને. ॥ ૧ ॥
 સંકટ પડતાં હિંમત હૃદયે ધારવી,
 કદી ન કરવો દુર્જન માથે પ્યારજો;
 દેગ વેળથી વિકલ્પવર્તન ત્યાગવું,
 વાત ચિત્તમાં કદી ન કરવો સ્વારજો. હઠી. ॥ ૨ ॥
 મન ફૂલી સેવા સારી માયવો,
 મનથી કરો નહીં અટકારજો;
 વાત કોરે મીનિ નિશદિન રાખવી,
 દયા ધર્મને મેલો નિશ મુગ્ધકારજો. હઠી. ॥ ૩ ॥

सहनुं सारु चितववाधी श्रेय छे,
 सत् संगत करवानी राखो देवजो;
 नवतत्त्वादिक जाणी आत्म तारवो,
 देवगुरुनी करवी साची सेवजो. हळी. ॥ ४ ॥
 गप्पां मारी जीवन व्यर्थ न गालवुं,
 कदी न करवो कारण पामी क्रोधजो;
 ज्यां त्यां गुण देखीने गुणने आदरो,
 देवो सर्व जीवोने उत्तम बोधजो. हळी. ॥ ५ ॥
 क्रोध कपट निन्दादिक दोषो टाळवा,
 हरतां फरतां आत्ममां उपयोगजो;
 बुद्धिसागर सद्वर्तन सेव्या धकी,
 प्रगटे अन्तर शाश्वत लक्ष्मी भोगजो. हळी. ॥ ६ ॥

कर्तव्यबोध.

पद.

ओधवजी सन्देशो कहेशो श्यामने—पराग.
 विनयमन्त्रयी वैरी वशमां थाय छे;
 विवेक दृष्ट्या सत्यासत्य जणायजो,
 विद्याधन मोटामां मोटुं जाणवुं;
 विचारीने कार्य करो सुखदायजो. विनय. ॥ १ ॥
 विपसरखा विपयोने जाणी त्यागवा;
 विपथर सरखी वेष्ट्या महा दुःखदायजो,
 वैरिनो विश्वास न करवो व्हालथी;
 व्यसनो सर्वे त्यजवां मन हित लायजो. विनय. ॥ २ ॥
 वंढेलानी सोवत करवी नहि कदी;

सहुनुं सारु चिंतववार्थी श्रेय छे,
 सत् संगत करवानी राखो टेवजो;
 नवतत्त्वादिक जाणी आतम तारवो,
 देवगुरुनी करवी साची सेवजो. हळी. ॥ ४ ॥

गप्पां मारी जीवन व्यर्थ न गाळवुं,
 कदी न करवो कारण पामी क्रोधजो;
 ज्यां त्यां गुण देखीने गुणने आदरो,
 देवो सर्व जीवोने उत्तम बोधजो. हळी. ॥ ५ ॥

क्रोध कपट निन्दादिक दोषो टाळवा,
 हरतां फरतां आतममां उपयोगजो;
 बुद्धिसागर सद्वर्तन सेव्या थकी,
 प्रगटे अन्तर शाश्वत लक्ष्मी भोगजो. हळी. ॥ ६ ॥

कर्तव्यबोध.

पद.

ओधवजी सन्देशो कहेशो श्यामने—पराग.

विनयमन्त्रधी वैरी वशमां थाय छे;
 विवेक दृष्ट्या सत्यासत्य जणायजो,
 विद्याधन मोटामां मोटुं जाणवुं;
 विचारीने कार्य करो मुखदायजो. विनय. ॥ १ ॥
 विपसरखा विषयोने जाणी त्यागवा;
 विपधर सरखी वेश्या महा दुःखदायजो,
 बैरिनो विश्वास न करवो व्हालथी;
 व्यसनो सर्वे त्यजवां मन हित लायजो. विनय. ॥ २ ॥
 वंठेलानी सोवत करवी नाहि कदी;

सुख दुःख पोताना सम अन्यने जाणीने;
 सर्व जीवोने पोताना सम देखजो. आत्मोन्नति. ६
 सत्योद्वारक धर्मोद्वारक कार्यमां;
 उद्यम करवो मनमां धरिने व्हाळजो,
 चेतनशक्ति जाणी चेतन सेववो;
 सत्य जूडनो करजो मनमां रुपालजो. आत्मोन्नति. ७
 प्राणांते पण परनी निन्दा त्यागवी;
 धर्मजनने करवी प्रेमे स्थापजो,
 क्रोध मान माया ने लोभ नीवारतां;
 बुद्धिसागर वर्तनधी सुख थापजो. आत्मोन्नति. ८

नीतिपद.

आद्यपत्री सन्देशां केशरां श्यामने-प राग.

हळीमळीने चालो सहनी माथमां,
 व्हाळां माथे कटी न करवुं वेगजो,
 मार्तपितानी शिखा हृदये धारवी,
 जीवांनी माथे करवुं नहि श्रमजो. हळीमळीने. ॥ १ ॥
 मकट पडनां हिमत हृदये धारवी,
 कटी न करवो दूजन माथे प्यारजो.
 देग वेपरी विरुद्धवर्तन त्यागवुं,
 वात विनर्षा कटी न करवो खारजो. हळी. ॥ २ ॥
 म टूना मेवा सारवी माचवो,
 नधी करुं नही अहंकारजो.
 पण कां प्रीति निगदिन रागरी,
 दया धमने मेवां निव गृहकारजो. हळी. ॥ ३ ॥

मनुने गारु विनयवार्थी भेष से,
 मनु संगत करवानो राखी देवजो,
 नवतत्त्वादिक जाणी आत्म भाग्यो,
 देवगुणी करवी गार्यो सेवजो. हली. ॥ ४ ॥
 गप्यां भारी जीवन व्यर्थ न गालवुं,
 कदी न करवो कारण पायी शोषजो;
 ज्यां त्यां राज देवर्षिने गुणने आदरो,
 देवो मर्व जीवने उगम शोषजो. हली. ॥ ५ ॥
 शोध कष्ट निन्दादिक दोषो दाखवा,
 हरतां फरतां आत्ममां उपयोगजो;
 बुद्धिमागर सद्वर्तन नेण्या यर्षो,
 प्रगटे अन्तर शाश्वत कळी भोगजो. हली. ॥ ६ ॥

कर्तव्यबोध.

पद.

औध्ययर्जा सन्देशो केशो द्याम्ने—एगल.
 विनयमन्त्रर्था वरी वनमां थाय ले:
 विवेक दृष्ट्या न्यामन्य जणायजो,
 विद्याधन मोटायां मोटुं जाणवुं:
 विचारिने कार्य करो मुखदायजो. विनय. ॥ १ ॥
 विपसरखा विपयोन जाणी त्यागवा;
 विपथर सरखी वेड्या महा दुःखदायजो;
 वैरिनो विश्वास न करवो ब्हालथी;
 व्यसनो सर्वे त्यजवां मन हित त्यायजो. विनय. ॥ २ ॥
 वंटेळानी सोवत करवी नहि कदी;

सहुनुं सारु चित्तवधाथी श्रेय छे,
सत् संगत करवानी राखो देखजो;
नवतत्त्वादिक जाणी आतम तारवो,
देवगुरुनी करवी साची सेवजो.

हल्ली. ॥ ४ ॥

गप्पां मारी जीवन व्यर्थ न गालवुं,
कदी न करवो कारण पामी क्रोधजो;
ज्यां त्यां गुण देखीने गुणने आदरो,
देवो सर्व जीवोने उत्तम बोधजो.

हल्ली. ॥ ५ ॥

क्रोध कपट निन्दादिक दोपो टाळवा,
हरतां फरतां आतममां उपयोगजो;
बुद्धिसागर सद्वर्तन सेव्या थकी,
प्रगटे अन्तर शाश्वत लक्ष्मी भोगजो.

हल्ली. ॥ ६ ॥

कर्तव्यबोध.

पद.

ओधवजी सन्देशो कहेशो दयामने—पराग.

विनयमन्त्रथी वैरी वशमां थाय छे;

विवेक दृष्ट्या सत्यासत्य जणायजो,

विद्याधन मोटामां मोटुं जाणवुं;

विचारीने कार्य करो मुखदायजो. विनय. ॥ १ ॥

विपसरखा विपयोने जाणी त्यागवा;

विपथर सरखी वेष्ट्या महा दुःखदायजो;

वैरिनो विश्वास न करवो व्हालथी;

व्यसनो सर्वे त्यजवां मन हित लायजो. विनय. ॥ २ ॥

बंढेलानी सोवत करवी नाहि कदी;

મુનની તિણા પાંચે માતા મેમણી,
 બુદ્ધિ એવી વર્તેતો મુન સેમજો. સદ્. ॥ ૪ ॥
 મહુપર પણ મહુ બુદ્ધિ ટાળવી,
 પ્રાશ્ન પ્રાપ્તિ પામો જીવનાં રુદ્ધજો;
 અનુભવો આતમ સમ સર્વે આતમા,
 ટાલો વિકારી માયાના મહાકન્દજો. સદ્. ॥ ૫ ॥
 મુંઝાનું પણ મુંઝે કદી ન રુદ્ધવું,
 ચરિપર પણ વર્તી ન કરવું ચેરજો;
 સમધાવે વર્તેતે આ સંસારમાં,
 મર્વે જીવો પર કોરલ ટાલો મેરજો. સદ્. ॥ ૬ ॥
 વાદવિવાદો ટાલી વાળા વન્યુધો,
 કરજો જન્મી આતમનું કન્યાણજો;
 બુદ્ધિમાગર વર્તો પ્રાપ્તિ સર્વને,
 એવી બુદ્ધિ આપે શિવનું મ્યાનજો. સદ્. ॥ ૭ ॥

દુર્જનલક્ષણ.

મનદગ્ધન્દ.

ગુણનો ન રાગ હોય અવગુણ દેખનાર;
 પયમાંદિ શ્રી કાઠે દુર્જન ગણાય છે,
 સન્તને કુટિલ કાઠે કુટિલને સન્ત કાઠે;
 મૃકી સત્યપન્થ અને કુપન્થે તે જાય છે.
 સજ્જન મનુષ્ય દોષ દેખવામાં શર હોય;
 પારકાનું જેદું દેખી મનદું દુઃસ્વાય છે,
 ચાંદાં જેમ કાક દેસે પારકાના દોષ તેમ;
 દેખવાની બુદ્ધિ જેની અવલી સદાય છે. ॥ ૧ ॥

વન્દન અને જલ જેવા ગુણ હોય શક્તિનમાં;
ધીનીધિ મહાન જગ ધરે અવતાર છે.

॥ ૨ ॥

વિદ્યાર્થી લક્ષણ.

મનદાસદ્.

વિનય વિવેક હોય મરત સ્વભાવ હોય;
મળવાની વીરિયમાં મનદ સદાય છે,
આત્મને ત્યાગવામાં દોષ કૃન્દ ત્યાગવામાં;
નીતિ રીતભાવ મનમાંદિ નિત્ય પઠાય છે.
મહાત્મા મહારમાં ઈર્ષ્યે અન્યાસ કરે;
સ્મિત એક વિષયથી ભણે સદૃ પાઠને,
દ્રાવ્યનર્યે પારી વારી વિષયની પાપ વાત;
તજે સદૃ મોજમોગ્ય મારવાના ઠાઠને. ॥ ૧ ॥
શિક્ષકની દિનાશિષ્ય હૃદયમાં ધારે સદૃ;
વ્રતધ્યાન પેટે ચિત્ત વિદ્યામાં સદાય છે,
વિચારીને ચોંટે ચોંટ કરે માત્ર જુટ તોલ;
દેશી વેપ ઔપચર્યી જીવન ગળાય છે.
માતૃપિતા નમન કરે છે દિન પ્રતિદિન;
વીઠી આદિ વ્યસનનો જેને નિત્ય ત્યાગ છે,
મૃત્યુનો ન ભયગણે પાઠ પ્રેમયથી ભણે;
ધીનીધિ મુશિષ્ય જગમાંદિ મહા ભાગ્ય છે. ॥ ૨ ॥

શિષ્યલક્ષણ.

મનદાસદ્.

વિનય સદાય ધરે ગુરુ વંચાટ્ય કરે,
ગુરુને વન્દન કરે વદ્ધુમાન પ્રેમથી;

परमकृपावचन.

दुहा.

सत्य सदा जिनधर्म छे, सत्य सदा जिन देव;	
सत्य सदा मुनिवर गुरु, करवी प्रेमे सेव.	॥ १ ॥
तीर्थकर सर्वज्ञ छे, सत्य कहे छे तत्त्व,	
श्रद्धा साची राखवी, ज्ञान लहीं महासत्त्व.	॥ २ ॥
अनुमान आगमथकी, जिनवर वाणी सत्य;	
बीतराग सर्वज्ञ छे, वदे न वाक्य असत्य.	॥ ३ ॥
जिनवाणीने जाणतां, समकित निर्मल होय;	
सर्वांशे परिपूर्ण छे, जिनवाणी अवलोय.	॥ ४ ॥
जिनवाणीने जाणवा, गुरुगम लेजो भव्य;	
सार सार आदेय छे, तत्त्वथकी कर्तव्य.	॥ ५ ॥
जैनधर्म जगमां वडो, आत्मोन्नति करनार;	
दंसण नाण चरितथी, भवि शिवपद वरनार.	॥ ६ ॥
पुद्गल बाह्यपदार्थथी, चेतन भिन्न सदाय;	
निश्चयथी मन जाणतां, भवभयभ्रान्ति जाय.	॥ ७ ॥
असंख्यप्रदेशी आतमा, वर्ते देह प्रमाण;	
प्रतिशरीरे भिन्नभिन्न, अनन्त आतम जाण.	॥ ८ ॥
अप्पा परमप्पा कँहो, सत्ताथी आ जीव;	
क्षायिक भावे व्यक्तिः, होवे जीवनो शीव.	॥ ९ ॥
सात नयोथी जाणीने, अन्तर चेतन देव;	
बुद्धिसागर ध्यानथी, साची करवी सेव.	॥ १० ॥

ॐ नमः

मुनि गुरु स्तुति:

।वजी संदेशो कहेजो, श्यामने—ए राग.

। आगम पंचांगी

। गति मानि गरु

परमकृपावचन.

हुआ.

सत्य सदा जिनधर्म छे, सत्य सदा जिन देव;	
सत्य सदा मुनिवर गुरु, करवी मेमे सेव.	॥ १ ॥
तीर्थकर सबस छे, सत्य करे छे तत्त्व;	
श्रद्धा साची राखवी, ज्ञान लही महासत्त्व.	॥ २ ॥
अनुमान आगमधकी, जिनवर वाणी साय;	
वीतराग सर्वस छे, बंदे न राख्य असत्य.	॥ ३ ॥
जिनवाणीने जाणतां, समकित निर्मल होय;	
सर्वोशे परिपूर्ण छे, जिनवाणी अवलोक्य.	॥ ४ ॥
जिनवाणीने जाणवा, गुग्गम लेजो भव्य;	
सार सार आदेय छे, तत्त्वधकी कर्तव्य.	॥ ५ ॥
जैनधर्म जगमां बढो, आत्मोन्नति करनार;	
दंसण नाण चरितथी, भवि शिवपद वरनार.	॥ ६ ॥
पुटल वाणपदार्थथी, चेतन भिन्न सदाय;	
निश्चयथी मन जाणतां, भवभयभ्रान्ति जाय.	॥ ७ ॥
असंख्येप्रदेशी आतमा, बतें देहें प्रमाण;	
प्रतिशरीरे भिन्नभिन्न, अनन्त आतम जाण.	॥ ८ ॥
अण्णा परमण्या केल्यो, सत्ताथी आ जीव;	
क्षायिक भावे व्यक्तिः, होवे जीवनो शीव.	॥ ९ ॥
सात नयोथी जाणीने, अन्तर चेतन देव;	
बुद्धिसागर ध्यानथी, साची करवी सेव.	॥ १० ॥

ॐ नमः

मुनि गुरु स्तुति:

ओधवजी संदेशो कहेजो, श्यामने—ए राग.

पिस्तालीश आगम पंचांगी देखतां,
पञ्चमहाव्रतधारि मुनि गुरु होय जो;

व्यवहारे मुनिनेष प्रपाथी सद्गुरु,
 पञ्चाचारे मुनिरर साचा जोग जो. विष्वाजीश. ॥ १ ॥
 दशरैकाभिक आवस्यरूपी भासिपुं,
 आचारांगे मुनि कथा गुरुरायजो;
 गुप्त कृतांगे ठाणांगे गळी देवजो,
 पञ्चमहाप्रतपारक मुनि गुरुरायजो. विष्वा. ॥ २ ॥
 समरायांगे भगवतीगुप्ते भासिपुं,
 मुनिगुरूपी शासन चाळे पेश जो;
 पञ्चम भारक परित परीरना शासने,
 गंग गजुर्विष परे न धरो केशजो. विष्वा. ॥ ३ ॥
 ज्ञानार्थ कथांगे साधुनी कथा,
 शोनी मनसा भरमय रागो भवजो;
 उपासकसां आवक रीति सांभळो,
 सद्गुरु मुनिरर मानो ए कर्तव्यजो. विष्वा. ॥ ४ ॥
 इतरांगेपने साधु आवक भान्तक,
 व्यवहारे माण्युं उं कर्तुं ने सव्यजो;
 सर्वरने गुरगिरि सप भन्तर जाणीने,
 सागाने पग वंदो न वेग भगवजो. विष्वा. ॥ ५ ॥
 पञ्चरागा नेट्टीसां मुनिरर पोटका,
 नित्रीय महानित्रीने मुनि गुरुरायजो;
 वृत्तव्य व्यवहारे मुनि गुरु मानीए,
 उपेन्द्रपायासां मुनि गुरु गुणदायजो. विष्वा. ॥ ६ ॥
 पर्यट्टामगणि वचन रिपारी वरींग,
 उपेन्द्रपाया श्रवने मुनि गुरु भोगजो;
 मण्ड वगैसां साचा गुरुरिदिव साधुजो.

દીક્ષા ધારી મુનિવર ગુરુજી હોય જો. પિસ્તા. ॥ ૭ ॥

તત્ત્વારથ શ્વેતામ્બર સમ્મત સૂત્ર છે,
દિગમ્બર સમ્મત તે સૂત્ર પવિત્ર જો;
દીક્ષાધારી મુનિ ગુરુ ત્યાં ખાસિયા,
જો જો તીર્થકર ચોવીસ ચરિત્ર જો. પિસ્તા. ॥ ૮ ॥

ત્રિજ્ઞાની તીર્થકર દીક્ષા લે સ્વરા,
વ્યવહારે મુનિ ગુરુ મહી જપકારજો;
વ્યવહારે વત્સ્યાવિણ તીર્થોચ્છેદ છે.
ધન્ય ધન્ય મુનિવર ગુરુનો અવતાર જો. પિસ્તા. ॥ ૯ ॥

યોગશાસ્ત્રમાં હેમચન્દ્રજી ખાસતા,
પશ્ચ મહાવ્રતપાલક મુનિ ગુરુ સાચજો;
હરિભદ્રાદિક મુનિ ગુરુને ખાસતા,
મુનિ ગુરુ વિણ વાકી જાણો કાચ જો. પિસ્તા. ॥ ૧૦ ॥

ભદ્ર વાહુ નિર્યુક્તિમાં મુનિવર ગુરુ,
આનન્દઘનનાં વચન વિચારો ભવ્ય જો;
નપિનાયના સ્તવને પંચાંગી સ્વરી,
મુનિ ગુરુ માન્યા સાચું કર્તવ્યજો. પિસ્તા. ॥ ૧૧ ॥

વ્યવહાર અને નિશ્ચયથી સાધન સાધ્યતા,
શ્રાવક સાધુ ઇત્યાદિક વ્યવહાર જો;
નીતિની આચરણા પણ વ્યવહારમાં
સર્વોત્તમ સાધન સાચું વ્યવહારજો. પિસ્તા. ॥ ૧૨ ॥

જિન પ્રતિમા વન્દન પણ વ્યવહાર છે,
વસ્તુ ત્યાગ પણ વ્યવહારે નિર્ધારજો;
ભગવતીમાંહિ મુનિવર ગુરુ છે પશ્ચધા,
ધન્ય ધન્ય મુનિવર ગુરુનો અવતારજો. પિસ્તા. ॥ ૧૩ ॥

- દોહા ધારી મુનિવર ગુરુની દોષ જો. પિસ્તા. ॥ ૭ ॥
 તત્ત્વાચ્ય શ્વેતાચર સમ્મત સુખ છે,
 દિગમ્બર સમ્મત ને સુખ પશિય જો.
 દોહાધારી મુનિ ગુરુ ત્યાં બાન્ધિયા,
 જો જો નીર્ધિકર પોરીય ચારિત્ર જો. પિસ્તા. ॥ ૮ ॥
 ત્રિજ્ઞાની નીર્ધિકર દોહા ને ચર્યા,
 વ્યવહાર મુનિ ગુરુ મરી જવકારજો;
 વ્યવહારે વન્યાવિણ નીર્ધોનછેદ છે,
 ધન્ય ધન્ય મુનિવર ગુરુનો ધવતાર જો. પિસ્તા. ॥ ૯ ॥
 યોગશાસ્ત્રમાં દેમચન્દ્રજી બાન્ધતા,
 પશ્ચ મહાવ્રતપાત્રક મુનિ ગુરુ માનજો;
 દરિભદ્રાદિક મુનિ ગુરુને બાન્ધતા.
 મુનિ ગુરુ વિણ વાર્કી જાણો કાચ જો. પિસ્તા. ॥ ૧૦ ॥
 ભદ્ર વાદ્ય નિર્ગુક્તિમાં મુનિવર ગુરુ,
 આનન્દવનનાં વચન ચિચારો ભવ્ય જો;
 નામનાયના સ્તવને પંચાંગી સ્વરી,
 મુનિ ગુરુ માન્યા સાચું કર્તવ્યજો. પિસ્તા. ॥ ૧૧ ॥
 વ્યવહાર અંને નિશ્ચયથી સાધન સાધ્યતા,
 શ્રાવક સાધુ દયાદિક વ્યવહાર જો;
 નીતિની આચરણા પણ વ્યવહારમાં
 સર્વોત્તમ સાધન સાચું વ્યવહારજો. પિસ્તા. ॥ ૧૨ ॥
 જિન પ્રતિમા વન્દન પણ વ્યવહાર છે,
 વસ્તુ ત્યાગ પણ વ્યવહારે નિર્ધારજો;
 ભગવતીમાંદિ મુનિવર ગુરુ છે પશ્ચધા,
 ધન્ય ધન્ય મુનિવર ગુરુનો અવતારજો. પિસ્તા. ॥ ૧૩ ॥

દીક્ષા ધારી મુનિવર ગુરુજી હોય જો. પિસ્તા. ॥ ૭ ॥

તત્ત્વારથ શ્વેતામ્બર સમ્મત સૂત્ર છે,
દિગમ્બર સમ્મત તે સૂત્ર પવિત્ર જો;
દીક્ષાધારી મુનિ ગુરુ ત્યાં ખાલિયા,
જો જો તીર્થકર ચોવીસ ચરિત્ર જો. પિસ્તા. ॥ ૮ ॥

ત્રિજ્ઞાની તીર્થકર દીક્ષા લે સ્વરા,
વ્યવહારે મુનિ ગુરુ મહી જયકારજો;
વ્યવહારે વત્સ્યાવિણ તીર્થોચ્છેદ છે.
ધન્ય ધન્ય મુનિવર ગુરુનો અવતાર જો. પિસ્તા. ॥ ૯ ॥

યોગશાસ્ત્રમાં હેમચન્દ્રજી ખાલતા,
પશ્ચ મહાવ્રતપાલક મુનિ ગુરુ સાચજો;
હરિભદ્રાદિક મુનિ ગુરુને ખાલતા,
મુનિ ગુરુ વિણ વાકી જાણો કાચ જો. પિસ્તા. ॥ ૧૦ ॥

ભદ્ર વાહુ નિર્યુક્તિમાં મુનિવર ગુરુ,
આનન્દધનનાં વચન વિચારો ભવ્ય જો;
નમિનાથના સ્તવને પંચાંગી સ્વરી,
મુનિ ગુરુ માન્યા સાચું કર્તવ્યજો. પિસ્તા. ॥ ૧૧ ॥

વ્યવહાર અને નિશ્ચયથી સાધન સાધ્યતા,
શ્રાવક સાધુ કથાદિક વ્યવહાર જો;
નીતિની આચરણા પણ વ્યવહારમાં
સર્વોત્તમ સાધન સાચું વ્યવહારજો. પિસ્તા. ॥ ૧૨ ॥

જિન પ્રતિમા વન્દન પણ વ્યવહાર છે.
વસ્તુ ત્યાગ પણ વ્યવહારે નિર્ધારજો;
ભગવતીમાંત્રિ મુનિવર ગુરુ તે પશ્ચધા.
ધન્ય ધન્ય મુનિવર ગુરુનો અવતારજો. પિસ્તા. ॥ ૧૩ ॥

ૐ નમઃ સદ્ગુરવે.

ગુરુપ્રભાવ.

સંય ચતુર્વિધ મોટા મુનિવર વંદીએ,
મુનિવર વંદે કર્મ મર્મનો નાશ જો;
પુણ્યોદયથી મુનિવર દર્શન પામીએ,
મુનિવરની શ્રદ્ધાથી શિવપુર વાસજો.

સંય. ॥ ૧ ॥

શ્રી નવકારે પંચમ પરમોષ્ઠે કથા,
યથાશક્તિથી સાથે સંયમ યોગજો;
કનક કાન્તા ત્યાગ કર્યાથી ત્યાગ છે,
આતમધ્યાને સાથે શિવપુર ભોગજો.

સંય. ॥ ૨ ॥

કુમનિથી મુનિવરની નિન્દા કેટ કરે,
કેડક કરતા મુનિવરનું અપમાન જે;
અણો નેવા કર્મ ગ્રહે છે ચીકણાં,
મુનિનિન્દાથી ભૂલે આતમધાન જો.
કેડક કહેતા મુનિવર અચૂના કો નહીં,
કહેવું એવું નિજમનિ કલ્પનમાત્રજો;
આત્માર્થી વર્ને છે મુનિવર મહી ઘણા,
મુનિવર વન્દન કરતાં નિર્મલ ગાત્ર જો.

સંય. ॥ ૩ ॥

સંય. ॥ ૪ ॥

દ્રવ્યાદિકથી સાથે સંયમ સાધના,
શાસન નાયક ધર્મ મરુપક ધીરજો;
સદુપદેને ભવ્યજનોને ઘોષતા,
વેરાગી ત્યાગી મુનિવર ગંભીર જો.

સંય. ॥ ૫ ॥

મુનિવરના દર્શનથી નિર્મલ નેત્ર છે,
મુનિવરદાને પવિત્ર હોવે હાથજો;

નિવરના ઉપદેશે વીર વિશ્વાસ છે,
હીતલમાંહિ મુનિવર સત્ય સનાથજો.

સંઘ. ॥ ૬ ॥

ચ વિપના ઉદયે પંચમ કાલમાં,
મસંયતિની પૂજાનું આશ્ચર્ય જો;
પ્રેક્ષા વળ સંયતની પેઠે પૂજના,
ઘટુતા પામે સંયત સદ્ગુરુર્વયજો.

સંઘ. ॥ ૭ ॥

ઠંડક શ્રદ્ધા મુનિપરથી ઉઠાડીને,
મનમાં આવે તેવું માને લોકજો;
શશ્વિમની કેલવળી કુતર્કે ભર્યા,
નાસ્તિક થઈને માને સઘટું ફોકજો.

સંઘ. ॥ ૮ ॥

મુનિવરની શ્રદ્ધાર્થી સત્યજ સંપજે,
મુનિવરની ભક્તિથી શાશ્વત શર્મજો,
મુનિવરની સંગતથી નાસ્તિકતા ટલે.
મુનિના વૈયાઘ્રત્યે નાસે કર્મજો.

સંઘ. ॥ ૯ ॥

મુનિ કરે તે વૃત્તને શ્રાવક શું કરે,
મુનિવર જંગમ તીરથ ગંગ સમાનજો;
મુનિની સેવા શિવના મેવા જાણીએ,
મુનિ ગુરુથી પામો શાશ્વત સ્થાનજો.

સંઘ. ॥ ૧૦ ॥

મુનિનિન્દા કરવામાં મોટું પાપ છે,
કરો નહિ મુનિનિન્દા નરને નારજો;
દોષદૃષ્ટિથી દોષજ ઝ્યાં ત્યાં ભાસશે,
ગુણદૃષ્ટિથી ગુણ ભાસે નિર્ધારજો.

સંઘ. ॥ ૧૧ ॥

દોષે ભરીઓ જાણો આ સંસાર છે,
સર્વ ગુણી તો અશિન્ત છે દેવજો:

अज्ञानिनो भूंडो छे अवतारजो.

संघ. ॥ १८ ॥

आज काल पण मुनिवर बहु विद्वान् छे,

यथाशक्तिथी पाळे पंचाचारजो;

जिनवाणीनो राग घणो छे दीलमां,

संयमना साधनमां साचो प्यारजो.

संघ ॥ १९ ॥

मुनि विना नहि श्रावक देखो सूत्रमां,

पुष्टालंवन सदगुरु मुनि निर्धारजो;

गुरु विना नहि ज्ञान कदापि पामीए,

मुनि गुरुनो साचो जग आधारजो.

संघ. ॥ २० ॥

जगमां मोटो मुनिवरनो उपकार छे,

मुनिदर्शनथी कर्म कलंक कटायजो;

प्रत्यक्ष उपकारी मुनिवरने वंदीए,

जन्म जरानां दुःखडां दूरे जायजो.

संघ. ॥ २१ ॥

दुनियांमां उपकारो सर्वे बहु कहा,

सहुथी मोटो सदुपदेश उपकारजो;

सदुपदेशे सत्यासत्य जणावता,

धन्य धन्य मुनिवरनो जग अवतारजो.

संघ. ॥ २२ ॥

साधु वेपे एक समयमां सिद्धता,

अष्टोत्तर शत मुनिवर गुणना पात्रजो;

पन्नवणा ने भगवतीमांहि भाखियुं,

करवी साची सुखकर संयम यात्रजो.

संघ. ॥ २३ ॥

ज्ञानी ध्यानी आत्मार्थी मुनिवर्ग छे,

मात पिता बंधुथी अधिका लेखजो;

दर्शन दुर्लभ मुनिवरनां कलिकाळमां,

जैन धर्मना नायक मुनिवर देखजो.

संघ. ॥ २४ ॥

वचनामृत.

भुजंगीछन्द.

सदा संपथी चालवुं शीख धारी,
 तजोने कढंगी कुटेवो नठारी;
 वदोने विचारी सदा बोल साचा,
 सदा शोभती सत्यथी भव्य वाचा. ॥ १ ॥

लडो ना कदा कोइनी साथ क्रोधे,
 सदा विश्व शोभो रुडा दील बोधे;
 दया दील लावी जनोने सुधारो,
 भली हितशिक्षा थकी लोक तारो. ॥ २ ॥

सदा पारकी नारने मात देखो,
 सदा पारका वित्तने धूळ लेखो;
 तजो दुर्मति दुःख देनार भारी,
 सजो सन्मति शर्म देनार सारी. ॥ ३ ॥

दया दान कृत्यो मुदा दील धारो,
 तजी दोषटाष्टि लहो धर्म सारो;
 भला भावथी सेविये सत्यदेवा,
 प्रभु भक्ति छे सत्य आनंदमेवा. ॥ ४ ॥

विचारी करो कृत्य जे होय सारां,
 विचारी तजो कृत्य जे छे नठारां;
 विचारी सुधारी धरो धर्मधारा;
 सदा धर्मथी सर्व सारा थनारा. ॥ ५ ॥

स्वधर्मि जनोने सदा स्थाय आपो,
 अदेखाइथी कीजिए ना वळापौ;

तजो ना कदी धर्मने टेक राखी,
ग्रहोने व्रतो सद्गुरु सत्य साखी;
भली राखिये मित्रता सर्व साथे,
मुनिने सदा दीजिए दान हाथे.

॥ ४ ॥

दया धर्मने सेविये रह्ये राखी,
प्रभुए मुखेथी दया सत्य भाखी;
दयाथी महा पापना वृन्द नासे,
दयाथी खरी शान्तिता दील भासे.

॥ ५ ॥

दयाथी अहो देवता स्हाय आपे,
दयाथी सदा दीलमां सुख व्यापे;
दयाथी सदा देवता हस्त जोडे,
दया देवता मानिनां मान मोडे.

॥ ६ ॥

वदो सत्यवाणी सदा हित आणी,
प्रभु सत्यवाणी महीमां प्रमाणी;
सदा सत्यथी पामिये सत्य शान्ति,
सदा सत्यथी टाळिये दुःख भ्रान्ति.

॥ ७ ॥

सदा सत्यमां राखवुं टेक धारी,
सदा सत्यमां वर्तवुं मोह वारी;
भजो सत्यने दुःखने शोक वारे,
भजो सत्यने जीवने शिघ्र तारे.

॥ ८ ॥

प्रभु भक्तिमां प्रेमथी नित्य राचो,
प्रभु भक्तिमां प्रेमथी भव्य माचो;
गुरु भक्तिमां शक्ति सर्वे समाती,
गुरु भक्तिथी रुद्धि सर्वे पमाती.
गुरु भक्तिमां प्रेम छे भव्य भारी,

॥ ९ ॥

सहुँ साथमां प्रेमथी नित्य रहैवुं, भलुं वेण वाचा थकी भव्य कहैवुं;
 करो कार्य सारां नठारां तजीने, लहो सत्य शान्ति प्रभुने भजीने.९
 धरी धैर्यने कीजीए धर्मसेवा, धरी भक्तिने पूजीए इष्टदेवा;
 कहे धीनिधि सन्नीति धर्म सारो, भला बालको बात ए तो विचारो. १०

सुधारा.

भुजंगी छन्द.

अहो भव्य लोको विचारो सुधारा,
 तजो दुःखदायी नठारा कुधारा;
 विदेशी दवाथी थयो भ्रष्टवेडो,
 मुता सर्पने जाणिने जेम छेडयो. ॥ १ ॥
 विदेशी दवाथी भलुं ना धनारुं,
 अवघौपधे धर्म सर्वे जनारुं;
 तजोने विदेशी तणा कूट चाला,
 विदेशी बन्याथी कदी ना रुपाळा. ॥ २ ॥
 धरो बस्र देशी स्वदेशीय बेपे,
 स्वदेशी बन्याथी रहै वित्त देशे;
 वणी ने ठणी फोक फूलो न लोको.
 धिना धर्मथी वागशे दुःखथोको. ॥ ३ ॥
 करीने कुतकों अरे जन्म तारो.
 धरो धर्म गीरे कोणो मत्त मागो.
 सुसंगी सुदंगी तणां वेण साचां,
 जिनेन्द्रे कायां तत्त्व ते भव्य साचां. ॥ ४ ॥
 विदेशी जनोनी तजो दापथीपो,

ૐ નમઃ

રાગ મરાઠી મ્હામ્લા.

શ્રી સંવેશ્વર પાર્શ્વજિનેશ્વર, જિનજામન જગત્કારી,	
ધરણેન્દ્ર પદ્માવતી દેવી, સ્થાય કરો નિર્ધારી;	
જિનભક્તિમાં પ્રેમ કરો નરનારી, ભક્તિ દુઃખ દરનારી, જિન. ૧	
ભક્તિથી જિનપદ્મી મળે છે, ભક્તિ મુખ્ય કરનારી;	
પ્રભુભક્તિ સદૃ કર્મ દરે છે, કુમારિ કલંક નિવારી, જિન. ૨	
અઘ્રાપદ્મપર રાવણ આલ્યો, ભક્તિ કરી વહુ ભારી;	
નાટકથી તીર્થંકર પદને, પામ્યો જગ ઉપકારી, જિન. ૩	
ભગવતીનૃત્રે જિનવરભક્તિ, ભાગ્યી છે ગુણકારી;	
પ્રેમાવેશ ભક્તિ કરે તમ, જાટું હું ચઢિદારી, જિન. ૪	
ભક્તિ કરતાં કેવલ પ્રગટે, ભક્તિ સદૃષ્ટિ ચારી;	
ભક્તિરસમાં મુત્તવ અનંતું, ભક્તિ શિવપુરવારી, જિન. ૫	
દોષ નિવારી સદૃષ્ટિ ધારી, માયા ફંદ વિસારી;	
જિનવર ભક્તિમાં જીવ ભલતાં, શિવપુરની તૈયારી, જિન. ૬	
પન્નપકાલે ભક્તિ માંટી, ભક્તિ મનમાં પ્યારી;	
બુદ્ધિસાગર ભક્તિ સારી, આનંદ મંગલકારી, જિન. ૭	

ૐ નમઃ

આત્મજ્ઞાન.

મનહરચંદ્ર.

ચેતનના જ્ઞાનવિના ચેતનના ધ્યાન વિના,
 ચેતનના બાનવિના ચતુર ચુકાય છે;
 ચેતનના જ્ઞાનથકી નિજનો પ્રકાશ થાય.

ચેતનના જ્ઞાનથી મેતલ મુદાપ છે,
 ચેતનના જ્ઞાનથી માથા ધોર દૂર જાય.
 ચેતનના જ્ઞાનથી ખાન-દ વ્યથાપ છે.
 ચેતનના જ્ઞાનથી રહે માન વહે માન;
 ચેતનના જ્ઞાનથી ધનથી ધન્યાપ છે.
 ચેતનના જ્ઞાનથી મંત્રમ મનઃજ માય;
 ચેતનના જ્ઞાનથી મતીનિ વધાય છે,
 ચેતનના જ્ઞાનથી ખાનન્દ ખવાર રોય.
 ચેતનના જ્ઞાનથી શ્રમણા મુજાય છે,
 ચેતનના જ્ઞાનથી તપાધિ ખટત જાય;
 ચેતનના જ્ઞાનથી તિન મો જળાય છે.
 ચેતનના જ્ઞાનથી તપ તપ મનઃજલા;
 પીનિધિ ચેતનજ્ઞાન તપમ મળાય છે.

શ્રી પાર્શ્વનાથસ્તવન.

મહેશા વલ્કનીયા.

પાર્શ્વ તિનેશ્વર મંગલકારી, વન્દન રોજો વારંવાર;
 તથા મેવન પૂજા ખાંતિથી, પામે માળી મરનો પાર.
 અલ્પ નિરંજન નિર્ભયદેવી, મંગલમાળાના કરનાર;
 તિનપદિમા તિન સારથી માળી, ખાંતિથી ખાંતે મરનાર. ॥ ૧ ॥
 ભગવતી ગણપસેળી મુખે, તિનપદિમા વન્દનના પાડ;
 તિનપદિમા પૂજાર્થી સંવર, સમર્પી ઠાઠી મૂકો ઠાડ.
 સમયસરણમા તિનવર જેડી, તિનપદિમા વર્તે જયકાર;
 વન્દન પૂજન ખાંતિ કરતાં માળી પામે મરનો પાર.
 ખનને માટે કાગળ નોટો, કાંટે છે જેવી સરકાર;

નોટોમાં રૂપૈયા સાચા, જોશો આ જગનો વ્યવહાર.
 જિનપડિમા પળ તેવી રીતે, જિન સરસ્વી ભાર્વી સુખકાર;
 વન્દન પૂજન ભક્તિ કરતાં, પ્રાણી પામે ભવનો પાર. ॥ ૩ ॥
 સમવસરણમાં જિનવર વન્દે, ફળ પામે જે પ્રાણી સાર;
 તેવું ફળ પડિમા વન્દનથી, સમજો મનમાં નર ને નાર.
 કલિકાલમાં જિન પડિમાનો, સાચો મોટો છે આધાર;
 વન્દન પૂજન ભક્તિ કરતાં, પ્રાણી પામે ભવનો પાર. ॥ ૪ ॥
 સર્પબુદ્ધિથી દોરી હળતાં, પંચેન્દ્રિય હત્યાનું પાપ;
 મન પરિણામે ફલ એ જાણો, એવી જિન વચનોની છાપ.
 દ્રૌપતીએ જિનપડિમા પૂજી, ધન્ય ધન્ય શ્રાવક અવતાર;
 વન્દન પૂજન ભક્તિ કરતાં, પ્રાણી પામે ભવનો પાર. ॥ ૫ ॥
 સૂત્રોના અક્ષર છે જેવા, તેવી મૂર્તિ છે નિર્ધાર;
 અક્ષર પડિમા વે છે સરસ્વા, સ્થાપન નિક્ષેપો જયકાર.
 અરિહન્તના નામે મુક્તિ, સ્થાપનથી પળ તેવી ધાર;
 વન્દન પૂજન ભક્તિ કરતાં, પ્રાણી પામે ભવનો પાર. ॥ ૬ ॥
 આગમને યુક્તિથી સાચો, જિનપડિમા વન્દન આચાર;
 શાશ્વત જિનપડિમાના પાઠો, સૂત્રોમાં વર્તે હિતકાર.
 જિનપડિમાનું સ્થાપન કરવું, ઉત્સવ તેનો છે ગુણકાર;
 વન્દન પૂજન ભક્તિ કરતાં, પ્રાણી પામે ભવનો પાર. ॥ ૭ ॥
 જિનપડિમાથી જિનની યાદી, જિનની યાદી ગુણનું મૂલ;
 જિનની સેવા મીઠા મેવા, ભક્તિથી ભાગે છે મૂલ.
 બુદ્ધિસાગર સાપેક્ષાથી સમજી નિશ્ચય ને વ્યવહાર;
 વન્દન પૂજન ભક્તિ કરતાં, પ્રાણી પામે ભવનો પાર. ॥ ૮ ॥

श्री वीरप्रभुस्तुतिः

भुजंगी छंद.

नमो वीर विश्वेश देवाधिदेवा;
 सदा ताहरी शीखमां शर्म मेवा,
 प्रभु पादपद्मे रहं भृंगरूपे;
 प्रभु रूपने हुं चहुं छुं उमंगे. ॥ १ ॥

प्रभु तुंहि साचो मुदा पाय लागुं,
 मुदा ताहरा ध्यानमां नित्य जागुं,
 हॅण्या रागने द्वेष ज्ञानेज भारी,
 अहो शक्ति भारी स्वभावेज तहारी. ॥ २ ॥

जगज्जंतुने तारिया देशनाथी,
 गॅण्यो भेदना ते प्रभुरे कशाथी,
 अहो ताहरा ज्ञानमां सर्व भासे,
 अहो ताहरा ध्यानमां चित्त वासे. ॥ ३ ॥

दिले वीरनी भक्ति लागीज साची,
 रहं वीरनी भक्तिमां नित्य राची,
 प्रभु भक्तिथी शक्ति सर्वे पमाती,
 प्रभु भक्तिथी द्वेषनी जाय काती. ॥ ४ ॥

प्रभु भक्तिथी दुःखना वृन्द जावे,
 प्रभु भक्तिथी सत्य आनंद थावे,
 प्रभु ज्ञानथी भक्तिमां भाव सारो,
 प्रभु ज्ञान भक्तिथकी दुःख आरो. ॥ ५ ॥

जिने भाखियुं तत्त्व चैतन्य सारुं,
 सदा शुद्ध चैतन्य छे तेज मारुं,
 चिदानन्दरूपे प्रभु तुं मुद्यायो,

लही ताहरो बोध आनंद पायो. ॥ ६ ॥
 पिता मात ने भ्रात ने इष्ट देवा,
 करु ताहरी मेमणी नित्य सेवा,
 कहे धीनिधि ध्येयें ध्याने मुहायो,
 मभु वीरयी वीर्य सम्भाव पायो. ॥ ७ ॥

श्री सद्गुरुस्तुतिः

भुजंगी छंद.

(गुरुने देखी बंदन करतां आ ममाणे स्तुति करवी.)

अहो सद्गुरु दुःखयी तें उगार्यो,
 भवांभोधियी सद्गुरु तेंज तार्यो;
 नमुं हुं नमुं हुं नमुं हस्त जोडी,
 लघुता सजी माननी देव मोडी. ॥ १ ॥
 भवांभोधियी सत्य छो तारनारा,
 महा दानना सत्य छो आपनारा;
 कृपानाथ कोटी गमे कष्ट वारी,
 लीधो नाथ तें दुःखयी तो उगारी. ॥ २ ॥
 सदा एक आधार छे तुंहि मारे,
 कृपानाथ तुं शिष्यनुं भव्य धारे;
 अहो सद्गुरु देव तुं उपकारी,
 नमुं नाथ देशो मुदा शीख सारी. ॥ ३ ॥

श्री सद्गुरुकृपामहिमा.

भुजंगी छन्दः

मुणो शिष्य सारा कहुं मेम लावी,
 धरो भव्य शिक्षा मुख छन्द चावी;

गुरुज्ञानने दीलमांही उतारो,
गुरु ज्ञानथी आवशे दुःखआरो. ॥ १ ॥

गुरुभक्तिमां प्रेमथी चित्त जोडो,
विवेके बहु दुर्गुणोने उखेडो;
गुरुदर्शने दुःख सर्वे टळे छे,
गुरुवंदने भाग्य वेळा वळे छे. ॥ २ ॥

गुरुनी दयाथी टळे कष्ट कोडी,
रहे अष्टसिद्धि सदा हस्त जोडी;
गुरुनी कृपाथी मही मान पामे,
गुरुनी कृपाथी ठरे एक ठामे. ॥ ३ ॥

विनेयो विचारी ग्रहो सत्य साचुं,
ग्रहो ना कदा दुःखदायीज काचुं;
भलामां सदा राखशो रूहेम दृष्टि,
सदा जागशे रूहेमथी आत्मसृष्टि. ॥ ४ ॥

प्रमादे न पापो करो भव्य प्यारा,
प्रमादे न सारा कदी तो धनारा;
गुरुपाद सेव्या थकी ज्ञान थाशे,
गुरुज्ञानथी राग ने द्वेष जाशे. ॥ ५ ॥

कुतर्को तजीने गुरुने भजीने,
लहो सिद्धनां शर्म शान्ता सजीने;
गुरुवाक्यमां शिष्यने शर्म साचुं,
गुरुनी कृपावीण छे सर्व काचुं. ॥ ६ ॥

सजी सद्गुणोने रहो नित्य राची,
कही शीख ते मानजो दील साची;
अहो धीनिधि सद्गुरु तारनारा,
विचारी विनेयो ग्रहो दील प्यारा.

દેવસેવા.

મુજંગી છન્દ.

બાને ચિત્તડું નિર્મલું ધર્મવાહું,
 ટલે મોહ વાસીત જે ચિત્ત કાહું;
 ગ્રેધી મલે દીલમાં શર્મ મેવો,
 અહો દેવ એવો સદા ભવ્ય સેવો. ॥ ૧ ॥
 સદા રાગ ને દ્વેષ વિહીન દેવા,
 કરો સિદ્ધ સર્વજ્ઞની સત્ય સેવા;
 ભજે જેહને સર્વ નાસે કુટેવો,
 અહો દેવ એવો સદા ભવ્ય સેવો. ॥ ૨ ॥
 સદા જ્ઞાનથી સત્યનો જેહ વાદી,
 કેળ્યાં તત્ત્વ સાચાં સદા જે અનાદિ
 અહો વીર સર્વજ્ઞ છે દેવ તેવો,
 અહો દેવ એવો સદા ભવ્ય સેવો. ॥ ૩ ॥
 નહીં શસ્ત્ર હસ્તે નહીં સંગ રામા,
 કહે ધીનિધિ વીત છે લોભ કામા;
 અહો જેહમાં કેવલજ્ઞાન દીવો,
 અહો દેવ એવો સદા ભવ્ય સેવો. ॥ ૪ ॥

આત્માને ઉપદેશ.

મુજંગી છન્દ.

અરે આતમા ચિત્તમાં જો વિચારી,
 ધરી જન્મને દુર્મતિ શું વધારી,
 પ્રભુએ કર્યો ધર્મ ચિત્તે ન ધાર્યો,
 પ્રમાદી અરે કાઠ તં ફોક દાર્યો. ॥ ૧ ॥

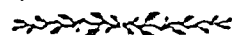
અહંભાવમાં મસ્ત જ્યાં ત્યાં પારે છે,
 વૃઢાં કર્મને કેમ જાણી કરે છે,
 અરે મોહના તોરમાં કેમ માન્યો,
 રૂપાલ્લા રમારંગમાં શીદ રાચ્યો. ॥ ૨ ॥

અરે ઠાઠને માઠમાં સર્વે સ્વોયું,
 વિચારી કદી મેં તારું ન જોયું,
 સ્વરે મોહની ધૂલથી મુલ્ક થોયું,
 અરે જીવ તેં પાણીને શું વલોયું. ॥ ૩ ॥

કદી સન્તને દાન દીધું ન હાથે,
 ધરી ના કદી સદ્ગુણ માથે,
 કર્યોં ધર્મ તે આવશે એક સાથે,
 જિનેન્દ્રે કેળું જ્ઞાનથી વીરનાથે. ॥ ૪ ॥

ઘેળ્યો ના ગેળ્યો ધર્મનાં તત્ત્વ સારાં,
 ઘેળ્યો ને ગેળ્યો તત્ત્વ જે છે નઠારાં,
 જિનેન્દ્રે કહેલું અરે તેં વિસાર્યું,
 ફસી મોહમાં આયુને ફોક હાર્યું. ॥ ૫ ॥

હવે ચેતી લે આત્મા ધર્મ જાણી,
 ગુરુ વોધથી જાણી લે જિનવાણી,
 કહે ધીનીધિ ધર્મથી શર્મ સ્વાણી,
 તૃપાવંતને ઇષ્ટ છે જેમ પાણી. ॥ ૬ ॥

હિત વચનામૃતમ્.

મુજંગી છન્દ.

મહીમાં સદા અંધ છે મૂઢ પ્રાણી,
 મહીમાં સદા પૃજ્ય છે સત્યવાણી;

મહીમાં સદા ધૈર્ય ધારીજ મોટો,
વિચાર્યા વિના માનવી યાવ છેટો. ॥ ૧ ॥

કુડા વાક્યમાં કલેશ છે દુઃસ્વદાથી,
મહા કાર્યમાં શાન્તિ છે શર્મદાથી;
અરે હાસ્યથી દુઃસ્વ મોટું ધનારુ,
મહીમાં સદા શુદ્ધ છે વાક્ય સારુ. ॥ ૨ ॥

ચુરી કામનાથી કયું વિષ મોટું,
અસદ્વાક્યથી કોણ છે જાણ સોટું;
સદા મૂર્ખની સંગતે દુઃસ્વગોટા,
દયાના વિનાં આવશે જીવ તોટા. ॥ ૩ ॥

ગુરુવાક્યના લોપથી દુઃસ્વ ભારી,
નથી સન્મતિના વિના સત્ય યારી;
અરે ક્રોધથી અગ્નિ છે કોણ મૂંડી,
ચુરી કોણ નૃણાધિકી અન્ય લૂંડી. ॥ ૪ ॥

નથી શર્મ સંતોષ જેવું વિચારો,
વિવેક ગ્રહો દેહથી વ્યથા ન્યારો;
સહુ તીર્થનું તીર્થ છે આતમા રે,
વિવેકી મુદા આતમાનેજ તારે. ॥ ૫ ॥

કળામાં કળા ધર્મની એક માત્રી,
કળામાં કળા કર્મની સર્વ કાત્રી;
કથામાં કથા ધર્મની દુઃસ્વ ટાલે,
જુઝી મોહની ટેવને જેહ ટાલે. ॥ ૬ ॥

સહુ ચિત્તથી જ્ઞાનનું ચિત્ત સાચું,
કુડાં વેળ ચોલે ચુરુ તાસ ડાચું;
કરે સાધના ધર્મની તેહ સાચું,

અહો ઢાંગો લોકે જગત્ ફોલી યાવું. ॥ ૭ ॥
 સ્વરૂં જ્ઞાન ને ભક્તિ તે વિશ્વ ઢાહ્યો;
 ધર્યો ધર્મ તે વિશ્વમાંહિ કમાયો,
 સ્વરો ભક્ત કે શૂર દાતા ગવાયો;
 સ્વરો શિષ્ય તે જ્ઞાનિનો ભેદ પાયો. ॥ ૮ ॥
 સ્વરી સદ્ગુરુ સેવના દુર્લભા છે,
 સહુ જ્યોતમાં શ્રેષ્ઠ જ્ઞાનપ્રભા છે;
 સદા ઉચ્ચ ને પૂજ્ય છે વિશ્વજ્ઞાની,
 સદા નીચ છે વિશ્વમાં દુષ્ટ મના. ॥ ૯ ॥
 સહુ માનવી વશ્ય છે નમ્રતાથી;
 સદા સુખ છે વિશ્વમાં શાંતતાથી.
 કહે ધીનિધિ જ્ઞાનથી મુક્તિ પામે;
 જીવો તો ઠરે જ્ઞાનથી એક ઠામે. ॥ ૧૦ ॥

મૂર્ખ સંગતિ દુઃસ્વરૂપ છે.

ભુજંગી હ્રન્દ:

કદી ના કરો સંગતિ મૂર્ખ ચૂરી,
 અહો સંગતિ મૂર્ખની દુઃસ્વ છૂરી;
 સદા મૂર્ખની સંગમાં દુઃસ્વ છાયા,
 અહો મૂર્ખની સંગમાં કોણ ઢાહ્યા. ॥ ૧ ॥
 વને વાસ સારો કંહ્યો સત્ય ગ્રન્થે,
 લહી શીખ સારી ચલો શુદ્ધ પન્થે;
 સ્વરી વાતમાં મૂર્ખતો દાટ વાળે,
 લહે વાતમાં લાતથી મૂર્ખ ગાળે. ॥ ૨ ॥
 મહા મૂર્ખની વાતમાં સાર કાઢો,

कहे धीनिधि मूर्खनी संग वारो,
यदि शत्रु छे विज्ञ जाणोज सारो.

॥ ९ ॥

धर्म फल महिमा.

भुजंगी छंद.

रुडा धर्मथी सर्व शांति थनारी,

रुडा धर्मथी सर्व भ्रान्ति जनारी;

रुडा धर्मथी कर्मनो अंत आवे,

रुडा धर्मथी स्वर्ग सिद्धि सुहावे.

॥ १ ॥

रुडा धर्मथी विश्वमां उच्च थावे,

रुडा धर्मथी पापनो लेश नावे;

रुडा धर्मथी लोकमां मान मोडूं,

रुडा धर्मथी थाय ना कांड खोडूं.

॥ २ ॥

रुडा धर्मथी दुर्गति दूःख नासे,

रुडा धर्मथी ज्ञान साचुं प्रकाशे;

रुडा धर्मथी रागने द्वेष दूरे,

रुडा धर्मथी सन्मति दीलें स्फुरे.

॥ ३ ॥

रुडा धर्मथी संकटो दूर जावे,

रुडा धर्मथी देवता स्तोत्र गावे,

रुडा धर्मथी शत्रुओ मित्र होवे,

रुडा धर्मथी स्वर्गनां शर्म जोवे.

॥ ४ ॥

रुडा धर्मथी होय ज्यां त्यां रुपाळूं,

रुडा धर्मथी दुःख तो जाय काळूं

વિદાનંદનાં લેરિયો ચિત્ત વાસે. ॥ ૪ ॥

સ્વરા ઇશ દેવેશ દાનાર સેવા,
અમારે સદા મોક્ષના ણજ મેવા;
પ્રમુખ્યાનથી પ્રેમનો ભેદ પાપો,
પ્રમુખેમથી મત્ત આનંદ આપો. ॥ ૫ ॥

સદા સેવના દેવ ત્હારી મન્દી છે.
પ્રમુખેમમાં ચિત્તવૃત્તિ ટળી છે;
પ્રમુખેમમાં ધીનિધિ વિરમું છું,
સદા દસ્ત જોડી પ્રમુ હું નમું છું. ॥ ૬ ॥

અન્તરપ્રદેશધ્વનિગાન.

ગદ્યલ.

જગત્ને આંખથી દેખું, જગત્ને જ્ઞાનથી લેખું,
જગત્ને દેખતાં શાન્તિ, જગત્ને દેખતાં શ્રાન્તિ. ॥ ૧ ॥
જગત્ને દેખતાં જોગી, જગત્ને દેખતાં ભોગી,
જગત્ તો દેખતાં સાચું, જગત્તો દેખતાં કાચું. ॥ ૨ ॥
જગત્ના ભાવ છે સ્વોટા, જગત્ના ભાવ છે મોટા.
જગત્માં પ્રેમની વીણા, જગત્ના ભાવ છે જીણા. ॥ ૩ ॥
જગત્ છે દુઃખની છાયા, જગત્માં કર્મથી કાયા,
જગત્ના સ્વેલ સ્વેલાહું, જગત્માં તત્ત્વના લાહુ. ॥ ૪ ॥
જગત્માં મોહની વાજી, જગત્માં મૂઢ છે રાજી,
જગત્ના જોપમાં દોપો, જગત્માં કોણને રોશો. ॥ ૫ ॥
જગત્માં રાગ ને દ્વેષો, જગત્માં પ્રેમ ને ક્લેશો,
જગત્માં કોણ છે મોટા, જગત્માં કોણ છે છોટા. ॥ ૬ ॥

- જગત્ને જાણતા યોગી, જગત્માં મૂઢ છે મોગી,
જગત્માં મોહથી મારુ, જગત્માં મોહથી તારુ. ॥ ૭ ॥
- જગત્માં ધર્મ છે સાચો, જગત્માં મોહ છે કાચો,
જગત્માં મોહથી ફેરા, જગત્માં મોહ અન્ધેરા. ॥ ૮ ॥
- જગત્માં મૂર્ખ છે મેલા, જગત્માં મૂઢ છે ઘેલા,
જગત્માં જ્ઞાન ને ગાંડા, જગત્માં ધર્મ ને ઘાંડા. ॥ ૯ ॥
- જગત્ના પ્રેમમાં ફાંસી, જગત્ના પ્રેમમાં હાંસી,
જગત્ના ચ્છેદથી કાઢુ, જગત્ને જ્ઞાનથી ભાઢુ. ॥ ૧૦ ॥
- જગત્માં શેરના વ્યાલા, જગત્માં ઝંઘતા ચાલા.
જગત્માં જાગતા સુઘ્વા, જગત્માં ઝંઘતા દુઃસ્વા, ॥ ૧૧ ॥
- જગત્માં પ્રેમના મેલા, જગત્માં પુણ્યની વેલા,
જગત્માં સત્યના તોટા, જગત્માં મોહના ગોટા. ॥ ૧૨ ॥
- જગત્માં ધર્મના ગ્રંથો, જગત્માં મોક્ષના વંથો,
જગત્માં વંધ ને મુક્તિ, જગત્માં જ્ઞાનથી યુક્તિ. ॥ ૧૩ ॥
- જગત્માં ભૂલ છે ભૂંડી, જગત્માં આશ છે ભૂંડી.
જગત્ના ભર્મ ભૂંડા છે, જગત્ના ભર્મ કૂડા છે. ॥ ૧૪ ॥
- જગત્માં સન્નતની મેવા, જગત્માં મત્ય છે દેવા.
જગત્માં ભર્મ છે છાનો, જગત્માં ભર્મ છે માનો. ॥ ૧૫ ॥
- જગત્માં પુણ્ય ને પાપો, જગત્માં ધર્મની છાપો,
જગત્ને જાણવું ન્યારુ, જગત્ને જાણવું વ્યારુ. ॥ ૧૬ ॥
- જગત્માં સાચ છે મારુ, જગત્માં ભર્મ અંધારુ,
જગત્માં આત્મ છે ટીચો, જગત્માં જ્ઞાનથી જીચો. ॥ ૧૭ ॥
- જગત્માં રંક ને રાજા, જગત્માં પીર ને રુવાજા,
જગત્ને જાણતાં વ્યારુ, જગત્ને જાણતાં ચ્યારુ. ॥ ૧૮ ॥
- જગત્માં જ્ઞાનથી રહેવું, જગત્માં દુઃખ મદ્ય રહેવું.

સમજાવે છે સમજાવે મહી, સમજાવે જાણવે મહી. ॥ ૧૧ ॥
 સમજાવે જાણવે મહી, સમજાવે જાણવે મહી,
 સમજાવે જાણવે મહી, સમજાવે જાણવે મહી. ॥ ૧૨ ॥

પ્રભુપ્રેમલુપ્તમાર્ગના ઉદગાર.

મહાન.

સમજાવે મેમથી મોન, સમજાવે મેમથી મોન;
 સમજાવે મેમથી મોન, સમજાવે મેમથી મોન. ॥ ૧ ॥
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન;
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન. ॥ ૨ ॥
 મહુને મેમથી મોન, મહુને મેમથી મોન;
 મહુને મેમથી મોન, મહુને મેમથી મોન. ॥ ૩ ॥
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન;
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન. ॥ ૪ ॥
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન;
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન. ॥ ૫ ॥
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન;
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન. ॥ ૬ ॥
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન;
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન. ॥ ૭ ॥
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન;
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન. ॥ ૮ ॥
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન;
 મહુના મેમથી મોન, મહુના મેમથી મોન. ॥ ૯ ॥

દેહસ્થઆત્માની પરમાત્માવસ્થાનું ભાન.

ગજલ.

- અદ્યો આ દેહમાં દેહો, ચેતનજી જ્ઞાન ધન પેહો;
 અરૂપી તત્ત્વ છે પોતે, અરે તું બાહ્ય ક્યાં ગોતે. ॥ ૧ ॥
- અનંતિ શાક્તિનો સ્વામી, નિઃસંગી શુદ્ધ નિષ્કામી;
 સહુ દેહો સહુ જાણે, અનંતાં સુખ દીલ માણે. ॥ ૨ ॥
- પરમબ્રહ્મ સ્વયં શુદ્ધ, પરમયોગી પરમ બુદ્ધ;
 પરમધ્યાતા પરમધ્યેય, પરમ જ્ઞાતા પરમ જ્ઞેય. ॥ ૩ ॥
- પરમયોગી પરમભોગી, વિગતશોકી વિગતરોગી;
 અસંડાનંદ અવિનાશી, પરમ પદ શુદ્ધ વિશ્વાસી. ॥ ૪ ॥
- પરમભ્રાતા પરમ ત્રાતા, પરમ નેતા પરમ દાતા;
 પરાનો પાર જે પાવે, યોગીશ્વર ચિત્તમાં ધ્યાવે. ॥ ૫ ॥
- પ્રકાશે સર્વને તેજે, રમે જે બ્રહ્મમાં સ્હેજે;
 અનિત્ય નિત્ય છે હીરો, રમે છે ધ્યાનમાં ધીરો. ॥ ૬ ॥
- પ્રકાશે પિંડમાં પોતે, અનંતી જ્ઞાનની જ્યોતે;
 બુદ્ધચાંદિ ધ્યાન પોતાનું, કરીને દેહીએ ભાનુ. ॥ ૭ ॥

સમય શિક્ષાના ઉદ્ગાર.

ગજલ.

- જગત્ને રહેમથી દેહો, જગત્ને પ્રેમથી પેહો;
 જગત્માં દેહવા ગ્રન્થો, જગત્માં ધર્મના પન્થો. ॥ ૧ ॥
- જગત્માં જાણવું સારુ, જગત્માં ત્યાગવું સારુ;
 જગત્માં સત્ય શોધી લે, જગત્માં સત્ય વોધી લે. ॥ ૨ ॥
- જગત્માં દાન દેવાનું, જગત્માં જ્ઞાન લેવાનું;
 જગત્માં સત્યનું વારુ, જગત્માં મોહ અંધારુ. ॥ ૩ ॥

જગત્માં ક્લેશથી વૈરી, જગત્માં ક્લેશ છે શ્વેરી;
 જગત્માં ક્લેશ કરનારો, સદા તે દુઃખ ધરનારો. ॥ ૪ ॥
 જગત્માં ક્લેશ છે પાપી, જગત્માં ક્લેશ છે વ્યાપિ;
 જગત્માં ક્લેશથી મૂઝું, કદા નહિ ક્લેશથી રૂઝું. ॥ ૫ ॥
 જગત્માં યુદ્ધ છે ક્લેશ, જગત્માં ક્લેશ છે દ્વેષ;
 મહા છે ક્લેશ સ્વારીલો, થતો તો ક્લેશ વારી લ્યો. ॥ ૬ ॥
 વને છે ક્લેશથી યોદ્ધો, વને છે ક્લેશથી ગોદ્ધો;
 દીલે તો ક્લેશ છે દારુ, કદી નહિ ક્લેશથી સારુ. ॥ ૭ ॥
 મળે નહિ ક્લેશથી પાણી, કરે છે ક્લેશ ધૂલ ધાણી;
 કુટુંબો ક્લેશથી ભાગે, નગારાં દુઃખનાં વાગે. ॥ ૮ ॥
 કરેલાં પુણ્ય તો નાસે, હૃદયમાં ક્લેશના વાસે;
 કરો નહિ ક્લેશથી યારી, સમજ આ દીલમાં ધારી. ॥ ૯ ॥
 બુરામાં ક્લેશ છે ચૂરો, ચૂરામાં ક્લેશ છે શુરો;
 બુદ્ધયવિધ ક્લેશને વારી, સદા સુસંપ દીલ ધારો. ॥ ૧૦ ॥

મલ્લિજિન સ્તુતિ.

ગદ્ગલ.

મલ્લિજિન દેવના દેવા, મલી છે સત્ય તુજ સેવા;
 તમારા રૂપમાં રાતું, સદા છે રૂપ તુજ સાતું. ॥ ૧ ॥
 અહો ઇશ દેવતું પ્યારો, જગત્માં સત્ય તું સારો;
 તમારી ભક્તિમાં મઝશું, તમારી ભક્તિમાં હઝશું. ॥ ૨ ॥
 તમારી તેજ મારી છે, હૃદયમાં વાત ધારી છે;
 તમારી ભક્તિ છે પ્યારી, અલંકારાંદ ગુણ ક્યારી. ॥ ૩ ॥
 પ્રશ્ન તવ વાઠ છે છોટો, કરોને રહેમથી મોટો;
 કપદના પંદને કાપો, સદા સુખ સિદ્ધનાં આપો. ॥ ૪ ॥

सुसंपे वित्ततो आवे, सुसंपे दीनता जावे,
 सुसंपे धर्मने थापे, सुसंपे क्लेशने कापे. ॥ ९ ॥
 सदा सुसंपमां रहेवुं, कोइने दुःख नहि देवुं.
 बुद्धचन्धि संप वलिहारी, अमारे संपथी यारी. ॥ १० ॥

चिदानंदोद्गार.

गङ्गल.

हमारे एक छे देवा, हमारे प्रेमथी सेवा;
 हमारे प्रेमथी मळवुं, हमारे प्रेमथी हळवुं. ॥ १ ॥
 जगत्मां प्रेमथी रहेवुं जगत्मां प्रेमथी कहेवुं;
 जगत्मां प्रेम मोटो छे, जगत्तो प्रेम खोटो छे. ॥ २ ॥
 खरेखर प्रेमथी योगी, अखंडानंदना भोगी;
 प्रभुने प्रेमथी गावा, प्रभुना प्रेमथी चावा. ॥ ३ ॥
 हमोए सत्यने शोधुं, हमोए सत्यने बोधुं;
 जीवोपर रहेमनी दृष्टि, खरेखर धर्मनी दृष्टि. ॥ ४ ॥
 जगत्मां कर्मथी जीवो, करे छे दुःखथी रीवो;
 करुणा तेहपर करशुं, खरेखर रहेमथी तरशुं. ॥ ५ ॥
 करीशुं सर्वनुं सारु, धर्याविण रहेम अंधारुं;
 करुणा धर्म धन हेली, हमारे दील वरसेली. ॥ ६ ॥
 हमारे आत्मवत् सर्वे, सराखा जीव शुं गर्वे;
 लघुने मोटका प्यारा, जीवो छे ज्ञानघन सारा. ॥ ७ ॥
 कदी नहि वेर को साथे, धरु नहि शत्रु मुज हाथे;
 मळो सह जीवने सुखो, टळो सह जीवनां दुःखो. ॥ ८ ॥
 हमारे आत्मनी प्रीति, धरी में आत्मनी नीति;
 जगत्मां जागता तरवुं, जगत्मां ब्रह्मपद वरवुं. ॥ ९ ॥

જગત્ સહુ સ્વાર્થનું રાગી, અહો કોઈ સ્વાર્થનું ત્યાગી,
 બુદ્ધચન્ધિ સ્વાર્થને ત્યાગો, હૃદયમાં જ્ઞાનધી જાગો. ॥૧૧॥

અસાર દુનિયા સજાય.

(શ્રીરે સિદ્ધાચલ ભેટવા ણ રાગ.)

જગમાં કોઈ ન કોઈનું, જૂઠ સગપણ વાજી,
 મારુ-મારુ ત્યાં માનીને, કેમ રહેવું રાચી. જગમાં. ॥ ૧ ॥
 સ્વારથિયા સંસારમાં, જીવે નાચે છે કર્મે,
 સાથ ન કાંઈ આવતું, વાઝ દીલહું ધર્મે. જગમાં. ॥ ૨ ॥
 અજ્ઞાને જીવ આંધળો, શુદ્ધ ધર્મ ન દેસે,
 વિષય વાસના નાચમાં, પુણ્ય પાપ ન લેસે. જગમાં. ॥ ૩ ॥
 ગદ્ધાવૈતરુ વહુ કરે, મોહમાયા ભરેલો,
 પાપની પોઠી વાંધીને, જાય નરકે એકીલો; જગમાં. ॥ ૪ ॥
 આજ કાલ કરતાં થકાં, વીતી આશુષ્ય જાવે,
 ધર્મ કર્મ વે સાથમાં, અંતે પરભવ આવે. જગમાં. ॥ ૫ ॥
 ચેત ચેત અરે જીવડા, ત્યાગ દુનિયા વાજી,
 બુદ્ધિસાગર ધર્મથી, રહેજે નિશદિન રાજી. જગમાં. ॥ ૬ ॥

ઘડીમાં નવ નવા રંગ.

ગઝલ.

ઘડીમાં સુખ આવે છે, ઘડીમાં દુઃખ થાવે છે,
 ઘડીમાં ચિત્ત ચક્રદોળે, ઘડીમાં તત્ત્વને સ્ખોળે. ॥ ૧ ॥
 ઘડીમાં જ્ઞાનની વાતો, ઘડીમાં શોક નહિ માતો,
 ઘડીમાં પ્રેમના પ્યાલા, ઘડીમાં શોકની જ્વાલા. ॥ ૨ ॥

ચેત ચેત અરે જીવડા, સત્ય ધર્મનું ટાણું;
બુદ્ધિસાગર ધર્મનું, એક શરણું મજાનું. માયા. ॥ ૩ ॥

અન્તર્વૃત્તિ સ્વાધ્યાય.

શ્રીરે સિદ્ધાચલ મેટવા-પરાગ.

શુદ્ધ રમણતા આદરો, થાઓ નિજગુણ ભોગી;
વાહ્યદશા ચિત્ત વારીને, થાઓ સહજોપયોગી. શુદ્ધ. ॥ ૧ ॥
પરમાનંદ સ્વભાવ છે, શુદ્ધ ચેતન દ્રવ્ય;
સોહં સોહં ધ્યાનથી, સેવના કર ભવ્ય. શુદ્ધ. ॥ ૨ ॥
નવધા ભક્તિ જે આત્મની, કરશે તે તરશે;
રત્નત્રયીની લક્ષ્મીને, વેગે તે હિ વરશે. શુદ્ધ. ॥ ૩ ॥
નિશ્ચય ભાવદશા મજી, ચેતન થાય સુખી;
અનુભવામૃત પીવતાં, કદી થાય ન દુઃખી. શુદ્ધ. ॥ ૪ ॥
વાહ્યદશા વ્યવહારથી, મટકે જીવ ભારી;
અપ્રમત્ત દશા વિના, જાય ઉમ્મર હારી. શુદ્ધ. ॥ ૫ ॥
શાબ્દિક તાર્કિક પંડિતો, વાહ્યઘડે રાતા;
ચંડ પૂર્વી પ્રમાદથી, મવોભવ મટકાતા. શુદ્ધ. ॥ ૬ ॥
શુદ્ધ રમણતા પ્રીતડી, નિશ્ચય સત્ય માની;
બુદ્ધિસાગર વોધથી, વાત કોઈ ન છાની. શુદ્ધ. ॥ ૭ ॥

કપટમાહિમા.

ગજલ.

કપટના ફંદ છે કાલા, કપટના ચિત્ર છે ચાલા;
કપટથી કર્મ છે કૂંડું, કપટથી થાય નહિ રુડું. ॥ ૧ ॥
કપટમાં કર્મના દરિયા, કપટથી કોઈ નહિ ઠરિયા;

खरेखर आत्मनो ज्ञानी, खरेखर आत्मनी वाणी;
 खरेखर आत्मनी ज्योति, ग्रहीलो पिंडमां मोति. ॥ ३ ॥
 खरेखर आत्ममां रमवું, खरेखर बाह्य નહિ ભમવું;
 खरेखर आत्ममां प्रीति, खरेखर आत्मवण भीति. ॥ ४ ॥
 खरेखर आत्मना रागी, खरेखर ज्ञानથી त्यागी;
 बुद्धચન્ધિ આત્મના જ્ઞાને, પડે નહિ જીવ અજ્ઞાને. ॥ ૫ ॥

પુણ્યને પાપનો ફેર.

ગણલ.

જગત્માં પુણ્યથી ચઢતી, જગત્માં પાપથી પડતી;
 જગત્માં પુણ્યથી લીલા, જગત્માં પાપથી खीला. ॥ ૧ ॥
 ચહે તે પુણ્યથી મઠતું, ચહે તે પાપથી ટઠતું;
 बुद्धચन्धि सत्यमां रहेवું, हमारे सत्यने कहेवું. ॥ ૨ ॥

ધર્મ અને પાપનો ફેર.

ગણલ.

જગત્માં ધર્મથી સુખી, જગત્માં પાપથી દુઃખી;
 જગત્માં ધર્મથી શાન્તિ, જગત્માં પાપથી ભાન્તિ. ॥ ૧ ॥
 જગત્માં ધર્મથી ઉંચા, જગત્માં પાપથી નીચા;
 જગત્માં ધર્મથી સાચો, જગત્માં પાપથી કાચો. ॥ ૨ ॥
 જગત્માં ધર્મથી ભોગી, જગત્માં પાપથી રોગી;
 જગત્માં ધર્મથી જ્ઞાની, જગત્માં પાપથી માની. ॥ ૩ ॥
 જગત્માં ધર્મથી તરતો, જગત્માં પાપથી ફરતો;
 જગત્માં ધર્મથી રૂંડા, જગત્માં પાપથી મૂંડા. ॥ ૪ ॥

સમય હિતોપદેશ.

ગદ્યલ.

ગરજ છે સર્વથી વહેલી, ફરજ છે સર્વથી પહેલી
 સુધારો સર્વથી સારો, કુધારો સર્વથી સ્વારો. ॥ ૧ ॥
 ભલામાં સત્યના પન્થો, ભલામાં સત્ય છે ગ્રન્થો;
 બુરામાં દુર્જનો દોડે, પ્રભુમાં ભક્ત મન જોડે. ॥ ૨ ॥
 ગુરૂની ભક્તિમાં શક્તિ, અસ્ખંડાનંદની વ્યક્તિ;
 સમયના જાણ છે મોટા, સમયના અજ્ઞ છે છોટા. ॥ ૩ ॥
 દયાની સત્ય છે કરણી, દયા છે મોક્ષ નિઃસરણી;
 સમજશો જ્ઞાનથી મુક્તિ, સમજશો જ્ઞાનથી યુક્તિ. ॥ ૪ ॥
 દયા છે જ્ઞાનીની હાથે, ક્રિયા છે જ્ઞાનિની સાથે;
 દયામાં ચિત્ત રંગાશે, તદાતો મુક્તિ ઝટ થાશે. ॥ ૫ ॥
 દયા છે નિર્મલી ગંગા, દયાથી દીલ છે ચંગા;
 દયાથી દેવતા પાસે, દયાથી સંકટો નાસે. ॥ ૬ ॥
 પરસ્વજો ધર્મનું નાણું, પરસ્વજો ધર્મનું ટાણું;
 વિચાર્યા વીન ના વોલો, સમય વળ તત્ત્વ ના ચોલો. ॥૭॥
 પ્રભુને જ્ઞાનથી પરસ્વો, હૃદયમાં હેતથી હરસ્વો;
 બુદ્ધચન્દ્રિ સન્તની સેવા, અમારે શુદ્ધ એ મેવા. ॥ ૮ ॥

ચિત્તમાં ચેત.

ગદ્યલ.

જીવલણ ચિત્તમાં ચેતો, જ્ઞપાટો કાલ તો દેતો;
 અરે તુ જાગને ઘટમાં, પહે શું ભવ્ય ચટપટમાં. ॥ ૧ ॥
 જુએ શું માનવી મોઢા, ફરે છે મૃત્યુના ઢોઢા;

વિચારો વાત આ વેહલી, વસ્ત તો આવશે છેલ્લી. ॥ ૨ ॥
 જીવલડા ચિત્તમાં જાગો, કપટના કન્દને ત્યાગો;
 મળીને મૂલ જો ધાશે, તદા તો સૂવ પસ્તાશે. ॥ ૩ ॥
 જગત્માં દુઃખ છે ભારી, જગત્ છે દુઃખની વપારી;
 વિચારી ધર્મને ધારો, ફોગટ નહિ જન્મને દારો. ॥ ૪ ॥
 કરે શું કલ્પના કોટી, વિપયની વાત છે છોટી;
 જગત્માં સંપથી ચાલો, જગત્માં સંપથી મ્હાલો. ॥ ૫ ॥
 સ્વરે જીવ જાય છે આયુ, સ્વર નહિ વાય શો વાયુ;
 વિચારી ચેતી લે વ્હાલા, કરે શું આલ પંપાલા. ॥ ૬ ॥
 ચલક તું ચેતન જ્ઞાની, નિરંજન નિત્ય મુલ્ક સ્વાણી;
 યુદ્ધચન્દ્રિય ધારજે સોડ્દં, હૃદયમાં ભાવજે કોડ્દં. ॥ ૭ ॥

કામવિપયસ્વરૂપ.

ગજલ.

વિપયની વાત મુંઢી છે, વિપયની વાત કુડી છે,
 વિપયનો વેગ છે તેત્રી, વિપયથી લાજ નહીં છેત્રી. ॥ ૧ ॥
 વિપયમાં ચિત્તદું દોઢે, ચંદલો સ્વાર જ્યું ઘોઢે,
 વિપયથી ચિત્ત મટકે છે, વિપયથી ચિત્ત સટકે છે. ॥ ૨ ॥
 વિપયથી જૂઠની વાણી, વિપયથી દોષની ગ્વાણી,
 વિપયથી પાપ આવે છે, વિપયથી ધર્મ જાવે છે. ॥ ૩ ॥
 વિપય છે દુઃગ્ધકર હસ્તિ, કરે છે સૂવ તે મસ્તિ,
 વિપય છે વિપના પ્યાગ્યા, વિપયથી સર્વ છે પ્યાગ્યા. ॥ ૪ ॥
 વિપયમાં દુઃખની શ્રેણિ, વિપયમાં દુઃખની રેણી,
 વિપયથી પાપ પૂઠ ધાળી, મઠે નહિ અન્નને પાળી. ॥ ૫ ॥

વિષયથી લાજને મૂકે, વિષયથી કીર્તિને ચૂકે,
 વિષય છે મોહની વાડી, વિષય છે કલેશની રાડી. ॥ ૬ ॥
 વિષયનો કૂપ છે ડંડો, વિષયનો ધૂપ છે મુંડો,
 વિષયની ઘેન છે ગાંડી, વિષયની બુદ્ધિ છે આડી. ॥ ૭ ॥
 વિષયમાં વ્હાલ છે ચોટું, વિષયથી કોઈ નહિ મોટું,
 વિષયનું વૃક્ષ કાંટાકું, વિષયમાં દુઃખને ભાકું. ॥ ૮ ॥
 વિષયનો સંગ છે પાપી, વિષયથી સુખ શિર વ્યાપી,
 વિષયથી દુઃખના દરિયા, વિષયથી કોઈ ના તરિયા. ॥ ૯ ॥
 વિષયની વાત છે ઘેહલી, વિષયથી દુઃખની હેલી,
 વિષયના સંગને ત્યાગો, બુદ્ધ્યવ્ધિ દીલમાં જાગો. ॥ ૧૦ ॥

વિવેક.

ગદ્યલ.

વિવેકે સત્ય પરચાતું, વિવેકે દુઃખ સહુ જાતું;
 વિવેકે સદ્ય છે મુક્તિ, વિવેકે સદ્ય છે યુક્તિ. ॥ ૧ ॥
 વિવેકે જાણીય ટાણું, વિવેકે જાણીય નાણું;
 વિવેકે બ્રહ્મ રસ ચાચે, વિવેકે સત્યને રાચે. ॥ ૨ ॥
 વિવેકે થાય છે શાન્તિ, વિવેકે જાય છે ભ્રાન્તિ;
 વિવેકે સત્યને પરચો, નહીં કો તેહના સરચો. ॥ ૩ ॥
 વિવેકે સત્ય છે મીટું, વિવેકે તત્ત્વને દીટું;
 વિવેકે ધર્મને પાલે, વિવેકે પાપને ચાલે. ॥ ૪ ॥
 વિવેકે મૂઢતા નાસે, વિવેકે બ્રહ્મ તો ભાસે;
 વિવેકે જાત છે ડંચી, વિવેકે જ્ઞાનની કુંચી. ॥ ૫ ॥
 વિવેકે માનવી સારો, વિવેકે માનવી પ્યારો;
 વિવેકે દુઃખડાં જાવે, વિવેકે શર્મને પાવે. ॥ ૬ ॥

ક્ષમામહત્તા.

છપ્પચછદં.

ક્ષમા સકલ ગુણઘાણ ક્ષમાથી ક્રોધ સમાતો;
 ક્ષમા દયાતું મૂલ ક્ષમાથી સન્ત કહાતો,
 ક્ષમા મુનિમાં વેશ ક્ષમાથી જગમાં શોભે.
 ક્ષમા આસિ ધરી હસ્ત વૈરને ક્ષણમાં થોભે,
 ક્ષમા વિનાનું માનવીં અરે શોભતું તે નહી કદી;
 બુદ્ધિસાગર જલ વિના જેમ શોભતી જેવી નદી. ॥ ૧ ॥

ક્ષમા વિના શો સન્ત ક્ષમાવળ મોટો શાનો,
 ક્ષમાવિના શી નાર ક્ષમાગુણ સત્ય મજાનો;
 ક્ષમાવિના શો શિષ્ય રીસથી જે દિલ ભરિયો.
 ભવસાગરને ક્ષમાવિના નહિ કો જન તરિયો,
 ક્ષમા હૃદયમાં જેહને છે તેજ મોટો જાણીય;
 બુદ્ધિસાગર સન્તપુરુષો ક્ષમા હૃદયમાં આળીય, ॥ ૨ ॥

તપ જપ કરણી ફોક ક્ષમાવળ ગ્રન્થે દાર્શી,
 ક્રોધ કર્યાથી સંયમ ગુણની લઘુતા ખાશી;
 ધર્મ ક્ષમા છે સત્ય રાચશો તેમાં ભવ્યો.
 દીલમાં ક્ષમા ઉતારી કરશો સહુ કર્તવ્યો;
 ધનસત્તાના તોરથીં અહો ક્ષમા હૃદયથીં જાય છે;
 સત્સમાગમ જ્ઞાનથીં અહો ક્ષમા હૃદય પ્રગટાય છે. ॥ ૩ ॥

દયાતળો જ્યાં વાસ ક્ષમા ત્યાં સ્થેજે આવે,
 દયા દિલ નહિ લેશ ક્ષમા તે ક્યાંથી પાવે;
 નહિ જ્યાં ચેતન જ્ઞાન ક્ષમા ત્યાં ક્યાંથી રહેવે.
 જ્ઞાની ગુણખંડાર ક્ષમાનાં વચનો કહેવે,

દેવા ક્ષમા થે સાથ છે તે સમજશે દીલ માનવી;
 ચંદ્ર ત્યાં ડગ્યોત બહી પરકાશ ત્યાં હોવે રવિ. ॥ ૪ ॥
 તર્જી ક્ષમાને મુનિવર ક્રોધે નીચા પડિયા,
 ક્ષમા ધરીને નીચજનો પણ સ્વર્ગે ચડિયા;
 ક્ષમા વિના શું તેજ ક્ષમાવણ છે અંધારું.
 ક્ષણ ક્ષણ માંહિ ક્રોધ કરે ત્યાં કર્દી ન સારું,
 પગથીયું છે મોક્ષનું શુભ ક્ષમા સદા સુખકાર છે;
 બુદ્ધિસાગર ક્ષમા ધર્યાથી ધન્ય ધન્ય અવતાર છે. ॥૫॥

લોભસ્વરૂપ

છાપડછંદ.

લોભતળો નહિ ધોભ લોભથી કુમતિ જાગે,
 લોભે લક્ષણ જાય લોભથી લજ્જા ત્યાગે;
 લોભે હિંસક થાય, લોભથી જુદું બોલે.
 લોભે ગોરી થાય, લોભથી કૂટું તોલે,
 લોભે પાપો સદૃ કરેછે. લોભે જન ઝ્યાં ત્યાં કરે;
 બુદ્ધિસાગર લોભથી જીવ રંકને પણ કરગરે. ॥ ૧ ॥
 લોભે છે અન્યાય, લોભથી મમતા નાસે,
 લોભે શાન્તિ દૂર, લોભથી દયા ન પાસે;
 લોભે નહિ પમ્માર્થ, લોભથી મન્ય ન ધારે.
 લોભે માર્ગી તાત ધ્રાતને સ્ટેજે મારે;
 લોભ અહો આ જગ સિંધે સદૃ, મહા પાપ ગિરદાર છે,
 બુદ્ધિમાગર લોભ નહિ જસ ધન્ય તમ અવતાર છે. ॥૨॥
 લોભે મીઠું વેગ, લોભથી ખુંદી બુદ્ધિ,
 લોભે કંજુમ હોય લોભથી કદો ન શુદ્ધિ;

લોભે તુળા ધેર દેરને મનમાં કાની.
 લોભે જન ધુનાય, લોભથી મની ન જાતી,
 લોભે તાલન સોગળી છે, લોભે તો સન્યાસી દળી;
 લોભે ડમ્બર કેગલો છે, સુખા પછી કો નહિ ધળી. ॥ ૩ ॥
 લોભે જ્યસની હોય, લોભથી પાપી પૂરો;
 લોભે છે ચંદાલ, લોભથી પાપે શૂરો;
 લોભે મનદું કૂર, લોભથી ચિત્ત ન ચંગા;
 લોભ ત્યજાથી અંતર પ્રગટે સમતા ગંગા;
 લોભે દુર્મતિ ઉપજે મરા, લોભે નરકે જાય છે;
 બુદ્ધિસાગર લોભથી જીવ ચતુર્ગતિ મટકાય છે. ॥ ૪ ॥
 લોભે મૂઢ મનુષ્ય, લોભથી કર્દા ન શાન્તિ,
 લોભે કર્દા ન હજ, લોભથી પ્રગટે ભ્રાન્તિ;
 લોભે સન્નિષાત, લોભથી ચિત્ત ન ટરતું,
 લોભે નહિ આનન્દ, ચિત્તદું જ્યાં ત્યાં ફરતું;
 લોભ અહો મદા મૂત છે જગ, વલગ્યું તેદને દુઃખ છે;
 બુદ્ધિસાગર લોભ છેડે, ચિત્તમાં વહે સુખ છે. ॥ ૫ ॥
 હંચ નીચને પાય પટે છે, લોભે જાણો;
 લોભ મદીરા યેન ચઢ્યાથી હોય ન શાણો.
 લોભે કાલો ફેર, લોભથી હોવે ફાંમી;
 લોભે છે અંધેર, લોભથી થાતી હાંસી.
 લોભના વહુ મેદ છે ને, લોભ જ્યાં ત્યાં સ્વેદ છે;
 બુદ્ધિસાગર આત્મજ્ઞાને, લોભનો વિચ્છેદ છે. ॥ ૬ ॥
 લોભ ત્યજ્યાથી ધીર વીરને સન્ત કહાવે;
 લોભ ત્યજ્યાથી શાસ્ત્રત મુખડાં સ્થેજે પાવે.
 લોભ તજીને ભવ્યજનો આતમને તારો,

ગુરુશરણથી લઘુતા દિલમાં પ્રગટે સારી,
 ગુરુશરણથી નિર્ભય થાવે નરને નારી;
 ગુરુશરણથી માનાદિક સહુ દૂરે નાસે,
 ગુરુશરણથી શ્રદ્ધા સાચી હૃદયે ભાસે;
 ગુરુશરણથી માનવી તો તત્ત્વ સાચું પામશે,
 ગુરુશરણથી જગત્માં અહો કીર્તિ સઘળે જામશે. ॥ ૪ ॥

ગુરુશરણથી સંયમ શક્તિ પ્રગટે ભારી,
 ગુરુશરણથી પ્રગટે છે સમતા સુખકારી;
 ગુરુશરણથી ઉદ્ધત્તાઈ પહેલી નાસે,
 ગુરુશરણથી કદાગ્રહાદિ દૂરે જાશે;
 ગુરુશરણથી સંપજે છે, પંચમ ગતિ પલવારમાં,
 સત્ય શરણું સદ્ગુરુનું સમજશો સંસારમાં. ॥ ૫ ॥

ગુરુની નિંદા કરી વદનથી કેડક પડીયા,
 ગુરુગુણ ગાઈ શિવપુર મહેલે કેડક ચડીયા;
 ગુરુની આળા લોપી પામર કેડક ભૂલ્યા,
 માયાદરિયે ગુરુ વિના તો કેડક झૂલ્યા,
 આત્મજ્ઞાન જ્ઞાતા ગુરુનું શરણ સદા સુખકાર છે;
 ગુરુવિનયે જે નિત્ય રાતા સફલ તસ અવતાર છે. ॥ ૬ ॥

ગુરુ જ્ઞાનથી દેવ ઇષ્ટ તો શિષ્યો જાણે,
 સદ્ગુરુગમથી ભવ્ય રાચશો આતમ જ્ઞાને;
 સદ્ગુરુગમથી સહુ સમજાશે ધરજો ચિત્તે.
 ગુરુવિનયથી ખુશ રહે છે પણ નહિ વિત્તે,
 સદ્ગુરુના જે સેવકો તે ભવસાગર સ્થેજે તરે;
 બુદ્ધિસાગર ગુરુશરણથી સત્ સંપત્ શિષ્યો વરે. ॥ ૭ ॥

“ શોક વિષે. ”

છપ્પયછંદ.

શોકે અકલ જાય શોકથી ચિન્તા પ્રગટે;
 શોકે તનુને તાપ શોકથી શાન્તિ વિષટે,
 શોકે ભૂલે ભાન કશું નહિ હાથે આવે;
 શોક કર્યાથી આર્ત ધ્યાન તો સ્હેજે થાવે.
 શોકે સૂઝે નહિ કશું ને શોકે મન દુઃખાય છે;
 જગત્માંહી શોકયોગે હર્ષ દૂર જાય છે. ॥ ૧ ॥

શોકે નાસે પ્રેમ શોકથી પ્રગટે આન્તિ
 શોકે તનુમાં રોગ વગડતી તનુની કાન્તિ;
 શોકે સ્થિરતા નાશ શોકથી જીવન વગડે;
 વંધ પડે છે કર્મ શોકથી વર્તે ઝગડે.
 શોકસાગર જે પડયા તે ચતુર્ગતિમાં રડવડયા;
 અશુભધ્યાને પુષ્ટ થઈને કેડક લાખો લડથડયા. ॥ ૨ ॥

શોકે અશ્રુધાર શોકથી હિમ્મત નાસે,
 શોકે શત્રુ આપ શોકથી ધ્યાનજ નાસે;
 શોકે દીનતા દીન શોકથી ક્યાંય ન સારું,
 શોકે સન્માતિ નાશ શોકથી હોય નઠારું;
 શોકે ધીરજ જાય છે અહો શોકે મૂઠ કહાય છે;
 બુદ્ધિસાગર સમજશો અરે શોકથી દુઃખ થાય છે. ॥ ૩ ॥

આલ્લદોષ.

છપ્પયછંદ.

પરને દેવે આલ્લ વાલ્લ તેનું મુખ મુંડું;

નિન્દા.

છપ્પયછંદ.

નિન્દાનો કરનાર જગત્માં પાપી પૂરો,
નિન્દાનો કરનાર જગત્માં દોષે શૂરો;
નિન્દાનો કરનાર જગત્માં મોટો પાપી,
નિન્દાનો કરનાર જગત્માં જૂઠ વિલાપી;
નામ દેઈ નિન્દા કરે તે જગત્માં ચંડાલ છે,
નિન્દાનો કરનાર સ્વેચ્છ જગત્માં વિકરાલ છે. ॥ ૧ ॥

પરની લવરી જે જન કરતો તે નહિ રુડો,
પરલવરીમાં રક્ત જગત્માં સહુથી મૂંડો;
ઈર્ષ્યાને અભિમાન થકી જે નિન્દા કરતો,
ક્રોધથકી નિન્દક નર કદીય ન ટામે ઠરતો;
નિન્દા લવરી જે કરે જન વદન તેહનું વાલ્લું,
દોષદાટિ કાગડા જન વદન નહિ તસ માલ્લું. ॥ ૨ ॥

પર અપવાદે ભવ્ય જાણજો મુખડું દોષી,
કહેતો પરના દોષ વને છે નિજ નિર્દોષી;
ચોથો છે ચંડાલ જગત્માં નિંદક નાગો,
નિંદક સહુથી નીચ સંગથી દૂરે ભાગો;
જવતક દટ્ટિ દોષની છે વહુ તવતકતો અંધેર છે,
જગત્ જીવો જાણજો અરે નિંદા મોટું શ્વેર છે. ॥ ૩ ॥

નિન્દાથી છે વૈર શ્વેરને હિંસા મોટી,
નિંદા દુઃખની શ્વાળ જગત્માં નિન્દા સોટી;
નિન્દાના કરનાર જનોના નહિ છે તોટા,
ગણાં મારી જૂઠ વચનથી વાલે ગોટા;
નિન્દક નરકે જઈ પડે અહો દુઃખ રૌરવથી રહે,

[illegible]

રાગાદિકનો કર્તા નેહજ શરીર કર્તા;
 કર્તા કર્તા એકજ પણ પરિણામ મિલે.
 નિદ્રામાં જે રોગ મુખો જાગ્રતમાં ને છે;
 મુખે મુખો હું કર્તાને જાગ્રતમાં જે જાગતો:
 કર્તા કર્તા કર્મનો ને આતમ એકજ છાજતો. ॥ ૩ ॥

કર્તા ખોક્તા કર્મ તજો આતમ શ્રતાને,
 દેહ છાડેનો કર્તા કર્તા મુખ વચ્ચાણે;
 શરીર વ્યાપક આતમ હૃદય કર્મ કરે છે,
 શરીર વ્યાપક આતમ હૃદય કર્મ કરે છે;
 આતમ હૃદય કર્મનો તો અંધકર્તા જાણિયે,
 શુદ્ધોપયોગે આતમ હૃદય કર્મકર્તા માનીયે. ॥ ૪ ॥

કર્માટકનો નાશ કર્યાથી સિદ્ધ સ્વરૂપી,
 સિદ્ધ સનાતન નિર્ભય દેવી સ્વામી;
 કર્માચ્છાદન દૂર ગયાર્થી અનંત શક્તિ,
 કર્માચ્છાદન દૂર ગયાર્થી નિર્મલ વ્યક્તિ;
 કર્મ સહિત સંગાર છે ને કર્મરહિત ભવ પાર છે;
 કર્મ ટાળે આતમ ધ્યાને સફલ તસ અવતાર છે. ॥ ૫ ॥

રાગાદિકથી કર્મ કર્મથી પ્રગટે કાયા,
 પુદ્ગલ રૂપે અષ્ટ કર્મ છે નહિ પડછાયા;
 કર્મ યોગથી રૂપી આતમ કર્મ ગ્રહે છે,
 સ્થિતિ અનાદિ કાલ કર્મને એમ લહે છે;
 પણ વિભાવિક કર્મ છે તે આતમધ્યાને છટ ટલે,
 બુદ્ધિસાગર ધ્યાનયોગે ચિદાનંદ મેલો મલે. ॥ ૬ ॥

સદ્ગુરુના સેવકોણ સત્ય મારગ અનુસર્યો. ॥ ૪ ॥
 વિનયવંત ને ધીર વીર ભક્તિમાં શૂરા,
 ગુરુમાં સાચો પ્રેમ સદા છે ધર્મે પૂરા;
 ગુરુવચને નહિ શંક વિવેકે સાચું પરખે,
 ગુરુ આવે કે ઝુખા થઈને મનમાં હરખે;
 હસ્ત જોડી પ્રેમથી અહો વન્દન કરતા તે મુદા;
 બુદ્ધિસાગર ગુરુવિનયથી શિષ્ય લે સુખ સંપદા.

“દારુ વિષે”

છપ્પયછંદ.

દારુ છે દુઃસ્વંકાર દારુણ દાટજ વાઙ્ગ્યો,
 દારુ દીનતામૂઠ દારુથી દેશજ હાંચ્યો;
 દારુ દુર્મતિ મૂઠ દારુથી જીવની હાંની,
 દારુ છે મહા ક્ષેર દારુથી વને તોફાની;
 તન ધન લક્ષ્મી નાશનું અરે કારણ દારુ જાણજો;
 ભૂતનો પળ ભૂત દારુજ સમજુ જન પીછાનજો. ॥ ૧ ॥
 દારુપાની પાપ કરે છે જગમાં ભારે,
 દારુપાની વેશ્યા સંગે જીવન હારે;
 દારુપાને સઘઠા દોષો રહેજે આવે,
 પ્રગટ્યો પળ જે લેશ ગુણ તે ક્ષણમાં જાવે;
 દારુમાં કંકાસ છે અહો દુર્મતિ ક્ષટ ઉકલે,
 દારુથી તો દેશી લેશો ભાગ્ય વેઠા નહિ વઠે. ॥ ૨ ॥
 દારુનો પીનાર કદી નહિ ઠામે ઠરશે,
 મુલી આતમભાન પાપનાં કામો કરશે;
 ઘડુને માત કહે છે જનનીને વહુ કહેવે,

ચોરી દુઃખની શાળ ખાનગેન કેરી વાજે,
 ચોરી કરનાં પાતક મૂઠાં લોભો પામે,
 ચોરીનો કરનાર વનકમાં ઝીંજ કઠાયે;
 ધણી નહીં રીં ચોરનો ને ચોરીથી મન મૂઝવું,
 દુર્માનથી ધર્મકરણો સત્ય તત્ત્વ ન મૂઝવું. ॥ ૩ ॥
 ચોરીનો કરનાર નરકમાં લેઈયો જાવે,
 ચોરીનો કરનાર કદી નહિ નિર્ભય થાવે;
 ચોરી કરનાં કુલ કલ્લવી કીર્તિ નામે,
 મલે ન સાચી ટેક સુજન નહિ દેશે પામે;
 અદાર ચાંદાં ડંડનાં છે ચોરનાં તો લાલ્ય છે;
 લાલ્યનું પણ વિત્ત ધનને ચોરીથી તો રાલ્ય છે. ॥ ૪ ॥
 જેવું મારિતા પૂર ચોરની લક્ષ્મી નેવી,
 જેવો જન્મ ઘટઘટ ગગનમાં વિષુત્ત જેવી;
 પરની લક્ષ્મી જેતાં પરના પ્રાણ દણે છે,
 પરની લક્ષ્મી લોભે દુઃખની શાળ સ્વણે છે.
 પરલક્ષ્મી પથ્થર સમી ગળીં ચોરી વ્યમન નિવારીણ,
 સમજીને અદાં ભવ્ય લોકોં ચેતનને ઘટ તારીણ. ॥ ૫ ॥
 કૂટે તોલે અસન્ય માંપે ચોર કઠાયે,
 ચોરીનો કરનાર દયા શું ? દિલમાં લાવે;
 ચોરીનો કરનાર જગતમાં સમજો નાગો,
 ચોરીનો કરનાર તેદથી ધર્મ જ આઘો.
 દિવસ ચોરો છે ઘણાંને રાત્રી ચોરો ધોર છે,
 ચોરવૃત્તિ ચતુર લોકો ચોરના પણ ચોર છે. ॥ ૬ ॥
 મન વચ કાયા થકી ચોરીનો ત્યાગ કરે જે,
 ભવ પાથોધિ દુઃખદાયિને સ્થેજ તરે જે;

ચોરીમાં નહિ મુલ જાળજો સજ્જન લોકો,
 જગમાં મોટું પાપ જાળજો યપનો ધોકો.
 ચોરી ત્યાગે જે જનો તે મંગલ માલા પાપન
 મુદ્ધિસાગર જગતમાં જશ કીર્તિપી રૂવ જા

“ ઉચ્ચમમહિમા. ”

છળમછંદ.

ઉચ્ચમથી સદુ થાય જગતમાં જાણી લેજો,
 ઉચ્ચમ ધરીને ધંગ અનુચ્ચમને સિલ્લ દેજો;
 ઉચ્ચમ મુલનું મૂલ સરેસર શક્તિ મોટી,
 ઉચ્ચમ શ્વરનુલ્લ વાત નહિં કિંનિત્ત ગ્વોટી;
 ઉચ્ચમ શ્ચિત્ત આપનો બ્રહ્મો ઉચ્ચમ અંગે આ
 મુદ્ધિમાગર મુક્તિનાં મુલ્ય ઉચ્ચમ શ્ચ માળીય,
 પુણ્ય પાપ બં કર્મ બ્રહ્મો ઉચ્ચમથી ભાગે,
 પુણ્ય પાપ બે કર્મ બ્રહ્મો ઉચ્ચમથી ભાગે
 પુણ્યકર્મનાં ઉચ્ચમ કરનાં પુણ્ય જ ખાવ,
 પાપકર્મનાં ઉચ્ચમ કરનાં પાપ જ થાય;
 શુભાશુભ પરિણામથી તો પુણ્ય પાપ વધાય છે
 આન્મજ્ઞાન આન્મજ્ઞાને દિગ્ધિ કમ કપાય છે
 અશુભ વિચારે પાપ જ મળે દિગ્ધિમાં પાગે,
 શુભ પરિણામે પુણ્ય વધે છે શ્ચ વિચારો;
 શુદ્ધ વિચારોચ્ચમથી પ્રીતો અનન્ન મરીયા,
 અશુભ વિચારોચ્ચમથી તો ખામાઈ જરીયા
 ધર્મ-પાપોચ્ચમથી બ્રહ્મો પુણ્ય પાપ બે તો સ્વ

પાપથકી પુણ્ય જ છે સારું શુભ વ્યવહારે,
 પુણ્યથકી સંવર છે સારો આતમ તારે;
 પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્પિ પેઠે મનથી પાપો,
 અશુભ વિચારો પ્રગટ થાય તે ક્ષણમાં કાપો;
 મનસંયમથી કર્મની તો વર્ગણા નહિ આવતી,
 ધ્યાન કિરિયા અશુભ કર્મો શુભપણે વદલાવતી. ॥ ૪ ॥
 શુદ્ધ વિચારો શુદ્ધ ધ્યાન છે ઉદ્યમ મોટો,
 શુદ્ધ વિચારો કરતાં આવે કદી ન તોટો;
 દીલથી શુદ્ધ વિચારો એહિજ સાચી કિરિયા,
 શુદ્ધ વિચારો ક્રિયા કરિને અનંત તરીયા;
 મન વાળી કાયા થકી અહો શુભોદ્યમ સુખકાર છે,
 ધર્મ યત્ને કર્મ નાસે જગતમાં જયકાર છે. ॥ ૫ ॥
 આત્મસ્વરૂપની કિરિયા ઉદ્યમ સાચો જાણો,
 રમણતા કિરિયા ઉદ્યમ પર્યાય પિછાણો;
 પિંડસ્થાદિકધ્યાને ઉદ્યમ પ્રેમે કરીએ,
 કર્મદલિકનો નાશ કરીને શિવપુર વરૂંએ;
 અંતરના ઉપયોગમાં જ્ઞાત રમણતા ઉદ્યમ સ્વરો,
 પરમ મહોદય માર્ગ જાણી ભવ્ય જીવો અનુસરો. ॥ ૬ ॥
 જેને જેવો ઉદ્યમ ફલ તો તેવું મળશે,
 સમજીને સુપાત્ર જીવશિવ પન્થે વળશે;
 મનુષ્યક્ષેત્રમાં શિવ વસ્તુ માનવ વ્યાપારી,
 ઉદ્યમ કરવો સત્ય ભવ્ય આલસને વારી;
 આત્મવ્યક્તિ પ્રાપ્ત કરવા, ઉદ્યમ અનુપમ એક છે,
 બુદ્ધિસંગર હૃદય દિનમણિ જ્ઞાનકારણ છેક છે. ॥ ૭ ॥

अहो आज हुंतो वैन्यो ब्रह्म योगी.	॥ ३ ॥
अहो आज हुंतो दयागंग न्हायो,	
अहो आज हुंतो खरुं त व पायो;	
खरा शुद्धरूपे अहो हुं सुहायो,	
परावेगथी आपने आप गायो.	॥ ४ ॥
विकारो तमामो टळ्या एकताने,	
बुरी आश छूटी खरा ब्रह्मभाने;	
खरा शुद्ध चैतन्यमां दृष्टि लागी,	
प्रभुप्रेमथी आत्मनी ज्योत जागी.	॥ ५ ॥
प्रभुप्रेमथी ध्याननो भेद पावे,	
धरी ध्यान ने सिद्धरूपे सुहावे;	
कहे धीनिधि ध्यानमां काळ गाळो,	
खराब्रह्ममां मानवी नित्य म्हालो.	॥ ६ ॥

सत्संग.

गझल.

करोने संग संतोनी, करोने संग भक्तोनी;	
करोने संग ज्ञानिनी, करोने संग ध्यानिनी.	॥ १ ॥
करोने संग साचानी, तजोने संग काचानी;	
करोने संग मोटानी, तजोने संग खोटानी.	॥ २ ॥
करोने संग योगिनी, तजोने संग शोकिनी;	
करोने संग पूरानी, तजोने संग अधुरानी.	॥ ३ ॥
करोने संग समजुनी, तजोने संग खूनीनी;	
करोने संग सारानी, तजोने संग नठारानी.	॥ ४ ॥
करोने संग चेतननो, तजोने संग अचेतननो;	

વિશ્વ તેને કલ્યાણ મહુએ હોય ન કરાવે;
 વિશ્વ તેને કલ્યાણ દુઃખની જાન ન કરાવે.
 વિશ્વ તેને કલ્યાણ પાપની જાન કરાવે.
 પણ પાપને કારણે કદુ પાવી રહ્યો છે મને,
 વિશ્વને મેં જોયલ્યોને આજીવનું કલ્યાણ. ॥ ૪ ॥
 વિશ્વ છતાં મને જાન ન હોય કે જન પોતા,
 વિશ્વ તેને કલ્યાણ પાપની જાન મેં જોયા;
 વિશ્વ તેને કલ્યાણ કલ્યાણું વિશ્વ ન કરાવે,
 વિશ્વ તેને કલ્યાણ કલ્યાણું જાન ન કરાવે;
 કલ્ય કલ્ય જગમાં મને ને પરજગતે રજા છે,
 કલિમાત્ર કલ્ય ને નર મને મહાન મના છે. ॥ ૫ ॥

॥ ધન્યયાદ આપયા ચોર્ય ॥

સપ્તમ સ્તવ.

ધન્ય ધન્ય પ્રવતાર જગતમાં જે દુષ્કારો.
 ધન્ય ધન્ય મેં મધ્ય કરે જે મહાનવારો;
 દયા દાનમાં રજા પટે છે વચન વિધાર્ય,
 પોરો પુગલો ત્યાગ તમે છે મહાનવાર્ય.
 ધન્ય ધન્ય જગમાં શ્રદ્ધા ને આપ તમે ને તામ્ના.
 પાપકાર્ય મૂર્ચ જનને મદપટેમે ચારના. ॥ ૧ ॥
 ધર્મિજનો પર પ્યાર નિષયાં ધર્મજ પ્યારો,
 નિન્દા ન્હારી ત્યાગ કરી નહિ હોય નટારો;
 વિન છતાં નહિ માન ન્હરૂતા અન્નર પ્યારે,
 દેહ જનેને દાન ચોર્યતર દુઃખ નિષારે.
 જીવાનીના જોરમાં જે વિષયવિકારો દાઢતાં,

જુગ્મ જુગ્મ જાગતી બસો જે વિજયને જાગતો, ॥ ૩ ॥

જુગ્મ જુગ્મ જાગતી જુગ્મ જે મોર વિજયે,

જુગ્મજાગતી જુગ્મ જાગતો જાગતો વિજયે,

જુગ્મજાગતી જાગતો જાગતો જાગતો વિજયે,

જુગ્મજાગતી જાગતો જાગતો જાગતો વિજયે

જુગ્મ જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી,

જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી, ॥ ૪ ॥

જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી,

જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી,

જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી,

જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી

જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી

જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી જાગતી ॥ ૫ ॥

ચોરી જારી ચુગલી દોપો મોહ કરાવે,
મોહે જગમાં દાસ છે સહુ મોહ મહા જગપાશ છે;
મોહપુત્રો દુઃખદાયી જગત્માંહિ આશ છે. ॥ ૨ ॥

જગજન મનમાં મોહ વિરાજે ગડગડગાજે,
મોહે જગજન ચાલે વોલે સ્વારથ કાજે;
મોહે દૂરે ધર્મ મોહથી દુનિયા ચાલે,
પશુ પક્ષિયો પ્રેમધરી વચ્ચાને પાલે;
મોહ શત્રુ વલ્લવાન્ છે જગ મોહે નાટકતાન છે,
મોહનૃપતિ રાજ્ય ભારે જગત્નો સુલતાન છે. ॥ ૩ ॥

મોહે મૂકે લાજ મોહથી અક્કલ તૂરી,
મોહે હુંટે ચોર મોહથી મારે છૂરી;
મોહે ભાસે જૂઠ મોહથી ઠરી ન વેસે,
મોહે વધતો લોભ મોહથી જીવન કલેશે;
ચોલ મજીઠના રંગ સમ, મન મોહે નિશદિન વ્યાપિયું,
મોહનું તો જોર ભારે મલીન મનહું પામીયું. ॥ ૪ ॥

મોહ મહા છે કાઠ જાઠમાં સહુ જકડાયા,
અંતર વાહિર દુઃખ મોહથી કોઈ ન ઢાઢ્યા;
કોલેરાને પ્લેગ થકી પળ મોહજ ખોટો,
મોહે વાઝ્યો દાટ મોહથી ડ્યાં ત્યાં ગોટો;
મોહભૂતના દાસ જે જન ચતુર્ગતિમાં અડવહે,
મોહની જંઝાઠમાંહિ કુદીને ગ્રાણી પડે. ॥ ૫ ॥

મોહે જ્ઞાન ન થાય મોહથી સાન ન શાંતિ,
મોટો છે ચંડાઠ મોહથી કશુ ન ક્ષાન્તિ;
મોહે વાધે દુઃખ મોહથી વિપ ન મોટું;
મોહે મોટાં પાપ મોહથી મનહું ઘોટું,

ધરમ સફરે મારવા જે રિત દાસ રોડે,
 સપ્તમી જે રૂં મીંચે સદા જાણે ન કરે ॥ ૧ ॥
 શેરનાં મેલેન કોં ને રિચેડ કરાવે,
 ખેડનાં દરગાંઠ ખરી જે મદુ મુખાલખે,
 જાલમજાન રિતના મોરે ખરવા મગજી મારું,
 સપ્તમીએ જગમુદેમે મીલી મારું,
 મન મલયાં રમે મદા જે જલક મારાડા રોડે,
 પાસે નિર્મિયા મલયા મારે મારું તેજા મુખ કરે ॥ ૨ ॥
 કેમ પરીને મેલેન ને જગના સમવા દરિયા,
 જાન ખ્યાનમાં નિશ્ચય કેમ રિતમુખ રોડે,
 શેષ અને આજાર જાનથી મારે જગડે,
 પારો જાનિનું માન મદા મલયાંદિ રુમડે,
 નાથ સદગુરુ મારાવડાને, ટામ જલથી રૂંન રે,
 ધન્ય ધન્ય જે મુનિવરા જગ, પ્યાનમાં જગ રેમ રે ॥ ૩ ॥
 સમજે નહિ નિજ મન્ય મારું જે આજન મારે,
 સમજે નહિ નિજ મન્ય અહો જે પર્મ રિતમે,
 જાન વિના કિંમત પાસેડે જે જગ પદમ્યા,
 તેવા મારું મુક્તિ વરૂંયાં વદુ જે અદમા,
 સદુપદેમે સન્યને જે સમજાવે મેમ વર્ગ,
 બુદ્ધિસાગર સન્ય મારું માનવા દાઢટ પરી ॥ ૪ ॥

શુદ્ધસ્વરૂપપ્રેમમાં સર્વની મેલવના.

મેલવનું મલિકાં પ્રાદ નાજાં. ૭ રાગ.

પ્રેમથી લાગે જગત સદુ પ્યાર,
 મુજ આતમ સમ જીવ પ્રારં રે; પ્રેમયાં.

प्रगटे हृदय शुद्ध देवा;
बुद्धिसागर पीवे प्रेमना प्याला,
मीठा अमृतरस मेवा रे.

प्रेम. ॥ ७ ॥

“ गुरुस्तुति. ”

व्हेचशुं भक्तिनां भाइ नाणां,—ए राग.

ज्ञानना दाता गुरुजी उपकारी, नमुं भावे सदाय सुखकारी रे; ज्ञानना ०
दया करीने झट तत्त्व वतावी, दीलमांथी तप सहु टाळ्युं;
ब्रह्मस्वरूपनो भेद वतावी, ममतानुं मूळ खूब वाळ्युं रे. ज्ञा० १
आत्मस्वरूपनुं ध्यान करावी, शाश्वत सुख चखाड्युं;
समतासरोवरे आतमहंसनुं, चित्तडुं वेग थकी वाळ्युं रे. ज्ञा० २
उपकार आपनो कदी न विसरुं, समकित दायक स्वामी;
प्रत्युपकार कदी आपनो न थावे, नमन करुंछुं शिर नामी रे. ज्ञा० ३
शरण शरण गुरु त्हांसुं सदाय मुज, प्रभुछो प्राण थकी प्यारा;
दया करीने गुरु आशिष देशो, दीलमां वस्याछो गुरु म्हारा रे. ज्ञा० ४
विषयवासना दूर निवारी, आपी अंतर ज्ञानकुंची;
जीवनो शीव गुरु आपे वनाव्यो, करीने जात मुज उंची रे. ज्ञा० ५
जय जय जय गुरु देव कृपाळु, धन्य मनुष्य अवतारी;
बुद्धिसागर गुरु स्मरण करुंछुं, वन्दन वार हजारी रे. ज्ञानना ० ६

शुद्ध स्वरूपविचार.

व्हेचशुं भक्तिनां भाइ नाणां—एराग.

आत्मन् शुद्ध स्वरूप जो विचारी,
जाय मानव भव केम हारी रे.

आत्मन्०

असंख्य प्रदेश मय शाश्वत सुखमय,
आलस्यी थाय केम ढीलो;
अंतर् उद्यम थकी शुद्ध स्वरूपमय,
कर्मपातक सह पीलोरे.

आतम. ॥ १ ॥

तारा प्रकाशता चंद्र प्रकाशतो,
सूर्य प्रकाश करे भारी;
अनंत ज्ञान थकी सहुने प्रकाशे,
तेजनो तेज तुं विचारी रे.

आतम. ॥ २ ॥

बाह्यमां सुख नहीं अंतरमां सुख छे,
चेतन थाय शुं हठीलो;
ब्रह्मा शंकर हरि आतमराम तुं,
सत्ताए सरस छवीलो.

आतम. ॥ ३ ॥

निज पर दोषना भानने विसारी,
अंतरमां थाजे एकीलो;
बुद्धिसागर गुरुवाणी विचारी,
था तुं खंतीलो टेकीलो रे.

आतम. ॥ ४ ॥

आनंदघन.

वहँचशुं भक्तिनां भाइ नाणां-ए राग.

आनंदघन आतमना गुण गाशो, तमे शाश्वत सुखडां पाशो. आनंद.
आतमना प्रेमथी आतमना नेमथो, रुद्धि अनंति कमाशो;
अन्तर प्रदेशमां क्लेश न लेश छे, जागीने झटपट जाशो. आनंद. १
आतमना देशमां शाश्वत सुख छे, विवेकवंतनोज वासो;
नित्य अनित्य शुद्ध बुद्ध अविनाशी, वैखरीथी केम कलाशो. आनंद. २

बुद्धिसागर सिद्ध ध्येयना ध्यानथी,
सिद्ध स्वरूप जयकारी रे. भावना. ॥ ५ ॥

ध्यानजीवन.

वैचित्र्यं भक्तिनां भाइ नाणां प राग.

ध्यानमां नकी जीवन जीव गाळो,
दोषो सकळ झट टाळोरे. ध्यानमां०
संकल्प श्रेणि निवारीने क्षणमां,
वृत्ति चेतनमांहि वाळो;
असंख्यप्रदेशमां चित्त रमावो,
कदी न लेश कंटाळोरे. ध्यानमां. ॥ १ ॥
दोषोने खाळवा ने रोगोने टाळवा,
छंडोने क्रोध महा काळो;
सद्गुण दृष्टि धारी हृदयमां,
त्यागो निंदानो तो टाळोरे. ध्यानमां. ॥ २ ॥
सामर्थ्य योगथी ध्यान लगावतां,
रुद्धि अनंत दिल भाळो,
बुद्धिसागर प्रभु ध्यान प्रतापथी,
मुक्ति पुरीमांज म्हालोरे, ध्यानमां. ॥ ३ ॥

भक्तिमेवा.

वैचित्र्यं भक्तिनां भाइ नाणां-प राग.

भाळजो भक्तिनो योग खूब भारी,
भक्तिथी भूल ना थनारीरे भक्ति; भाळजो.
भक्तिना भावमां आनंद उपजे,

चार गतिमांदि बहेती.

चेतो चतुर जीव जलदीज चेतो,

पाणीना पूरथी कहेतीरे.

आतमा. ॥ १ ॥

बाह्य विषय विष जेवा गणीने,

करशो अंतर गुण खेती;

सुमतिना संगे रंगे तो रीजीए,

शाश्वत सुख जे देतीरे.

आतमा. ॥ २ ॥

आतमनी धारणा आतमना ध्यानमां,

सुरता सहज भाव रहेती;

बुद्धिसागर गुरु तत्त्वस्वरूपमां,

रहेजो वाणीज एम कहेतीरे.

आतमा. ॥ ३ ॥

दुनियादारी.

व्हेंचशुं भक्तिनां भाइ नाणां-पराग.

दुनियादारी जरूर दुःखकारी,

चेतो भविक नरनारी रे.

दुनिया०

स्वप्न समान मोह मायानी वाजी,

कोइनी कदी न थनारी;

मायामां मुंझी फुली फरे शुं,

जाय उमर अरे हारी रे.

दुनिया. ॥ १ ॥

अंतरना शोधथी अंतरना बोधथी,

शाश्वत सुखनी खुमारी;

अन्तर प्रदेशमां ध्याने प्रवेशतां;

सिद्धि समाधि थनारी रे.

दुनिया. ॥ २ ॥

बाह्य प्रदेशमां मोह मलीनता,

व्यक्तिथी भिन्न विचारो;
सापेक्षताथी ब्रह्मस्वरूपने,
जाणीए सत्य आधारो रे.
रत्नत्रायिनी रुद्धि विचारो,
ध्यावो परमब्रह्म पोते;

ब्रह्म. ॥ ४ ॥

बुद्धिसागर प्रभु ब्रह्मस्वरूपमय,
बीजे तुं शीदने गोतेरे.

ब्रह्म. ॥ ५ ॥

सद्गुणदृष्टिभावना.

व्हेचशुं भक्तिनां भाइ नाणां-ए राग.

सद्गुणदृष्टि धरीने सुख लीजे,
गुणिनुं मान बहु कीजे रे.

सद्गुण.

सद्गुणिंजननुं गान कर्याथी,
प्रगटे छे गुण तेज दीले;

जेवा विचार दिल संस्कार तेवा,
संस्कार फळ मन खीले रे.

सद्गुण. ॥ १ ॥

कृष्णनी दृष्टि छे कूतराना दंतमां,
उज्वलरूपने वखाणे;

सद्गुणदृष्टिथी संस्कार गुणना,
युक्तिथी योग्य जीव जाणे रे.

सद्गुण. ॥ २ ॥

दीवसमां स्त्रीना विचारथीज प्रगटे,
स्वप्नामां स्त्रीज निरखेली;

जेवा विचार संस्कारतोज तेवा,
तत्त्वनी वात आ ठरेली रे.

सद्गुण. ॥ ३ ॥

विकथा विवादमां दोष विचारथी,

अदिनागर मरुभावनना द्रव्यनी.

परमस्वरूप लघुकारी रे.

सदगुण. ॥ १० ॥

॥ विचारिने मय करवुं. ॥

वैद्यनाथुं शक्तितां माह शास्त्रां-प मग.

बोधपी बोली विचारी सुधारी.

लखो लेखोने परेला विचारिरे. बोधपी:

नात जात वाटमां विचारी बोलीए,

विचारे वात थाप सारी.

विचारी बोलीनां शोक न संपजे.

थागे न मोठी खुशारी.

बोधपी. ॥ १ ॥

विचारी चालीए विचारी म्हालीए.

विचारी बेसीएज ठामे;

विचारी खोलीए वातां हृदयनी:

कीर्ति जगतमांदि जांमरे.

बोधपी. ॥ २ ॥

विचारी उठवुं विचारी उंयवुं,

शिक्षा विचारिने दीजे;

द्रव्य ने काल भाव क्षेत्र विचारी,

कृत्यपी द्रष्ट मुख लीजेरे.

बोधपी. ॥ ३ ॥

विचारी पूजीए विचारी घुम्रीए.

विचारी पादनेज मूको;

पस्तावुं पाछळपी पडये न भाइओ,

चतुर चित्तमां न चूकोरे.

बोधपी. ॥ ४ ॥

विचारी शोधपी विचारी बोधीए,

विचारे भूल ना थनारी;

धर्मनी सजाय.

श्रीरे सिद्धाचल भेटवा-पराग.

रे जीव धर्मने धारीण, वारीने मोहमाया;
 हुं ने मारु फोक छे, पाणीना पडछाया. रे जीव. ॥ १ ॥
 पृथ्वी थइ नहि कोइनी, गाडी वाडीने लाडी;
 भ्रान्तिमां भटके अरे, पडियो मोह खाडी; रेजीव. ॥ २ ॥
 जेवी संध्या वादली, जलमध्य पतासा;
 कायानी माया तेहवी, दर्पणगत छाया. रेजीव. ॥ ३ ॥
 पूर नदीतुं जेहवुं, जेवी स्वमानी सृष्टि,
 झांझवाना जल जेहवी, जूठ मोहनी दृष्टि. रेजीव. ॥ ४ ॥
 पुद्रल वाजांथी भिन्न तुं, शुद्ध चेतनराया,
 बुद्धिसागर जागता नर, रत्न कमाया. रेजीव. ॥ ५ ॥

॥ परम प्रभु गान. ॥

नाथ कैसे गजको बंध छोडायो-ए राग.

परम प्रभु अन्तर आतम परखो, ध्याने जोइ जोइ हरखो परम.
 दर्शन ज्ञान चरण गुण धारी, शुद्ध बुद्ध अविकारी,
 शक्ति अनंति स्थिरता योगे, प्रगटे छे जयकारी. परम. ॥ १ ॥
 आपो आप विचारे प्रगटे, व्यक्ति स्वरूप विलासी,
 शोधो बोधो आतम देवा, त्यां छे गंगा काशी. परम. ॥ २ ॥
 आतम अनुभव निश्चय स्थिरता, प्रगटावो सुखकारी,
 हरिहर ब्रह्मा इश्वर पोते, तरतम योग विलासी. परम. ॥ ३ ॥
 पइ दर्शननो झगडो भागे, भेद ज्ञान झट जागे,
 शुद्ध स्वरूपे रहेतो रागे, पर परिणतिने त्यागे. परम. ॥ ४ ॥

ध्यावो गावो आतप देवा, मुख कर करसो सेवा,
 बुद्धिसागर अनुभव मेवा, ध्याने झटपट लेवा. परम. ॥ ५ ॥

चिद्वनगान.

व्हाला धीरज्जिनेभर-प राग.

प्यारा चिद्वन चेतन शुद्ध स्वरूप तव धारजोरे,
 पामी हीरो हाथे अलबेला नहि हारजोरे;
 निराकार निःसंगी ज्ञानी, अनंत दानादिकनो दानी,
 दिल आदर्शे चिदानंद अवधारजोरे. प्यारा. ॥ १ ॥
 उपशम क्षयोपशमनी शक्ति, क्षायिक भावे मगटे व्यक्ति,
 निश्चल ध्याने पोताने झट तारजोरे. प्यारा. ॥ २ ॥
 अलख खलकमां साचो समजो, सुरताथो स्तेजे त्यां रमजो,
 विषय विकारो वेगे दीलधी वारजोरे. प्यारा. ॥ ३ ॥
 फर पोतानी प्रेमे भक्ति, खीलबजे तुं निजगुण शक्ति,
 चेतन चेती झटपट कर्म कलंक विदारजोरे, प्यारा. ॥ ४ ॥
 अलबेलो साठिव तुं प्यारो, पोताने पोते ध्यानारो,
 बुद्धिसागर परम प्रभु संभारजोरे. प्यारा. ॥ ५ ॥

श्रीयशोविजयजीस्तुति.

व्हाला धीर जीनेभर-प राग.

व्हाला यशोविजयजी जेला दीलमां आवभोरे,
 जाणी बालक तहारो करुणा दीलमां लावजोरे,
 अपूर्व ज्ञानी धर्मधुरंधर, वाणी सारी छे शिव सुखकर,
 तुज बाणीनो शुद्धाशय बतलावजोरे. व्हाला. ॥ १ ॥

तव पुस्तक साचां में परग्यां, रोम रोम में सहु हरग्यां,
 त्वारा हृदय समुद्रे मवेश मुज करावजेरे. व्हाला. ॥ २ ॥
 सात नयाना ज्ञाता पूरा, नहि को चाते मभो अधुरा,
 तुज ग्रन्थोनो बोध हृदयमां ठावजेरे. व्हाला. ॥ ३ ॥
 तुज भक्तिथां सत्य निहाळुं, विषय विकारो वेगे टाळुं,
 वाचक दीनबंधो तुं सेवक स्थाये धावजेरे. व्हाला. ॥ ४ ॥
 अनेकान्त मतना प्रभु ज्ञाता, अनेकान्त आत्मना ध्याता,
 बुद्धिसागर करुणा दिल प्रगटायजेरे. व्हाला. ॥ ५ ॥

अन्तरमां सुख.

व्हाला चरित्रनिश्चर-पराग.

खरेखर सत्य सुख छे अंतरमां अवधारजेरे,
 साचुं समजी व्हाला विषय विकारो वारजेरे;
 माटीनी मानी जे रुद्धि थासे नहि तेथी कंड सिद्धि;
 व्हाला समजी वेगे अंतर्धनने धारजेरे. खरेखर. ॥ १ ॥
 वाह्य विषयमां सुखनी आशा, मोह बुद्धिना जाण तमासा;
 व्हालम समजी साचुं जीवन व्यर्थ न हारजेरे. खरेखर. २
 जे जे अंशे स्थिरता धारे, ते ते अंशे धर्म वधारे;
 तारक भवजलाधिथी पोताने झट तारजेरे. खरेखर. ॥ ३ ॥
 सामग्री पापीने चेतो, चेतो ते शिव सुखने लेतो;
 बाल्हम शुद्ध स्वरूप तारु ते दील विचारजेरे. खरेखर. ॥ ४ ॥
 प्रगटे छे उग्रमथी शक्ति, क्षायिक भावे प्रगटे व्यक्ति;
 बाल्हम बुद्धिसागर पोताने संभारजेरे. खरेखर. ॥ ५ ॥

चेतचेत आतम तुं चटपट, दूर करी दुनियांनी खटपट;
प्रेमे बुद्धिसागर सद्गुरु संगत सहायछेरे;
पामी अंतर्धनने आतम तो हरखायछेरे. चेतन. ॥ ४ ॥

“ अमूल्य शिक्षा ”

व्हाला वीर जीनेश्वर-पराग.

सुखकर अमूल्य शिक्षा मानवी होय तो मानवीरे,
फोकरनी फाकी करीने फकीर होय तो फाकवीरे;
मौन विना मुनिवर ते शानो ? दान कर्मा वण शानो दानो ?
छवीलो होय तो दिलमां सत्य वातने छापवीरे. सुख० ॥ १ ॥

न्याय विना राजा नहि दीपे, तृषा छीपे नहि समुद्र दीपे;
धर्म विना नहि सुखनी वात पिछानवीरे. सुख० ॥ २ ॥

नाक विना शोभे नहि काया, शोभे शुं ? तरुवर विण छाया;
धर्म विना तेवी जीदंगानी जाणवीरे. सुख० ॥ ३ ॥

अकल वण जेवी छे शकल, मेघविना शोभे नहि मरुथळ;
धर्म विना तेम भूंडी वेळा भाळवीरे. सुख० ॥ ४ ॥

हळी मळी आनंदे चालो, बोल्हुं तेवुं निश्चय पाळो;
रसने निंदाथी राखो रसनाने जाळवीरे. सुख० ॥ ५ ॥

देश वेपं ने कदीन त्यागो, अन्तरना उपयोगे जागो;
बूरी परनी वातो दूर थकी ते वाळवीरे. सुख० ॥ ६ ॥

जननी जुओ न वाजु काळी, अवगुण दृष्टि देवो टाळी;
जीवन वेळा सर्वे सज्जन साथे गाळवीरे. सुख० ॥ ७ ॥

नीतिनी रीतिमां प्रीती, धर्म करंतां कदी न भीति;
वेगे वेळा सारी ब्रह्मज्ञानथी वाळवी रे. सुखकर० ॥ ८ ॥

सर्व कार्यमां राखो समता, उत्तम सज्जन सहेजे नमता;

देह सृष्टि वर्तमाननी रे, कर्ता तेनो पिछान रे. जीव० ॥ ९ ॥
 देह सृष्टि रचना करे रे, राग द्वेषना योग;
 राग द्वेषना नाशथी रे, सृष्टि देह वियोग रे. जीव० ॥ १० ॥
 सृष्टि कर्ता नहि हुवे रे, निर्मल इश्वर देव;
 राग द्वेषाभावथी रे, वने न एवी टेवरे. जीव० ॥ ११ ॥
 राग द्वेष सद्भावथी रे, इश्वर नहि कहेवाय;
 शुद्ध इश्वर निर्मला रे, सृष्टिना कर्ता न थाय रे. जीव० ॥ १२ ॥
 सहु जीवो परमात्मा रे, सत्ताथी कहेवाय;
 ध्याने कर्म विनाशथी रे, सिद्ध सदा परस्वाय रे. जीव० ॥ १३ ॥
 पिंडस्थादिक ध्यानथी रे, ध्यावो आतम राय;
 बुद्धिसागर गुरु लही रे, केवल कमला पाय रे. जीव० ॥ १४ ॥

“ आत्माध्येय. ”

माढ राग.

प्रगटे आतम भान रे, दील प्रगटे छे भगवान् ,
 होवे जव एक तान रे, दील प्रगटे छे भगवान् .
 आत्म प्रदेशो ध्यावतां रे, शक्ति प्रगटे सर्व;
 ध्यान क्रिया अभ्यासथी रे, नासे मिथ्या गर्व रे. दि० ॥ १ ॥
 अगम अगोचर वस्तुनो रे, वीरला पामे पन्थ;
 गुरुगम वण केइ प्राणिया रे, थाक्या भणीने ग्रन्थ रे. दि० ॥ २ ॥
 ज्ञानविना श्रद्धा नही रे, श्रद्धा वण शी सेव;
 अनेकान्त नय योगथी रे, सेवो आतम देवरे. दि० ॥ ३ ॥
 उपयोगे आतम भजो रे, असंख्य प्रदेशी राय;
 सहज समाधि संपजे रे, अंतर मुख परस्वाय रे. दि० ॥ ४ ॥
 शक्ति अनंति शाश्वती रे, प्रगटे नासे रोग;

ચેતનદર્શન.

જીવ જોડેલે નિજ રૂપને ઝટ શુદ્ધ પરચી તત્ત્વનિશ્ચય ધારજે;
સંસાર છે પણ નાસ્તિભાવે આતમમાં અવધારજે. જીવ૦

ભાન ભૂલી મનમાં ફૂલી, હુલ્યો સહુ સંસારજી;
ભૂતકાલિક વિષય ભૂલી, મોહ નિંદા વારરે. જીવ. ॥૧॥

આતમહીરો હાથ આવ્યો, દેખીને તું દેખજી;
મોહવાજી ત્યાં શું રાજી, પ્રેમથી ઝટ પેસરે. જીવ. ॥૨॥

સુદા વિષ્ણુ રામ તું છે, અર્થભેદે ભેદજી;
શબ્દભેદે અર્થ એકે, અનેકાન્તનય વેદ રે. જીવ. ॥૩॥

સ્યાદ્વાદભાવે સત્ય જાણી, સેવીએ આતમરામજી;
બ્રહ્મ ગુણ આધાર આતમ, બ્રહ્મનું તે ધામરે. જીવ. ॥૪॥

એકનયથી દષ્ટિભેદે, ભેદ પ્રગટે જાણજી;
સ્યાદ્વાદ સમજ્યા વિન જગમાં, ધર્મ તાળંતાળરે. જીવ. ॥૫॥

ચિત્તવૃત્તિ સ્થિરતાથી, આતમભક્તિ ધાયજી;
આતમ તે પરમાત્મા છે, ધ્યાનથી પરચાય રે. જીવ. ॥૬॥

આનંદલહેરો ઝડલેજી, ધ્યાનસાગરમાંહિજી;
જ્ઞાન દર્શન ચરણ સ્થિરતા, એકચિત્ત પ્રવાહેરે. જીવ. ॥૭॥

ધ્યાન સરવર હંસ રેલે, આનંદ અપરંપારજી;
વૃદ્ધિસાગર ભક્તિભાવે, થયો સફલ અવતારરે. જીવ. ॥૮॥

“ ગુરુશરણ ”

ગુરુશરણથી જીવ જાગજે ઝટ મોહ માયા ક્લેશ નિંદા વારજે;
ગુરુચરણની સેવનાથી આતમને અરે તારજે. ગુરુ૦

ગુરુકૃપા વળ જીવટા અહો, ઠરે ન એકે ટામજી;

केवल ज्ञान अंते प्रकाशे;
 धर्मउत्साहधी वीर्य शक्ति जंग,
 वीर्य शक्ति अनंति प्रभासे. रुद्धि. ॥ ४ ॥
 योग उद्योगधी मुक्ति सोपानमां,
 आतमा धैर्यधी पाद मूके;
 प्रेमधी भावना भावतां आतमा,
 कदी नही धैर्यधी भय चूके. रुद्धि. ॥ ५ ॥
 शक्तिना योगधी व्यक्ति शुद्धि जगे,
 सत्य आनंदनी घेन आवे;
 भक्ति विश्वासधी आतमा उच्च छे,
 शुद्ध अभ्यासधी दुःख जावे. रुद्धि. ॥ ६ ॥
 जागीये क्षण क्षणे लागीए ध्यानमां,
 बाह्य संसर्ग सर्वे निवारी;
 शुद्ध चैतन्यना रूपमां राचवुं,
 आतमा जाणजो शक्तिव्यारी. रुद्धि. ॥ ७ ॥
 उच्चमां उच्च तुं रायनो राय तुं,
 जागजे दीनता भाव टाळी;
 आत्मना प्रेममां परम इश्वर प्रभु,
 जागजे चित्तने ध्यान वाळी. रुद्धि. ॥ ८ ॥
 जागजे आतमा जागजे आतमा,
 शुद्ध उपयोगधी ध्यान धारी;
 बुद्धिसागर सदा जागजे ध्यानधी,
 भक्तिउत्साहधी मुक्ति सारी. रुद्धि. ॥ ९ ॥

वैखरीधी केम कहायरे.

मन.

- यम नियम आसन करी रे, प्राणायाम अभ्यास;
 प्रत्याहार धरी धारणा रे, ध्याने धयो विश्वासेर. मन.॥१॥
- अध्यातमज्ञाने करी रे, शुद्ध चरणमां स्थिर;
 सत्यसमाधि ते वरी रे, धयो छे चेतन धीर रे. मन.॥२॥
- क्षयोपशमज्ञाने करी रे, चेतन ध्यान कराय;
 स्थिरतायोगे संपजे रे, आत्मसमाधि को पाय रे. मन.॥३॥
- अनेकान्तनयवादधी रे, नासे भ्रान्ति दूर;
 आपोआप विचारतां रे, वागे मंगल तूर रे. मन.॥४॥
- आतमअनुभव ज्ञानधी रे, नासे मिथ्या क्लेश;
 चेतन शुद्धोपयोगधी रे, होवे जीव परमेशेर. मन.॥५॥
- सहजयोग सहुधी खरो रे, उपदेशे छे जिन;
 देश सर्व विरति थकी रे, आतम होवे पीन रे. मन.॥६॥
- उपशम क्षयोपशम ने क्षायिक, भावे साचो धर्म;
 साधन साध्यस्वरूप छे रे, टाळे सघळां कर्म रे. मन.॥७॥
- नवतत्त्वादिक ज्ञानधी रे, प्रगटे छे उपयोग;
 सहज रमणता योगधी रे, प्रगटे क्षायिकभोग रे. मन.॥८॥
- ज्ञानोद्यमधी साधना रे, करवी धरी उमंग;
 शाश्वतसिद्धिसुखनो रे, अनुभव आवे अंगरे. मन.॥९॥
- अंतरमां निश्चय धरी रे, चाले जे व्यवहार;
 चढते भावे संपजे रे, शाश्वतसिद्धि उदार रे. मन.॥१०॥
- आत्मिकशुद्ध स्वभावनो रे, प्रगटे धर्म अनंत;
 शांति आतममां खरी रे, भाखे वीर भदंतरे. मन.॥११॥
- सेवो ध्यावो आतमा रे, आतम सिद्धस्वरूप;
 आतमध्याने आतमा रे, टाळे भवभय धूप रे. मन.॥१२॥

राग द्वेष जीत्या थकी रे, होवे सघळा जिन;
 जिनउपासक जैन छे रे, जाणी न थावो दीन रे. घट. ॥ १० ॥
 हर रेचक कुंभक हरि रे, ब्रह्मा पूरकरूप;
 द्रव्यभाव वे भेदथी रे, प्राणायामस्वरूप रे. घट. ॥ ११ ॥
 स्याद्वाद समज्या विना रे, दुनिया सह कूटाय;
 आत्मज्ञान विना कदी रे, भेदभाव नहि जायरे. घट. ॥ १२ ॥
 वैखरी वाणी शुं कहे रे, चिन्मय चेतन खास;
 परा पश्यंति पाप्मीने रे, प्रगटे साचो भास रे. घट. ॥ १३ ॥
 साकर सरिता जळ मळीने, तन्मयताने पाय;
 बुद्धिसागर धर्मथी रे, आपोआप समाय रे. घट ॥ १४ ॥

जाहेरचेतवणी.

मुखडा क्या देखे दर्पणमें-ए राग.

जीवडा चेती ले तुं मनमां, भटके शुं भववनमां. जीवडा.
 अमृतने त्यागी चेतन तुं, नाहक मूरख वन मां;
 विषयपिपासा, विषमम तेने, अमृत मूरख गण मां. जीवडा १
 पुद्गलनी इच्छाने छंडो, मुंझे शुं परधनमां,
 बुद्धिसागर अन्तर शोधो, व्याप्यो चेतन तनमां. जीवडा. २

प्रभातभावना.

प्रभाती राग.

करुणा करजे सर्व जीवोपर, भाव दया चित्त धारी रे;
 सत्ताए छे सिद्ध समा जीव, अंतरमां अवधारी रे.

करुणा० ॥ १ ॥

सर्व जीवोत्रं सारु इच्छो. तेथी उच्च थवाशे रे:

વર્ણરાગમ વન્ય જાણી, વ્રતજા જાણી યાન રે. ૫. ॥ ૭ ॥
 કુંડી જણ જેમ તાલું ન જાણે, મુગ્ધગમ જિજ્ઞાસેમ ધર્મરે,
 મુગ્ધગમ જણ જે સામન માણી, પાંચે નાદિ શિવ ગર્ભરે ૫. ॥ ૮ ॥
 જદ્દર્શનના મેદ જાણી, શુદ્ધ જગદા પરમાર્થરે,
 જ્ઞાનર્થને શુદ્ધ જાણી, દેવ કલો જાણારે. ૫. ॥ ૯ ॥
 સર્વોપજમ, ઉપજમ ને ધારિય, આશયિકના જે મેદરે,
 પારિણામિક રૂપ જાણી, ટાલ્યો મિથ્યા મેદરે. ૫. ॥ ૧૦ ॥
 આપસામે આત્મસ્વરૂપે, સ્થિરતા ધારો પેનરે,
 શુદ્ધિભાગર સદગુરુ ગાને. આનંદ હોય હમેશરે. ૫. ૧૧ ॥

સારી શિક્ષા.

મુશ્કટા જણ દેખે દર્પનને-૫ રાગ.

શિક્ષા ધારી જે મન મારી-ન્યટપટ સર્વે વારી. શિક્ષા
 વિકલ્પા નિન્દામાં જીવનટા, ઉમ્પર જાણે ધારી;
 લક્ષ્મી લલ્લનાની લાલચમાં, કર્મ કરે શું ભારી. શિક્ષા. ॥ ૧ ॥
 કુંડે મારું જટમાં માની, સત્ય ન યાત વિચારી,
 માયાની લટપટમાં મૂરખ, ધર્મવાત નદિ ધારી. શિક્ષા. ॥ ૨ ॥
 જ્ઞાનવાત તો દીલ ન ગમતી, પ્યારી જેવર ધારી,
 દુનિયામાં સ્વારયનાં સગપણ, દુનિયા દુઃખની કયારી. શિક્ષા. ૩
 કરજે મુનિવર ગુરુની વારી, શ્રદ્ધા ભક્તિ વધારી;
 શુદ્ધિભાગર ગુરુકૃપાર્થી, મંગલની તેયારી. શિક્ષા. ૪

ઉપાધિ.

ગજલ.

ઉપાધિ દુઃખની કયારી, ઉપાધિ મૂર્ખને પ્યારી;
 ઉપાધિ સ્વસ્થતા ટાલે, ઉપાધિ ધર્મને ચાલે. ॥ ૧ ॥

રહો હું શાંતરસ સ્ત્રીલી, રહો હું શાંતરસ સ્ત્રીલી;
 બુદ્ધચન્ધિ તત્ત્વમાં રંગી, થશો સદુ જીવ સત્સંગી. ॥ ૮ ॥

આત્માના દયાના ઉદ્ગાર.

ગજલ.

દયામય દૃષ્ટિથી દેશું, દયામય દૃષ્ટિથી પેશું;
 દયામય દેશ છે મ્હારો, દયામય દેશ છે પ્યારો. ॥ ૧ ॥

દયામય મેઘ છે ઘટ્ટિ, સૌંલે છે ધર્મની સૃષ્ટિ;
 દયામય ચિત્ત ગંગા છે, દયામય ચિત્ત ચંગા છે. ॥ ૨ ॥

દયામય તીર્થ ચેતન છે, દયામય ધન્ય તે મન છે;
 દયામય દીલ છે દેવા, દયામય દીલની સેવા. ॥ ૩ ॥

દયાથી સુખને શાન્તિ, દયાથી જાય છે ભ્રાંતિ;
 દયા ત્યાં ધર્મનો વાસો, દયાનો રંગ છે જાસો. ॥ ૪ ॥

દયાના સંગમાં રહેવું, દયાથી તત્ત્વને કહેવું;
 દયાથી વોલવું સારું, દયાથી વોલવું પ્યારું. ॥ ૫ ॥

દયાથી સર્વ ધર્મો છે, દયામાં ધર્મ કર્મો છે;
 દયાને પ્રેમ લાવે છે, દયાથી સુખ થાવે છે. ॥ ૬ ॥

દયાથી ધર્મ પ્રગટે છે, દયાથી કર્મ વિષટે છે;
 બુદ્ધચન્ધિ ચિત્તમાં પ્યારી, દયા માતા સદા સારી. ॥ ૭ ॥

સૂતી વચ્ચે આત્મોદ્ગાર.

ધીરાના પદનો રાગ.

શરીરનો તું સંગી રે, આત્મ અવધારજે,
 શુદ્ધરૂપ સમજી રે, વિષયાવિષ વારજે; શરીર૦
 નાના મોટા વૃદ્ધ યુવા નર, નારીના પર્યાય;

દેવતા મર્ત્યા છે જ્ઞાનસંગે મર્ત્યા છે જ્ઞાનચારમા. ॥ ૯ ॥

સ્વરાત્મરૂપો વિદ્ય છે આ સમજે, જ્યો સંચારમાં;

પામી અને હું મનુષ્ય મન દેવોનાં નિવે દાર માં,

દેવોનાં નિવાં જ્ઞાન કરનાં મન દેવો મેમર્પી;

દેવોનાં નિ દીક્ષા પશી છે જ્ઞાન પશી ને મેમર્પી. ॥ ૧૦ ॥

નિજ દેવતા શુભ પ્રંપ જાણી દેવતા દાસે જશે;

નિજ અતુલ શક્તી આત્મસંગે જાનુની સાથે જશે,

જય નાદથી દેવોનાં નિવાં જુદીમાગર પર્મ છે;

અપ્યાત્મ ભાવે મન્ય પ્રિતા સમજનાં નિવ શર્મ છે ॥ ૧૧ ॥

ૐ

સદ્ગુણ સામ ઇચ્છો.

ધ્યાનના પદનો ગમ.

ઇચ્છો સદ્ગુણ સામ રે, કરુણાના કરનારા,

સારું છે સદ્ગુણે પ્યારું રે, દયા દિલ ધરનારા. ઇચ્છો ૦

કર્મધીન દોષી છે દુનિયાં, જેલે માયા જેલ,

મોદ મદિરા દોષે વેરા, દોષ ન જુએ સમજેલ;

દોષીના દોષ ટાલો રે, સકલ જીવ દિલ પ્યારા. ઇચ્છો ૦ ૧

કોઈ ન જાણુ જીવો જાણો, નિમિત્ત કારણ હોય,

દુઃખ સુખ કારણ કર્મ સ્વરૂં છે, જ્ઞાનધર્મી અવલોય;

દોષ દ્રષ્ટિ ટાલો રે, સત્યને સમજનારા. ઇચ્છો ૦ ૨

જેવું દોલમાં તેવું પામો, ગુણ અવગુણની દ્રષ્ટિ,

દોષ દ્રષ્ટિથી દોષી થાઓ, ગુણ દ્રષ્ટિ ગુણ સદ્રષ્ટિ;

માતાની દ્રષ્ટિ રાખો રે, ભેદાદિ તરનારા. ઇચ્છો ૦ ૩

परनी खटपटनी लटपटमां, भूलीश आतम भान,
 परपंचाते पडतां गांटो, धाडश जीव नादान;
 पंचातना बखेडे रे, गमारतो जीवन गाळे. परनी० ॥ २ ॥
 चार गतिमां भटके शार्थी, तेनी नहि पंचात.
 परनी निंदा लवरी करतां, भवमांदि भटकात.
 समजण साचीरे, समजी गुजन चाले. परनी. ॥ ३ ॥
 परमां पेठाधी जीवलाडा, पामीश भारे खेद,
 जोड जोडने जोड लेजे, समजी साचो भेद;
 खस बूरी जाणीने, कटो कोण पंपाले. परनी. ॥ ४ ॥
 परपंचाते तत्त्व न मळशे, जीवन जावे फोक,
 अंतरमां उतर्या वण भटके, पामर मूरख लोक;
 चित्तनी चंचळतारे, चिंता क्षण क्षण वाळे. परनी. ॥ ५ ॥
 परनी पंचातो करवाधी, आर्त रांद्र वे ध्यान,
 दुर्लभ मानव भवने हारे, मिथ्यामाति अज्ञान,
 लॉट पडो माखीरे, तेनुं कंइ नहि चाले. परनी. ॥ ६ ॥
 माखीनी अवस्था पेठे, पंचाते जंझाल,
 समजीने शिखापण दीलमां, मनहुं धर्म वाळ;
 दुनिया दीवानीरे, परम धन नहि भाळे. परनी. ॥ ७ ॥
 घुमाडाना घाचक भरतां, कांइ न आवे हाथ,
 राग द्वेषे परपंचाते, भूलीश नहि जगनाथ,
 बुद्धिसागर योगीरे, ध्यानधी आनंद म्हाळे. परनी. ॥ ८ ॥

तहारु कोइ नथी.

धीराना पद्मनो राग.

नथी कोइ तहारु, तहारु तहारी पास खरे,
 मायाधी मानी म्हाखरे, फोगट केम फुली फरे, नथी.

लाज तुज हाथेरे, श्रद्धा धरी दील खरी. इष्ट. ॥ २ ॥
 तुज भक्तिथी मंगल माला, धार्या थावे काम.
 रुद्धि सिद्धि विजय पताका, फरको ठामो ठाम;
 बुद्धिसागर ध्यानेरे, वांछीत वस्तु वरी. इष्ट. ॥ ३ ॥

पैसा.

पैसा पैसा पैसा तहारी बात लागे प्यारी रे;
 रात दिवस पैसाने माटे भटके नरने नारी रे. पैसा. ॥ १ ॥
 भणवुं गणवुं पैसा माटे, पैसे घेवर घारी रे;
 पैसाथी बालुडां छानां, पैसानी मोटी यारी रे. पैसा. ॥ २ ॥
 पैसाथी परमेश्वर न्हानो, पैसो देव वेचावे रे;
 पैसानी पूजारी दुनिया, पैसो नाच नचावे रे. पैसा. ॥ ३ ॥
 हिंसा चोरी पैसा माटे, पैसाथी सर्वे व्हालुं रे;
 आजीजी पैसाने माटे, वचन बोलवुं कालुं रे. पैसा. ॥ ४ ॥
 पैसा माटे नोकर रहेवुं, पैसा माटे शेठो रे;
 पैसा माटे राजा रैयत, पैसा माटे वेठो रे. पैसा. ॥ ५ ॥
 पैसा आगळ गुरु नकामा, पैसा माटे दोडे रे;
 पैसा माटे गांडो पैसा, माटे माथुं फोडे रे. पैसा. ॥ ६ ॥
 पैसाथी व्हाला छे बापा, पैसा माटे छापा रे;
 पैसाना लोभे छे टंटा, युद्धे कापंकापा रे. पैसा. ॥ ७ ॥
 पैसाथी दूरे जे रहेता, ते जन साचा त्यागी रे;
 बुद्धिसागर निलोभी जन, मुनिवर छे बैरागी रे. पैसा. ॥ ८ ॥

गप्पां.

गप्पां गप्पां गप्पां मारे, कदी न सारु धाशे रे;

नाठी सकळ उदासी. चिदानंद. ॥ ३ ॥
 केवळ ज्ञानी निजगुण दानी,
 आपोभाष प्रकाशी;
 पूज्यने पुजक ध्येयने ध्यानी,
 शुद्ध चरण विधासी. चिदानंद. ॥ ४ ॥
 सहज स्वरूपी ल्यारुपी;
 जलपंकजवत् न्यारा,
 बुद्धिमागर रुद्धिं सिद्धि,
 शुद्धानंद अपारा. चिदानंद. ॥ ५ ॥

राजानुं लक्षण.

छन्दःपद्यच्छन्दः.

नृपति ते कहेवाय न्याययी रैयत पाळे,
 नृपति ते कहेवाय प्रजानां संकट टाळे;
 नृपति ते कहेवाय लोभधी रहेवे दूरे,
 नृपति ते कहेवाय प्रजानां दुःखो चूरे;
 पुत्र पेठे पाळतो जे रैयतने निशदिन सदा,
 प्रजापालक तेज साचो जूठ वढतो नहि कदा. ॥ १ ॥
 पीडे नहि तलभार कोइने कपट करीने,
 पीडे नहि तलभार लोभधी वित्त हरीने;
 परप्रियाने जननी सम लेखे छे मनमां,
 अन्याये मुझे नहि नृपति रैयत धनमां;
 दगा प्रपंची लांचीआने योग्य शासन आपतो,
 गरीब जनने सहाय आपी दुःख सर्वे कापतो. ॥ २ ॥
 साधु संगत करे सदा निज कुमति हरवा,

નાશિતકાયા વિરહાર દેવને મળ્ય ન જાણે,
 મેઘના મારે પગાર શિવનારે જેલ ન જાણે;
 “જીભલાલ” કાળનાં બાજરનું જે જૂને મળ્યા મોરના,
 મલકે જાને આપણે તે જગાં હજી જોઈના. ॥ ૭ ॥

જાને જગનાં મોર દેવની દાલ ન જાણે,
 મોટિરાનાં પેચાન જમીને હેલ જાણે;
 જુગારી ને નીચ જમીની મોચન જાણે,
 મલ્લનનો ને મંગ કર્ણાચળ માર ન જાણે;
 દેવનો જે જેલ જેને દુર જગના દાવના,
 દેવનો હઠાર જગના સમજના શું જાણના. ॥ ૮ ॥

પરદેશીની નજર પણ અજાણી થાયા,
 પરદેશીના પેચના મારે તે દાયા;
 “ગુરૂની” પાલી “દેવ” કરી દીવસને ગાળે,
 ઉકાળે શું દેશનનું કુચર ને પાણે;
 જ્ઞાન પાંદે વદન નૃપનું દીવસ જાળના,
 જ્ઞાનમંગી નૃપતિયો શું મર્મીને ઉકાળના. ॥ ૯ ॥

નરિ ધર્મનો મંગ મળે તેનું શું થાયે,
 દયા નળો નરિ નેશ હૃદયમાં મુગ્ધ શું પાણે;
 મધુ ઉપર નરિ મેઘ જ્ઞાપીયો ને ધગધગતા,
 કાચતરાંની ઘાલ કરી રંગને ટગતા.
 નૃપતિ પણ જન્મીયાથી દેશના વેદાલ છે,
 ધીરજા કોટ સત્ય નૃપતિ વ્યાપિયો કલિકાલ છે ॥૧૦॥
 દેશોદ્ધારક વાત કરે તેનાથી અજાણ,
 દેશનળી નરિ દાગ વ્યસનમાં કેટલક વલગ્યા,
 ધર્મની વાતો વેદમ કરીને જે ઉઠાવે,

एवा नृपति जन्म धरीने सत्य न पावे;
 गप्पा हांके सोगर्गा ने दिपत पारे भीषनी,
 एकला तो रजनीमांढि वडिर् जाय न सीपनी. ॥११॥
 परदेर्नीनो बेय धर्यो पण संय न पाप्यो,
 परदेर्नीनी नकळ करतां जन्मज हाप्यो;
 रोफ धरीने पेसानो भूमाडो करता,
 हाजी हा करता नरनी साधे जे करता.
 नृपति एवा जागचाधी भाग्य वेळा शुं वळे,
 देशनां जो भाग्य होय तो उण नृपति नीकळे. ॥ १२ ॥
 रैपतने दंडीने तेना पेसे म्हाले,
 विना विचारे स्वर्च करिने दाटन वाळे;
 विद्याना बेरीने शेरी हुन्नर वाटे,
 वात कहुंछुं साची नृपति शिक्षा माटे;
 चतुरनृपति चेतीने म्रट धर्मपन्थे चालजो,
 बुद्धिसागर मन्य समजी भाग्यवेळा वाळजो. ॥ १३ ॥

शाश्वत चेतन.

अथ मे साचो साहिब पायो. ९ राग.

चेतन तुंहि शाश्वत शिव मुख दरियो,
 तुं तो ज्ञानादिक गुण भरियो. चेतन.
 क्षयोपशम उपशम ने क्षायिक, भावे निजगुणभोगी,
 अंतर अनुभव अमृतस्वादी, योगी पण तुं अयोगी चेतन २
 केवल कमला रुद्धि प्रकाशी, सिद्ध बुद्ध अविनाशी,
 जाग जाग हवे तत्त्व स्वरूपे, तुजने दउ शावासी. चेतन. २
 अजरामर निर्मल सुखकारी, अकळ कळा जयकारी,

પોતાને તારે તું પ્રેમે, સત્તા શુદ્ધ સમારી. ચેતન. ॥ ૩ ॥
 પ્રભુ વાળી જયનાદ કરીને, સત્ય સ્વરૂપ વતાવે,
 નિર્મલ સંમતા સરવર હંસા, ઝીલે શુદ્ધ કહાવે, ચેતન. ॥ ૪ ॥
 અંતર પરિણતિ વળ વ્યવહારે, શોધે પાર ન આવે,
 બાહ્ય ક્રિયામાં ઝગઝગ ભારી, તત્ત્વ ન કોઈ પાવે, ચેતન. ॥ ૫ ॥
 અંતર પરિણતિ લક્ષ્ય વિચારી, સાધનથી તેહ સાધે,
 બુદ્ધિસાગર ચઢતે ભાવે, ધ્યાનદશા મુખ વાધે. ચેતન. ॥ ૬ ॥

ઈશ્વરસ્તુતિ.

હરિગીત.

જય સત્ય ઈશ્વર વિશ્વ વત્સલ સત્ય જ્યોતિઃ સુખકરા,
 શક્તિ અનંતિ વ્યક્તિમય તું પાપ ટાળે દુઃખહરા;
 જ્ઞાનથી તું જ્ઞેયનો ભાસક પ્રભો છે સર્વદા,
 નત સુરા સુર વજ્રિ પદકજ વંદું હું વીરજિન સદા. ॥ ૧ ॥
 જય વિશ્વ પૂજિત વિશ્વ તારક ધર્મ ધારક દેવ છે,
 જય સત્ય જ્ઞાની પરમ યોગી શુદ્ધ ત્હારી સેવ છે,
 હે દેવના પળ દેવ વ્હેલા દયા કરી ઊગારજો,
 સમ્યક્ત્વ સ્થિરતા શિઘ્ર આપી વાળને ઝટ તારજો. ॥ ૨ ॥
 મન રાગને દ્વેષજ સદા સંસારનું તો મૂલ છે,
 જિન તત્ત્વને જાણ્યા વિના તો જાણવું તે ધૂલ છે;
 સહુ દોષનાં તો મૂલ નાસે જ્ઞાન એવું આપજો,
 નિજ વાળને પ્રેમે કરીને ધર્મમાં સ્થિર થાપજો. ॥ ૩ ॥
 હે પરમ કરુણાવંત વ્હાલા ધ્યાન ત્હારુ સાર છે,
 પરમાત્મ વ્યક્તિ પરમ વ્યક્તિ ભોગી તું નિર્ધાર છે,
 નિજ દીલમાં તું આવતો પ્રગટાવતો સુખ લ્હેરિયો,

कीर्तिना मोहे जो पडशो, तो अंते बहु रोशो रे. कीर्ति. ८
 कीर्ति गांडाने पण व्हाली, कीर्ति छे लटकाळी रे;
 कीर्ति कामणगारी जगमां, कीर्ति छे महाकाली रे. कीर्ति. ९
 कीर्तिनी पूजारी दुनिया, सन्तो समजे साचुं रे;
 नाम कर्मना उदये कीर्ति, तेमां शुं हुं राचुं रे. कीर्ति. १०
 कीर्तिनी लालचने छंडी, सद्गुण कीर्ति करशो रे;
 बुद्धिसागर मंगलमाला, धर्मोदयथी वरशो रे. कीर्ति. ११

काया अने चेतन चर्चा.

राग धीराना पदनो.

बोले काया शाणीरे, चेतन तमे क्यां वसिया,
 मारु मारु मानीरे, मायावश केम फसिया:
 चेतन तुं मुसाफर जगमां, वसियो मारे घेर,
 तुं नहि मारो हुं नहि तारो, माने शुं मन ल्हेर.
 चेत चेतन ज्ञानेरे, अन्तर अनुभव रासिया. बोले. ॥ १ ॥
 चेतन हवे बोलेरे, व्हाली काया शुं बोले,
 प्राण थकी प्यारीरे, नहि कोइ तुज तोले,
 खवरावुं पीवरावुं तुजने, नवरावुं बहु पेर;
 हवा दवाथी तुजने पोषुं, वसियो त्हारे घेर,
 बस्त्रोथी शणगारुरे, मारे तुं मुंघा मोले. चेतन. ॥ २ ॥
 हरतां फरतां तारी खवरो, लउं हुं वारंवार,
 रंग रसीली अमरकाया, तुं छे प्राणाधार;
 बोल नहि खाउं रे, मन मारु बहु डोले. चेतन. ॥ ३ ॥
 काया पाछी कहेती रे, चेतन हुंतो नहि त्हारी:
 तने हुं नथी परणी रे, हजीं हुं बाळकुंवारी:

અલખ સ્વરૂપી આતમ દેવા, શક્તિથી ભગવાન;
બુદ્ધિસાગર ધ્યાને રે, વાત સત્ય નિર્ધારી. ચેતન. ॥૧૦॥

વિષય.

ઓધ્રવજી સંદેશો કહેશો શ્યામને-૯ રાગ.

વિષય પિપાસા વિષથી શુંડી જાણજે,
વિષયેચ્છાથી ચિત્ત ચંચલતા થાયજો;
વિષયેચ્છાથી કર્મ ગ્રહણ સંસારમાં,
વિષયેચ્છાથી દુઃખ ઘણાં પ્રગટાયજો. વિષય. ॥ ૧. ॥

વિષય વેગમાં કુમતિનું સામ્રાજ્ય છે,
વિષય વેગથી કીર્તિ ધનનો નાશ જો,
વિષય વેગથી રૌંધ્ર દુઃખો સંપજે,
વિષય જોરથી વધતી નિશદિન આશજો. વિષય. ॥ ૨ ॥

વિષયેચ્છાથી અશુભ વધતી ભાવના,
વિષયેચ્છાથી પ્રગટે ચોટાં ધ્યાનજો,
વિષયેચ્છાથી આધિ વ્યાધિ સંપજે,
વિષયેચ્છા છે મહાઉપાધિ સ્થાનજો. વિષય. ॥ ૩. ॥

વિષયેચ્છાથી ઠામ ઠરે નહીં દીલહું,
વિષયેચ્છાથી મૂંઝવણ પરઆધીન જો;
વિષયેચ્છાથી નપ્ફટ નાગો જન કહે,
વિષયેચ્છાથી ઉચ્ચ જનો પણ હીન જો. વિષય. ॥ ૪ ॥

ઉત્તમ જન તો વિષય વૃક્ષથી વેગલા,
કરતા પ્રેમે અનુભવ આતમ ધ્યાનજો;
બુદ્ધિસાગર મંગલમાલા પામશો,
વૈરાગ્યે વાલો મનહું ગુણ વાનજો. વિષય. ॥ ૫ ॥

आनन्दलहेर.

धीराना पदनो राग.

आनंद ल्हरो मगटी रे, परमरूप परस्त्रायुं;
 अंधारु दूर नाटुं रे, सहजरूप निर्धार्युं. आनंद०
 अजपाजापे रटना लागी, झळकी रुडी ज्योत,
 झरमर झरमर मेहुला बरसे, यपो महा उद्योत;
 अंतरमां उलटथी रे, मन मारु हरस्त्रायुं. आनंद० ॥ १ ॥
 अनुभव दर्शन मेमे कीषां, भ्रान्ति नाठी दूर,
 सहज स्वरूपे स्थिरता योगे, मुख मगट्युं भरपूर;
 परखीने हीरो लीधो रे, निर्भयपद आयुं. आनंद० ॥ २ ॥
 अलखदेशमां मेमे खलुं, निश्चय आत्मदेश.
 असंग्य प्रदेशे भायिकभावे, वसतां लेश न लेश;
 ज्ञानियोनी वातो रे, ज्ञानथकी ए गाथुं. आनंद० ॥ ३ ॥
 अनंतभवनी भागी भ्रमणा, गुरु कृपाए खास,
 पावे ते छुपावे एवो, आव्यो मन विश्वास;
 अगम ज्ञान मोटुं रे, छुपे नहि छुपाव्युं. आनंद० ॥ ४ ॥
 गुरु कृपाधी ध्याने रहीने, रीझवशुं जगनाथ,
 न बोल्यामां नवगुण समजी, रहीशुं अनुभव साथ;
 बुद्धिसागर मेमे रे, अनुभव पद पाथुं. आनंद० ॥ ५ ॥

वीर जिन दर्शन स्तवन.

प्रभु पडिमा पृजीने पोसह करीए रे-ए राग.

जिनवर वीर प्रभुनां दर्शन कीजेरे,
 न्यागीने दुःखदायी संसारने;
 बार बरि निःसंगे चेतन ध्यायोरे,

ध्यान थकी सफल कर्यो अवतारने.

समताए तजीया मोह विकारने,

धर्म क्षमा धरीने तजीया खारने,

धन्य धन्यरे वीर प्रभु अणगारने.

तमजीने चेतन शिक्षा धारने.

॥ १ ॥

गुण स्थानक सोपाने ध्याने चढीयारे,

भुक्तिना महेलेरे प्रभुजी विराजीया;

कर्म कटक संहारी जिनपद लीधुरे,

लोकांते सिद्ध थडने गाजीया.

समता. ॥ २ ॥

क्षायिक भावे नवरुद्धिना भोगीरे,

उपयोगी समये समये सर्वना;

रुपारूपी सहज स्वरूपी योगीरे,

भावथकी महा वीररे वर्ते गर्वना.

समता. ॥ ३ ॥

कृपा करीने ध्याने दीलमां आवोरे,

विषयादिक वैरि शिघ्र निवारजो;

गांढो पण आ वाल तमारो जाणीरे,

भव सागरनी पारे प्रभुजी उतारजो

समता. ॥ ४ ॥

वाल तमारो कहीने प्रभु बोलावोरे,

व्हाला वीर सेवक व्हारे आवजो;

जिनवर दर्शन स्पर्शन करवा रसीयोरे,

अंतरना स्वाभीरे करुणा लावजो.

समता. ॥ ५ ॥

ग्यारो कही बोलावो हस्त ग्रहीनेरे,

सेवकने तारेरे शोभा आपनी.

बुद्धिसागर वीर जिनेश्वर तारोरे,

भक्ति एक साचीरे, वीर माझापनी.

समता. ॥ ६ ॥

पिंडस्थादिक चार ध्यानने धरीए रे,
 वरीए रे धर्म शुफल वे ध्यानने;
 आर्त रौद्र वे ध्यान बुरां परिहरीए रे,
 तजीए रे माया ममता मानने.

अंतर. ॥ ३ ॥

धर्म ग्रन्थने भणीए गणीए भावे रे,
 विकथानी वातो लेश न कीजीए;
 द्रव्य गुण पर्याये वस्तु विचारी रे,
 वस्तुस्वभाव धर्म ग्रहीने रीझीए.

अंतर. ॥ ४ ॥

स्थिर उपयोगे ध्यान समाधि वरीए रे,
 झळकेरे ज्योति आतमरामनी;
 श्वासोश्वासे अजपा जापे स्मरीए रे,
 वाटेरे चालो अविचळ धामनी.

अंतर. ॥ ५ ॥

आत्मज्ञानथी सत्य समाधि पामोरे;
 वामोरे राग द्वेष वे दोषने,
 मैत्री प्रमोद करुणा माध्यस्थ विचारो रे;
 धारोरे निरुपाधि सुख पोषने.

अंतर. ॥ ६ ॥

नय निक्षेपे सामायकने समजी रे;
 कीजीए सामायक शिवबेलडी,
 समतामृतभोजनथी प्रगटे शान्तिरे;
 समतानी आगेरे शुं छे? शेलडी.

अंतर. ॥ ७ ॥

सिद्ध समा समताथी सर्वे जीवोरे;
 भटकेरे कर्मथकी संसारमां,
 कर्म दोष त्यां जाणी जीव खमावोरे;
 समतानो ल्हावोरे मनु अवतारमां.

अंतर. ॥ ८ ॥

जाग जाग चेतन तुं सामायकमां रे;
 मुंझीश नहि मुसाफर मायाझाळमां,

બુદ્ધિસાગર સામાયક ઉપયોગે રે;

ગાઝોને જીવન સદુ કરાણમાં.

અંતર.

શ્રી વીરપ્રભુસ્તવનમ્.

નદી જમુનાકે તોર ઉઢે હોય પંછીમાં-યં રાગ.

વર્ધમાન જિનરાજ કૃપાહુ તારજો,

શરણાગત વીતરાગ સેવકને ઉદ્ધારજો;

સત્તાણ હું સમાન અનાદિ કાઢ્યી,

વ્યક્તિયી નહિ શુદ્ધ બહિરાતમ ચાલ્યી. વર્ધમાન

શુદ્ધ રમણતા ધ્યાનપી સિદ્ધ પ્રભુ ધણો,

પરપ્રદગલના રાગથી સેવક ભવ રણો;

સાપ્તિકભાવે નિશ્ચય મંગલ તેં વર્યું,

ભાવમંગલ પદ જાણું મેં ન અનુસર્યું. વર્ધમાન.

આવિર્ભાવે સુદ્ધિ થઈ તુજ શાશ્વતી,

કેવલજ્ઞાને સત્યવચનની ભગવતી,

વીરપ્રશક્તિ ઉપયોગ ચરણમાં લીનતા,

તુજ સેવનથી ગુણગણની હોય પીનતા. વર્ધમાન.

અનુભવ દર્શન સ્પર્શન જો દીલ થાય છે,

ત્યારે વીરપ્રણું કટ મન પરસ્વાય છે,

અંતર્યામી દેવ સેવ છે ધ્યાનમાં,

પરમાતમની સેવ ધરી છે જ્ઞાનમાં. વર્ધમાન.

આતમનો ઉપયોગ શુદ્ધ મુજ જાગશે,

મિથ્યાપરિણતિ દુષ્ટ તદા દૂર ભાગશે,

ઉપશમાદિક ભાવ વીરતા આવશે,

બુદ્ધિસાગર જીવનગારાં વાગશે. વર્ધમાન.

सुधारा.

धीराना पद्यों राग.

सुधारानी बातोरे, नरनारी भेमे करे,
 कोणी जेची रेहणीरे, जगत्मांदि कोइ घरे,
 सुधाराना नामे जगमां, बगडेन्ना छे बहु,
 देश बेपनी बात न जाणे, तेनी बात थी फहुं.
 बाळलमहोलीरे, बळीने तेमां बाळ मरे. सुधारा. ॥ १ ॥
 देशी जाटां टकाउ बखो, छोड्यां दीसे आज,
 बहुमूलां झीणां परदेशी, बखे नाठी लाज;
 शरीरबळे हायांरे, भारतवासी आज खरं. सुधारा. ॥ २ ॥
 मीयां पढया पण टंगडी उंची, राखे फांगट मान;
 बोली वणगां फुंके भारे, रेहणीमां नहि तान;
 गाजंता मेघ जेवारे, भाषणनी भवाइ करे. सुधारा. ॥ ३ ॥
 पदवी पुच्छे पशुओ थावा, मनमां बहु ललचाय,
 धनीक विद्वानो एवाधी, देशोदय शुं थाय;
 रोफ बध्यो भारेरे, खर्च नकामां अरे. सुधारा. ॥ ४ ॥
 बी. ए. भण्या के आंखो नवळी, केळवणीमां भेद.
 एम. ए. नी आंखे अंधारां, शरीर नवळां खेद;
 शरीरनो कुधारोरे, फारज केम एम सरे. सुधारा. ॥ ५ ॥
 उढाउ खर्चो खूब वधारे, छेडे धार्मिक पाठ,
 सुधरेलानो फांको राखे, ठाली राखे ठाठ;
 सुधरेल एवारे, सुधर्या न तेह खरे. सुधारा. ॥ ६ ॥
 स्त्री वर्गमां निरस्त्री जोशो, पतिव्रता दुकाळ,
 पतिआज्ञाने लोपे ललना, सामुने देवे गाळ,
 टापटीप भारेरे, सद्गुण कोइ धरे. सुधारा. ॥ ७ ॥

मिथ्या अभिमाने रे, संसारमांहि दुःख भारी. मनुष्य० ॥३॥
 आत्मोन्नति उपायो साचा, जिनवाणी गुरुराय,
 आत्मज्ञान वण विद्वत्ता शुं, समज्याथी सुख थाय;
 बुद्धिसागर वाणी रे, समजशो नरनारी. मनुष्य० ॥ ४ ॥

नृपति कृत्य.

अली साहेली जंगम तीरथ जोवा उभी रहेने-पराग.
 शुभ लक्षणथी उत्तम राजा परखो नर ने नारी;
 रैयत रंजे धर्म कर्मने धारी सहु सुखकारी,
 शुभ नवाव राजा ने राणा, ठाकोरो राज्य करे शाणा;
 शुभ राज्य सुधारे छे दाना. शुभ. ॥ १ ॥
 विद्या केळवणीमां प्रीति, खर्चे छे लक्ष्मी शुभरीति;
 परधनमां दुष्ट न आसक्ति. शुभ. ॥ २ ॥
 रैयतने प्रेमथकी पाळे, नृपति कूळवटने अजवाळे;
 चोरी जारी दोषो खाळे. शुभ. ॥ ३ ॥
 नीतिथी न्याय खरो आपे, प्राणांति चित्त न दे पापे;
 नीतिनां वेंण न उथ्थापे. शुभ. ॥ ४ ॥
 रैयतनी आंतरडी ठारे, देशोदय सेवा चित्त धारे;
 शुभ कृत्यथकी रैयत तारे. शुभ. ॥ ५ ॥
 औषधशाळा कन्याशाळा, अन्नाश्रम छे मंगलमाला;
 एवा राजा जन मन व्हाला. शुभ. ॥ ६ ॥
 जे परदारा वेश्या त्यागी, कदी लांच लीए नहि गुणरागी;
 शुभमति जेना दिलमां जागी. शुभ. ॥ ७ ॥
 जे पापथकी निशादिन डरता, कदी मांसतुं भक्षण नहिं करता;
 कदी सुखमां मदिरा नहि धरता. शुभ. ॥ ८ ॥

अकलथी पूजाता माणस, अकलनी बलिहारीरे. अकल. ॥ २ ॥
 अकलथी सुजे छे सारु, समजो नर ने नारीरे,
 वेचाती पण मळती अकल, अक्कल बीन खुवारीरे. अक्कल. ३
 अक्कलथी तो मीलो सुझी, फोनोग्राफ विचारीरे;
 अग्नि गाडी अग्नि नौका, अक्कल हुन्नरक्यारीरे. अक्कल. ४
 टोरपीडो पण अक्कलयोगे, अक्कल वात हजारीरे,
 अक्कलना दुष्मनथी जगमां, थाय खुवारी भारीरे. अक्कल. ५
 दुःखनी क्यारी दुनियादारी, अक्कल वण अवधारीरे,
 अक्कलथी समजाव्युं समजे, अक्कल धर्मे सारीरे. अक्कल. ६
 अक्कलथी संकटथी लूटे, मतिज्ञान श्रुत धारीरे,
 बुद्धिसागर केवलज्ञाने, सिद्ध बुद्ध अवतारीरे. अक्कल. ॥ ७ ॥

नीति.

नीति नीति नीति जगमां, नीति छे सुखकारी रे;
 नीतिनी रीतिमां प्रीति, राखो नर ने नारी रे. नीति०
 नीतिनी केळवणी मोटी, शांतिनी करनारी रे;
 नीतिथी मानवनी कीर्ति, नीति दुःख हरनारी रे. नीति० ॥१॥
 राज्यपाट नीतिथी स्थायी, व्यापारे जयकारी रे;
 नोकरीमां पण नीति उंची, नीतिनी बलिहारी रे. नीति० ॥२॥
 हिंसा चोरी जारी छंडो, बोलो वेंण विचारी रे;
 जननी सम देखो परनारी, नीति साची धारी रे. नीति० ॥ ३ ॥
 नीतिथी संपीली दुनिया, नीति वण खुवारी रे;
 यम नियम नीति छे साची, नीतिनी करवी यारी रे. नीति० ॥४॥
 नीतिथी राजा ने रैयत, पामे सुखनी क्यारी रे;
 अनीतिनी लक्ष्मी जल्दी, पाणी पूर जनारी रे. नीति० ॥ ५ ॥

સ્વોદ્ય દસ્તાવેજો ફરવા, રુદ્રવત ટેવ નઠારી રે;
 યાપણ પરની ઓઢવવાથી, જાણો જીવન હારી રે. નીતિ૦ ॥૧॥
 અનીતિના પગલે ચાલી, ફાંસ મૂલ્યા મારી રે;
 પરનારી હરવાથી રાવણ, હાથો સંપત્ત સારી રે. નીતિ૦ ॥ ૭ ॥
 નીતિની રીતિ છે ન્યારી, સન્તજનોને વ્યારી રે;
 બુદ્ધિસાગર નીતિ સારી, મુક્તિપુરની પારી રે. નીતિ૦ ॥ ૮ ॥

હિંમત.

હિંમતની કિંમત ન જગમાં, હિંમત કામ કરાવેરે,
 હિંમત ધારી કાર્ય કરતાં, જય લક્ષ્મી સદ પાવેરે. હિંમત.
 હિંમતથી ભય સઘડા નાસે, હિંમત શત્રુ હઠાવેરે, હિંમત. ॥ ૧ ॥
 હિંમતથી મંત્રોને સાથે, દેવો વશમાં થાવેરે.
 હિંમતથી વ્યાપારે લક્ષ્મી, હિંમત ભાગ્ય જનાવેરે, હિંમત. ॥ ૨ ॥
 હિંમતથી ગુદે જય લક્ષ્મી, હિંમત શૂર ચડાવેરે.
 હિંમતથી કંપે છે પર્વત, હિંમત દાન અપાવેરે, હિંમત. ॥ ૩ ॥
 હિંમતથી સંકટ તો નાસે, હિંમત કીર્તિ વધાવેરે.
 હિંમત દેવી સેવા સાચી, જય વાજાં વગડાવેરે, હિંમત. ॥ ૪ ॥
 હિંમતથી તો દીક્ષા દેવી, કીર્તિષ્વજ ફરકાવેરે,
 પાપ કર્મમાં હિંમત મૂંઢી, ધર્મે હિંમત સારીરે, હિંમત. ॥ ૫ ॥
 ધર્મ કર્મમાં હિંમત ધારે, તેની છે બલિહારીરે.
 હિંમત ધારી, દુઃખો વેડી, આત્મધ્યાનને ધ્યાવેરે, હિંમત. ॥ ૬ ॥
 બુદ્ધિસાગર હિંમત ધરતાં, જગ જય મંગલ થાવેરે. હિંમત. ॥ ૭ ॥

અભિમાન છાજતો નથી.

છપ્પયછંદ.

છાજ્યો નહિ અભિમાન કોઇનો આ દુનિયામાં;
 છાજ્યો નહિ અભિમાન કોઇનો મોજ મજામાં,
 છાજ્યો નહિ અભિમાન કોઇનો ઉમર આરવી;
 છાજ્યો નહિ અભિમાન કોઇનો સત્તા રાખી,
 છાજ્યો નહિ કદી છાજશે નહિ અભિમાન મહા નીચ છે;
 બુદ્ધિસાગર સમજશો જન નિરભિમાને ઉચ્ચ છે. ॥ ૧ ॥

રાજ્ય મઢ્યાથી છાકે જે અભિમાને ભારી;
 રાવણ જેવા નૃપતિ પળ ચાલ્યા સહુ હારી,
 દેહ સુકોમલ કદલી જેવી ફટ કરમાશે;
 ફૂલે શું નૃપ ફોક મઢ્યું સહુ ચાલ્યું જાશે,
 ચક્રવર્તિ પળ ચાલિયા તો તારો શો જગ ભાર છે;
 બુદ્ધિસાગર સમજ રે નૃપ ધર્મ કર્મ એક સાર છે. ॥ ૨ ॥

શેઠો થઈ જે દાન ન આપે શાના શેઠો;
 કંજુસ થઈ પૈસાને માટે કરતા વેઠો,
 ગાડી વાડી લલના ધનને દેખી મ્હાલે;
 ગરીબ જન માગે પળ તેને કાંઈ ન આલે,
 ધર્મ કર્મ શુભ સાર છે એક સમજશો જગ શેઠિયા;
 ધર્મ કરણી દાન વિના તો શેઠિયા પળ વેઠીયા. ॥ ૩ ॥

સત્તા ધારી થઈને જે જન ગરીબ દંડે,
 અભિમાનના તોરે ફૂલી નીતિ છંડે;
 ગરીબ જનનું બુરુ તાકે તે નહીં સારા,
 સત્તાધિકારી એવા તો જગ જાણ નઠારા;
 અભિમાન કરશે જગતમાં તેજ દુઃખી જાણજો,
 બુદ્ધિસાગર સમજીને શિખ સત્ય મનમાં આણજો. ॥ ૪ ॥

रहनेमि मुनिवर बैरागी, तेने पण भरमाव्यारे;
 पडिया पंडित मुनिवर मोटा, भापणमां जें डाह्यारे. काम. ॥१३॥
 जुओ कबुतर चकली जोडां, विंपय वासना भोगीरे;
 मारा वेगे अंधा सर्वे, वाळा बुढा योगीरे. काम. ॥ १४ ॥
 नाच नचावुं दुनियाने हुं, विविध करावुं चाळारे;
 इन्द्र चंद्रने नागेन्द्रादिक, भूल्या सहु धाराळारे. काम. ॥ १५ ॥
 माराथी दुनिया सहु चाले, वीरला केइक छुट्यारे,
 मारी निंदा करता जनने, दाव पेचथी कूट्यारे. काम. ॥१६॥
 ब्रह्मचारिनुं नाम धरावी, जे जन मनमां फुलेरे;
 ते पण दीलमां मुजने राखे, चारगतिमां झूलेरे. काम. ॥१७॥
 डाह्या डमरा पंडित साधुं, तेना दीलमां पेसुरे;
 भूत तणी पेठे भरमावुं, लाग जोइने वेसुरे. काम. ॥१८॥
 लाख चोराशी जीवायोनि, तेमां मारो वासो रे;
 भला भलाने पीसी नाखुं, मारो ओर तमासोरे. काम. ॥१९॥
 कालीने भैरवथी मोटो, सहुने हुं धुणावुं रे;
 काळी भैरवने धुणावुं, नाम जगत्मां चावुरे. काम. ॥२०॥
 मुजथी चोखा कोइ न जगमां, काळ अनादि संगीरे;
 मारा जोरे कोइ न वचिया, मोह पिपासा रंगीरे. काम. ॥२१॥
 मारी पूजा करवा माटे, घरमां लावे लाडीरे;
 गाडी वाडीमां मस्ताना, केइक पीवे ताडीरे. काम. ॥२२॥
 त्रेवीस विषयो मारा पुत्रो, ते पण मारा जेवा रे;
 जगमां ज्यां त्यां तेनी पूजा, जगमां जेवा देवारे. काम. ॥२३॥
 जटाधारी लिंगनी पूजा, करतां नरने नारीरे;
 मारा माटे तेनी पूजा, वात भली शणगारीरे. काम. ॥२४॥
 ब्रह्मा विष्णुने सपडाव्या, वळी जोशो महादेवारे;

સૂર્ય યુધને જોડ લેશો, ભરમાવ્યા છે એવારે. કામ. ॥૨૫॥
 વ્યાસ રુપિ પળ વશમાં લીધાં, કેડક રુપિ પંજેઘ્યારે;
 લલનાની લાલચમાં લોકો, લાજ તર્ની થયા ઘહેલારે. કામ. ૨૬
 કેડક સ્ત્રીઓને પીડયાથી, રાત્રી નદી તરંતરે;
 પંચ વાળથી વિંધ્યાથી કેડ, અગ્નિ વળ વલંતરે. કામ. ૨૭॥
 રાધાવેથી મહારથીઓ, પૃથ્વી વશમાં કોધીરે;
 તેવાની પળ થોડે દહાડે, લાજ સ્થેજમાં લીધીરે. કામ. ॥૨૮॥
 પુંકેથી પર્વત ઉડાડે, પાદે મહી ધુજાવેરે;
 તેવા પળ મારા છે ચાકર, પરવશતાને પાવેરે. કામ. ॥૨૯॥
 આપાઢાભૂતિ આચાર્ય, જેની મોટી સત્તારે;
 ભોગાવલિથી વશમાં, કીધા, સ્વરાવ્યા મેં સ્વત્તારે. કામ. ॥૩૦॥
 પુનર્લગ્નમાં મારી સત્તા, મારા માટે પરણેરે;
 મારા સામા ઉડયા તેને, કીધા મારા શરણેરે. કામ. ॥૩૧॥
 ઘાઢલગ્નની હોઢી મોટી, તે પળ મેં સઢગાવીરે;
 નાના ઘાઢકને હોમીને, મુજ સત્તા વર્તાવીરે. કામ. ॥૩૨॥
 દાંત પડયાને આંચે ઓછા, દેસે વરડાં ડાઘારે;
 માથે પઢીયાં આવેલાને, વૃદ્ધ વિવાહે છાયા રે. કામ. ॥૩૩॥
 એક છતાં પળ વીજી પરણે, ત્રીજી પરણે નારીરે;
 તેમાં પળ મારી છે સત્તા, જીવો જાતા હારીરે. કામ. ॥૩૪॥
 બ્રહ્મચારી સંન્યાસી યોગી, જેની કીર્તિ મોટીરે;
 સ્વપ્નામાં પળ ધાત જવાથી, વગડે છે લંગોટીરે. કામ. ॥૩૫॥
 મારા વળતો પુત્રો ક્યાંથી, મારા વળ નહિ વાપારે;
 મારા વળ દુનિયા નહિ ચાલે, મારા જ્યાં ત્યાં છાપારે. કામ. ૩૬
 ગોર ફરે છે ઘાઢીકાઓ, તેપળ મારા માટે રે;
 મારા માટે નોકર રહેવું, વેસે રુડા હાટે રે. કામ. ॥ ૩૭ ॥

तप तपता जन मारा माटे, करवत लेवे-काशी रे;
 हीमाळो गळता जन कोइ, मारा माटे फांसी रे. काम. ॥ ३८ ॥
 दोडे छे केइ मारा माटे, केइकने दोडावुं रे;
 मारा वशमां लावी जनने, ललना पाय पडावुं रे. काम. ॥ ३९ ॥
 मारा उपर जेवी प्रीति, तेवी क्यांय न दीठी रे;
 मारी वातो जोशो जगमां, सहुने लागे मीठी रे. काम. ॥ ४० ॥
 पाटण धणीनुं राज्य पडावुं, परनारीना प्रेमे रे;
 करण राजा घहेलो जगमां, तेपण मारा नेमे रे. काम. ॥ ४१ ॥
 हिंदु राज्यतणी जे दीछी, तेपण जुओ पडावी रे;
 मुसलमानमां फाटंफुटा, तेपण में गगडावी रे. काम. ॥ ४२ ॥
 क्षत्रियोनुं राज्य पडावुं, मुसलमानने मार्या रे;
 मराठाने नवाब राजा, राजपाट सहु हार्या रे. काम. ॥ ४३ ॥
 कोटी धननो नाश करीने, नचावता केइ वेश्या रे;
 मारा वेगे तपिया केइक, मोकलता संदेशा रे. काम. ॥ ४४ ॥
 प्यारी प्यारी हुं बोलावुं, प्राणपति बोलावुं रे;
 मारा महिमानी ख्यातिमां, नाटकने विरचावुं रे. काम. ॥ ४५ ॥
 काव्य करीने केइक कवियो, मारां गाणां गावे रे;
 शृंगार रसमां लदवद थइने, केइक खत्ता खावे रे. काम. ॥ ४६ ॥
 तोपोथी रणशूरो केइक, मारे अग्नि गोळा रे;
 तेपण मारा वशमां आव्या, देखी ललना डोळा रे. काम. ॥ ४७ ॥
 चार वेदना ज्ञाता पंडित, वाद विवादे फरता रे;
 तेने पण में वशमां लीधा, ललनाने करगरता रे. काम. ॥ ४८ ॥
 केइक चलवी डाकडमाळो, गुफामां जइ वेठो रे;
 तुर्तवारमां लाग ताकीने, तेना दीलमां पेठो रे. काम. ॥ ४९ ॥
 क्षय रोगी में केइक कीधा, केइ वनाव्या गांडा रे;

मन परिणामे वाचा काया, उपर सत्ता भारी रे;
 स्वप्नामां धातु जावाथी, काया होय नठारी रे. काम. ॥ ६३ ॥
 माराथी दोषी छे मनमां, जगमां नरने नारीरे;
 मनथी सृष्टि मनथी मुक्ति, मन दोषे संसारीरे. काम. ॥ ६४ ॥
 रूपभादिक चोवीस तीर्थकर, जीत्या मुजने देवारे;
 ते माटे ते जिन कहेवाया, पाम्या मुक्ति मेवारे. काम. ॥ ६५ ॥
 तेना भक्तो सुरिवर वाचक, साधु मंडळ मोडरे;
 शुक्तिथी ते जीते मुजने, वेंण कहुं नहि खोडरे. काम. ॥ ६६ ॥
 चौदश्वनमां मारी सत्ता, ज्यां त्यां मारी वातोरे;
 रावण जेवा महीपतिने, हुं मारुं छुं लातोरे. काम. ॥ ६७ ॥
 मारा जेवो वळी नहि को, शत्रुने संहाररे;
 काळ अनादि राज्य अमारुं, नहि कोने गणकाररे. काम. ६८
 मुजने जीत्या कोइ न योद्धा, दुश्मनने झट माररे;
 प्रचंडयोद्धो-हुं दुनियामां, कोइ थकी नही हाररे. काम. ६९
 शीयल योद्धो वात सुणीने, करी गर्जना बोलरे;
 मारा आगळ काम करे शुं, नहि कोइ मारा तोलेरे. शीयल. ७०
 तारां मारां लक्षण जुदां, तुं छे दुःखनो दातारे;
 तारा वशमां भलुं न कोनुं, प्राणी दुःखडां पातारे. शीयल. ७१
 भूडुं करवामां दुर्जनता, तारी नजरे दीठीरे;
 दुर्जननी शक्ति छे भूडी, जेवी फांसी चीठीरे. शीयल. ॥ ७२ ॥
 पशु पंखीमां तारो वासो, तेमां शुं छे साररे,
 तारा संगे खत्ता खावे, मनडुं होय नठाररे. शीयल. ॥ ७३ ॥
 मारी संगत सुखकर मोटी, शाश्वत सुखडां आपुरे,
 मारा भक्तोने हुं क्षणमां, मुक्तिपुरीमां थापुरे. शीयल. ॥ ७४ ॥
 योगी यति संन्यासी त्यागी, तुज संगतथी दुःखीरे,

- पतिव्रता द्रौपदी श्राणीनां, संसद्मां चीर ताण्यारे,
 मारा तेजे देवोण तो, पूर्या वस्त्र मजानारे, शीयल. ८८
- सुभद्राण ब्रह्मचर्ययी, जाती कीर्ति राखीरे,
 दमयंतीण पतिव्रतायी, उमर काढी आखीरे. शीयल. ८९
- शीयलना प्रतापे सतीओ, शाश्वत सुखमां म्हालेरे,
 मारा संगे वचनसिद्धियो, कर्म दोपने खालेरे. शीयल. ९०
- मोटा ज्ञानी साधु त्यागी, शीयल तेजे दीपेरे,
 तारा तेवीस पुत्रोने तो, क्षणमां ध्याने जीपेरे. शीयल. ९१
- कामीने निष्कामी बनावी, शिवपुरमां पढोंचाडुंरे,
 तारु त्यां तो कांड न चाले, दूर रहे तुज धाडुंरे. शीयल. ९२
- तुज संगतथी दुःखी जीवो, मारा शरणे आवेरे,
 द्रव्यभावथी मुज संगतथी, सहेजे शिवपुर जावेरे. शीयल. ९३
- त्यागी साधु हृदये पेसी, करतो तुंतो चोरीरे,
 मारी नजरे पडतां तारी, कांड न चाले जोरीरे, शीयल. ९४
- जटाधारिने लिंगनी पूजा, ते पण मुज वियोगेरे,
 मारी संगत धातां जीवो, कामवेगने रोकेरे. शीयल. ९५
- ब्रह्मा विष्णुने सपडाव्या, मारा संग अभावेरे,
 मारी नजरे पडतां पामर, वळी भस्म झट थावेरे. शीयल. ९६
- सूर्य चंद्र ने व्यास रुपि पण, तुज संगतथी पडियारे,
 मारा शरणे आव्या तेतो, तुर्त वारमां चडियारे. शीयल. ९७
- मुज संगतविहीन रुपिने, पापी तुं पंजेळेरे,
 मुजने वोलाव्याथी पामर, पाडुं पगडुं मेलेरे. शीयल. ९८
- निर्वळ जन पण मुज संगतथी, वळीया जगमां गाजेरे,
 फुंकेथी पर्वत उडाडे, ते पण मारा राजेरे. शीयल. ९९
- तारा संगे नवळो थावे, नवळाइ त्यां तारीरे;

- નવલાની સંગતથી નવલા, જગમાં નરને નારીરે. શીયલ. ૧૦૦
 કાલ અનાદિ નિર્વલ જીવો, તેને સવલા કરવારે;
 મોટાડ તેમાં છે મારી, જીવના સંકટ હરવારે. શીયલ. ૧૦૧
 ભોગાવલીથી લેણું તારું, લેનો ત્યાં ન વડાડરે;
 તીર્થકરોણ વાઙ્યો તુજને, જોને તુજ નવલાડરે. શીયલ. ૧૦૨
 કાલી ને ભૈરવથી મોટા, એવા તુજને વાઙ્ઠરે;
 સ્થૂલિભદ્રની આગલ તારું, વદન થયું છે કાઙ્ઠરે. શીયલ. ૧૦૩
 સ્થૂલિભદ્રજીણે સૂવ પીટયો, નાટો વૃમ્મો પાડીરે;
 જુઓ સુદર્શન શેઠે કૂટયો, વિજય શેઠ શેઠાળીરે. શીયલ. ૧૦૪
 મોહીની આગલ તું ફાવે, મારા આગે નાસેરે;
 અંધારાની પેટે સળમાં, નાસે રવિ પ્રકાશરે. શીયલ. ૧૦૫
 પુનર્લગ્નને વાઙલગ્નમાં, તારું જોર જણાવેરે;
 મારો મહિમા સાંભલવાથી, તારું જોર ન ફાવેરે. શીયલ. ૧૦૬
 તારા દોષો જે જન દેશે, તેતો તુજથી ભાગેરે;
 મારા શરણે આવે ત્યારે, જયડંકો ફટ વાગેરે. શીયલ. ૧૦૭
 તુજ સંગતથી મુક્તિ ન મળતી, તુજ સંગતથી દુઃખોરે;
 તુજ સંગતથી જન્મ જરા છે, તુજ સંગતથી મૂંઝોરે. શીયલ. ૧૦૮
 કામ કામ કામ તારી, સંગતથી દુઃખ ભારીરે;
 ચૌદધ્રુવનમાં દુઃખ દેનારો, તારી ધૂરી પારીરે. શીયલ. ૧૦૯
 હીમાલો મલ્લવાને માટે, મનુષ્યને લલચાવેરે;
 અનંતગુણનો છે તું ઘાતક, ભવભવમાં મટકાવેરે. શીયલ. ૧૧૦
 પાટળ દીલી રાજ્ય પડાવ્યાં, ધૂરી તારી શક્તિરે;
 મૂર્ખ મનુષ્યો સમજ્યા વળતો, કરતા તારી ભક્તિરે. શીયલ. ૧૧૧
 પ્યારી પ્રાણપતિ બોલાવે, એ પળ તારી માપારે;
 આંતિથી મૃત્યા જીવોને, ફોગટ ને લગ્નચાવ્યારે. શીયલ. ૧૧૨

मारामां शक्ति छे मोटी, मारो आंर क्षपाटोरे;
 मारी नजरे पढतां तारो, काढी नांखुं आटोरे. शीयल. ११३
 दाव पेचमां आव्याथी तो, क्षणमां पीसी नाखुरे;
 तुजने जीत्या सिद्ध अनंता, वशमां करीने राखुरे. शीयल. ११४
 मारो महिमा जगमां मोटो, मुजथी जगमां शांतिरे;
 मुजने सेव्याथी माणसनी, वधती शरीरकांतिरे. शीयल. ११५
 मारा संगे कीर्ति कपळा, मारा संगे पुष्टिरे;
 मारा संगे सवळा जीवो, अखूट लक्ष्मी तुष्टिरे. शीयल. ११६
 मारी संगतथी तो जाणो, रंक जनो पण राजारे;
 मारी संगत करवामां तो, प्रेम जनोना झालारे. शीयल. ११७
 अष्टसिद्धि नवनिधि प्रगटे, संकट वेळा टळतीरे;
 ब्रह्मचारिना आशीर्वादे, भाग्य वेळा झट वळतीरे. शीयल. ११८
 शरीरसंपत्तिमां पहेलो, केळवणीमां पहेलोरे;
 नीति केळवणीमां पहेलो, मुक्तिपुरीमां वहेलोरे. शीयल. ११९
 मुजसंगतथी नरनारीनी, कीर्ति प्रसरे सारीरे;
 सन्तजनोमां मारी पूजा, जोशो दील विचारीरे. शीयल. १२०
 ब्रह्मचर्यना नाम थकी जग, ज्यां त्यां मुजने गावेरे;
 चोसठ इन्द्रो मुजने वंदे, ज्ञानीजन मन ध्यावेरे. शीयल. १२१
 तुज सेव्याथी कदी न तृप्ति, उलटां दुःखो थावेरे;
 काष्ठोथी अग्निनी पेटे, शांति कदी न आवेरे. शीयल. १२२
 काव्य करीने पामर कवियो, तारां गाणां गावेरे;
 गंदी कायामां शुं सारु, समजु मनमां आवेरे. शीयल. १२३
 चार वेदना ज्ञाता पंडित, पण माया मस्तानीरे;
 तारा फंदामां सपडाता, पण भूले नहि ज्ञानीरे. शीयल. १२४
 केइक देवो अवळा राखे, ते पण भूल्या भारीरे;

तीर्थकरनी बाणी साची, व्रण भुवन तो मानेरे. केवल. १५०
 केवल ज्ञाने जितवर देवा, बाणी सत्य प्रकाशेरे,
 सत्य तत्त्वने ज्ञाने कहेवे, ज्ञाने सत्य तो भासेरे. केवल. १५१
 पापी काम जगत्मां भारे, जन्म मरण दुःखदातारे,
 सर्व गुणोमां शीयल मोटो, आपे मुख ने शातारे. केवल. १५२
 तीर्थकर शीयल आराधे, क्षापिक गुणने साधेरे,
 द्रव्यभावथी शीयल साचुं, पाळे गुणगण बाधेरे. केवल. १५३
 शीयल साचुं शुद्ध रमणता, द्रव्य ते भाव निमित्तरे,
 भाव शील शुद्धातम साधे, प्राणी होय पवित्रे. केवल. १५४
 निश्चयथी ब्रह्मचर्य धर्याथी, सणमां होवे मुक्तिरे,
 निश्चयथी निजगुणमां रमवुं, ब्रह्मचर्यनी युक्तिरे. केवल. १५५
 तप जप दान थकी पण शीयल, जाण जगत्मां मोडरे,
 द्रव्य शीयल पण भाव शीयलनी, आगळ जाणो छोडरे. केवल.
 केवली कोटी जीव्हाथी पण, ब्रह्मचर्यने गावेरे,
 तोपण महिमा पार न आवे, वस्तु सन्य जणावेरे. केवल. १५७
 सर्व गुणोमां ब्रह्मचर्यनो, महिमा जगमां भारेरे,
 द्रव्यभाव शीयल छे मोडुं, भवजळ पार उतारेरे. केवल. १५८
 ब्रह्मचर्यनी व्रण भुवनमां, कीर्ति रही छे गाजीरे,
 सद्गुणदृष्टि दीलमां धारी, रहेशो मनमां राजीरे. केवल. १५९
 जय जय बोलो ब्रह्मचर्यनी, हावे मंगलमालारे,
 ब्रह्मचर्यथी मुक्ति वयु श्रद्ध, अपें कंठे माळारे. केवल. १६०
 घरजो मनमां सन्य वातने, अनुभव सुखना प्यासीरे,
 शिवसुंदरी पण ब्रह्मचर्यनी, ताणो जगमां दासीरे. केवल. १६१
 गाय माणमा सुंदर शोभे, माम कल्प करी भाविरे,
 युद्धिसागर गुरुमत्तिथी, मनमां आय्युं गावेरे, गाय. १६२

श्रीसंखेश्वर पार्श्व जिनेश्वर, मंगल माला करशोरे,
भगनारा मुणनारा भक्तो, परम प्रभुता वरशोरे. श्री. ॥ १६३ ॥

आत्मज्योति.

धीरानो राग.

जागी झळझळ ज्योतिरे, शोधी लीधुं सत्य मोति;
खलकमां अलखनेरे, काढ्यो मॅतो झट गोती. जागी.
अनंतज्ञानी असंख्यप्रदेशी, चिदानंद घनराय,
अनुभव नयणे नीरखी नेहे, वीजाने न कदाय;
कुमति तो नाठीरे, आघे जड वहु रोती. जागी. ॥ १ ॥
प्रेम करीने प्रेमी परख्यो, परख्यो आपोआप,
पंचभूतधी न्यारो नक्की, शमिया सहु संताप;
भ्रमणानी खोटीरे, उतरी छे पनोती. जागी. ॥ २ ॥
वीजके झवूके मोति, परोड ले हुशियार,
शुद्ध चेतना क्षयोपशमनी, वीजली चमके सार;
बुद्धिसागर ज्ञानेरे, लोकालोक विण्णोति. जागी. ॥ ३ ॥

“ संकटमां समता ”

धीराना पदनो राग.

संकट पडे समतारे, राख जीव धैर्य धरी;
सुख दुःख कारणरे, कर्म एक दील धरी. टेक.
सुख दुःख वादळछाया पेढे, क्षणमां आवे जाय;
निमित्त कारण अन्यजनो त्यां, क्रोध कहो केम थाय.
धर्मीनी कसोटीरे संकट क्षण भव्य खरी; संकट. ॥ १ ॥
ताप पडयाथी मेघज वरसे, संकट समये धीर,

સંકટની શાલામાં મળતાં, યાવે માણી વીર;
 થદ્દાની કસોટીરે, સંકટ પડે વીરે વરી. સંકટ. ॥ ૨ ॥
 સંકટ વેળા ઉત્સવ સરસ્વી, ગણતા ઉત્તમ જન;
 મેરુ ઢોગે પણ દીલ ઢોગે નહી, થદ્દા રાખે મન,
 મુઠ્ઠા દુઃખ વેળારે સળે સળે આવે ફરી. સંકટ. ॥ ૩ ॥
 માણ પેટે પણ તજો ન સમતા, અંતે મરું યનાર,
 ઉચાશપથી ઉચ્ચ થશો સદુ, સમજો નર ને નાર;
 મુદ્ધિસાગર સમતારે, જગ જય વિજય કરી. સંકટ. ॥ ૪ ॥

દેહમાં દીવો.

ૐ નમઃ

રાગ ધીરાનાપદનો.

દેહમાં છે દીવોરે, શ્લહ્લ જ્યોત કરનારો,
 અનાદિ પ્રકાશીરે, અજ્ઞાન તમ હરનારો. દેહ.
 અસંખ્યમદેશી નિત્ય સ્વરૂપી, અનંત ગુણ આધાર,
 સદ્ગુણાંદી શરૂંજય છે. દેહ પિંડ કરનાર;
 જોગીનો પણ તે જોગીરે, નારે ને પોને તરનારો. દેહ. ॥ ૧ ॥
 અનંત નામ ધરીને ધ્યાવે, દુનિયાં જેને સ્વાસ;
 સર્વવિંને ને સદુર્પી અલગો, બ્રહ્માલોક પ્રકાશ,
 એવો ઇશ પોનેરે સાયિકમાત્ર વગનારો. દેહમાં. ॥ ૨ ॥
 પિંડમાં પિંડમાં અનંત વ્યક્તિ, ચિદવન ચેતન રાય;
 સ્તીર નીરની પેટે વ્યાપ્યો, યોગીશ્વર દિલ ધ્યાય,
 પ્રેમીનો પણ તે પ્રેમીરે, અનેક દુઃખ હરનારો. દેહમાં. ॥ ૩ ॥
 દિલ્લમાં ધ્યાવો દેહે વમીયો, જ્ઞાતા જ્ઞેયસ્વરૂપ;
 મુદ્ધિસાગર ચિદવન ચેતન, વર્તે રૂપારૂપ,
 અનાદિનો યોગીરે, મગટપણે યોગી સરો. દેહમાં. ॥ ૪ ॥

सर्वनुं सारु थाओ.

राग धीराना पदनो.

सारुं सहनुं थाशोरे, सर्वने लागो सत्य प्यारुं,
 उच्च सर्वे थाशोरे, दुनियां कुडुव मारुं;
 शान्तिमय दुनिया सह थाओ, सुखिया थाओ सर्व,
 निन्दक जननी निंदा टळशो, नासो जनना गर्व.
 परोपकारे पगलुरे, भरो सह अणधारुं. सारुं. ॥ १ ॥
 दयागंगमां जगजन झील्लो, टळजो सर्वे पाप,
 शत्रु मित्रपर समान बुद्धिनी, जन मन वर्तो छाप;
 कलेश सहटळशोरे, धर्मकृत्य करो सारुं. सारुं. ॥ २ ॥
 अनंत सुखडां पामो जगजन, थाशो जन कल्याण;
 धर्ममेघनी टुष्टि थाशो, ऊगो सत्यनो भाण.
 क्षमामय पृथ्वी थाशोरे, टळशो सर्वे नठारुं. सारुं. ॥ ३ ॥
 अशुद्ध आचारो विचारो, टळशो वेगे खास,
 दुनिया धर्ममयी सह थाशो, थाशो मिथ्यात्वनो नाश;
 सन्तजनोनी सेवारे, थाजो शुभ मन धारुं. सारुं. ॥ ४ ॥
 धर्म भेदनो खेद टळो सह, आत्मिक श्रद्धा थाओ,
 अनंतशक्ति जीवनी प्रगटो, मंगळपद सह पाओ.
 बुद्धिसागर भावेरे थाओ दील अजवाळुं. सारुं. ॥ ५ ॥

मोह उंघ.

“ राग धीराना पदनो ”

मोह ऊंघ मोटीरे, जीवलडा तुं जो जागी;
 मोहे दुःख मोटां रे, विचार जीव बेरागी. टेक.
 शो पैशामां प्रेमज करवो, शो रामामां राग,

નાત જાતમાં કાંઈ ન તારું, ધર દિલમાં વૈરાગ્ય;
 ત્રિવેક્યી વિચારીરે યાતું મનમાંહી ત્યાગી. મોહ. ॥ ૧ ॥
 શાને માટે પાપ કરેછે, ફોગટ મૂલે મલ્ય;
 આતમ તે પરમાતમ સાચો, કરવું તે કર્તવ્ય,
 ચેતન ચિત્ત ચેતોરે, સમજલે સોમાગી. મોહ. ॥ ૨ ॥
 ચોરી જારી ઝુગલી નિંદા, હિંસાનો કર ત્યાગ,
 દગા મપંચો સર્વે છંદી, ધરણો ધર્મનો રાગ;
 ઝુલિસાગર મેમેરે, લપ મધુ ગુણ લાગી. મોહ. ॥ ૩ ॥

ચેતજીવ.

“ ધીરાના પદનો રાગ ”

જોવલદા ચેતી લેજેરે, વાતન વધો જાય છે;
 મોહમાં શું મુંઝયોરે, મૂલ્ય શું મૂલાય છે. જી૦ ટેક.
 આધિ વ્યાધિ ઉપાધિયા, જનમાં વર્તે દુઃખ,
 લાલ્લ ચોરાશીમાં વહુ દુઃખો, વ્યાંય ન વર્તે મુલ્ય;
 મૂલયા મૂલ્યેલારે મલ મલકાય છે. જીવ૦ ॥ ૧ ॥
 પર વસ્તુથી કદી ન શાન્તિ, નિશ્ચય મનમાં ધાર;
 પરને પોતાનુ માન્યાથી, થાશે ન મુલ્ય લગાર,
 લાકડનો લાટુ સ્વાતા તો પામર પસાય છે. જી૦ ॥ ૨ ॥
 મૃગની નામીમાં કમ્તુરી, પળ શોધે છે વહાર,
 અંતરમાંહિ મુલ્ય ઘણું છે, મૂલ્યે જીવ ગમાર;
 મલકે છે મારીરે, સ્વત્તા ઘણા સ્વાય છે. જીવ૦ ॥ ૩ ॥
 જમાડાના ચાકર મરતાં, કાંઈ ન આવે રાય;
 મૃગજલ ટૂંપ્ણામાં લોભાતાં, કાંઈ ન આવે સાય,
 જ્ઞાનોપોષ ગાધુરે, સમજુને સમજાય છે. જીવ૦ ॥ ૪ ॥

ભવજંજાલે સુખની ભ્રાંતિ, રાखे નાહક લોક,
સ્વપ્નાની સુખલડી જેવી, દુનીયાંવાજી ફોક;
બુદ્ધિસાગર જ્ઞાનેરે પરમપદ પાય છે. જીવ૦ ॥ ૬ ॥

પ્રમુખરૂપ.

ધીરાના પદનો રાગ.

પ્રમુતું રૂપ પેચીરે, સાત ધાત રંગાળી;
પ્રમુતું રૂપ ન્યાહું રે, જાણે પ્રેમ મસ્તાની. ટેક.
અસંખ્યપ્રદેશી નિર્ભય દેશી, રૂપારૂપ સુહાય,
સાકાર સાચો નિરાકાર પળ, અનુભવથી એ જણાય;
પ્રમુતી શક્તિ સાચીરે, લીધી ધ્યાન થકી તાળી. પ્ર૦ ॥ ૧ ॥
કાલ અનાદિ દેહ સૃષ્ટિનો, કર્તા પર પ્રયોગ,
અનંત નિજગુણ સૃષ્ટિ કર્તા, ચેતન શુદ્ધ પ્રયોગ;
બુદ્ધિસાગર પ્રેમેરે, પ્રમુતી વાત પરચાળી. પ્ર૦ ॥ ૨ ॥

ઉપાધિમાં દુઃખ.

રાગ ધીરાના પદનો.

ઉપાધિ દુઃખદાયીરે, ઉપાધિથી છે મોટા;
ઉપાધિમાં ભ્રાંતિરે, થાય નહિ કોઈ મોટા. ઉપાધિ૦
ઉપાધિ છે મોટી વ્યાધિ, મન ચંચલ કરનાર,
ઉપાધિથી અનેક વાંકા, શાંતિ સુખ હરનાર;
ઉપાધિથી મોટારે, જુઓ જગમાં છોટા. ઉ૦ ॥ ૧ ॥
દુઃખ દાવાનલ છે ઉપાધિ, મૂલાવે નિજ ભાન,
દુનિયાંદારીમાં લપટાવે, ઉપાધિ દુઃખચાળ;
ઉપાધિ અંધારુંરે. ઉપાધિના નહિ જોટા. ઉ૦ ॥ ૨ ॥

कोइक जीव समजेरे, श्रद्धाथी गुरुवाणी.
 झळहळ ज्योत जागीरे, गगन गढ ठेराणी,
 अलबेलाने परख्योरे, ज्योतिमां ज्योति समाणी. झळ० ॥६॥

सदाचार.

राग धीराना पदनो.

सदाचार सेवेरे, मंगल पद पावे,
 दोषष्टन्द नासेरे, परम पद सुख थावे, सदा. टेक.
 टीलां टपकां छाप लगावो, घालो कंठे माळ,
 नीतिना सदगुण धर्या विण, कदी न थाय कल्याण;
 मननी सारी चालेरे, जीव शिवपुर जावे. सदा. ॥ १ ॥
 मननी शुद्धि आपे रुद्धि, मननी शुद्धि सत्य;
 मननी शुद्धि मुक्ति आपे, मन शुद्धि शुभ कृत्य.
 शुद्ध चित्त धारेरे, संवर पद झट आवे. सदा. ॥ २ ॥
 मन सुधर्याथी सर्वे सुधरे, मन मरवाथी मुक्ति;
 आपोआप स्वरूपे खेले, ए अंतरनी युक्ति,
 खराखरीनी वातोरे, ज्ञानीयोना मन भावे. सदा. ॥ ३ ॥
 शुद्ध चित्तथी निर्मळ भक्ति, शुद्ध चित्तथी ध्यान;
 बाहिर दृष्टि बाहिर शोधे, जेने नहि निज भान.
 खांड वेराणी धूळमारे, कीटी गण वाणी खावे. सदा. ॥ ४ ॥
 बाहिर आशा परिहरिने, करवुं निर्मळ चित्त;
 अंतरनो अलबेलो सेवी, थावुं शुद्ध पवित्र;
 बुद्धिसागर प्रेमेरे, वस्तु स्वरूप गावे. सदा. ॥ ५ ॥

અંધારે અથડાતાં જ્યાં ત્યાં, લાખ ચોરાશી મઝાર.
 મોહથી હઠીલારે, ઝટ દુરગતિ જાતા. દષ્ટિ. ॥ ૧ ॥
 અંધાધુંધી દષ્ટિરાગે, મગર ટેકની ચાલ,
 પકડયું પોતે તે છે સાચું, વાકી મિથ્યા જ્ઞાલ;
 માને એમ જૂઠુંરે, વળી મન હરખાતા. દષ્ટિ૦ ॥ ૨ ॥
 કામ રાગને સ્નેહ રાગનો, હોવે જલ્દી નાશ;
 દષ્ટિ રાગ તજવો દુષ્કર જગ, તેના અવળા પાસ,
 જાણે પણ નહિ માનેરે, મિથ્યા મદમાંહિ માતા. દષ્ટિ. ॥ ૩ ॥
 દષ્ટિ રાગથી સત્ય ન જડશે, ભૂલાશે નિજ ધર્મ;
 દષ્ટિ રાગમાં ઘેરાણા, વાંધે ઝલ્યાં કર્મ;
 વસ્તુના સ્વભાવેરે, ધર્મ તેને નહિ પાતા. દષ્ટિ. ॥ ૪ ॥
 દષ્ટિ રાગથી જે મૂકાયા, ધન્ય તેનો અવતાર,
 સત્ય વિવેકે સાચું પરચે, સંતો પામે સાર;
 બુદ્ધિસાગર ભાવેરે, જ્ઞાની જન પરખાતા. દષ્ટિ૦ ॥ ૫ ॥

“ ગાડરીયો પ્રવાહ ”

“ ધીરાના પદનો રાગ ”

ગાડરીયા પ્રવાહેરે, લોક અરે ચાલે છે;
 પોતાની મતિ તાળીરે, મનમાંહિ મ્હાલે છે,
 સાર અસાર ન જાણે કાંઈક, કરે ન તત્ત્વવિચાર;
 અંધાને દોર્યો અંધે જેમ, ચાલે જગમાં ગમાર,
 ધામધૂમે મોહ્યારે, ધર્મ પન્થ ચાલે છે. ગાડરી. ॥ ૧ ॥
 ભાષા જ્ઞાને ભરમાતા કેડ, રાખે પંડિત ઢોલ,
 ગંભીર જિન વચનો નહિ જાણે, ચલવે મોટી પોલ;
 સામાસામી નિંદેરે, દ્રેપે દિલ વાલે છે. ગાડરી. ॥ ૨ ॥

અનુભવ વળ અંધાનું ટોહું, ચલવે છે પાલંદ,
 મૂર્ખજનોની આગળ ફાંવે, રાખે જૂઠ ઘમંડ;
 દષ્ટિરાગે ટૂંચીરે, પામર મુલ હારે છે. ગાદરી. ॥ ૩ ॥
 કપટી પાલંદ ચલવે ભારે, અજ્ઞનો સપડાય,
 કલિયુગમાં કપટીની પૂજા, ઝ્યાં ત્યાં નજરે જણાય;
 સંતોપર ભાવ ઓછોરે, કોઈક તો વિચારે છે.ગાદરી. ॥ ૪ ॥
 સંતસમાગમ કરશે જે જન, તે ભેદે મુલ સાર,
 બુદ્ધિસાગર ચિત્તમાં ચેની, પોતાને તું તાર;
 અનુભવ જ્ઞાનેરે, સત્ય પન્ય માલે છે. ગાદરી. ॥ ૫ ॥

ૐકાર સ્તુતિ:

છાપય છદ.

ઐ નમઃ મંગલ મુલકારી જગ જયકારી,
 ઐ નમઃ મંગલપદની જગમાં વલિહારી;
 ઐ નમઃ અજરામર અનંત શક્તિ વિલાસી,
 ઐ નમઃ પરમેશ્વર શક્તિ સત્ય પ્રકાશી.
 ઐકાર ધ્યાને આત્મ શક્તિ પ્રગટતી જગમાં સ્તરી,
 બુદ્ધિસાગર પ્રણવ મંગલ ધ્યાનથી સિદ્ધિ ધરી. ॥ ૧ ॥
 અગમ નિગમનો સાર પ્રણવ ઐકાર વિચારો,
 પરબ્રહ્મની શક્તિ સ્વીલવવા મનમાં ધારો;
 ચિત્ત દોષનો નાશ કરે છે જાપ કર્પાથી,
 સાત્ત્વિક શક્તિ પ્રગટાવે છે ધ્યાન કર્પાથી.
 અચ્ચ અગોચર રૂપ વરવા પ્રણવ સાચો મંત્ર છે,
 બુદ્ધિસાગર સત્ય નિર્ભય દેશ વરવા મંત્ર છે ॥ ૨ ॥

सम्यग् लही वाच्यार्थ हृदयमां रटना धारो;
 अनंत कर्म कटाय प्रणवथी चित्त विचारो;
 सालंबन छे ध्यान प्रणवतुं शास्त्रे भाखुं,
 धरी प्रणवतुं ध्यान योगियो र सुख चारुतुं.

औंकार मंगल आद्य छे जग श्व.सोश्वासे ध्याए,
 बुद्धिसागर शिव सनातन सिद्ध लीला पाइए. ॥ ३ ॥

हृदयकमलमां प्रणव स्थापना प्रेमे करीये,
 कोटी भवनां पाप घडीमां क्षणमां हरीए;
 प्रगटे लब्धि चित्र वचननी सिद्धि थावे,
 अन्तर त्राटक सिद्ध करे ते स्थिरता पावे.

आत्मशक्ति खीलववाने, उँकार अर्थ विवेक छे,
 बुद्धिसागर प्रणव मंगल ध्यान साची टेक छे. ॥ ४ ॥

आनंद अपरंपार हृदयमां झळके ज्योति,
 असंख्यप्रदेशी चिद्वन चेतन परखे मोती;
 नाते माया दूर हृदयमां ब्रह्म प्रकाशे,
 परम भावनी ध्यान दशामां हंस विकासे;
 प्रेममशाला दीलण्याला ब्रह्मभ्रमृत पीजीए,
 बुद्धिसागर ब्रह्मलीला पामी निशदिन रीझीए. ॥ ५ ॥

प्रणवमंत्रथी निंदा विकथा दोष टळे छे,
 प्रणवमंत्रथी अष्ट सिद्धिओ तुर्त मळे छे;
 प्रणवमंत्रथी संयम शक्ति प्रगटे सारी,
 प्रणवमंत्रथी झळहळ ज्योति जगजयकारी,
 प्रणवमंत्र औंकारमां दिलमां ध्यातां सुख भासतुं;
 बुद्धिसागर प्रणवमंत्र सत्य तत्त्व प्रकाशतुं. ॥ ६ ॥

नाभिकमलमां प्रणव मंत्रने प्रेमे स्थापो,
 स्थिरता अंतर्मुहूर्त धवाथी टळे वळापो;

નિર્વિકલ્પ ઉપયોગ ધરી ચેતનને તારો;
 આત્મજીવન ઉચ્ચ કરવા પ્રણવ સત્યોપાય છે,
 બુદ્ધિસાગર પ્રણવમંત્રે સહજ લીલા થાય છે. ॥ ૧૧ ॥
 પ્રણવમંત્રથી ચિત્તતણા સહુ દોષ ટલે છે,
 પ્રણવમંત્રથી સાત્ત્વિક ગુણમાં ચિત્ત મલે છે;
 પ્રણવમંત્રથી સંયમની પ્રગટે છે સિદ્ધિ,
 પ્રણવમંત્રથી આત્યંતિક સુખની છે રુદ્ધિ;
 પ્રણવમંત્રે સ્વપ્ન નિર્મલ દેવ દર્શન થાય છે,
 મોહગ્રંથી ભેદ થાતાં શક્તિ ક્ષટ પરચાય છે. ॥ ૧૨ ॥
 હૃદયકમલમાં સ્થિરોપયોગે ધ્યાન ખુમારી,
 હૃદયકમલમાં સ્થિરોપયોગે શિવ તૈયારી;
 હૃદયકમલમાં સ્થિરતા સાધી શિવપદ લીજે;
 પ્રણવમંત્રને હૃદયકમલમાં નિત્ય વહીજે,
 અસંખ્યપ્રદેશી આત્મદર્શન કીજીએ પ્રેમે સદા,
 બુદ્ધિસાગર આત્મદર્શન સ્થિરોપયોગે છે મુદા. ॥ ૧૩ ॥
 પશ્યંતિ પ્રગટેછે ત્રાટક યોગે સાચી,
 હૃદય કમલમાં ધ્યાન ધરીને રહેશો રાચી;
 શુદ્ધ વિચારો પરાતણા પળ પ્રગટે સાચા,
 પશ્યંતિ પ્રગટ્યાથી નિર્મલ સાચી વાચા.
 અસંખ્યપ્રદેશી ધ્યાવવાથી પશ્યંતિ વિકસે સ્વરી,
 બુદ્ધિસાગર પરા પશ્યંતિ યુક્તિ ક્ષટ દિલમાં ધરી. ॥ ૧૪ ॥
 પરા પશ્યંતિમાં તો પ્રમુતું રૂપ જણાતું,
 અનુભવથી યોગીશ્વર વચને સત્ય ગ્રહાતું;
 શુદ્ધ સ્વભાવે આત્મિક દર્શન તુર્ત પમાતું,
 આત્મિકભાવે અનંત સુખ તો દિલમાં થાતું.

बुद्धिसागर प्रणवमंत्रे इच्छीए ते झट मळे. ॥ १९ ॥

ब्रह्मरंध्रमां प्रणवमंत्रने प्रेमे स्थापो,

ब्रह्मरंध्रमां प्रणव मंत्रना करीए जापो;

ब्रह्मरंध्रमां परम समाधि मंगलकारी,

उपादान निमित्त हेतुता पुष्ट थनारी.

प्रणवमंत्रना ध्यान योगेज लब्धि रुद्धि प्रगटती,

बुद्धिसागर गुरुकृपाथी प्रणवमंत्रे छे गति. ॥ २० ॥

गुरुकृपाथी प्रणवमंत्रनी सिद्धि थावे,

गुरुकृपाथी सर्व सिद्धियो प्राणी पावे;

सुगुरा जनने प्रणवमंत्र तो तुर्त फळे छे,

सुगुरा जनने प्रणवमंत्रतुं सार मळे छे;

प्रणवमंत्रनो सत्य महिमा माणसा आवी रच्यो,

सुखाब्धि गुरुना प्रतापे बुद्धिसागर मन पच्यो. ॥ २१ ॥

दुनिया वगीचो.

गझल.

जगत्तुनी वागने देखुं, विवेके सत्यने पेखुं;

भ्रमर थड वागमां रमतो, गमे त्यां चित्तथी भमतो. ॥ १ ॥

जगत्तुना वागनां पुष्पो, खीलिलां ते पडे छे तुर्त;

खीलिलीने कोइ खरेछेरे, इतरने कोइ हरेछेरे. ॥ २ ॥

जगत्तुनो वाग स्वप्नासम, नहि ते नित्य रहेनारो,

भ्रमर तुं भूल नहि मिथ्या. जगत्थी सुख नहि क्यारे. ॥ ३ ॥

जगत्तुना वागमां कूवा, पड्या ते भ्रांतिथी मुआ;

जगत्तुना वागमां दुःखो, मळे नहि मोहथी सुखो. ॥ ४ ॥

भ्रमर तुं भूल नहि भोळा, तगे छे मृत्युना ढोळा;

जगत्तुना वागमां भ्रांति, मळे नहि सत्य के शांति. ॥ ५ ॥

नवधाक्रिया भक्ति स्वाध्यायः

बुद्ध्या

वर्धमान जिनवर नमुं, चोवीसमा सुखकार,
शासन यति तति पति नमुं, क्षायिक गुण धरनार. ॥१॥

सद्गुरु पदपंकज नमी, गाशुं भक्ति स्वरूप;
नवधा भक्ति इशनी, करतां विघटे धूप. ॥२॥

नवधा भक्ति जे करे, एक चित्तथी नित्य,
परम महोदय पद वरी, होवे शुद्ध पवित्र. ॥३॥

अथ प्रथम श्रवणक्रिया.

अनंत गुण पर्यायमय, चेतनद्रव्य सदाय;
श्रवण करे बहु मानथी, प्रथम क्रिया सुखदाय. ॥ १ ॥

राग केदारो अथवा आशाउरी.

श्रवण करो सम्यक् चेतननुं, जिनभाषित जीव द्रव्यरे;
त्रैकालिक स्थित चेतन अस्ति, नित्य द्रव्यार्थिक भव्यरे. श्र. १
काल अनादि परपरिणामे, कर्त्ता भोक्ता कथायरे,
भेदज्ञानथी कर्त्ता भोक्ता, निजपरिणामनो थायरे. श्रवण. २
निज परिणामे परिणमवाधी, पर परिणमता नाशरे,
आविर्भावे मोक्ष कहावे, सिद्धबुद्ध शिववासरे, श्रवण. ३
मोक्ष उपायो छे जगमांहि, ज्ञानादिक व्रण रत्नरे,
पद स्थानकना श्रवणथी समकित, औपशमादि प्रयत्नरे. श्र. ४
समकितदेश ने सर्व विरतिनुं, कारण श्रवण छे सत्परे,
आत्मानुभव अमृत हेतु, प्रथमक्रिया शुभकृत्यरे. श्रवण. ५
जेम जांगुली मंत्र श्रवणथी, सर्पादिक विष नाशरे,
तेम जीवद्रव्य श्रवण महिमाधी, मोहादिविष प्रणाशरे. श्रवण. ६

- परां पश्यंतोथी कांइक परखायछेरे. जीवना. ४
 मध्यमा वैखरी कीर्तन कीजे, अबळे पन्थे चित्त न दीजे,
 आत्मिक गुणतुं कीर्तन सत्य सदा निरखायछेरे. जीवना. ५
 जीव कीर्तनथी कर्म न लागे, चेतन आपस्वभावे जागे,
 भवसागरना कांटे झट उतरायछेरे. जीवना. ६
 वचन वर्गणाथी जिन बोधे, कर्ममेलने वेगे रोधे,
 ज्ञानि वचनथकी तो सत्यासत्य जणायछेरे. जीवना. ७
 झळहळ ज्योति झट प्रगटावे, मिथ्यातमने दूर हठावे;
 चेतन कीर्तन योगे अर्पितधर्म ग्रहायछे रे. जीवना. ॥८॥
 ब्रह्मस्तवनमां स्थिरोपयोगी, परपुद्गल ग्रहतो नहि योगी;
 निर्भय अलखधूनमां परमानन्द पमाय छे रे. जीवना. ॥९॥
 प्रगटे सत्यानन्दखुमारी, निजपरने कीर्तन उपकारी;
 कीधां अनंत भवनां पातिक क्षणमां जाय छे रे. जीवना. ॥१०॥
 पुनः पुनः गावो चेतनने, स्थिर करी निजगुणमां मनने;
 सद्वरु बुद्धिसागर कीर्तन भक्ति पमाय छे रे. जीवना. ॥११॥

अथ तृतीय सेवनक्रिया.

दुहा.

- अहंतादिक सेवना, निज सेवा संकेत;
 परमेश्वर पण जीव छे, निजसेवा गुण हेत. ॥ १ ॥
 जीवद्रव्यनी सेवना, निज उपयोगे थाय;
 शुद्ध रमणता आत्ममां, सेवा शुद्ध कथाय. ॥ २ ॥
 पुख्तल वह विजये जयोरे ए राग.
 सेवा सुखकर आत्मनीरे, आत्मस्वभावे थाय,
 परपुद्गल दूरे दलेरे, सेवा शुद्ध कहायरे भविका;

- પરાં પડ્યંતોથી કાંઈક પરચાયછેરે. જીવના. ૪
મધ્યમા વૈશ્વરી કીર્તન કર્જિ, અવલે પન્યે ચિત્ત ન દીજે,
આત્મિક ગુણનું કીર્તન સત્ય સદા નિરચાયછેરે. જીવના. ૫
જીવ કીર્તનથી કર્મ ન લાગે, ચેતન આપસ્વભાવે જાગે,
ભવસાગરના કાંઠે ફટ ઉતરાયછેરે. જીવના. ૬
વચન વર્ગનાથી જિન વોધે, કર્મમેલને વેગે રોધે,
જ્ઞાનિ વચનથકી તો સત્યાસત્ય જણાયછેરે. જીવના. ૭
ફલહલ જ્યોતિ ફટ પ્રગટાવે, મિથ્યાતમને દૂર હઠાવે;
ચેતન કીર્તન યોગે અર્પિતધર્મ ગ્રહાયછેરે. જીવના. ૮
બ્રહ્મસ્તવનમાં સ્થિરોપયોગી, પરપુદ્ગલ ગ્રહતો નહિ યોગી;
નિર્ભય અલચ્છૂનમાં પરમાનન્દ પમાય છે રે. જીવના. ૯
પ્રગટે સત્યાનન્દુમારી, નિજપરને કીર્તન ઉપકારી;
કીધાં અનંત ભવનાં પાતિક ક્ષણમાં જાય છે રે. જીવના. ૧૦
પુનઃ પુનઃ ગાવો ચેતનને, સ્થિર કરી નિજગુણમાં મનને;
સદ્ગુરુ બુદ્ધિસાગર કીર્તન ભક્તિ પમાય છે રે. જીવના. ૧૧

અથ તૃતીય સેવનક્રિયા.

દુહા.

- અર્હન્તાદિક સેવના, નિજ સેવા સંકેત;
પરમેશ્વર પળ જીવ છે, નિજસેવા ગુણ હેત. ॥ ૧ ॥
જીવદ્રવ્યની સેવના, નિજ ઉપયોગે થાય;
શુદ્ધ રમણતા આત્મમાં, સેવા શુદ્ધ કથાય. ॥ ૨ ॥
પુલ્કલ વહ વિજયે જયોરે એ રાગ.
સેવા સુખકર આત્મનીરે, આત્મસ્વભાવે થાય,
પરપુદ્ગલ દૂરે ટલેરે, સેવા શુદ્ધ કહાયરે ભવિકા;

राग केदारो.

वचन थकी गावो चेतनने, शाणा नरने नारीरे;
 वचन भक्ति बहु पाप हरे छे, शिव मन्दिरनी बारीरे. वचन. ॥ १ ॥
 वचन भक्ति शक्ति प्रगटावे, अतिशय आनन्द थावेरे;
 शुद्ध प्रेमथी गावो चेतन, परम प्रभु परखावेरे. वचन. ॥ २ ॥
 शुद्ध स्वरूपने क्षण क्षण गावो, वचन थकी ए वधावेरे;
 वचन भक्तिथी मननी स्थिरता, युक्ति ए चित्त ठरावेरे. वचन. ॥ ३ ॥
 वचन थकी गातां चेतनने, पर परिणमता नासेरे;
 परा पश्यन्ती मध्यमा वैखरी, भाषा शक्ति प्रकाशेरे. वचन. ॥ ४ ॥
 नाद योगमां वचन भक्तिथी, सहेजे प्रवेश सुहावेरे;
 अनहद तुर वजावे योगी, सूक्ष्म वचनना भावेरे. वचन. ॥ ५ ॥
 चेतन गातां स्थिरता होवे, मोहमायादि विघटेरे;
 देह तंत्रुरो वचनना खरथी, अनहद तानज प्रकटेरे. वचन. ॥ ६ ॥
 वचन योगी होवे मन योगी, अंते थाय अयोगीरे;
 बुद्धिसागर वचन भक्तिथी, परम प्रभुता भोगीरे. वचन. ॥ ७ ॥

अथ पंचमी वन्दनक्रिया.

ढुहा.

शुद्ध चैतन्य स्वभावने, वन्दो वारंवार;
 ज्ञानादिक आधारथी, चेतन पूज्य विचार. ॥ १ ॥
 निज सरखा सहु जीवने, जाणी हर्षित होय;
 जाणी सिद्धसम जीवने, वन्दे भात्रे जोय. ॥ २ ॥

सिद्ध जगत् शिर शोभता-ए राग.

वन्दु चेतन द्रव्यने, पुद्गल द्रव्यथी भिन्न;
 आनंदघन प्रभुप्रेममां, स्थिरोपयोगे हुं लीन. वंदु. ॥ १ ॥
 अर्हन्तादिक पंच जे, वंदन शुभ व्यवहार;
 अर्हन्तादिक रूप छे, जीव ते निश्चय धार. वंदु. ॥ २ ॥

જ્ઞાનરવિધી પ્રકાશતો, દર્શન ચન્દ્ર સમાન;	
ચેતન દ્રવ્યને વન્દના, કરતાં નામે છે માન.	વંદુ. ॥ ૧ ॥
ચેતન શ્રવ્ય પ્રકાર છે, બાહિર અન્તર જાણ;	
પરમેશ્વર અવજોધર્થી, નિશ્ચય સમક્તિ સ્થાન.	વંદુ. ॥ ૪ ॥
સ્વપર પ્રકાશક જીવને, વંદન કરતાં કલ્યાણ;	
સંગ્રહનય કૃત દષ્ટિથી, વંદન સર્વ મમાણ.	વંદુ. ॥ ૬ ॥
ચેતન લક્ષણ ચેતના, સાતનયોથી વિચાર;	
ચેતનની શુદ્ધવ્યોસિતથી, વંદન વાર હમાર.	વંદુ. ॥ ૬ ॥
નિશ્ચયને વ્યવહારથી, ચતુર્નિષેય મમાણ;	
દ્રવ્યને માવથી વંદના, ચેતન ગુણગણ રાણ.	વંદુ. ॥ ૭ ॥
અન્તર્યામીને વંદના, કરતાં મંગલમાલ;	
શુદ્ધિસાગર વંદના, ચેતન શુદ્ધ વિશાલ.	વંદુ. ॥ ૮ ॥

અથ પઠી ધ્યાનક્રિયા.

બુદ્ધા.

આર્ત રાંદ્ર જે ત્યાગીન, ધરીએ ધર્મનું ધ્યાન;

શુક્લધ્યાનને ધ્યાવતાં, ચિદાનંદ મગવાન. ॥ ૧ ॥

સાંમઢજો મુનિ સંવસરાને-વસાન.

ચેતન ધર નું ધ્યાન સ્વરૂપનું, પરપરિણતિ દરવારીરે;

ધ્યાને કર્મ સરે છે મધજાં, શુદ્ધ પરિણતિ ધારીરે. ચેતન. ૧

પદ્મ્ય વિદસ્ય રૂપસ્ય રૂપાત્મન, ચાર ધ્યાન ચિત્ત ધરીરે;

ધર્મધ્યાન ને શુક્લ ધ્યાનથી, શાશ્વત મુગ્ધ સ્તર ધરીરે. ચે. ૨

સાંખ્યન ધ્યાને ચિત્ત ઠારી, અશુભ વિચારો દરીરે;

નિરાશ્વન ધ્યાન ધરીને, મયમાગર સ્તર ધરીરે. ચે. ૪

વિતિત્ત યાતાયાન મુશ્કિલ, મુર્ખાનના મનમેદરે;

અનુક્રમે અધ્યામ કરીને, ટાલો મધજા સેદરે. ચેતન. ॥ ૫ ॥

चेतनध्याने निर्मलशक्ति, भवभय दुःख निवाररे;
 आत्मिक रुद्धि प्रगट करीने, कर्मफलक विदाररे. चेतन. ॥ ६ ॥
 भंतरना उपयोगे रहीण, अनुभवगुखदां लीजरे;
 आपोआप स्वल्पे रमतां, अनुभवामृत पीजरे. चेतन. ॥ ७ ॥
 सद्गुरुस्वरूपी अन्तर्यामी, ध्याने चेतन परखारे;
 अनंतगुणपर्याय विलासी, निरखी मनमां टरखारे. चे० ॥ ८ ॥
 परममहोदय शिवगुख स्वामी, घटमां शोभो ध्यानीरे;
 बुद्धिसागर ध्यान दिवाकर, प्रगटे वात न छांनीरे. चेतन. ॥ ९ ॥

अथ सातमी लघुताक्रिया.

बुद्धा.

लघुता प्रभुता आपत्ती, करे अहंता नाश,
 राग द्वेष द्वे टळे, मुक्तिपुरीमां वास;

॥ राग वेदारो. ॥

लघुतामां प्रभुता गुखकारी, लघुता गुण करनारीरे,
 चेतननी शक्ति फेळवया, साची छे जयकारीरे. लघुता. १.
 पुद्गल भारे चेतन हलको, उर्ध्व सात राज जावेरे,
 कादवथी न्यारी जेम तुंवडी, जल उपर जेम आवेरे. ल. २.
 पुद्गल ममता दीनभावथी, लघुता भवदुःखकारीरे,
 तेवी लघुता आत्मिकशक्ति, प्रगटपणे हरनारीरे. ल. ३.
 चेतनरूद्धि अनंती प्रगटे, तोपण गर्व न थायरे,
 पूर्णादकभृत कुंभनी पेठे, जरा नहीं छलकायरे. ल. ४.
 जे देखे ते चेतन नहि तुं, नहि देखे ते तुजरे,
 आपस्वभावे खेले हंसा, पडशे अंतरनी सुझरे. ल. ५.
 ताळी लागी अनुभवयोगे, प्रभुता घटमां पेशीरे,
 कर्मवर्गणा खरती जे अंशे, लघुता ते अंशे प्रवेशीरे. ल. ६.

अथ नवमी समता क्रियाः

ढुहा.

समता शिवसुख वेलडी, समता सुखनुं मूळ;

समता संयम फल कहुं, समता वण सह धूळ. ॥ १ ॥

समताथी शिवसुख मळे, समता आनंदपूर;

परम महोदय प्राप्तिमां, समता मंगलतूर. ॥ २ ॥

राग केदारो.

समता शाश्वत सुख करनारी, निजपरने उपकारीरे;

समान वृत्ति शत्रु मित्रपर, भावदया जयकारीरे. समता. ॥ १ ॥

वस्तु स्वभावे चेतन स्थिति, वर्तन समता धारोरे;

चेतनमां उपयोग रमणता, समता शुद्ध विचारोरे. समता. ॥ २ ॥

केवलज्ञान ने केवल दर्शन, समताथी झट थावेरे;

क्षपकश्रेणि ए ध्याने चढंतां, समता सुख परखावेरे. समता. ॥ ३ ॥

सर्वयोग शिरोमणि समता, समता छे त्यां मुक्तिरे;

अनुभवानंद लहेरां प्रगटे, क्षायिक गुणगण युक्तिरे. समता. ॥ ४ ॥

पद्दर्शनमां समता भावित, चेतन मुक्ति वरशेरे;

धर्मक्षमा समता गुण मोटो, जे पामे ते तरशेरे. समता. ॥ ५ ॥

समता सरोवर मुनिवर हंसा, अनुभव जलमां झीलेरे;

अनंत चेतननी शक्तियो, समतायोगे खीलेरे. समता. ॥ ६ ॥

समता स्पर्शमणिथी मोटी, समता सुखनी क्यारीरे;

समता धारक संतजनोनी, हुं जाड वलीहारीरे. समता. ॥ ७ ॥

समता अनुभव योगे खुमारी, संतजनोने प्यारीरे;

बुद्धिसागर समतासंगी संघ सकळ जयकारीरे. समता. ॥ ८ ॥

कलदा-राग धन्याथी.

नवधा भक्ति रसाळ, करीए नवधा भक्तिरसाळ;

निजपर आलंवन जयकारी, किरिया मंगलमाल. करीए. ॥ १ ॥

शुक्लपद्मीयाजीवनेरे, नवधा किरिया भव्य;
 किरिया भक्ति एकतारे, आत्मोन्नति कर्तव्यरे. करीए. ॥ २ ॥
 जिन पूजा ते निजभणीरे, चेतन भक्ति उदार;
 चेतन शक्ति जगाव्हारे, निमित्त छे व्यवहाररे. करीए. ॥ ३ ॥
 नवधा किरिया आत्मनारे, सायिक सुख देनार;
 निशदिन कीजे भावर्षारे, शाश्वतपद करनाररे. करीए. ॥ ४ ॥
 नवधा किरिया भक्तिर्यारे, नरनारी तरनार;
 किरिया साची सुख करीरे, कर्माष्टक हरनाररे. करीए. ॥ ५ ॥
 रागद्वेष किरिया त्यजारे, वारी मनना दोष
 नवधा किरिया जे करेरे, ते पामे सुख पोषरे. करीए. ॥ ६ ॥
 ओगणीश चोसठ सालमारि, अपाडपंचमीदीन;
 शुक्ल पक्षमां शुद्ध जीवनी, किरिया गुणगणपीनरे. करीए. ७
 माणसा ग्रामे भावर्षारे, रचना कीधी वेश;
 सुखसागर गुरुभक्तिर्यारे, आनंद होय हमेशरे. करीए. ॥ ८ ॥
 अनेकान्तमत सेवनारे, नवधा भक्ति उदार;
 बुद्धिसागर भक्तिधीरे, जिनशासन जयकाररे. करीए. ॥ ९ ॥

अथ चेतन स्वाध्याय.

राग केदारो.

चेतना लक्षण चेतन परखो, परमानन्द स्वरूपी,
 जडयी न्यारो निजगुण भोगी, निर्भय रूपारूपीरे. चेतना. ॥ १ ॥
 बाह्य विभाव दशाथकी न्यारो, जूठी जगत् जड बाजीरे.
 उदयागत भावे जड संगी, रहीए शुं नेमां गजरीरे. चेतना. ॥ २ ॥
 देह देवलमां त्रिभुवन स्वापी, औदयिक योगे कमियारे;

मिथ्या परिणति भिन्न विचारी, बाह्यदशाधी स्वसियोरे. चेतना. ॥३॥
जाग जाग झट चेतन प्यारा, वीर्योष्टास वधारीरे;
पर परिणमता दूर निवारी, ध्यानदशा अवधारीरे. चेतना. ॥४॥
हुं जडनो-जड मारु ए भूली, तत्त्व रमण लय लावीरे;
अनुभव आनंद भोगवजे जीव, कुमति दूर हठावीरे. चेतना. ॥५॥
अनुभव प्याला पी तुं व्हाला, त्यागी पुद्गल चाळारे;
बुद्धिसागर ध्यान खुमारी, योगे मंगल मालारे. चेतना. ॥६॥

सहजानंद स्वाध्याय.

राग केदारो.

चिद्वन चेतन निर्भय देशी, व्यक्ति असंख्य प्रदेशीरे;
जाति वचनने लिंगधी न्यारो, रागी नहि ने द्वेषीरे. चिद्. ॥१॥
आत्मस्वभावे सदा जे प्रकाशी, सत्यानंद विलासीरे;
प्रतिप्रदेशे सुख अनंतुं, शुद्ध रमणता वासीरे. चिद्. ॥२॥
जडता भावे चेतन गुंझ्यो, परम ब्रह्म नहि गुंझ्योरे;
तेथी बाह्यरमणता खुंच्यो, परमभाव नहि गुंझ्योरे. चिद्. ॥३॥
केवल ज्ञानने केवल दर्शन, क्षायिक गुण गुण भरियोरे;
आविर्भावे गुणगण दरियो, जाणे ते जीव तरियोरे. चिद्. ॥४॥
सत्ताए तुं मिद्ध समोवट, प्रगटपणे एवे धा तुंगे;
बुद्धिसागर ब्रह्मदशामां, कांड न धा तुं न जा तुंगे. चिद्. ॥५॥

परमबोध स्वाध्याय.

धीरे मित्तायत भेदना-ए राग.

शक्ति अनेति जीवमां. सत्ताए ज धारो;
त्याजिभाव नेनां करो, पादो भवरागे. ध्यान. ॥१॥

પુરુષને શાન્તિથી મિત્ર છે, શુદ્ધ ચેતન શાન્તિ;
 આપસ્યમાને રમગતા, કરતાં હોય વ્યસ્તિ. શક્તિ. ॥ ૨ ॥
 દીનમાત્ર દૂરે કરી, પરમાત્મ માયો;
 આપોઆપ મહાગતો, નહિ કોઈનો દાવો. શક્તિ. ॥ ૩ ॥
 આપ આપમાં પરિણમે, ઝગ ઝીરન શુદ્ધિ;
 સમગ્ર શુદ્ધસ્વમાયી, હોઈ આનંદ મુદ્ધિ. શક્તિ. ॥ ૪ ॥
 પર પરિણામે બંધ છે, શુદ્ધ ઉપયોગે મુક્તિ;
 આપ બંધાતો છૂટતો, સત્ય ગુરુગમ મુક્તિ. શક્તિ. ॥ ૫ ॥
 લાગી તાર્કી ધ્યાનની, ઝળોતિ મન્ત્ર ત્રાગી
 બુદ્ધિસાગર મધ્યમાં, લય ઝીનતા ત્રાગી. શક્તિ. ॥ ૬ ॥

આત્મરુદ્ધિ સ્વાધ્યાય,

ધોરે સિદ્ધાચલ મેટયા.

જે જોઈએ તે આત્મમાં, શાકી શાયમાં શ્રાન્તિ;
 શાય દગામાં દોડતાં, કદી હોય ન શાન્તિ. જે. ॥ ૧ ॥
 જે જાગ્યા નિજ માયમાં, પામ્યા સાપેક્ષ દેવા;
 આંપશમાંદિક માયથી, સાચી મધુ મેશ. જે. ॥ ૨ ॥
 અષ્ટ સિદ્ધિ નવરુદ્ધિયો, નિજ ઘટમાંદિ છાન્તે;
 મગટપણે શુદ્ધ ચેતના, શુદ્ધ ચેતન ગાન્તે. જે. ॥ ૩ ॥
 મંગલનો મંગલ મધુ, શુદ્ધ ચેતન દીવો;
 સહજ સ્વરૂપી ચેતના, ધ્યાનામૃત પીવો. જે. ॥ ૪ ॥
 લવણની પૂતળી જલધિમાં, ત્યાગ લેતાં સમાળી;
 પરમાનંદ શું વર્ણવે, તેમ વૈશ્વરી શાળી. જે. ॥ ૫ ॥
 ઝળોતિ દિનમાં સહજ, રહે નહિ જગજાનો;
 બુદ્ધિસાગર અનુભવે, પરમાત્મા મજાનો. જે. ॥ ૬ ॥

જીવજાગૃતિ મ્યાધ્યાય.

જાગ જાગ ઝરે જીવદા, મોહમાયા મ્યાગી;
માત્તા ચેતન ધર્મનો, પાતે બિનગમી. જાગ. ॥ ૧ ॥
કાન્ત બનાદિ મોહથી, ખવમાં મદરાયો;
પરમાનન્દ ન પામયો, ત્યાં ત્યાં ભૂવ પાયો. જાગ. ॥ ૨ ॥
પરમાનન્દ સ્વભાવ છે, શુદ્ધ ચેતન ધર્મ;
રત્નવચી નિત્ય ધર્મ છે, મિટ્ટ શાશ્વત ધર્મ. જાગ. ॥ ૩ ॥
શુદ્ધ સ્મરણતા યોગથી, શાશ્વત મુખ યોગી;
બુદ્ધિસાગર જાગતો, સમતાગુણ યોગી. જાગ. ॥ ૪ ॥

મોહત્યાગ સદ્ગાય.

ઘાટ ઘડો શુદ્ધાન્મનો, ઘામમાં નહિ દોડો;
માણ મૂલીને પત્યરે, કેવ મમ્નક કોડો. ઘાટ. ॥ ૧ ॥
દેહ દેવલમાં જોગીદો, ચેતન મુખ મોગી;
શક્તિ અનંતિ શાશ્વતી, સાધનો ગુણ યોગી. ઘાટ. ॥ ૨ ॥
સ્વેદ નિજગુણ જીવદો, મેલે મોહમાયા;
પરમમથુમાં ઝીનતા, શાશ્વત મુખપાયા. ઘાટ. ॥ ૩ ॥
દ્રવ્યાર્થિકથી નિત્ય છે, ધ્યાયો મથુ શક્તિ;
બુદ્ધિસાગર સત્ય છે, શુદ્ધ ચેતન શક્તિ. ઘાટ. ॥ ૪ ॥

અમદાવાદમાં પાંચમી જૈન શ્વેતાંવર કોન્ફ-
રન્સ વચ્ચે ગવાયેલાં ગાયનો.

શાર્દૂલ વિક્રિહિત છંદ.

શ્રી સંલેશ્વર પાર્શ્વનાથ નમિયે માંગલ્ય કાર્યે સદા,
શ્રી તીર્થંકર સિદ્ધ મૂરિ મુખદા કાપો સદા આપદા;

तुयां वाचक संज्ञका मुनिवरा मेमे नमो सैषदा,
श्री श्वेतांबर कोन्फरन्स विजये आपो सदा संपदा ॥ १ ॥

जागो जोगी भलन स्वरूपी—ए राग.

जिनवर मन्दिरधी गोभिर्तु, राजनगर जयकारी,
तत्र मळी पंचम श्वेतांबर कोन्फरन्स बहु भारी;
आजे आनन्द रे मंगलमाया बरती,
मगटी सुखसागर भरती. आजे. ॥ १ ॥

श्री जिनशासन जग जयकारी, जैन धर्म वर्द्धाहारी;
जैनोनी उन्नति अर्थे, मह्य कीर्षी तैपारी, आजे. ॥ २ ॥

धीरं वीर विवेकी विचक्षण, थावक गुण अधिकारी;
रायबहादुर सीताबचन्द्रजी, प्रमुख पदवी धारी, आजे. ॥ ३ ॥

धार्मिक व्यवहारिक केळवणी, शिषण भाषण थासे.
देश काल अनुसरता ठरावो, प्रमुखना बंचासे. आजे. ॥ ४ ॥

कजीया बलेश ने कुलग्नोने देशवयो देवासे;
धर्म शुरातन एक संपता, धर्म स्नेह सचवासे. आजे. ॥ ५ ॥

भेदभाव सह्य दूर निवारी, सत्य टेक निरधारी;
विजयपताका जग वर्तावो, शाणा नर ने नारी. आजे. ॥ ६ ॥

जापानीक्षनी पेठे आयो, सत्य सुधारा करवा;
मुद्रिसागर वीरना भक्तो, पाछा पग नहीं धरवा. आजे. ७

मनभाषाना करनारो—ए राग.

शुभ धर्मना पन्थ सुधारीरे, करो सत्य सुधारा विचारी, एटेक.
संघ चतुर्विध उन्नति अर्थे, ज्ञानना ग्रन्थ बधारी;
जीर्ण पुस्तक उद्धार करावी, सजो केळवणी शिख सारीरे.

करो० ॥ १ ॥

बोडिंगस्कुलो स्थापीने ठेर ठेर, मानवभव ल्यो ल्हावो;
नकी उदय भाइ तेथी थनारो. खरी रीतिने दिलमां ठरावोरे.
करो० ॥ २ ॥

जैनशाळाओ पढावो वाळाओ, वाळक वाहोश करवा;
वाळलग्नने देशवटो द्यो, जैनाभ्युदयमां संचरवार. करो. ॥३॥
कन्याविक्रय ने वृद्धविवाहथी, देखीती थाय खुवारी;
कुबुद्धि त्यागी सद्गुणरागी, पडी टेव ते त्यागो नठारीरे.
करो० ॥ ४ ॥

पुण्यक्षेत्र शुभ सप्त सुधारो, धर्मीनो करो वधारो,
साधर्मी भाइने साहाय्य आपो खुव, झट उदय तेथी थनारोरे.
करो० ॥ ५ ॥

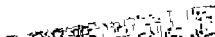
लाखो रुपैया केळवणी अर्थे, खरचो सज्जन नरनारी;
तन मन धनने अर्पण करीने, धरो धर्मसेवा सुखकारीरे.
करो० ॥ ६ ॥

महावीर शासन विजय रंगमां, करो न किंचित खामी;
धर्मि विवेकि सज्जन बन्धुओ, करो उद्यम अवसर पामीरे.
करो० ॥ ७ ॥

जैन श्वेताम्बर कोन्फरन्सथी, शीघ्र उन्नति हि मानी;
बुद्धिसागर श्री वीरना भक्तो, करो कदीय न पाळी पानीरे.
करो० ॥ ८ ॥

राग आशावरी.

श्वेताम्बर कोन्फरन्स वीराजी, कीर्ति दशोदिश गाजी. श्वे० टेक.
धरणेन्द्र पद्मावती सेवित, पार्श्वनाथ जयकारी;
विघ्न विदारण मंगल कारण, सहाय्य करो सुखकारी. श्वे० १
अत्यानंद महोदय कारण, रचना वेश वनाइ;
मंगल वार्जात्रो वागीने, देतां विजय वधाइ. श्वेताम्बर० ॥ २ ॥

- श्री शंखेश्वर पार्श्व जिनेश्वर, जग जय मंगलकारी,
 धरणेंद्र पद्मावती देवी, सहाय करो सुखकारी;
 आजे आनंदरे धन्य घडी जयकारी, कोन्फरन्स बलिहारी, आजे. १
- जैन श्वेताम्बर कोन्फरन्सनी, छठी बैठक आजे;
 गुर्जर सौरठ वंग मरुधर, दक्षिणना जन राजे. आजे. २
- सौरठ देशे भावनगर शुभ, जैनपुरी अलबेली;
 जैन श्वेताम्बरकोन्फरन्से, बैठक लीधी पेहेली. आजे. ३
- जैनोनी उन्नति करवा, थाशे सरस सुधारा;
 व्यवहारिक धार्मिक केळवणी, तेना नियम थनारा. आजे. ४
- श्रद्धावंत विवेकी गंभीर, राजनगर अवतारी;
 मनसुखभाइ भगुभाइ सुश्रावक, प्रमुख पट्टी धारी. आजे. ५
- तनमनधनथी जैनोन्नतिमां, प्रमुख पगलुं भरशे;
 कोन्फरन्सतुं काम वजावी, जय लक्ष्मी झट वरशे. आजे. ६
- जैनोन्नतिनुं भापण सारुं, प्रमुखतुं वंचाशे;
 कहेणी जेवी रहेणी रहेवा, सत्य ठरावो थाशे. आजे. ७
- वीर जिनेश्वर भक्तो थइने, पाछा पग नहि भरशे;
 सुदिसागर शूरा सज्जन, मंगळमाळा वरशे. आजे. ८

जैन कोन्फरन्स आज गाजी रही, गाजी रही जन,

गजावी रही

जैन.

सांगी.

देश देशना थावको, आच्या धरी उद्दाम,

जैनधर्म दीपावना, कत्तना विविध प्रमान.

धर्म सनुन दीन धारिने गाजना, सुमानि मद्राय,

पिन गोर्धी रही.

जैन० १

मुनिवर गुरुगम ज्ञान लहीने, सत्य नीतिमां चुस्त रहीने,
बुद्धिसागर रचना श्रेष्ठ रचावशोरे. जैनो० ॥ ६ ॥

विमळाचळवासी म्हारा व्हाला सेवकने विसारो नहीं
विसारो नहीं=ए रांग.

करो सत्य सुधारा विचारी भला, सुखकारी सदा, (२)
जशे संपे कुसंप दुःख नावे कदा, चित्त धारो मुंदा. चित्त.
जिन शासननी भक्ति करतां, तीर्थकर पद पाय;
जैन धर्म फेलावो करतां, अनंत सुख सदाय. सदा सुखकारी. १
व्यवहारिक ने धार्मिक विद्या, सर्वोन्नति आधार;
बोर्डिंग स्कुलो स्थापन करतां, थाशे जग जयकार. सदा सु० २
जुनां पुस्तक फेर लखावो, शुद्ध छपावो वेश;
स्हाय करो साधुने भणतां; करशे सदा उपदेश. सदा सु० ३
वाळकशाळा कन्याशाळा, जैनतत्त्व विस्तार;
साधमीं बंधुनी भक्ति, करतां सफल अवतार. सदा सु० ४
कुमारपाळने संप्रति नृपति, वस्तुपाळ तेजपाळ;
धर्मीं शूरा पूर्व जैन क्यां, हाल वन्या बेहाल. सदा सु० ५
बोली तेवुं पाळो भव्यो, थाशो जग जाहेर;
बुद्धिसागर जय जय बोली, कोन्फरन्स सुख व्हेर. सदा सु० ६

ॐ शान्तिः शान्तिः शान्तिः

समाप्त.

